

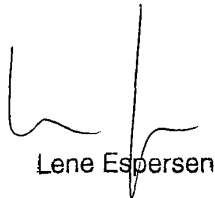
Justitsministeriet
Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 5 JULI 2006
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-792-0265
Dok.: RAJ40367
+ bilag

Afsendt med
E-Post 5/7-06

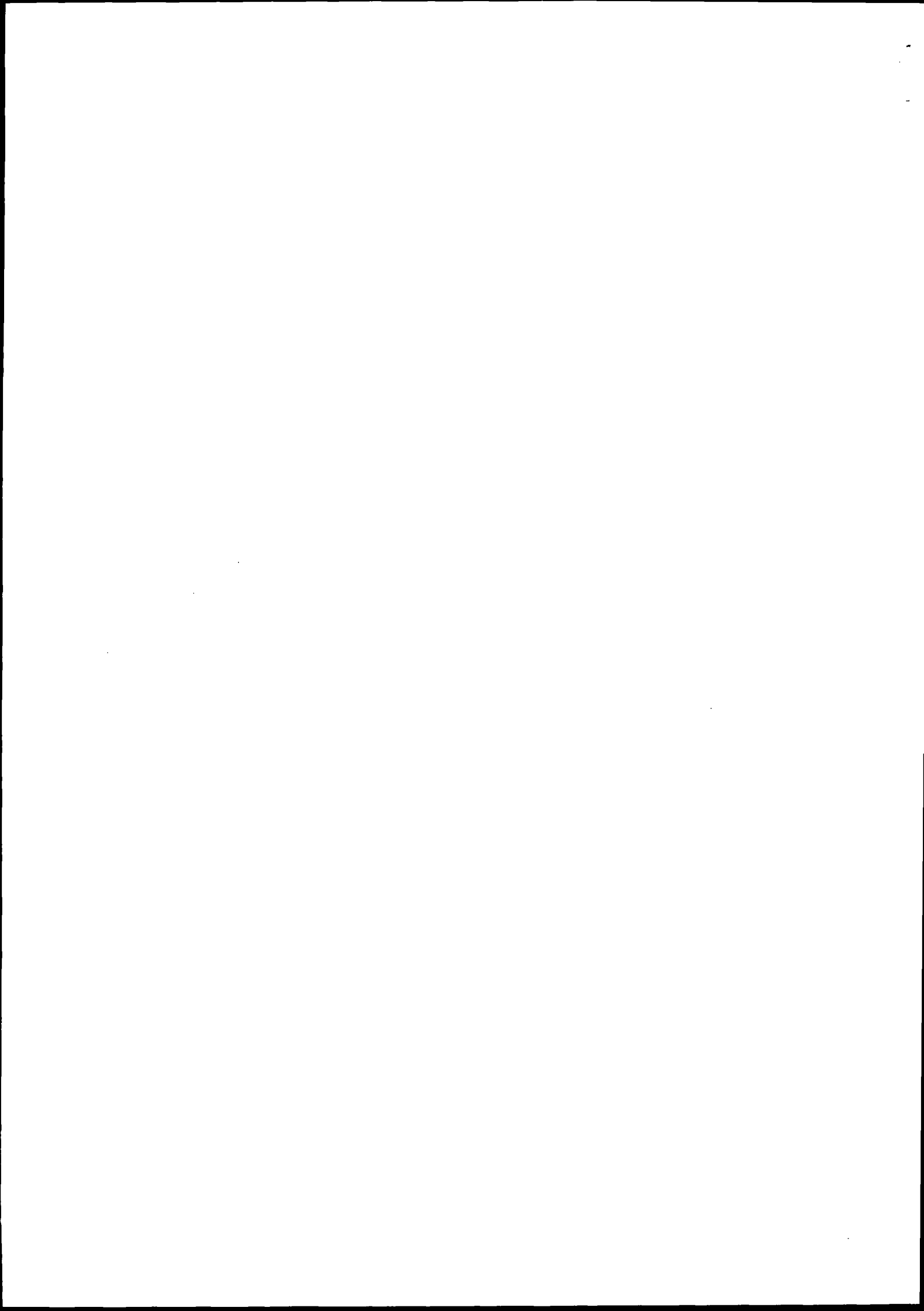
Vedlagt fremsendes i 5 eksemplarer besvarelse af spørgsmål nr. 446 af 27. juni 2006 fra Folketingets Retsudvalg.

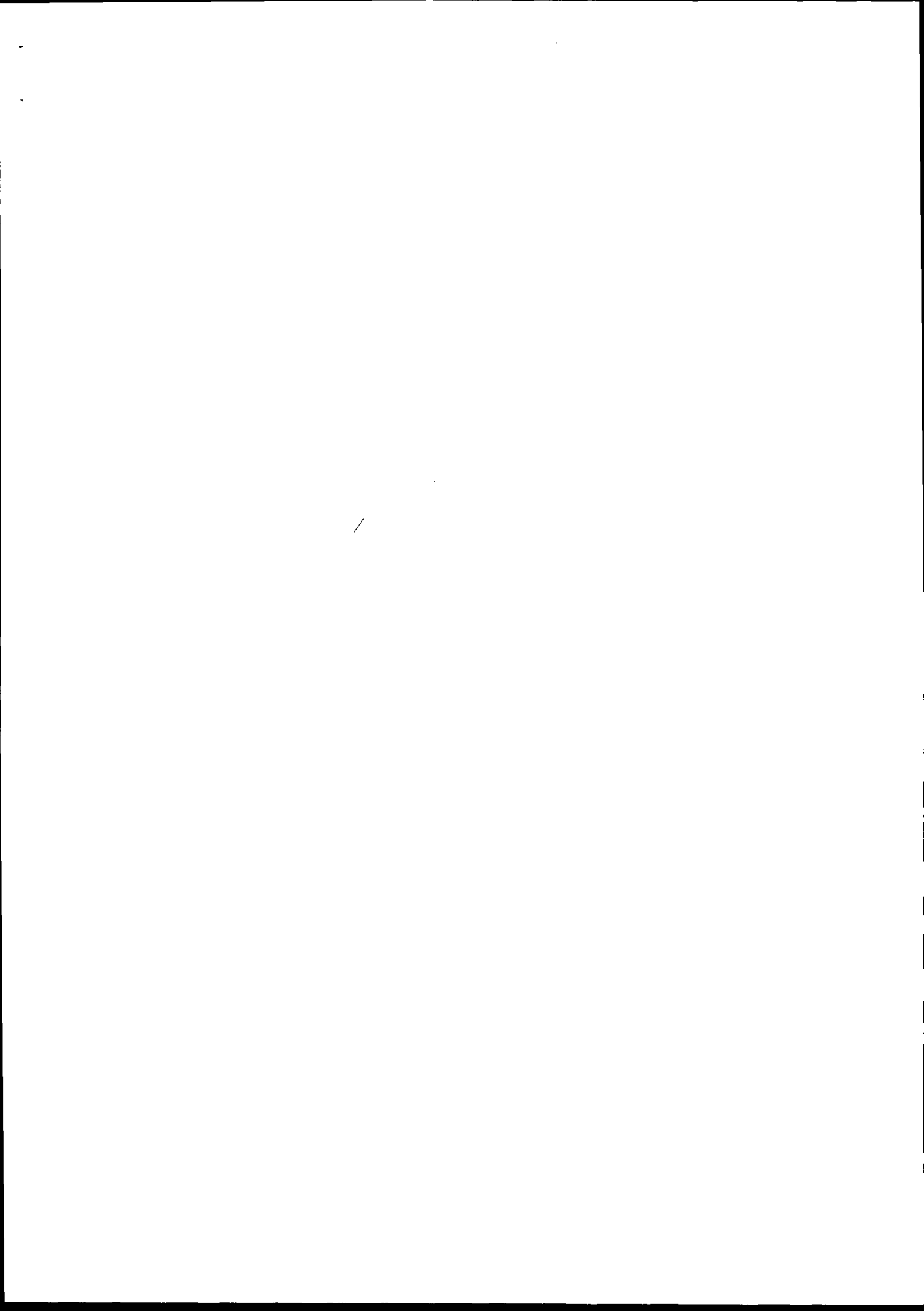

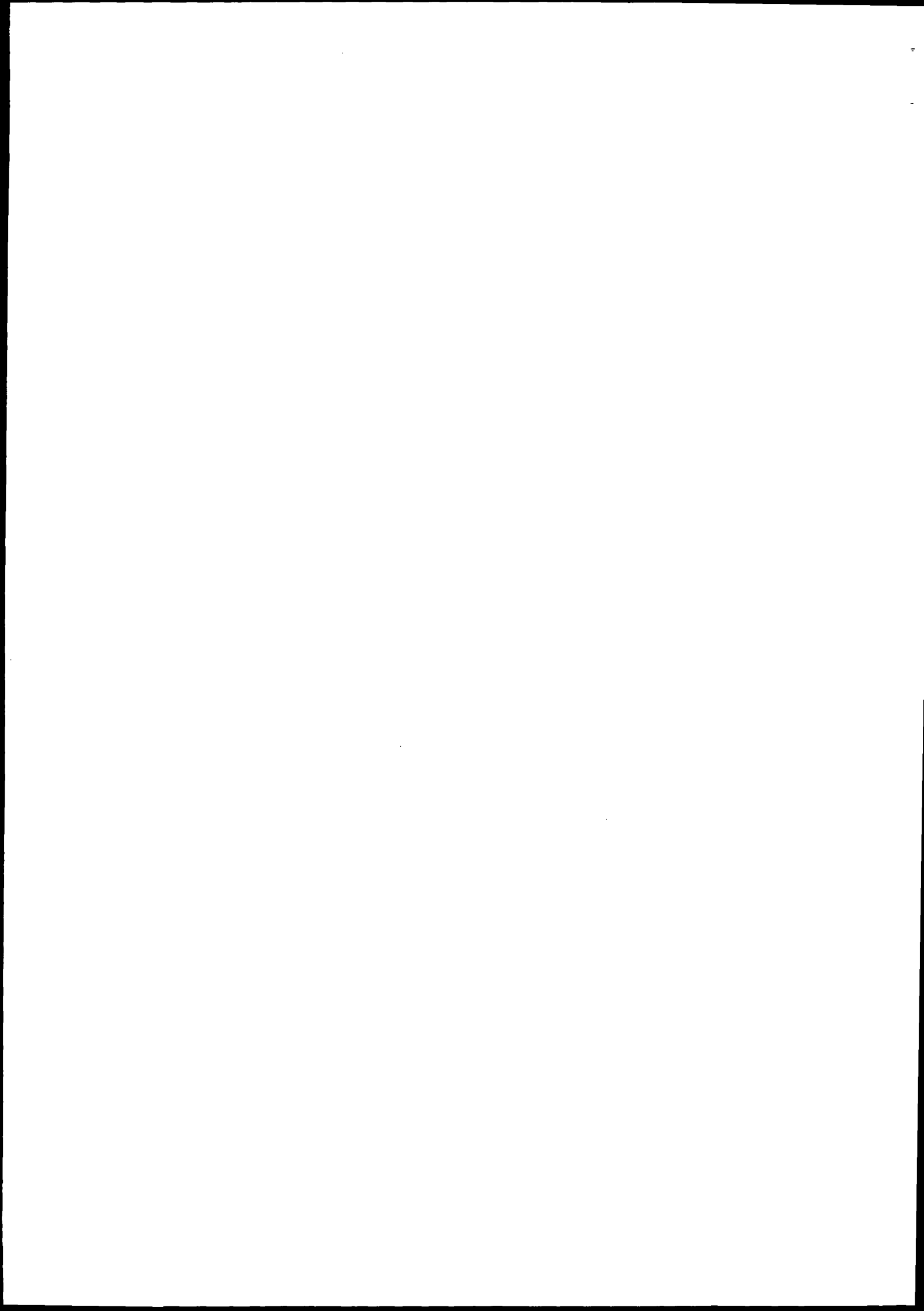
Lene Espersen

Lars Hjortnæs

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-792-0265
Dok.: RAJ40368

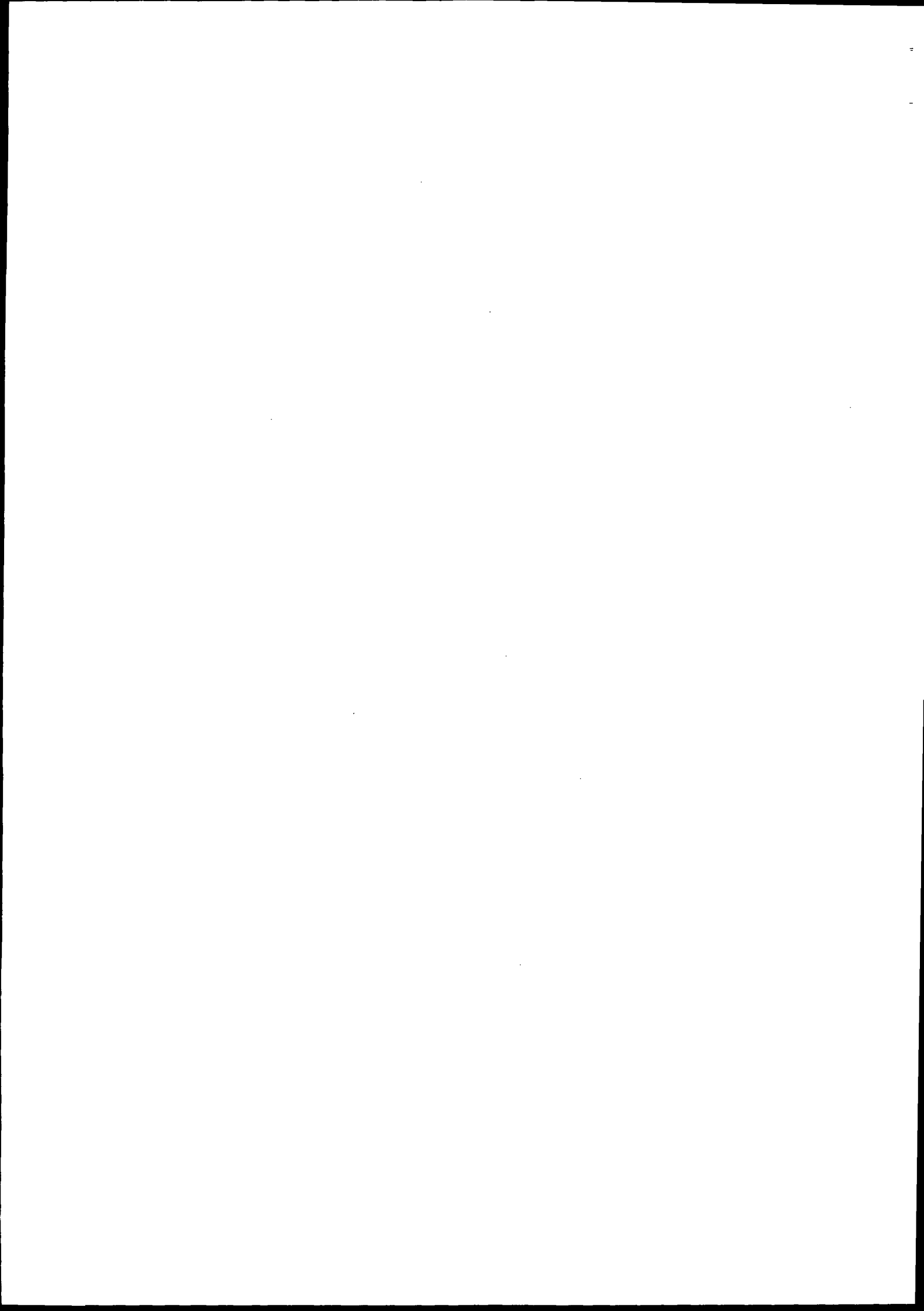
Besvarelse af spørgsmål nr. 446 af 27. juni 2006 fra Folketingets Retsudvalg.

Spørgsmål:

”Ministeren bedes tilsende udvalget høringssvarene fra Grønland til betænkning om det grønlandske retsvæsen.”

Svar:

Der vedlægges de høringssvar om betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, som Justitsministeriet har modtaget fra grønlandske myndigheder og organisationer.

Ilaqutariinnermut Pisortaqaarfik

Familiendirektoratet
JustitsafdelingenRigsombudsmanden i Grønland
Her.

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND	
Journal nr.	6021-0003
Indgået nr.	38
24 MAJ 2006	
☒ Bilag	
Sagsbehandler	JBN

**Vedr.: Grønlands Hjemmestyres udtalelse til betænkning nr.1442/2004,
Betænkning om det grønlandske retsvæsen**23. maj 2006
J.nr. 30.90

Rigsombudsmanden i Grønland har ved skrivelse af 8. september 2004 anmodet Grønlands Hjemmestyre om at afgive udtalelse om betænkning nr. 1442/2004, Betænkning om det grønlandske retsvæsen.

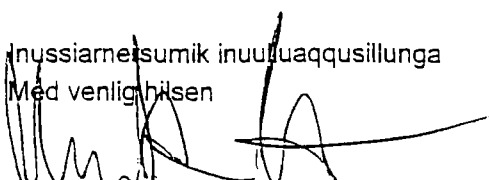
Postboks 260
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 45 47
ilaqi@qh.gl
www.nanoq.gl/ilaqi

Det glæder mig at kunne meddele, at Grønlands Landsting ved landstingsbeslutning af 23. maj 2006 enstemmigt har tiltrådt vedlagte forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen.

Under de i kommissionsbetænkningen angivne forudsætninger, giver Grønlands Hjemmestyre således sin tilslutning til Retsvæsenkommissionens forslag og anbefalinger, idet der dog bør tages højde for, at den faktiske kriminalitetsudvikling i væsentlig grad afviger fra, hvad der i sin tid var kommissionens forventninger. Endvidere ser Grønlands Hjemmestyre gerne, at der etableres en nærmere afgrænset forsøgsordning vedr. konfliktmægling som alternativ til domfældelse.

Jeg henviser til Landstingets forhandlinger af 8.marts og 23.maj. Beslutningsforslaget og fortryk af Landstingets 1.behandling vedlægges.

Beslutningsforslaget har været henvist til behandling i Lovudvalget. Lovudvalgets betænkning vedlægges.

Inussiarnesumik inuutuaqqusillunga
Med venligheden

Annemette Nyborg Lauritsen
AC-fuldmægtig

9. januar 2006

VM 2006/20

Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen.

(Landsstyremedlemmet for Familie og Justitsområdet)

1. behandling.

Den danske regering og Grønlands Landsstyre nedsatte i 1994 Den Grønlandske Retsvæsenkommission. Kommissionens formand og de øvrige medlemmer blev udpeget af den danske regering og Grønlands Hjemmestyre i forening. Kommissionens hovedopgave har været at foretage en grundig gennemgang af hele det grønlandske retsvæsen og på den baggrund fremsætte forslag til en revision heraf.

Kommissionen afgav sin betænkning i august 2004, og Justitsministeriet har efterfølgende anmodet Grønlands Hjemmestyre om at afgive udtalelse vedr. betænkningen.

Grønlands Hjemmestyres udtalelse vedr. lovforberedende betænkninger m.v. afgives normalt af Landsstyret. Retsvæsenkommissionens betænkning vedrører imidlertid forhold af så omfattende, så væsentlig og så principiel en karakter, at Landsstyret har fundet det rigtigst at inddrage Landstinget i Hjemmestyrets udtalelse.

Retsvæsenkommissionens betænkning er på mere end 2.000 sider. Kommissionens samlede forslag og anbefalinger har et sådant omfang, at en egentlig gennemgang heraf vil føre for vidt i et forelæggelsesnotat. Landsstyret henviser i stedet til kommissionsbetænkningen og til det betækningsresume, som er vedlagt Landsstyrets beslutningsforslag. En kortfattet oversigt over kommissionens væsentligste forslag er endvidere vedhæftet Landsstyrets forelæggelsesnotat som bilag.

Enkelte af kommissionens forslag og anbefalinger er allerede gennemført. Landsstyret henviser til kommissionsbetænkningens oversigt herover.

Retsvæsenkommissionen har som grundlag for sit arbejde gennemført en omfattende indsamling af viden om forholdene i de forskellige dele af det grønlandske retsvæsen, blandt andet ved besøg i relevante institutioner.

Kommissionen har i tillæg hertil gennemført en række videnskabelige undersøgelser, som har bidraget med ny viden om forskellige forhold inden for retsvæsenet og den grønlandske befolknings syn herpå. Også disse undersøgelser er offentliggjort.

Kommissionen har under sit arbejde løbende søgt at inddrage det grønlandske samfund og den grønlandske befolkning i en debat om retsvæsenets reform. Dette er blandt andet sket gennem medierne, gennem afholdelse af offentlige møder, og ved inddragelse af lokale fritidsnævn. Kommissionen har endvidere udsendt 5 debat- og informationsaviser, som er husstandsomdelt i hele Grønland.

Kommissionens foreløbige overvejelser og synspunkter er blevet fremlagt og drøftet på midtvejskonferencer i Nuuk og København i 1997.

Kommissionens betænkning hviler således på et solidt grundlag, hvor såvel eksperter, aktører og befolkning har bidraget.

Landsstyret har som opfølgning på Retsvæsenkommissionens betænkning taget initiativ til afholdelse af en national retsvæsenkonference i Nuuk i august 2005. Hensigten hermed har været at bidrage til at udbrede kendskabet til Retsvæsenkommissionens betænkning og skabe debat om, og interesse for, den retsvæsenreform, som vi står overfor.

Landsstyret indstiller, at Landstinget - under de i kommissionsbetænkningen angivne forudsætninger - giver sin tilslutning til Retsvæsenkommissionens forslag og anbefalinger, idet der dog bør tages højde for, at den faktiske kriminalitetsudvikling i væsentlig grad afviger fra, hvad der i sin tid var kommissionens forventninger. Dette har ikke alene betydning i forhold til den foreslåede anstaltskapacitet men også i forhold til f.eks. politinormeringen.

Med hensyn til kommissionens udkast til hhv. en ny retsplejelov og en ny kriminallov for Grønland indstiller Landsstyret, at Landstinget udtaler sin principielle tilslutning til en reform af disse to love, med udgangspunkt i kommissionens udkast. Landsstyret forudsætter, at Landstinget på sædvanlig vis vil blive hørt forud for konkrete fremsættelsesinitiativer, med forelæggelse af lovudkast på såvel grønlandsk som dansk.

Landstinget vil således under behandlingen af nærværende beslutningsforslag kunne forholde sig til de mere overordnede principper, som har dannet grundlag for kommissionens lovudkast, mens detaljer vil kunne gøres til genstand for en mere indgående debat under den endelige forelæggelse.

BILAG: Oversigt over Retsvæsenkommissionens væsentligste anbefalinger:

I oversigtsform kan kommissionens væsentligste forslag opsummeres således:

Anbefalinger vedr. retssproget:

- Anklageskrifter og domsudskrifter skal efter behov udfærdiges også på grønlandsk.
- Forklaringer i retten skal refereres i retsbogen på det sprog, der er anvendt under afgivelse af forklaringen.
- Der skal arbejdes på, at det i fremtiden bliver muligt, at enhver form for retlige dokumenter efter behov foreligger på grønlandsk og at enhver form for forklaringer efter behov afgives på grønlandsk.
- Der skal udarbejdes autoriserede fortegnelser over retlige begreber på grønlandsk. Der skal oprettes en central tolketjeneste til betjening af dels retterne, dels det øvrige retssystem og Rigsombudet.

Anbefalinger vedr. domstolene:

- Den nuværende inddeling af retskredsene opretholdes.
- Kredsdommerne skal fortsat være ikke-jurister, men de skal gennemgå en særlig kredsdommer-uddannelse, og de skal så vidt muligt ansættes på fuld tid.
- Vejledningsfunktionen over for kredsdommerne skal styrkes. Den skal samtidig udskilles fra landsrettens retssagsafdeling.
- Foruden kredsretterne skal der være en juridisk domstol i 1. instans, som skal behandle juridisk komplicerede sager, og som desuden skal varetage uddannelsen og vejledningen af kredsdommerne.
- Uddannelse af kredsdommere, domsmænd og retssekretærer skal styrkes.
- Grønlands Landsret skal fremover kun behandle appelsager; d.v.s. sager i 2. instans. I juridisk komplicerede sager - altså de sager, som i 1. instans er afgjort af den juridiske domstol - skal landsretten tiltrædes af to danske landsdommere.
- Et "Dommerråd" skal behandle sager om afskedigelse af kredsdommere og skal medvirke ved ansættelsen af kredsdommere.

Anbefalinger vedr. forsvaret og kriminalretsplejen:

- Reglerne for kriminalsagers behandling skal ændres og udbygges.
- Der skal ske en styrkelse af forsvaret, ved at forsvarerens rolle præciseres og udstrækkes til også at gælde forud for tiltalerejsningen.
- Der skal etableres en egentlig uddannelse af de nuværende bisiddere.
- Der skal indføres en autorisation af bisiddere, som har gennemgået en særlig forsvareruddannelse.
- Autoriserede forsvarere skal kunne få telefonrådgivning fra et advokatkontor.
- I alvorlige sager skal det være muligt at beskikke en advokat som udenretlig rådgiver for den læge forsvarer, der møder i kredsretten.
- I visse sager af meget alvorlig karakter skal advokater kunne beskikkes som forsvarere og møde i kredsretten.

- Der skal kunne beskikkes en støtteperson for den forurettede, altså for den, som er offer for en forbrydelse.
- Advokaters forhold og virksomhed skal lovreguleres.

Anbefalinger vedr. retsplejen i øvrigt:

- Der søges etableret en landsdækkende retshjælpsordning ved advokater i Nuuk. De omfattede advokater skal tillige kunne beskikkes som forsvarere.
- Retsmyndighedernes indsats i bygderne skal koordineres og styrkes.
- Der skal kunne anvendes videokonferenceudstyr i retssagsbehandlingen med henblik på bevisførelse.
- Der skal indføres regler, der skal lette ordningen for videregivelse og forkyndelse af retlige meddelelser.
- De civile sagers behandling skal styrkes. Sagerne skal i videre omfang end i dag afgøres efter afholdelse af en domsforhandling.
- Parterne skal så vidt muligt være tilstede, eventuelt ved hjælp af videokonferenceudstyr.
- Der indføres regler om retsafgift og om fri proces.

Anbefalinger vedr. foranstaltningssystemet og kriminalforsorgen:

- Der skal oprettes et Kriminalpræventivt Råd for Grønland med henblik på at styrke og koordinere den kriminalpræventive indsats.
- Der skal ydes en særlig indsats for ofre, herunder etableres et landsdækkende net af offervagter, koordineret af Familiedirektoratet. Politiet og retten skal informere, rådgive og bistå ofre for kriminalitet.
- Foranstaltningssystemet skal bygge på elementer fra både gernings- og gemningsmandsprincippet. Det vil sige, at der ved fastsættelse af foranstaltninger efter kriminalloven skal tages hensyn til såvel lovovertrædelsens art og grovhed, som lovovertræderens behov for resocialisering, altså tiltag, som kan gøre lovovertræderen til en lovlydig samfundsborger. Behandling og kontrol skal sidestilles.
- Der foreslås følgende foranstaltninger, placeret efter strengthed på en sanktionsstige:
  1. Advarsel - hvilket er en ny foranstaltning
  2. Bøde
  3. Betinget dom med fastsat foranstaltningstid - hvilket er en ny foranstaltning
  4. Dom til tilsyn
  5. Dom til samfundstjeneste - hvilket er en ny foranstaltning
  6. Dom til anstalt og tilsyn - hvilket er en ny foranstaltning
  7. Dom til anbringelse i anstalt
- Ved domstolens valg af foranstaltning skal der tages udgangspunkt i kriminalitetens grovhed mv. På hvert trin skal der være behandlingstilbud.
- Der indføres visse tidsbegrænsninger ved foranstaltninger over for psykisk syge.
- Der indføres særlige foranstaltninger overfor unge kriminelle, psykisk syge kriminelle og visse farlige kriminelle.
- Der oprettes en enhedsledelse af kriminalforsorgen, omfattende kriminalforsorgen i og uden for anstalt.
- Kriminalforsorgens tilsynsfunktion repræsenteres i alle kommuner.
- Tilsynsvirksomheden effektiviseres med hensyn til både støtte og kontrol.
- Der skal reageres omgående på vilkårsovertrædelser.

- Der indføres regler for behandlingen af tilbageholdte og detentionsanbragte.
- Dømte, der har begået alvorlig personfarlig kriminalitet, skal i den første periode af deres afsoning ikke kunne forlade anstalten. Der etableres derfor halvlukkede afdelinger med beskæftigelses- og fritidstilbud i alle åbne anstalter.
- I Anstalten i Nuuk etableres en lukket disciplinærafdeling for dømte, som ikke overholder betingelserne for at være anbragt i åben eller halvlukket afdeling.
- Der indrettes en lukket forvaringsafdeling i Anstalten i Nuuk til farlige kriminelle, der hidtil har været anbragt i Anstalten ved Herstedvester.
- Der opføres en åben anstalt i Tasiilaq.
- Nye regler indføres for bistandsværger, som er beskikket for dømte med en tidsbestemt foranstaltning.
- Der skal etableres mulighed for forskellige former for behandling under afsoning og tilsyn, herunder behandling mod misbrug af alkohol og narkotika samt sexologisk og adfærdskorrigerende behandling mv. Dette indebærer ansættelse af nye faggrupper, som psykologer, psykiatere og socialpædagoger.
- Uddannelsen af kriminalforsorgens personale skal udbygges.

Anbefalinger vedr. politiet:

- Politistyrken skal forøges til 125 mand.
- Det nuværende uddannelsesniveau skal fastholdes.
- Reguleringen af de kriminalprocessuelle tvangsindgreb skal udbygges og justeres.
- Det er et mål, at anklageskrifter efter behov udfærdiges også på grønlandsk.
- Kriminallovens bestemmelser om forbrydelserne skal revideres.
- Kommunefogeder og reservebetjente skal sikres uddannelse.
- Der foreslås etablering af politidistrikt i Kangaatsiaq.
- Der foreslås renovering af politistationerne i Qaanaaq, Uummannaq og Upernavik.
- Ansvar for anstalterne skal flyttes til kriminalforsorgen.
- Tvangsfuldbyrdelse i civile sager skal flyttes til kredsretterne.
- Der foreslås forøgelse af kutterflåden med 1. kutter.
- Der etableres politiklagenævnet, som skal behandle klager over politiets personale i Grønland.

Anbefalinger vedr. opfølgning på reformerne:

- Det foreslås, at der ved lov oprettes et "Råd for Grønlands Retsvæsen" med henblik på opfølgning på reformerne i retspleje- og kriminalloven.

Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen.

(Landsstyremedlemmet for Familie og Justitsvæsen)

Svarnotat

2. behandling

Lovudvalgets betænkning udgør et positivt og værdifuldt bidrag til Grønlands Hjemmestyres udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen.

Der er i Lovudvalgets betænkning afgivet mindretalsudtalelse m.h.t. spørgsmålet om etablering af en anstalt i Tasiilaq samt spørgsmålet om den øvre tidsmæssige grænse for tidsbestemt anstaltsanbringelse. Det glæder dog Landsstyret, at der ikke desto mindre i udvalget har været fuld enighed om at indstille beslutningsforslaget til vedtagelse.

Landsstyret har noteret sig, at Lovudvalget gerne ser, at der etableres en nærmere afgrænset forsøgsordning vedr. konfliktmægling som alternativ til domfældelse, i første omgang rettet mod unge lovovertrædere. Landsstyret har ingen indvendinger over for, at dette ønske indgår i Grønlands Hjemmestyres udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen.

Landsstyret er således indstillet på at meddele rigsmyndighederne, at Grønlands Hjemmestyre – under de i kommissionsbetænkningen angivne forudsætninger – giver sin tilslutning til Retsvæsenkommissionens forslag og anbefalinger, idet der dog bør tages højde for, at den faktiske kriminalitetsudvikling i væsentlig grad afviger fra, hvad der i sin tid var kommissionens forventninger. Endvidere ser Grønlands Hjemmestyre gerne, at der etableres en nærmere afgrænset forsøgsordning vedr. konfliktmægling som alternativ til domfældelse.

Lovudvalgets betænkning vil indgå som bilag til Grønlands Hjemmestyres udtalelse.

Med disse bemærkninger ønsker Landsstyret at takke Lovudvalget for udvalgets betænkning og for dets grundige behandling af Landsstyrets beslutningsforslag.

BETÆNKNING

Afgivet af Landstingets Lovudvalg

vedrørende

Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres
udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen.

Afgivet til forslagens 2. behandling

Landstingets Lovudvalg har under behandlingen bestået af:

- Landstingsmedlem Johan Lund Olsen, Inuit Ataqatigiit (formand)
- Landstingsmedlem Vittus Mikaelson, Siumut (næstformand)
- Landstingsmedlem Agnethe Davidsen, Siumut
- Landstingsmedlem Godmand Rasmussen, Atassut
- Landstingsmedlem Jens B. Frederiksen, Demokraterne
- Landstingsmedlem Kristian Jeremiassen, Atassut (suppleant)

Indledning.

Nærværende beslutningsforslag blev førstebehandlet under vintersamlingen 2006 som dagsordenspunkt VM 2006/20. Tidligere har et tilsvarende forslag været forelagt Landstinget som dagsordenspunkt FM 2005/31, men nåede ikke frem til andenbehandling inden udskrivelse af nyvalg.

Landstingets Lovudvalg har på baggrund af forslagens 1. behandling foretaget en gennemgang af beslutningsforslaget samt af retsvæsenkommissionens betænkning. Landsstyremedlemmet for Justitsvæsen har i den forbindelse den 23. februar 2006 holdt et mundtligt oplæg for Lovudvalget om reformpakkens indhold, hvor der var lejlighed til at stille uddybende spørgsmål.

Landsstyremedlemmet for Justitsvæsen har med brev af 10. april 2006 redegjort nærmere for en række spørgsmål, der blev rejst under forslagens 1. behandling under VM 2006. Brevet vedlægges som **bilag 1** til denne betænkning. Endvidere har det daværende Landsstyremedlemmet for Justitsvæsen med brev af 18. marts 2005 overfor Lovudvalget redegjort for offentlighedens inddragelse i reformens forberedelse. Redegørelsen var foranlediget af en forespørgsel af 8. oktober 2004 fra Lovudvalget (**bilag 2**) og vedlægges som **bilag 3** til denne betænkning.

Udvalgets overvejelser.

Lovudvalget kan konstatere, at alle politiske partier under forslagens 1. behandling i Landstinget har udtrykt deres principielle opbakning til reformarbejdet. Der har samtidig været rejst en række spørgsmål og overvejelser, der for en overvejende del kan betragtes som afklaret med landsstyremedlemmets brev af 10. april 2006.

På den beskrevne baggrund har Landstingets Lovudvalg efter en drøftelse fundet anledning til følgende stillingtagen:

Spørgsmålet om landets inddeling i politi- og retskredse

Spørgsmålet om landets inddeling i politi- og retskredse har fået en del opmærksomhed i Retsvæsenkommissionen, blandt fagfolk og i Landstinget. Kommissionens flertal går ind for en bevarelse af politi- og retskredsens inddeling i omtrentlig overensstemmelse med den gældende kommuneinddeling, dog blandt andet med mulighed for at placere flere kredsdommere samlet for at skabe et bedre grundlag for deres arbejde. Landsstyremedlemmet for Justitsvæsen har gjort nærmere rede for kommissionens overvejelser uden på nuværende tidspunkt at lægge sig fast på en konkret model.

Siden Retsvæsenkommissionen afgav sin betænkning er flere forudsætninger for kommissionens overvejelser ændret. Poli- og retskredsene i Danmark er ved at blive samlet i forventning om en effektivisering, der ved en uændret bemanding kan skabe forbedringer i politiets arbejde til gavn for befolkningen. Der mangler dog endnu erfaringer fra denne reform, ligesom det er uvist, hvorvidt erfaringerne vil kunne overføres til vores hjemlige forhold.

Grønland har endvidere taget hul på et øget kommunalt samarbejde samt opgaven med en kommunalreform, der sigter mod større og mere ressourcestærke kommunale enheder. Det forekommer i den forbindelse oplagt, at kredsinddelingen hos politiet og retterne revurderes, blandt andet i lyset af de fremtidige samarbejdsmuligheder mellem politiet og kommunalbestyrelserne.

Lovudvalget finder det værd at bemærke, at en ændret inddeling af politikredsene ikke nødvendigvis skal medføre væsentlige ændringer i landets nærpoltibetjening, der må anses som gavnligt såvel for befolkningen som for politiets arbejde. Derimod vil en sammenlægning af retskredsene givetvis resultere i færre kredsretter med et heraf følgende øget rejsebehov m.v. for de borgere, der skal deltage i rettens forhandlinger. Ved debatten omkring politi- og retskredsinddeling bør man derfor være opmærksom på, at forskelligartede hensyn gør sig gældende på de to områder, og at retskredsene og politikredsene inddeling ikke nødvendigvis skal følges ad.

For nærværende tilslutter Landstingets Lovudvalg sig imidlertid Landsstyrets afventende holdning, idet staten i lyset af den forestående kommunalreform i Grønland efter al sandsynlighed vil overveje sin holdning omkring landets fremtidige inddeling i politi- og retskredse.

Spørgsmålet om oprettelse af en anstalt i Tasiilaq samt spørgsmålet om anbringelse af domfældte i halvlukket regi.

Som det blev påpeget under Landstingets 1. behandling skal der ved oprettelsen af en anstalt for domfældte i Tasiilaq afvejes to modsatrettede hensyn: På den ene side står hensynet til den dømte samt dennes familie, der belastes uforholdsmæssigt hårdt af de manglende kontaktmuligheder under den nu praktiserede anbringelse på landets vestkyst. Det gavner således ikke de domfældtes resocialisering, at de mister kontakt til deres kærester, børn, arbejdsplads eller uddannelsessted. Overfor dette "nærhedsprincip" står imidlertid hensynet til en forståelig utryghed hos forbrydelsens ofre, hvis de uforvarende møder gerningsmanden i lokalsamfundet kort tid efter en påbegyndt foranstaltning.

Landsstyremedlemmet for Justitsvæsen har redegjort for, at de to nævnte hensyn vil kunne forenes ved at nægte domfældte udgang i begyndelsen af deres anstaltsanbringelse. I relevante tilfælde, navnlig ved grov personfarlig kriminalitet, vil de dømte blive anbragt i halvlukket regi. Dermed sikres i en overgangstid den adskillelse mellem gerningsmand og lokalsamfund, som hensynet til befolkningens tryghed og retsfølelse kan kræve.

Et flertal i Landstingets Lovudvalg bestående af Siumut, Atassut og Inuit Ataqatigiit kan under den nævnte forudsætning tilslutte sig oprettelsen af en anstalt i Tasiilaq. Udvalget finder det i den forbindelse væsentligt, at den domfældtes overgang fra halvlukket til åben anstaltsregi varsles rettidigt overfor gerningens offer samt eventuelt dennes nære familie, således at disse ikke uforberedt konfronteres med den dømte under dennes udgang. Ofret bør høres forud for afslutningen af det halvlukkede regime, og de af ofret udtrykte bekymringer bør tages alvorligt af myndighederne.

Hvis beslutningen opretholdes, selv om ofrets bekymringer kan vise sig begrundet, bør ofret støttes med tilbud om tryghedsskabende foranstaltninger, så som mulighed for indbrudssikring, polititilhold eller udlevering af f.eks. en overfaldsalarm m.v. Det centrale hensyn behø-

ver i den forbindelse ikke nødvendigvis være, at der opnås en afgørende ændring af trusselssituationen, men at politiet og samfundet demonstrerer deres opmærksomhed og opbakning i forhold til ofrets situation.

Et mindretal i Lovudvalget bestående af Demokraterne støtter ikke oprettelsen af en anstalt i Tasiilaq, da hensynet til offeret ved grove overtrædelser af kriminalloven må veje tungere end hensynet til, at gerningsmanden bør afsone i nærheden af sit bosted. Af Retsvæsenkommissionens betænkning fremgår det, at der er en generel modstand i befolkningen imod, at et offer kan møde gerningsmanden kort tid efter gerningstidspunktet.

Mindretallet mener endvidere, at domfældte skal behandles ens. I forhold hertil er det ikke hensigtsmæssigt, at en domfældt i Tasiilaq anbringes i halvlukket regi som beskrevet af Landsstyremedlemmet for Justits, hvis en domfældt på vestkysten, der afsoner et andet sted end sin hjemby, i en tilsvarende situation ikke anbringes i et halvlukket regi. Det er allerede nu praksis, at domfældte afsoner andetsteds end den by, hvor kriminaliteten er begået.

Spørgsmålet om fastsættelse af den maksimale tid for tidsbestemt anstaltsanbringelse

På baggrund af Landstingets 1. behandling har Lovudvalget drøftet, hvorvidt den maksimale tid for tidsbegrænset anstaltsanbringelse som hidtil bør fastsættes til 10 år i overensstemmelse med retsvæsenkommissionens anbefaling. Argumentet for en længere anbringelsestid er, at en tidsgrænse på 10 år kan forekomme for mild i forhold til de groveste eksempler på personfarlig kriminalitet.

Landsstyremedlemmet for Justitsvæsen har redegjort for Retsvæsenkommissionens overvejelser og tilsluttet sig dennes opfattelse ud fra formålet med anstaltsanbringelserne. Landsstyremedlemmet har i den forbindelse påpeget, at der efter gældende praksis sjældent idømmes tidsbestemt anstaltsanbringelse i mere end fem år og at der som hidtil vil være mulighed for at idømme tidsubestemt anstaltsanbringelse ved særligt farlige lovovertrædere.

Et flertal i Landstingets Lovudvalg bestående af Siumut, Atassut og Inuit Ataqatigiit finder på den beskrevne baggrund, at en eventuel tidsbegrænsning af anstaltdomme efter de gældende regler ikke sker på bekostning af befolkningens sikkerhed. En forhøjelse af tidsgrænsen ud over 10 år øger formentlig hverken foranstaltningens afskrækkende virkning eller mulighederne for den dømtes resocialisering. Det kan endda frygtes, at meget lange frihedsberøvelser vil fjerne fokus fra de dømtes resocialisering i samfundet, således at der i lange perioder vil blive tale om en passiv opbevaring af mennesker. Efter flertallets opfattelse ville en sådan udvikling forrykke den balance i retsvæsenet mellem gerningsprincippet og gerningsmandsprincippet, som Retsvæsenkommissionen har lagt op til.

Flertallet tilslutter sig derfor kommissionens og Landsstyrets vurdering, hvorefter den hidtidige tidsgrænse på 10 år bør opretholdes, idet der indenfor denne ramme vil være mulighed for

at kredsretterne kan skærpe deres hidtidige domspraksis, såfremt kriminalitetsudviklingen måtte gøre det påkrævet for fremtiden.

Et mindretal i Lovudvalget bestående af Demokraterne ønsker den maksimale tid for tidsbegrænset anstaltsanbringelse hævet fra 10 år til 15 år, da det samtidig vil give retsvæsenet et signal om, at politikerne ved grove lovovertrædelser ønsker længerevarende foranstaltninger i forhold til den nuværende retspraksis. Dette ville også være i tråd med de fleste borgeres ønske om mere konsekvens. Det er herved ikke mindretallets intention, at tidsbegrænsningen i alle tilfælde skal udnyttes fuldt ud. Strafframmer i andre lande anvendes sjældent fuldt ud.

Spørgsmålet om menneskerettighederne

Spørgsmålet om det grønlandske retsvæsens overholdelse af de anerkendte standarder for menneskerettigheder har påkaldt sig stor interesse, både under retsvæsenskommissionens arbejde og i de forudgående år. Debatten er ikke kun ført her i landet, men også i verden omkring os og omfatter både politikere, fagfolk og menigmand.

Når der ses bort fra kritikken af enkeltstående tilfælde, samt lægmandselementet i retsplejen og sprogproblematikken, har det især vagt bekymring, at den grønlandske retspleje kender til systematisk og langvarig frihedsberøvelse af psykisk syge eller særligt farlige domfældte uden for deres hjemland. Talrige forsøg på at forbedre forholdene for de domfældte har ikke på afgørende vis formået at mane tvivlen om denne anbringelsespraksis i jorden, og det er en kendt sag, at de anbragte den dag i dag oplever deres afsoningsvilkår som særdeles belastende, især hvis anbringelsen sker tidsubestemt.

Det er Lovudvalgets opfattelse, at et ophør af den omstridte anbringelsespraksis helt overvejende beror på en vilje til at stille de hertil fornødne ressourcer til rådighed, navnlig i form af faciliteter og personale her i landet. Det er endvidere Lovudvalgets opfattelse, at den mangeårige kritik af de domfældtes menneskerettighedssituation har været til skade for befolkningens tillid til retsvæsenet samt for Grønlands omdømme udadtil.

På den beskrevne baggrund er det Lovudvalgets forventning, at staten kan garantere for holdbarheden af de løsninger, retsvæsensreformen munder ud i.

Lovudvalget noterer sig med tilfredshed, at Landsstyret udviser opmærksomhed mod denne problemstilling.

Spørgsmålet om alternative konfliktløsningsmodeller

Landstingets partier kom under 1. behandlingen ind på muligheden for alternative konfliktløsningsmuligheder, så som frivillige forsoningsmøder mellem offer og gerningsmand (konfliktmægling). Mægling kan tænkes både som et *supplement* til domfældelse og som en *er-*

statning for denne. Lovudvalget finder det værd at bemærke, at der allerede i dag er mulighed for at *supplere* den kriminalretlige forfølgelse og domsafsigelse med tilbud om konfliktmægling, da sådanne tilbud ikke nødvendigvis kræver en særlig lovhjemmel ud over en eventuel finansbevilling.

I forbindelse med en reform af retsvæsenet må interessen derfor koncentrere sig om muligheden for forsoning som *alternativ* til domfældelse. Landstingets medlemmer har vist interesse for denne mulighed, dog eventuelt afgrænset til bestemte målgrupper, så som unge lovovertrædere, husspektakler og overtrædelse af politivedtægten. Dertil kommer, at forsoningsmøder naturligvis vil være utilstrækkelig som reaktion på de mest alvorlige kriminalitetsformer.

Landsstyremedlemmet for Justitsvæsen har peget på såvel fordele som ulemper ved konfliktmægling. De sår, som en lovovertrædelse slår i ofrets og befolkningens bevidsthed, forsvinder ikke altid med en domfældelse. Efter foranstaltningens afslutning vil det ofte vise sig, at lokalsamfundet i lang tid endnu er mærket af fortidens hændelser. Et vellykket mæglingsforløb kan derfor være til stor lettelse for konfliktens parter og deres nærmiljø, ligesom det kan lette arbejdsbyrden hos politiet og domstolene.

Et dårligt mæglingsforløb kan derimod i værste fald gøre ondt værre for konfliktens parter. Dertil kommer, at befolkningens tillid til retsvæsenet risikerer at lide skade, hvis man opfatter det således, at lovovertrædelser i visse tilfælde ikke medfører alvorlige konsekvenser.

Landsstyremedlemmet for Justitsvæsen har derfor med rette påpeget, at en række forudsætninger skal være opfyldte, for at konfliktmægling kan blive til en succes. Til disse forudsætninger hører en høj professionel standard hos mæglerne, en viden, forståelse og accept hos befolkningen af mæglingsinstitutionens funktion, samt en sikring af fuld frivillighed hos konfliktens parter. Disse forudsætninger kræver en vis tid for at komme på plads, og Landsstyret har følgelig foreslået, at konfliktmæglingens muligheder afprøves ved hjælp af en forsøgsordning, der kan være tidsbegrænset, samt eventuelt geografisk begrænset og begrænset til en nærmere bestemt målgruppe.

Lovudvalget stiller sig meget positiv overfor gennemførelsen for en sådan forsøgsordning, inden der træffes en permanent beslutning om, hvorvidt konfliktmægling er egnet som et varigt element i den grønlandske retspleje. Udvalget opfordrer derfor til, at der i retsplejeloven for Grønland indføres nogle rummelige bestemmelser, der f.eks. giver kredsretterne, efter inddragelse af relevante parter, adgang til at henvise sager til konfliktmægling med henblik på eventuel senere afgørelse uden dom, såfremt Justitsministeren i samråd med hjemmestyret har fastsat nærmere regler herom.

En forsøgsordning bør i første omgang være rettet mod unge lovovertrædere. Ved bestemte delikter, så som voldskriminalitet af grovere karakter samt overgreb begået af pædofile, bør mægling ikke komme i betragtning som alternativ til domfældelse. I disse tilfælde kan mæg-

ling dog overvejes som et frivilligt tilbud der supplerer den kriminalretlige foranstaltning, hvis dette kan lette udsoningen mellem offer og lovovertræder samt øge motivationen for at varetage eksisterende behandlingstilbud.

Lovudvalget ville finde det passende, om Landsstyret forelagde det påtænkte indhold af en kommende forsøgsordning for Landstinget, inden beslutningen om iværksættelse træffes.

Spørgsmålet om ressourcemangelen på justitsområdet i Grønland.

Det blev under forslaget 1. behandling påpeget af flere partier, at den grønlandske del af justitsområdet gennem en lang årrække har fået stillet færre ressourcer til rådighed, end hvad der må anses som nødvendigt og forsvarligt på længere sigt. Konsekvenserne heraf har været alvorlige og meget iøjnefaldende. Som eksempler kan nævnes:

- manglende midler til vedligeholdelse af bygninger med en heraf følgende uforholdsmæssig nedslidning af bygningsmassen,
- mangel på anstaltspladser med heraf følgende uacceptabel lange ventelister for anbringelse af anstaltsdømte,
- manglende behandlingsmuligheder under anstaltsanbringelse (alkohol- og narkotikamisbrug, psykologisk behandling m.v.), idet en passiv "afsoning" ikke stemmer særligt godt overens med idégrundlaget for den grønlandske kriminallovgivning,
- mangel på politibetjente og andet personale, hvilket i perioder har medført uacceptable sagsbehandlingstider hos politiet og retterne,
- de fortsat uløste menneskelige og menneskeretlige problemer med anbringelsen af domfældte i Danmark, idet en afslutning af denne praksis i al væsentlighed beror på en tildeling af de hertil fornødne økonomiske midler.

Landstingets partier har endvidere påpeget, at de oplysninger og – til dels foreløbige – beregninger, der ligger til grund for Retsvæsenkommissionens vurdering af behovet for ressourcetilførsler, ikke længere kan antages at dække det faktiske behov.

Endelig har Landstingets medlemmer peget på en række områder, man gerne så prioriteret, hvis det fornødne ressourcegrundlag ellers var tilstede. Som eksempler kan nævnes øget narkobekæmpelse, gadepatruljering og efterforskningskapacitet.

I mangelen af en aktualiseret beregning af de med reformen forbundne udgifter sætter Lovudvalget sin lid til, at sådanne beregninger vil blive udarbejdet under reformens senere stadier, samt at staten vil vise sig villig til at afse de ressourcer, der nu engang er forbundet med en ajourføring af det grønlandske retsvæsen.

Spørgsmålet om en mulig hjemtagelse af justitsområdet

Retsvæsenkommissionen har opregnet fordele og ulemper ved en mulig overførsel af det lovgivningsmæssige og administrative ansvar for retterne, politiet og kriminalforsorgen fra Danmark til Grønland. Kommissionen har valgt ikke at fremsætte en anbefaling for eller imod en hjemtagelse, da spørgsmålet må afgøres efter politiske synspunkter. For at undgå koordinationsproblemer anbefaler kommissionen imidlertid, at en eventuel hjemtagelse bør ske samlet, det vil sige omfatte alle relevante dele af politi, retsvæsen og kriminalforsorgen på én gang.

I betragtning af den allerede påpegede mangeårige ressourcemangel indenfor justitsområdet i Grønland har en række partier udtrykt bekymring eller været direkte afvisende overfor udsigten til at hjemtage justitsområdet på et tidspunkt, hvor staten endnu ikke har genoprettet sammenhængen mellem justitsvæsenets opgaver og de til formålet bevilligede ressourcer.

Lovudvalget deler disse bekymringer fuldt ud og stiller sig derfor undrende over for, at der i Danmark har været politiske røster fremme med en forventning om, at Grønlands Hjemmestyre yder et økonomisk bidrag til en retablering af forholdene i justitsvæsenet. Dette giver Lovudvalget anledning til at understrege, at de reformer, som Retsvæsenkommissionen lægger op til, gennemgående har karakter af en ajourføring af det grønlandske justitsvæsen til et tidsvarende niveau. Den videre gennemførelse og finansiering af reformarbejdet henhører derfor uden tvivl under statens ansvarsområde. Dette synspunkt har fra begyndelsen været grundlaget for Retsvæsenkommissionens arbejde og er kommet utvetydigt til udtryk i kommissionens samlede konklusion, hvori det hedder:

"Forslagene til reform af retsvæsenet er ikke fremsat med henblik på en overførsel. Der er imidlertid tænkt på, at reformerne kan blive meget byrdefulde for hjemmestyret ved en overførsel. Der er derfor forudsat, at betænkningens anbefalinger om reformer af retsvæsenet – og den standardhøjnelse, der ligger heri – bliver gennemført, mens retsvæsenet er dansk." (Retsvæsenkommissions betænkning, resumébind, afsnit XXII)

Den eksisterende hjemmestyreordning bygger på en grundsætning om, at ansvarsfordeling og udgiftsfordeling skal følges ad. Det ville derfor være forstemmende om man skulle blive vidne til, at staten på nuværende tidspunkt ændrer forudsætningerne for det reformarbejde, som det grønlandske samfund har afventet med yderste tålmodighed.

Landstingets Lovudvalg noterer sig derfor med stor tilfredshed, at Landsstyret har tilkendegivet den klare holdning, at finansieringen af retsvæsenområdet også i en reformperiode påhviler rigsmyndighederne.

Det skal dog samtidigt bemærkes, at Grønlands Hjemmestyre efter den nugældende opgavefordeling mellem staten og hjemmestyret bærer ressortansvaret for en lang række områder, der kan bidrage positivt til retsvæsenreformens succes. Her kan blandt andet nævnes social-

arbejdsmarkeds- og familieområdet, sundhedsvæsenet, folkeskolen, erhvervs- og voksenudannelserne, boligområdet, samt idræts-, kultur- og foreningsarbejdet.

Efter Lovudvalgets opfattelse kan og bør det være en væsentlig opgave for Landsstyret og den danske regering at drøfte, hvordan disse ressortområder kan bidrage aktivt og koordineret til en sikring af reformarbejdets succes. Ad denne vej kan man forestille sig en samarbejdsmodel for reformerne, hvor hjemmestyret også i økonomisk henseende kan være meddeltager i reformens gennemførelse.

Landstingets Lovudvalg finder endeligt, at gennemførelsen af en vellykket reformproces vil være det naturlige og nødvendige udgangspunkt for en mere indgående drøftelse mellem staten og hjemmestyret af spørgsmålet om retsvæsenets overgang til et hjemmestyreanliggende.

Lovudvalgets indstilling.

Et enigt Lovudvalg indstiller, at Landstinget under sin 2. behandling vedtager det fremsatte beslutningsforslag i sin foreliggende form.

Med disse bemærkninger skal Landstingets Lovudvalg overgive forslaget til Landstingets 2. behandling.

Johan Lund Olsen
Formand

Vittus Mikaelson

Godmand Rasmussen

Agnethe Davidsen

Jens B. Frederiksen

Namminersornermut, Inatsisinik atorfitsinermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoqarfik
Namminersornermut Inatsisinullu atorfitsinermut pisortaqarfik

Landsstyreområdet for Selvstyre, Råstoffer og Justitsvæsen
Direktoratet for Selvstyre og Justitsvæsen

Landstingets Lovudvalg
Her

Vedr.: Retsvæsenereformen

Lovudvalget har anmodet mig om at redegøre for, hvilke tiltag mit landsstyreområde forventer at gennemføre med henblik på at informere, høre og inddrage befolkningen i retsvæsenereformen.

Jeg vil indledningsvis bemærke, at jeg finder Lovudvalgets overvejelser vedr. afholdelse af debatmøder i forskellige dele af landet særdeles positive. Jeg beklager, at begrænsede ressourcer ikke gør det muligt for mig og mit direktorat at deltage i arrangementer på kysten.

Jeg har imidlertid taget initiativ til afholdelse af en national retsvæsenekonference i Nuuk i dagene 3.- 4. maj 2005. Lovudvalgets medlemmer har allerede modtaget en invitation hertil, og det ville glæde mig meget om udvalgets medlemmer har lyst til og mulighed for at deltage.

Jeg vedlægger et foreløbigt program for konferencen.

I alt ca. 200 personer er inviteret til at deltage, herunder navnlig sagkyndige eksperter, repræsentanter for forskellige dele af retsvæsenet, samt politiske beslutningstagere (Justitsministeren, Folketingets Retsudvalg, Landstinget og Landsstyret).

Justitsministeren har desværre måttet melde afbud til konferencen, men jeg påtænker at afholde et afklarende møde med Justitsministeren vedr. reformprocessen inden konferencens afholdelse.

Der er ved udvælgelsen af inviterede konferencedeltagere lagt vægt på, at et bredt spektrum af retsvæsenets aktører og interessenter så vidt muligt skal være repræsenteret.

Også geografiske hensyn er søgt tilgodeset. Jeg bør i den forbindelse også nævne, at samtlige landets borgmestre er inviteret, som repræsentanter for lokalbefolkningerne.

18. marts 2005
J.nr.

Postboks 469
3900 Nuuk
Grønland
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 31 13 70
namminersomeq@gh.gl
www.nanoq.gl

Konferencen er åben for offentligheden i det omfang, der er ledige pladser i Katuaqs store sal. Det betyder, at minimum 250 pladser er forbeholdt offentligheden.

Også repræsentanter for pressen er inviteret til at deltage, og det er mit håb, at KNR vil være interesseret i at transmittere fra konferencen. Det er endvidere planen, at de oplæg, som fremlægges under konferencen, efterfølgende vil blive offentliggjort på mit direktorats hjemmeside. Dette vil ligeledes medvirke til at gøre retsvæsenkonferencen til en *national* konference, som informerer og lægger op til debat i hele det grønlandske samfund.

Jeg bør også nævne, at Retsvæsenkommissionen selv har gjort sig betydelige anstrengelser for at inddrage og informere den grønlandske befolkning og skabe debat om retsvæsenreformen.

Ved sit første møde nedsatte kommissionen en debat- og informationsgruppe, hvis opgave har været gennem informations- og debatskabende tiltag at inddrage det grønlandske samfund og ikke mindst befolkningen i en diskussion om retsvæsenet. Formålet hermed var at søge tilvejebragt et nuanceret grundlag for kommissionens arbejde og politikernes senere beslutninger.

Ved sin nedsættelse bestod gruppen af Agnethe Davidsen (udtrådt i 1995 og erstattet af Martha Labansen), Kathrine Heiselberg (udtrådt i 2000 og erstattet af Mille Søvendahl Pedersen), Bjørn Holm (udtrådt i 1996 og erstattet af Mads B. Christensen), Sólja í Ólavssovu, Anda Lyng, Elisæus Kreutzmann samt Nukákuluk Kreutzmann (formand). Per Walsøe har været tilforordnet gruppen.

Informations- og debatgruppen besluttede på sit første møde at iværksætte forskellige former for informations- og debatskabende tiltag, herunder:

- At inddrage lokale fritidsnævn.
- At afholde offentlige møder i forbindelse med kommissionens møder og gruppemøder.
- At kommissionens medlemmer – i forbindelse med andre tjenstlige rejser – så vidt muligt skulle informere befolkningen om kommissionens arbejde.
- At kommissionen skulle besøge forskellige institutioner med relevans for kommissionens arbejde.
- At udgive aviser af informativ og debatskabende karakter.
- At deltage i radio- og TV-debatten, og så vidt muligt selv skabe debat via radio og TV.
- At oprette et postboksnummer og derigennem give befolkningen mulighed for at komme frem med dens synspunkter til kommissionen.
- At oprette en hjemmeside.

De enkelte tiltag uddybes nærmere i den følgende:

Samarbejdet med de kommunale fritidsnævn:

Informations- og debatgruppen har som planlagt inddraget de kommunale fritidsnævn. Disse blev aktiveret til at holde offentlige møder vedr. retsvæsenet, hvilket lykkedes i de fleste kommuner. Kommissionen modtog efterfølgende referater af møderne. Referaterne har været inddraget i kommissionens arbejde og har samtidig inspireret kommissionen i dens videre arbejde. Desuden har fritidsnævnene været behjælpelige med at arrangere nogle af retsvæsenekommisionens offentlige møder såvel på det praktiske som på det indholdsmæssige plan.

Offentlige møder:

I forbindelse med kommissionens møder eller gruppemøder har medlemmerne afholdt offentlige møder eller kaffemik for befolkningen, dels for at informere om kommissionens arbejde og dels for at få inspiration og ideer til det videre arbejde. Også de enkelte medlemmer af kommissionen har – i forbindelse med andre tjenstlige rejser – afholdt offentlige møder.

Den samlede kommission, eller dele heraf, har besøgt følgende byer og bygder: Illoqqortoormiut, Tasiilaq, Kuummiut, Nanortalik, Qaqortoq, Narsaq, Paamiut, Nuuk, Kangaamiut, Sarfannguit, Sisimiut, Kangaatsiaq, Attu, Qasigiannuit, Aasiaat, Ilulissat, Uummannaq og Qaanaaq. Desuden har der været afholdt offentligt møde i Grønlandernes Hus i København.

Derudover har kommissionens medlemmer besøgt en række bygder uden at afholde offentlige møder. I disse bygder har kommissionens medlemmer i stedet afholdt møder med nøglepersoner. Det gælder bygderne Siorapaluk, Upernavik Kujalleq, Saqqaq, Saattut og Qeqertaq.

Møder og samtaler med institutioner og nøglepersoner:

Kommissionen har i forbindelse med rejseaktiviteter besøgt forskellige institutioner mv., f.eks. kredsretter, politistationer, anstalter, krisecentre, uddannelsesinstitutioner, Inuit Circumpolar Conference, Landstingets formandskab m.fl.

I forbindelse med disse besøg er institutionernes og de enkelte aktørers (f.eks. domsmænds, bisidderes, kredsdommeres, politibetjentes etc.) synspunkter blevet drøftet.

Debat- og informationsaviser:

Kommissionen har udsendt 5 debat- og informationsaviser, som er husstandsomdelt i hele Grønland og sendt til respektive myndigheder og interessenter i Danmark.

Den 1. avis, der udkom i 1996, omhandlede i korte træk retsvæsenets problemer i forhold til inddrivelse af bødeforlæg, kommunefogedernes manglende detentionsmuligheder, ofrenes manglende muligheder for hjælp, spørgsmålet om straf og/eller hjælp, magtforholdet mellem bisiddere og anklagemyndighed, samt

regler og arbejdsvilkår i anstalter. Avisens sigte var navnlig at skabe debat i samfundet.

Den 2. avis, der udkom i 1997, omhandlede retshjælpsforhold, bisiddernes kvalifikationer og uddannelsesforhold, fremtidige foranstaltningsforhold, samt centrale spørgsmål fra befolkningen, herunder spørgsmål om retssikkerhed, sproget i retten, retsbevidsthed, anmeldelse mv. Avisen belyste endvidere politikernes synspunkter vedrørende kommissionens arbejde, politiets manglende overholdelse af dets forpligtigelser mv. Endelig indeholdt avisen information om den nye vejledningsafdeling i landsretten, som skulle styrke kredsretterne.

Den 3. avis, der ligeledes udkom i 1997, behandlede kommissionens forslag om oprettelse af "Retten i Grønland", kommunefogedernes og tilsynsførendes arbejds- og uddannelsesforhold, retshjælp og etablering af en kredsdommeruddannelse.

Den 4. avis, der udkom i 1999, beskrev bl.a. kommissionens væsentligste ændringsforslag samt indeholdt artikler om retshjælp og uddannelse af bisiddere.

Den 5. avis, der udkom i 2004, indeholdt en summarisk gennemgang af kommissionens samlede anbefalinger.

Deltagelse i radio- og TV-debatter:

Informations- og debatgruppens medlemmer har deltaget løbende i debat- og informationsvirksomhed. Efter hvert kommissionsmøde har gruppen afgivet interview til radio og TV for at uddybe pressemeddelelser m.v. Længerevarende udsendelser – typisk af ½-1 times varighed – har været udarbejdet i samarbejde med KNR. Udsendelsen "Retten er sat" blev udarbejdet i samarbejdet med TV og radioafdelingen. Endvidere har Hjemmestyrets informationsafdeling "Tusagassiivik" været medinddraget i forbindelse med informationsvirksomhed.

Henvendelser fra befolkningen:

Kommissionen har modtaget over 40 henvendelser fra personer, bosat i Grønland, samt enkelte henvendelser fra personer bosat i Danmark.

De fleste henvendelser har omhandlet retssystemet. Navnlig langsom sagsbehandling, uensartede retsafgørelser, sprogproblemer, vigtigheden af dygtige bisiddere og manglende vejledning mv. har været emnet for disse henvendelser. Nogle af henvendelserne har omhandlet sanktionssystemet, herunder strafudmålingen for alvorlige forbrydelser som drab, voldtægt mv. I henvendelserne er det bl.a. blevet foreslået, at der bliver mulighed for at tvinge folk til at modtage behandling mod misbrug af alkohol og samtidig yde hjælp til de pårørende.

En del henvendelser har vedrørt politiet og politiets arbejde. Nogle henvendelser har beklaget politiets langsommelige sagsbehandling, at politiet fremstiller sig selv som ufejlbarligt, og at politiet er en meget lukket myndighed. Kommissionens

forslag om etablering af et klagenævn er blevet godt modtaget under forudsætning af, at nævnet får den fornødne kompetence.

De øvrige henvendelser har omhandlet bl.a. følgende emner:

- Oprettelse af bofællesskaber for personer, der har dom til psykiatrisk behandling, hvilket også skulle kunne bruges som udslusning for anstaltsanbragte. Endvidere forslag om, at der skal kunne udveksles "uønskede personer" mellem kommunerne.
- Hurtigere indgriben over for vold i familien, herunder at der sker anmeldelse første gang, det sker.
- Den indsats, der ydes over for kriminelle og deres familie.
- Beskæftigelsesforholdene for de dømte i anstalterne.
- Forholdene for de dømte på Anstalten ved Herstedvester.
- Forslag om præcisering af bistandsværgernes retlige status, f.eks. i forbindelse med sager om foranstaltningsændringer.

Kommissionens hjemmeside:

Informations- og debatgruppen har som planlagt oprettet en hjemmeside for kommissionen: www.nanoq.gl/ea og www.nanoq.gl/rk.

På hjemmesiden kan man finde kommissoriet, den seneste statusrapport til brug ved kommissionens konference i København i efteråret 1997, pressemeddelelser samt de af kommissionen udgivne forskningsrapporter. Endvidere er der oprettet et debatforum, hvor man kan give sin mening til kende eller stille eventuelle spørgsmål til kommissionens arbejde.

Ud over de ovenfor nævnte tiltag, som er iværksat på initiativ af kommissionens informations- og debatgruppe, er der også grund til at hæfte sig ved kommissionens indsats for at tilvejebringe viden om såvel aktørernes som den øvrige befolknings syn på forskellige sider af retslivet i Grønland.

Særligt følgende undersøgelser, som er iværksat på initiativ af kommissionen, kan i nærværende sammenhæng fremhæves:

Parter og tiltaltes oplevelse af kredsretternes arbejde:

Cand.mag. Helene Brochmann har med assistance fra daværende stud.jur., nu cand.jur. Naja Joelsen foretaget en undersøgelse af parter og tiltaltes oplevelse af retshandlinger i de grønlandske kredsretter. Undersøgelsen består af en række interviews med parter, tiltalte og retlige aktører samt en mindre spørgeskemaundersøgelse.

Undersøgelsens resultater er sammenfattet i rapporten "I kredsretten", der er publiceret i november 1996.

Interviewundersøgelsen giver en temmelig udførlig beskrivelse af hændelser og oplevelser i retssystemet. Den anlagte synsvinkel er borgerens, hvis udtalelser

perspektiveres med udtalelser fra dem, der arbejder i kredsretterne samt med forfatterens egne iagttagelser.

Rapporten giver et godt indblik i, hvordan tiltalte i retssager oplever retsmødets forløb, politiets optræden som anklager, bisidderens indsats, dommerens rolle, dommen og retssproget. I de civile sager er oplevelsen af f.eks. retsmødet, dommeren og dommen set fra hver af de to parter side, sagsøger og sagsøgte.

Af undersøgelsen fremgår det bl.a., at brugernes oplevelse af kredsretterne i overvejende grad er positiv.

Der er ingen kritik af, at sagerne behandles af lægfolk. Helene Brochmann udtrykker det således, at hun håber at rapporten giver læseren det indtryk, at brugerne er loyale mod og respekterer deres retsvæsen. Når kredsretterne ikke opleves som kulturelle fremmedlegemer i det grønlandske samfundsliv, skyldes det efter hendes opfattelse, at de består af grønlandske lægfolk. Forsvaret er måske ikke i alle tilfælde tilfredsstillende, men på den anden side opleves det ikke nødvendigvis som positivt at have en dansk jurist som forsvarer.

Undersøgelsen illustrerer dog samtidig et stort behov for yderligere uddannelse af især kredsdommerne.

Det er endvidere et problem, at bisidderne får – eller bruger – for lidt tid på at forberede sagen og tale med den anklagede.

Oplysninger i rapporten tyder desuden på, at forkyndelsestiden i visse tilfælde er meget lang, og at fremgangsmåden ved forkyndelse ikke er tilfredsstillende. Kritikken lyder bl.a. på at den, som forkyndelsen foretages overfor, ikke i tilstrækkeligt omfang gøres bekendt med meddelelsen og dens betydning.

Undersøgelsens anden del er en spørgeskemaundersøgelse om domsudskrifter, der er foretaget til belysning af, hvordan de dømte synes det er at læse dommene.

12 % af dem, der svarede, oplyste, at de ikke havde fået nogen domsudskrift. 5 % havde fået domsudskriften på dansk, selvom de havde vanskeligt ved at læse sproget.

Borgernes erfaringer med og oplevelse af politiet:

Henrik Skydsbjerg har forestået en spørgeskemaundersøgelse af den grønlandske befolknings erfaringer med og holdninger til politiets arbejde.

Et repræsentativt udsnit af den grønlandske befolkning – et par tusind borgere – har besvaret en række spørgsmål om deres seneste kontakt med politiet og om, hvordan de som borgere har oplevet politiets måde at håndtere situationen på.

Henrik Skydsbjerg har på baggrund af resultaterne i undersøgelsen udarbejdet rapporten "Befolkningen og politiet", som er offentliggjort i november 1996.

I undersøgelsen tilkendegiver 81 % af borgerne tilfredshed med politiets generelle indsats.

Imidlertid er der udsving på de enkelte områder, som undersøgelsen nærmere har beskæftiget sig med.

Når borgerne selv retter henvendelse til politiet er tilfredsheden størst på serviceområdet med 94 %, men lav blandt ofre for forbrydelser, hvor kun 65 % var tilfredse med den behandling, de havde fået af politiet. I situationer, hvor det er politiet, der tager kontakt til borgeren, er tilfredsheden størst i fogedsager med 87 %, medens kun 67 % er tilfredse med politiets håndtering af anholdelsessituationen. 21 % af de anholdte hævdede at have været udsat for politivold.

Vedrørende tryghed i hverdagen tilkendegav 83 %, at de aldrig, eller næsten aldrig frygter vold i hjemmet, og 77 % at de aldrig, eller næsten aldrig frygter vold uden for hjemmet. I de tilfælde, hvor borgeren beder om akut assistance, er 74 % tilfredse.

Om politiets prioritering af opgaverne mener lidt over halvdelen af de adspurgte, at politiet skal bruge mere tid på oplysning og undervisning. Lidt under halvdelen mener, at hashesager skal opprioriteres, medens næsten lige så mange mener, at politiet skal bruge mere tid på at tage sig af folk, når de har været udsat for kriminalitet.

Henrik Skydsbergs undersøgelse er af Helene Brochmann fulgt op af en interviewundersøgelse, hvor nogle af dem, der har besvaret spørgeskemaerne, har fået mulighed for at uddybe de situationer og holdninger, de har givet udtryk for i spørgeskemaundersøgelsen. Interviewene er indgået i kommissionens baggrundsmateriale, men er ikke offentliggjort, da det viste sig umuligt at opnå den ønskede repræsentativitet.

Dømtes og personalets oplevelse af anstalter, tilsyn og pension:

Helene Brochmann har forestået en undersøgelse, der belyser, hvordan primært de dømte, men også personalet, oplever de tre hovedforanstaltninger, der kan idømmes efter den grønlandske kriminallov: Anstalt, tilsyn og pension. Helene Brochmann har på den baggrund udarbejdet rapporten "Anstalt – tilsyn – pension", der er offentliggjort i marts 1999.

Undersøgelsen er gennemført som en interviewundersøgelse med dømte, der på undersøgelses-tidspunktet var i anstalt, pension eller under tilsyn samt med personale fra disse institutioner og med tilsynsførende.

Det primære formål med undersøgelsen har været at afdække, hvordan de dømte selv opfatter foranstaltningen. Til en perspektivering af de dømtes udtalelser er inddraget interview med personalet i de pågældende institutioner.

Undersøgelsens hovedresultater kan sammenfattes som følger:

Undersøgelsen af *anstalterne* viser, at denne foranstaltningsform, hvor de indsatte kan fastholdes i nogle hensigtsmæssige rammer (arbejde, afholdenhed), rummer nogle oplagte muligheder, som reelt ikke udnyttes.

Det er langt fra alle indsatte, der kan finde eller beholde et job i anstaltsbyen, og da der ikke er beskæftigelsesmuligheder i anstalterne, tvinges de til en lidet konstruktiv lediggang.

Det er desuden et problem, at de fleste afsoner i en anden by end den, de selv kommer fra, og det kan – da der ikke gives orlov – betyde mange års adskillelse fra familien.

En stor del af de indsatte har problemer – sociale, misbrugsrelaterede eller psykiske – som man med fordel kunne tage fat på, mens de var indsat, men det sker reelt ikke.

Indsatte og personale er enige om nogle centrale punkter, nemlig at det er uhyre vigtigt, at alle indsatte kommer i beskæftigelse, og at der bliver tilvejebragt mere fornuftige ting at tage sig til i anstalten, at der burde være bedre mulighed for uddannelse for de indsatte, og at personalet bør uddannes bedre for på en mere kompetent vis at kunne rådgive og vejlede de indsatte, igangsætte aktiviteter, håndtere konflikter o.s.v.

Om *tilsyn* viser undersøgelsen, at klienternes mest grundlæggende kritik mod tilsynet går på, at kriminalforsorgen gør for lidt, snarere end at den blander sig eller kontrollerer for meget.

Undersøgelsen afdækker nogle grupper af dømte, som tilsynet med de eksisterende ressourcer har vanskeligt ved at gøre noget fornuftigt for:

- Der er de "uvillige", der bare ikke dukker op, eller som det ikke er til at få en fornuftig samtale i gang med.
- Der er klienter, der som socialt velfungerende ikke har brug for tilsynet.
- Der er dømte med vilkår om psykiatrisk behandling, der er helt utilstrækkelig, fordi lægelig og psykologisk ekspertise ikke er til stede, men må nås telefonisk.
- Og så er der dømte, der lider af psykiske problemer, traumer og lignende, men som ikke er psykisk syge, og som der derfor ingen behandlingsmuligheder er for.

Pensionerne fungerer som sociale institutioner med visse frihedsbegrænsninger. Der er klare rammer for, hvad beboerne må og skal, men pensionens funktion er

først og fremmest opdragende. Opholdet kan ses som et forsøg på at normalisere nogle kriminelle især ved at anbringe dem i nogle meget normale hverdagsrammer. Dette er i sig selv behandling nok for nogle, medens andre tilsyneladende kræver en mere målrettet indsats.

Undersøgelsen peger på, at mange indsatte i anstalterne først og fremmest kan have brug for netop den form for socialpædagogisk indsats, som pensionerne kan tilbyde: Nogle at tale med, nogle positive værdier, rolige omgivelser og en intensiv socialpædagogisk indsats (noget, man måske godt kunne kalde opdragelse).

Undersøgelse af politiets arbejdsforhold:

Økonom Claus Stensgård Jensen og socialrådgiver Gladys Kreutzmann har forestået en spørgeskemaundersøgelse, hvor politiets ansatte har besvaret en lang række spørgsmål om de vilkår, de arbejder under. Claus Stensgård Jensen og Gladys Kreutzmann har grundlag heraf udarbejdet rapporten "Politiets arbejdsvilkår", der er publiceret i oktober 1998.

Undersøgelsen omfatter politibetjente, reservebetjente, kommunefogeder og fratrådte politifolk.

Undersøgelsens resultater kan kort opsummeres som følger:

Den ansatte ved politiet er glad for sin arbejdsplads og har et godt forhold til kollegerne. Arbejdet opfattes som selvstændigt og varieret. Ledelsen opleves som både loyal og kontrollerende, men der efterlyses flere kurser og mere efteruddannelse, og især kommunefogederne efterlyser bedre arbejdslokaler, radioer og edb-udstyr mv.

Arbejdsbelastningerne, herunder en ukontrollabel tjenestetid og mange voldsomme hændelser, er jævnt fordelt på alle typer af politidistrikter, store som små. Arbejdstilfredsheden og trivslen har ikke entydig sammenhæng med distriktets størrelse, men inden for nogle områder er der mere tilfredshed med arbejdet i mellemstore distrikter (fra 5 til 12 betjente).

Som begrundelser for overvejelser om at forlade tjenesten angives, at lønnen er for lav, at arbejdstiderne er for dårlige, at mulighederne for efteruddannelse er utilfredsstillende. Desuden anføres det, at der er mange voldsomme hændelser, der kan påvirke privatlivet. Der peges i den forbindelse på et udækket behov for bistand og støtte i forbindelse med sådanne hændelser.

Undersøgelsen afdækker et ønske om, at politiet udelukkende har politimæssige opgaver, og at civile sagsområder således overføres til andre myndigheder.

De ovenfor beskrevne undersøgelser er naturligvis alle indgået i kommissionens overvejelser.

Endelig bør det nævnes, at kommissionens foreløbige overvejelser og synspunkter er blevet fremlagt og drøftet på en 2 dages konference i Nuuk i marts 1997 ("midtvejskonferencen") og en 1 dages konference i København i december 1997.

Det er således mit indtryk, at såvel retslivets aktører som den øvrige befolkning allerede i betydeligt omfang er blevet informeret, hørt og inddraget i reformprocessen. Jeg håber yderligere at kunne bidrage hertil gennem afholdelsen af den nationale retsvæsenkonference i Nuuk, 3.- 4. maj, ligesom også Landstingets behandling af beslutningsforslaget om Grønlands Hjemmestyres udtalelse vedr. Retsvæsenkommissionens betænkning i sig selv vil kunne bidrage til debatten om reformen.

Det er mit håb, at såvel konferencen som Landstingets behandling af kommissionsbetænkningen (netop på baggrund af kommissionens grundige arbejde og inddragelse af sagkyndige eksperter, retslivets aktører og befolkningen i almindelighed) grundlæggende vil vise tilslutning til kommissionens anbefalinger. En bred grønlandsk tilslutning til kommissionens samlede anbefalinger må antages at være af betydning for i hvilken grad den danske regering og det danske folketing vil føle sig "forpligtet" af det samlede kompleks af anbefalinger, herunder også anbefalinger, som har væsentlige økonomiske konsekvenser.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne takke Lovudvalget for udvalgets henvendelse og for den interesse og det engagement, som kommer til udtryk i henvendelsen. Jeg ser med glæde og forventning frem til samarbejdet med udvalget om den videre reformproces.

Med venlig hilsen

Jørgen Wæver Johansen

Ilaqtariinnermut Inatsisinillu atortitsinnermut Naalakkersuisoq
Landsstyremedlem for Familie og Justitsvæsen

Landstingets Lovudvalg
Her

Vedr.: Spørgsmål rejst under 1. behandlingen af Forslag til landstings-beslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til betænkning om det grønlandske retsvæsen.

10.04.2006
J.nr. 01.33.05

Postboks 260
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 45 47
ilapi@qn.gl
www.nanoc.gl/ilapi

Landstinget førstebehandlede d. 8. marts Landsstyrets forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til betænkning om det grønlandske retsvæsen.

Under debatten blev en række spørgsmål rejst, som jeg i det følgende skal forsøge at besvare eller kommentere.

1. Etablering af anstalt i Tasiilaq:

De fleste partier tilsluttede sig etablering af en anstalt i Tasiilaq. Demokraterne foreslog dog, at den pågældende anstalt i stedet placeres i Vestgrønland. Som begrundelse herfor blev det anført, at de dømte ofte afsoner i andre byer end deres hjemby af hensyn til det folkelige krav om, at ofret ikke skal kunne møde gerningsmanden kort efter at denne har påbegyndt afsoning. Hvis anstalten i Tasiilaq derfor skal anvendes til dømte fra Vestgrønland vil rejseomkostningerne blive meget store.

Det er korrekt, at man i praksis i et vist omfang lader dømte afsoner på andre lokaliteter end i deres hjemby. Dette er problematisk i forhold til det såkaldte "nærhedsprincip", som skal sikre, at den dømte i videst mulig omfang bevarer kontakten til sin familie og arbejdsplads m.v. Til tider har nærhedsprincippet dog måttet vige for hensynet til at et offer ikke skal møde gerningsmanden kort efter at denne har påbegyndt afsoningen.

Kommissionens anbefaler imidlertid, at der i samtlige anstalter etableres halvlukket regi, hvor dømte, der har begået grov personfarlig kriminalitet, kan anbringes i den første del af afsoningen. Anbringelse i halvlukket regi indebærer, at den dømte ikke har mulighed for at forlade anstalten for at arbejde eller passe studier. Dette forslag er netop begrundet i hen synet til ofret og lokalsamfundet, som kan have vanskeligt ved at acceptere at skulle møde gerningsmanden på gaden kort efter forbrydelsen.

Med etableringen af halvlukket regi i anstalterne vil behovet for at lade dømte afsone i andre byer end deres hjemby formentlig mindskes, og jeg forventer derfor ikke at en anstalt i Tasiilaq primært vil blive anvendt til dømte fra byer på vestkysten.

2. Prioritering og eventuel medfinansiering af kommissionens forslag:

Atassut berørte under førstebehandlingen de økonomiske omkostninger ved Retsvæsens-kommissionens forslag om udbygning af de åbne anstalter samt etablering af halvlukkede afsnit og en lukket forvaringsafdeling. Partiet pegede i den forbindelse på signaler fra rigsmyndighederne om, at Grønlands Hjemmestyre må være med til at løfte de økonomiske byrder, og efterlyste Landsstyrets holdning hertil.

Siumut tilkendegav som sin opfattelse, at vi fra Grønlands side må være åbne over for medfinansiering af en lukket anstalt til erstatning for nedsendelse af dømte til Herstedvester.

Tilsvarende anførte Demokraterne, at det næppe kan forventes, at Folketinget vil gå med til at føre alle kommissionens anbefalinger ud i livet på én gang. Demokraterne opfordrede derfor til en prioritering af kommissionens forslag.

Det er Landsstyrets klare holdning, at enhver udgift vedr. retsvæsensområdet under den nuværende hjemmestyreordning påhviler rigsmyndighederne.

Jeg er klar over, at der er medlemmer af Folketinget, der har hæftet sig ved de – ganske store – udgifter, der er forbundet med at gennemføre kommissionens anbefalinger. Det kan imidlertid ikke komme som en overraskelse for nogen, at retsvæsenet heroppe ikke har fulgt med tiden og samfundsudviklingen. Det har man debatteret i mere end 20 år. De ansvarlige myndigheder – Rigsmyndighederne – har med andre ord haft 20 år til at spare sammen til reformen.

Hvad særligt angår spørgsmålet om en lukket anstalt i Grønland anbefalede et embedsmandsudvalg nedsat af Den Danske Regering og Grønlands Hjemmestyre i fællesskab allerede i 1986 etablering af en sådan.

Retsvæsenskommissionen er da heller ikke blevet bedt om at forholde sig til, OM der skal etableres særlige afsoningsanstalter i Grønland til erstatning for Herstedvester-ordningen, men HVORDAN sådanne afsoningsanstalter kan etableres. Et krav om grønlandsk medfinansiering harmonerer efter min opfattelse meget dårligt med forudsætningerne ved kommissionens nedsættelse.

Det fremgår af Retsvæsenkommissionens betænkning, at kommissionen har været opmærksom på, at reformerne kan blive meget byrdefulde for Hjemmestyret ved en overførsel af retsvæsensområdet til Grønland. Det er derfor fra kommissionens side udtrykkeligt forudsat, at betænkningens anbefalinger om reformer – og den standard-højnelse, der ligger heri – bliver gennemført, mens retsvæsenet er et dansk ansvarsområde.

Kommissionen har afgivet sine anbefalinger som en samlet pakke, uden prioriteringer.

Behovet for at bringe det samlede retsvæsensområde i Grønland op på et tidssvarende niveau har længe været til stede. Den kriminallov, vi har i dag, ser stort set ud, som den gjorde for 50 år siden. Det samme gælder retsplejeloven. Tænk på, hvilken udvikling det grønlandske samfund har gennemgået i den periode! Det har haft betydning for kriminalitetens art og mængde. Det har også betydet, at de civile sager i dag er langt mere komplicerede end tidligere. Det stiller nogle andre krav til, hvordan vi indretter retsvæsenet.

Retsvæsenkommissionens anbefalinger dækker et bredt spektrum af forhold. Man vil vanskeligt kunne sige, hvilke af anbefalingerne, der er mest påtrængende. De er alle påtrængende, hver på sit felt – hver på sin måde.

Naturligvis vil nogle af kommissionens forslag kræve mere omfattende forberedelser end andre. Naturligvis vil nogle af kommissionens forslag tage længere tid at gennemføre end andre. Men arbejdet kan og bør påbegyndes nu.

Jeg må medgive, at vi ikke har garanti for at dette vil møde forståelse og accept i den danske regering og i det danske Folketing. En prioritering mellem Retsvæsenkommissionens forslag vil imidlertid stille Grønland i en ugunstig forhandlingsposition, idet en sådan prioritering uundgåeligt vil blive tolket som en accept af, at kommissionens anbefalinger ikke kan implementeres samlet. Landsstyret kan derfor ikke tilslutte sig ønsket om en sådan prioritering. Dog har jeg med interesse noteret mig, hvilke anbefalinger de enkelte partier har fremhævet som særligt væsentlige, og det er klart, at jeg vil tage denne viden med mig i forhandlingerne med Justitsministeren.

3. Mægling og konfliktløsning m.v.:

Inuit Ataqatigiit opfordrede under førstebehandlingen til, at det overvejes at lade en forsoningsmodel indgå i retsreformen.

Også Demokraterne berørte dette tema. Partiet afviste indførelse af mægling eller konfliktløsningsmodeller i forhold til overlagte forbrydelser og

personfarlig kriminalitet, men fandt at modellen vil være egnet i forhold til unge lovovertrædere under 18 samt i forhold til husspektakler m.v.

Alternativ konfliktløsning anvendes i mange lande – og i flere forskellige modeller. Norge er et af de lande, der har stor erfaring med mægling, men der er også (og måske især) værdifuld inspiration at hente hos vore stammefrænder.

I Norge er der oprettet konfliktråd i alle kommuner. I de fleste tilfælde er det politiet, som indstiller sager til konfliktrådet. Mægling kan kun komme på tale, hvis gerningsmanden på forhånd har tilstået. Desuden skal begge parter være indforstået med at deltage. Både offer og gerningsmand.

Hvis begge parter indvilger, arrangeres et møde, som ledes af en mægler. Her sætter parterne ord på det som er sket, på hvorfor det skete, og hvad det har medført. Og langsomt skabes der en gensidig forståelse. I nogle sager er en undskyldning tilstrækkeligt til at opnå forsoning. Andre gange må der mere til. Det kan være en form for erstatning; et stykke arbejde, som gerningsmanden skal udføre, eller en aftale om bestemte spilleregler for fremtidigt samvær. Mulighederne er mange. Når man har fundet frem til en løsning, som begge parter mener er rimelig, underskrives en aftale, og politiet bliver informeret.

Hvis aftalen holdes, bliver der ingen straffesag. Det er naturligvis en fordel for gerningsmanden – men mægling rummer også fordele for samfundet.

Mægling tvinger gerningsmanden til at tage ansvar for sine handlinger. Se sine gerninger og sit offer i øjnene, og være med til at løse den opståede konflikt. Det kræver overvindelse – og kan ofte have lige så stor præventiv effekt som en bøde eller et ophold i anstalten. Samtidig er mægling en relativt billig form for reaktion.

Også i forhold til ofret rummer mægling fordele. I et mæglingsforløb får ofret mulighed for at sætte ord på sin smerte, sin utryghed, sin vrede – på de følelser som er opstået som følge af gerningen, hvad enten vi nu taler om et indbrud, hærværk eller en voldshandling. Det har vist sig at have en healende effekt. Eksempelvis har Rigshospitalets Center for Voldtægtsofre påvist, at voldtægtsofre, der efterfølgende har gennemgået en mægling med deres overgrebsmand – langt hurtigere kommer over det hændte.

Måske rummer mægling særlige fordele for et samfund som vores, hvor vi lever tæt på hinanden – hvor vi vanskeligt kan undgå hinanden, og hvor konflikter derfor består, hvis vi ikke får dem løst. En konflikt er ikke nødvendigvis løst, ved at den ene part idømmes en bøde eller foranstaltning...

Men vi må ikke lukke øjnene for, at der også kan være problemer forbundet med at indføre alternativ konfliktløsning:

Der skal findes egnede mæglere. Mæglere med de fornødne kvalifikationer og personlige egenskaber. Dertil kommer, at mæglerne skal være i stand til at "lukke personerne op". Her i landet har vi tradition for, at være tilbageholdende med at give udtryk for følelser, som er smertefulde – så dette i sig selv kan være en stor udfordring for mæglerne.

Men måske den største udfordring vil være at få skabt en bred accept i befolkningen af mægling som alternativ til straf (foranstaltning). At få skabt en forståelse for, at mægling ikke er "alt for billigt sluppet". I den forbindelse må man også overveje, hvordan det vil påvirke retsfølelsen, at ét indbrud bliver afgjort med mægling, mens et tilsvarende afgøres med bøde eller foranstaltning – fordi offeret ikke ønsker at deltage. Vil dette blive oplevet som uretfærdigt? Og hvordan undgås det, at et offer føler sig presset til at indgå i en mægling?

Man må også overveje, hvorvidt mægling er et velegnet alternativ til straf (foranstaltning) for alle typer af lovovertrædere.

Der er som sagt mange fordele ved mægling som alternativ til straf (foranstaltning), men også problemer – eller udfordringer. Jeg har imidlertid noteret mig, at flere partier udtrykker positiv interesse for en sådan konfliktløsningsmodel. En mulighed kunne eventuelt være at opfordre til indførelse af en forsøgsordning, som dels er tidsbegrænset, samt eventuelt geografisk begrænset og begrænset til en nærmere bestemt målgruppe. Jeg vil imidlertid ikke på nuværende tidspunkt forholde mig til en sådan mulighed, men vil afvente udvalgets overvejelser.

4. Politistyrkens størrelse:

I et høringssvar til Retsvæsenkommissionens betænkning har Politimesteren i Grønland oplyst, at han har taget skridt til udarbejdelse af en ny analyse af behovet for polititjeneste i Grønland. Demokraterne opfordrede under førstebehandlingen til, at der indhentes kopi heraf.

Jeg har anmodet rigsmyndighederne om en kopi af analysen, og vil fremsende denne til Lovudvalget, så snart den foreligger.

5. Udvidelse af den øvre tidsmæssige grænse for tidsbestemt anstaltsanbringelse:

Demokraterne hæftede sig under førstebehandlingen bl.a. ved kommissionens anbefaling om en uændret tidsbestemt maksimumforanstaltning på 10 års anstaltsanbringelse. Demokraterne gav udtryk for, at denne anbefaling harmonerer dårligt med et folkeligt krav om skærpede foranstaltninger for personfarlig kriminalitet. Demokraterne opfordrede derfor til, at grænsen udvides til 15 år.

Retsvæsenkommissionen har overvejet, hvorvidt der er grundlag for at udvide den øvre tidsmæssige grænse for tidsbestemt anstaltsanbringelse.

Efter den gældende praksis idømmes der sjældent tidsbestemt anstaltsanbringelse i mere end fem år. Hertil kommer, at muligheden for at idømme tidsubestemt anstaltsanbringelse af lovovertrædere, der kan karakteriseres som særligt farlige, foreslås opretholdt.

Kommissionen har på den baggrund ikke fundet grundlag for at foreslå ændringer af 10-årsgrænsen for tidsbestemt anstaltsanbringelse.

Landsstyret tilslutter sig kommissionens opfattelse.

Muligheden for at idømme anstaltsanbringelse tjener flere formål:

- At beskytte samfundet.
- At forebygge kriminalitet ved gennem sanktionstruslen at afskrække landets borgere fra at begå kriminalitet, eller ved gennem afsoningen at resocialisere den, der allerede har begået kriminalitet.
- At tilgodese befolkningens retsfølelse.

En person som findes skyldig i alvorlig personfarlig kriminalitet (drab, grov vold, røveri, voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse, frihedsberøvelse, trusler eller brandstiftelse), kan dømmes til anbringelse på ubestemt tid, hvis han frembyder nærliggende fare for andre, forudsat at denne fare ikke kan forebygges på anden, mindre indgribende vis.

Hensynet til at beskytte samfundet mod farlige individer kan således vanskeligt anvendes som begrundelse for en eventuel udvidelse af den øvre tidsmæssige grænse for tidsbestemt anstaltsanbringelse.

En udvidelse af den øvre tidsmæssige grænse for tidsbestemt anstaltsanbringelse vil næppe heller have nogen positiv effekt hvad angår forebyggelse. Hvis risikoen for 10 års anstaltsanbringelse ikke er tilstrækkelig til at afholde et individ fra at begå kriminalitet, vil en risiko for 15 år i anstalt nok heller ikke være det. Det samme gælder i forhold til forebyggelse gennem resocialisering: Hvis man ikke formår at resocialisere en dømt i løbet af 10 års anstaltsanbringelse vil yderligere fem år formentlig ikke gøre den store forskel.

Tilbage står hensynet til befolkningens retsfølelse. Her er det naturligvis rigtigt, at en person kan have begået en meget alvorlig forbrydelse, uden i øvrigt fremover at frembyde nærliggende fare for andre. I sådanne tilfælde kan tidsubestemt anstaltsanbringelse ikke komme på tale, og den maksimale sanktion er derfor 10 års anstaltsanbringelse. Spørgsmålet er så, om befolkningen i almindelighed opfatter dette som utilstrækkeligt. Det er ikke det indtryk Retsvæsenkommissionen har haft.

Kommissionen har noteret sig, at der i den offentlige debat i de senere år er rejst krav om strengere sanktioner for visse typer af lovovertrædelser,

navnlig seksualforbrydelser. Især synes det at have krænket befolkningens retsbevidsthed, at personer, der har begået personfarlig kriminalitet kort tid efter dommen får mulighed for at arbejde og i øvrigt færdes uden for anstalten.

En skærpelse på dette område er indeholdt i kommissionens forslag om indretning af en lukket afdeling samt mulighed for placering i halvlukket regi i anstalterne. Dette forslag vil formentlig – sammenholdt med de begrænsninger som sanktionsstigemodellen indebærer for individuel hensyntagen – imødekomme hensynet til befolkningens retsbevidsthed. I samme retning virker kommissionens forslag om bistand til ofrene, samt den effektivisering af fuldbyrdelsen, der lægges op til.

6. Inddelingen i retskredse og politikredse:

Et flertal i Retsvæsenkommissionen anbefaler, at den nuværende inddeling i retskredse opretholdes. Et mindretal anbefaler derimod en sammenlægning af retskredse med henblik på at få skabt en fleksibel ordning, der kan sikre en højere faglig kvalitet i kredsretternes afgørelser. Et andet mindretal tilslutter sig flertallets opfattelse, men finder dog at det ved implementeringen kan blive aktuelt at stille mod en form for regionalisering.

Atassut tilkendegav under førstebehandlingen at have forståelse for intentionerne bag en eventuel regionalisering, og opfordrede til at fordele og ulemper belyses yderligere.

Inuit Ataqatigiit og Demokraterne opfordrede til, at den kommende kommunalreform indtænkes i overvejelserne vedr. retskredsinddelingen. Demokraterne foreslog endvidere, at kommunalreformen også indtænkes i politiets organisationsstruktur.

Den retskredsstruktur, som kommissionens flertal foreslår, har til formål i videst muligt omfang at tilgodese to, til dels modsatrettede, hensyn:

For det første ønsker kommissionsflertallet at bevare kredsretternes lokale tilstedeværelse og personalets (herunder kredsdommernes) særlige indsigt med stedlige og almene grønlandske forhold. Heri ligger også et ønske om, at kredsdommerne behersker det grønlandske sprog.

For det andet ønsker man at styrke kredsdommernes faglige niveau, for at kunne imødekomme det moderne grønlandske samfunds behov. Dette hensyn taler for, at der oprettes faste kredsdommerstillinger på fuld tid, gerne med ansættelse af flere kredsdommere i samme kreds, således at det faglige miljø styrkes.

Kommissionsflertallet forsøger at tilgodese begge hensyn ved at foreslå, at retskredsene bevares, men at antallet og placeringen af kredsdommerne

skal ske efter en konkret afvejning af hensynet til nærhedsprincippet over for hensynet til at ansætte kredsdommeren på fuld tid og til at anbringe flere kredsdommere sammen. Afvejningen skal tage udgangspunkt i de forskellige områders og retskredses forhold, således at spørgsmålet om stedets egenart, sagsantallet og de trafikale muligheder inddrages.

Kommissionsflertallet har på baggrund af en sådan afvejning udarbejdet et forslag til kredsdommernes antal og placering (Se betænkningens bind 2, side 133-234). Det følger imidlertid af ordningens fleksible karakter, at dens endelige implementering må bero på Domstolsstyrelsen, der i et tæt samarbejde med landsdommeren skal tage stilling til, hvor mange kredsdommere der er behov for, og hvor de skal placeres under hensyntagen til bl.a. et skøn over den fremtidige udvikling i sagsantallet. Også kredsdommerforeningen og retssekretærernes forening vil blive hørt, således at alle relevante hensyn kan indgå i overvejelserne.

Jeg finder det naturligt, at den kommende kommunalreform også indgår i overvejelserne vedrørende implementeringen.

7. Menneskerettigheder:

Inuit Ataqatigiit betonedede under førstebehandlingen vigtigheden af, at retsvæsenreformens skal være forenelig med forpligtelserne i henhold til Den Europæiske Menneskerettigheds-konvention.

Netop dette har været en del af Retsvæsenkommissionens kommissorium. Det indgår således i kommissoriet, at det skal "påses, at det grønlandske retsvæsen lever op til de internationale forpligtelser, som gælder for riget, herunder navnlig forpligtelserne på menneskerettighedsområdet."

Institut for Menneskerettigheder (tidligere "Det Danske Center for Menneskerettigheder") har i et høringssvar afgivet i april 2005 anført som instituttets opfattelse, at kommissionen nøje har overvejet forholdet mellem det grønlandske retsvæsen og almindelige menneskerettigheder, især som disse er udmøntet i Den Europæiske Menneskerettigheds-konvention.

Hvad særligt angår Herstedvester-nedsendelserne, som Inuit Ataqatigiit fremhæver, er det korrekt, at Amnesty International har givet udtryk for, at nedsendelsespraksis på en række punkter forekom organisationen betænkelig.

Artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention indeholder et forbud mod tortur samt mod umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. En omtrent tilsvarende bestemmelse findes i FN's Torturkonventions artikel 16.

I forbindelse med Den Europæiske Torturkomité's andet besøg i Danmark i perioden 29. september til 9. oktober 1996 udtalte komitéen i sin rapport følgende:

"Den Europæiske Torturkomité anerkender de initiativer, som de danske myndigheder har taget for at forbedre forholdene for de grønlandske indsatte i anstalten ved Herstedvester. Der kan imidlertid ikke være tvivl om, at det gældende system på en række punkter har en uønsket effekt, som kunne undgås hvis disse indsatte havde mulighed for at afsone i Grønland. I den forbindelse ønsker Komitéen at blive orienteret om Den Grønlandske Retsvæsenkommissionens videre overvejelser, såvel som enhver anden udvikling på dette område."

Efter Retsvæsenkommissionens opfattelse kan det ikke antages, at afsoning i Danmark *uden videre* vil være i strid med artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Om end der ikke på nuværende tidspunkt foreligger relevant retspraksis, kan det dog ikke udelukkes, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol før eller siden vil anse en *konkret* Herstedvester-anbringelse for uforenelig med menneskerettighedskonventionens artikel 3.

Det kan heller ikke udelukkes, at afsoning i Danmark *i konkrete tilfælde* (afhængig af afsonerens familiemæssige og ægteskabelige forhold) vil kunne udgøre en krænkelse af konventionens artikel 8, som bl.a. beskytter retten til familieliv. Efter bestemmelsens stk. 2 må ingen offentlig myndighed gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder eller friheder.

Retsvæsenkommissionen foreslår i sin betænkning, at forvaringsdømte, der hidtil er sendt til Herstedvester, anbringes i en lukket forvaringsafdeling i tilknytning til anstalten i Nuuk, således at psykiatrisk bistand m.v. kan ydes fra den psykiatriske afdeling på Dronning Ingrid's Hospital.

8. Domstolsbehandling af særligt komplicerede appelsager:

Atassut hæftede sig under førstebehandlingen ved, at Grønlands Landsret fremover alene skal behandle appelsager, og at landsretten i sager, som i 1. instans er afgjort af den juridiske domstol, skal tiltrædes af to danske landsdommere. Atassut ønskede i den forbindelse oplyst, hvorfor der absolut skal være tale om danske dommere.

Det er korrekt, at Retsvæsenkommissionen har foreslået, at Grønlands Landsret fremover alene skal behandle appelsager. Dette skal ses i sammenhæng med, at kommissionen foreslår oprettelse af en juridisk domstol i 1. instans, som (foruden uddannelsen og vejledningen af

kredsretternes personale) skal påtage sig behandlingen af særligt komplicerede sager, for eksempel sager om økonomisk kriminalitet.

Grønlands Landsret skal også behandle appelsager, som i 1. instans er afgjort af den juridiske domstol – altså de særligt komplicerede sager. Det er derfor nødvendigt, at landsretten repræsenterer en højere grad af faglig ekspertise end den juridiske domstol i 1. instans. Kommissionen foreslår derfor, at Grønlands Landsret ved appelbehandlingen af sådanne sager skal være en kollegial ret, bestående af 3 landsdommere. Under hensyn til det begrænsede antal sager er der dog ikke grundlag for at udnævne 3 faste landsdommere ved Grønlands Landsret. I stedet foreslår kommissionen, at der udnævnes én fast landsdommer, som i de pågældende sager suppleres af to landsdommere fra Danmark.

Begrundelsen for at supplere Grønlands Landsret med landsdommere fra Danmark er altså, at antallet af komplicerede appelsager ikke er tilstrækkeligt stort til, at det vil kunne forsvares at udnævne yderligere to faste landsdommere ved Grønlands Landsret.

Det må endvidere antages at være en fordel, at landsdommeren i Grønland suppleres af landsdommere, som i kraft af den store mængde komplicerede sager, som behandles ved hhv. Vestre og Østre Landsret, har en betydelig erfaring med netop disse sagstyper.

9. Oprettelse af stilling som offentlig eller privat landsforsvarer:

Atassut bad under førstebehandlingen Landsstyret tilkendegive, hvilken holdning Landsstyret har til Retsvæsenkommissionens anbefaling om, at der oprettes en stilling som enten offentlig eller privat landsforsvarer.

Af principielle årsager har kommissionen fundet, at uddannelsen af bisiddere/forsvarere bør gennemføres i et regi, der ikke er underlagt domstolene.

Kommissionen har derfor overvejet muligheden for at etablere et selvstændigt landsforsvarerembede i Grønland.

Hensigten hermed skulle være at samle opgaverne med uddannelse og rådgivning af forsvarerne samt tilsynet med forsvarernes virksomhed hos én person, der udelukkende beskæftiger sig med dette område. Landsforsvareren skulle endvidere have adgang til at møde som forsvarer i landsretten i ankesager.

Landsforsvarerembedet skulle i givet fald etableres som en selvstændighed institution i offentligt regi, hvor landsforsvareren skulle udpeges af justitsministeren.

Som landsforsvarer skulle udpeges en jurist, der med baggrund i en stilling som forsvarsadvokat eller andet relevant arbejde har opnået særlig indsigt og erfaring med forsvarernes fagområde.

En sådan ordning indebærer dog visse ulemper:

- Det er tvivlsomt, om der vil være tilstrækkeligt med opgaver til at udfylde en fuldtidsstilling.
- Det vil formentlig være vanskeligt at rekruttere og fastholde en offentlig landsforsvarer med de fornødne kvalifikationer og den fornødne indsigt i grønlandske forhold.
- Der vil ikke være nogen til at varetage opgaverne under ferie og sygdom.
- Uden kolleger vil den offentlige landsforsvarer være fagligt isoleret.

Kommissionen forestiller sig derfor, at en model med en offentlig landsforsvarer i første omgang skulle være midlertidig, begrænset til en periode af f.eks. 2 år. Kommissionen antager, at dette ville øge mulighederne for at rekruttere en tilstrækkelig egnet og engageret person.

Som et alternativ – eller som en ordning til afløsning af en midlertidig ordning med en offentlig landsforsvarer – har kommissionen overvejet en ordning, hvor en bestemt advokat med kontor i Grønland udpeges som privat landsforsvarer.

En sådan ordning indebærer en række fordele:

- Opgaverne som landsforsvarer kan suppleres med almindeligt advokatarbejde, således at der ikke bliver problemer med at udfylde en fuldtidsstilling.
- En advokat med kontor i Grønland vil have de fornødne kvalifikationer og den fornødne indsigt i grønlandske forhold, og rekrutterings- og fastholdelses-problemerne vil formentlig være mindre.
- En advokat, udpeget som landsforsvarer indgår i et fagligt miljø, og vil kunne trække på advokatkontorets ressourcer. Under ferie og sygdom vil han kunne afløses af en kollega på advokatkontoret.

Et andet alternativ ville være at udpege en person, der er ansat ved en offentlig institution som landsforsvarer. Den pågældende skulle så – som led i sin ansættelse - varetage en konsulentfunktion med ansvaret for at tilrettelægge uddannelse og rådgivning af forsvarerne. Ligesom ordningen med en privat landsforsvarer ville en sådan model være fleksibel med hensyn til omfanget af beskæftigelse.

Som et tredje alternativ har kommissionen overvejet udlicitering af opgaven til et advokatkontor i Grønland.

Da det ikke på forhånd er muligt at vide, om en egnet person kan udpeges som offentlig eller som privat landsforsvarer foreslår kommissionen, at man lovgivningsmæssigt ikke lægger sig fast på en bestemt model, men at justitsministeren bemyndiges til – efter forhandling med Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater og Grønlands Forsvarerforening – at indføre den ordning, som må vurderes som mest hensigtsmæssig på det givne tidspunkt.

Landsstyret tilslutter sig dette forslag.

10. Indførelse af retsafgifter:

Atassut tilsluttede sig under førstebehandlingen at der indføres retsafgifter for civile sager og fogedsager, men understregede vigtigheden af, at borgerne har adgang til retsbeskyttelse. Atassut ønskede derfor konsekvenserne belyst.

Retsvæsenkommissionen har anbefalet, at der indføres retsafgifter for fogedsager og civile sager ved de grønlandske domstole.

Baggrunden herfor er, at en modernisering af det grønlandske retsvæsen er forbundet med øgede driftsudgifter, som det umiddelbart synes rigtigst, at brugerne af retsvæsenet er med til at dække. Dette gælder navnlig ressourcestærke brugere, f.eks. større erhvervsvirksomheder og offentlige myndigheder mv.

For indførelsen af retsafgifter taler også, at en sådan ordning kan være med til at begrænse antallet af :

- sager som burde være søgt løst uden brug af domstolene
- sager med en sagsgenstand af ringe økonomisk værdi
- urimelige sagsanlæg

Udviklingen i det grønlandske erhvervsliv og den almindelige økonomiske udvikling taler efter kommissionens opfattelse ikke imod, at der indføres retsafgifter i Grønland.

Kommissionen finder det imidlertid af stor betydning, at økonomisk svagt stillede borgeres mulighed for at gøre brug af domstolene ikke begrænses gennem indførelsen af afgifter. Kommissionen foreslår derfor, at der indføres regler om fri proces for mindrebemidlede.

Konkret vil dette indebære, at personer, hvis årsindkomst ikke overstiger 210.000 kr. kan meddeles fri proces, hvis Rigsombudsmanden vurderer, at den pågældende har en rimelig udsigt til, at sagen kan vindes.

For så vidt angår retsafgifternes størrelse, foreslår kommissionen, at der i civile sager skal betales 1 pct. af sagsgenstandens værdi, dog minimum 500 kr. I en sag med et krav på 100.000 kr. vil retsafgiften efter den

foreslåede ordning udgøre 1.000 kr. (1 pct. af 100.000 kr.). Udgjorde kravet alene 10.000 kr. ville retsafgiften derimod alene udgøre 500 kr. (svarende til minimumsbeløbet, da 1 pct. af 10.000 kr. udgør 100 kr.).

I fogedsager foreslås kommissionen, at der skal betales ½ pct. af sagsgenstandens værdi, dog minimum 300 kr. I en fogedsag med begæring om udlæg på 100.000 kr., ville retsafgiften efter forslaget udgøre 500 kr. (svarende til ½ pct. af 100.000 kr.).

For fogedforretninger vedrørende fuldbyrdelse af domme, der ikke lyder på penge, eller forretninger med anmodning om indsættelse eller udsættelse uden sædvanligt tvangsfuldbyrdesgrundlag eller forretninger med anmodning om nedlæggelse af forbud og anmodning om bevissikring ved krænkelse af immaterielrettigheder, foreslår kommissionen, at der opkræves en grundafgift på 300 kr. Hertil kommer en tillægsretsafgift på 400 kr., såfremt fogedforretningen helt eller delvist foretages uden for rettens kontor, eller såfremt skyldneren fremstilles af politiet.

Følgende fogedforretninger foreslås fritaget for retsafgift:

- Bøder, konfiskerede værdier og sagsomkostninger i kriminalsager, der inddrives af det offentlige.
- Afgifter og omkostninger, som det påhviler domstolene at indkræve.
- Krav, som tilkommer en part, der har fri proces.
- Civile krav (f.eks. erstatningskrav), der er fastsat under en offentlig kriminalsag.
- Forældremyndighed og samvær.
- Udstedelse af tvangssalgsskøde.

For fogedrettens behandling af en anmodning om tvangssalg af fast ejendom, skib eller luftfartøj med tilhørende løsøre, foreslår kommissionen opkrævet en grundafgift på 800 kr. Såfremt den, der fremsætter anmodning om tvangssalg har fri proces hertil, skal han ikke betale denne retsafgift. For tvangssalg af de ovenfor nævnte aktiver foreslås opkrævet yderligere ½ pct. og for frivilligt tvangssalg 1 pct.

For fogedrettens behandling af anmodning om tvangssalg af aktiver, gældsbreve og andre fordringer foreslås opkrævet 300 kr. Såfremt den, der har anmodet om tvangssalg har fri proces hertil, skal han ikke betale denne retsafgift. For tvangssalg af de nævnte aktiver foreslås opkrævet yderligere 1 pct.

De nævnte afgifter i procenter beregnes af budsummen med tillæg dels af de omkostninger, som det ifølge tvangssalgsvilkårene påhviler køberen at udrede, dels af de privatretlige byrder og forpligtelser, restancer af skatter og afgifter til det offentlige mv., som køberen ifølge tvangssalgsvilkårene skal betale eller overtage udenfor budsummen.

11. Overtagelse af retsvæsensområdet:

Inuit Ataqatigiit spurgte under førstebehandlingen, hvordan Landsstyret ser på mulighederne for at overtage retsvæsensområdet fra den danske stat.

Af et notat udarbejdet af justitsministeriet i 1997 fremgår det, at der forfatningsretligt intet er til hinder for, at ansvaret for retsvæsenet i Grønland overføres til Hjemmestyret. Højesteret vil dog fortsat skulle fungere som rigets øverste domstol. Endvidere fremgår det af notatet, at en overførsel til Hjemmestyret forudsætter en ændring af hjemmestyreloven. Statsministeriet har erklæret sig enig i disse konklusioner.

Retsvæsenkommissionen har ikke fremsat anbefalinger om, hvorvidt justitsvæsenet (eller dele heraf) bør overgå til Grønlands Hjemmestyre. Kommissionen har alene forholdt sig til, hvilke fordele og ulemper, der kan være ved en sådan overførsel.

Af landsstyrepartiernes koalitionsaftale fremgår det, at Landsstyret har som mål, at Grønland overtager ansvaret for hele det grønlandske retsvæsen (kriminalgforsorgen, politiet og domstolene).

Jeg har imidlertid noteret mig Siumuts tilkendegivelse om, at vi først er parate til at overtage ansvaret for retsvæsensområdet, efter gennemførelsen af en reform, som bringer det grønlandske retsvæsen op på et tidssvarende niveau.

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Aleqa Hammond

**FORTRYK
LANDSTINGETS VINTERSAMLING 2006**

10. mødedag, onsdag den 8. marts 2006

Dagsordenens punkt 20

Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen.

(Landsstyremedlemmet for Familie og Justitsområdet)

(1. behandling)

Mødeleder: Jonathan Motzfeldt, Landstingsformand, Siumut.

Aleqa Hammond, Landsstyremedlem for Familie og Justitsvæsen, Siumut.

Tak. Tillykke med den Internationale Kvindedag.

Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen. Jeg skal fremlægge 1. behandling.

Den danske regering og Grønlands Landsstyre nedsatte i 1994 Den Grønlandske Retsvæsenkommission. Kommissionens formand og de øvrige medlemmer blev udpeget af den danske regering og Grønlands Hjemmestyre i forening. Kommissionens hovedopgave har været at foretage en grundig gennemgang af hele det grønlandske retsvæsen og på den baggrund fremsætte forslag til en revision heraf. Kommissionen afgav sin betænkning i august 2004, og Justitsministeriet har efterfølgende anmodet Grønlands Hjemmestyre om at afgive udtalelse vedr. betænkningen.

Grønlands Hjemmestyres udtalelse vedr. lovforberedende betænkninger m.v. afgives normalt af Landsstyret. Retsvæsenkommissionens betænkning vedrører imidlertid forhold af så omfattende, så væsentlig og så principiel en karakter, at Landsstyret har fundet det rigtigst at inddrage Landstinget i Hjemmestyrets udtalelse.

Retsvæsenkommissionens betænkning er på mere end 2.000 sider. Kommissionens samlede forslag og anbefalinger har et sådant omfang, at en egentlig gennemgang heraf vil føre for vidt i et forelæggelsesnotat. Landsstyret henviser i stedet til kommissionsbetænkningen og til det betænkingsresume, som er vedlagt Landsstyrets beslutningsforslag. En kortfattet oversigt over kommissionens væsentligste forslag er endvidere vedhæftet Landsstyrets forelæggelsesnotat som bilag.

Enkelte af kommissionens forslag og anbefalinger er allerede gennemført. Landsstyret henviser til kommissionsbetænkningens oversigt herover.

Retsvæsenkommissionen har som grundlag for sit arbejde gennemført en omfattende indsamling af viden om forholdene i de forskellige dele af det grønlandske retsvæsen, blandt andet ved besøg i relevante institutioner.

Kommissionen har i tillæg hertil gennemført en række videnskabelige undersøgelser, som har bidraget med ny viden om forskellige forhold inden for retsvæsenet og den grønlandske befolknings syn herpå. Også disse undersøgelser er offentliggjort.

Kommissionen har under sit arbejde løbende søgt at inddrage det grønlandske samfund og den grønlandske befolkning i en debat om retsvæsenets reform. Dette er blandt andet sket gennem medierne, gennem afholdelse af offentlige møder, og ved inddragelse af lokale fritidsnævn. Kommissionen har endvidere udsendt 5 debat- og informationsaviser, som er husstandsomdelt i hele Grønland. Kommissionens foreløbige overvejelser og synspunkter er blevet fremlagt og drøftet på midtvejskonferencer i Nuuk og København i 1997.

Kommissionens betænkning hviler således på et solidt grundlag, hvor såvel eksperter, aktører og befolkning har bidraget.

Landsstyret har som opfølgning på Retsvæsenkommissionens betænkning taget initiativ til afholdelse af en national retsvæsenkonference i Nuuk i august 2005. Hensigten hermed har været at bidrage til at udbrede kendskabet til Retsvæsenkommissionens betænkning og skabe debat om, og interesse for den retsvæsenreform, som vi står overfor.

Landsstyret indstiller, at Landstinget – under de i kommissionsbetænkningen angivne forudsætninger - giver sin tilslutning til Retsvæsenkommissionens forslag og anbefalinger, idet der dog bør tages højde for, at den faktiske kriminalitetsudvikling i væsentlig grad afviger fra, hvad der i sin tid var kommissionens forventninger. Dette har ikke alene betydning i forhold til den foreslåede anstaltskapacitet men også i forhold til f.eks. politinormeringen.

Med hensyn til kommissionens udkast til hhv. en ny retsplejelov og en ny kriminallov for Grønland indstiller Landsstyret, at Landstinget udtaler sin principielle tilslutning til en reform af disse to love med udgangspunkt i kommissionens udkast. Landsstyret forudsætter, at Landstinget på sædvanlig vis vil blive hørt forud for konkrete fremsættelsesinitiativer, med forelæggelse af lovudkast på såvel grønlandsk som dansk.

Landstinget vil således under behandlingen af nærværende beslutningsforslag kunne forholde sig til de mere overordnede principper, som har dannet grundlag for kommissionens lovudkast, mens detaljer vil kunne gøres til genstand for en mere indgående debat under den endelige forelæggelse. Tak.

Jonathan Motzfeldt, Landstingsformand, Siumut.

Og nu går vi over til partiernes ordførere. Først Lars-Emil Johansen, Siumut.

Lars-Emil Johansen, Siumuts ordfører.

Tilbage i 1970-erne under forhandlingerne om Hjemmestyre og til sidst, da hjemmestyreløven blev stadfæstet, betragtede vi ikke en overtagelse af retsvæsenet og politietaten som en realistisk tanke.

Imidlertid er det gennem hjemmestyrets udvikling blevet mere og mere tydeligt, at retsvæsenet og politiet udgør en væsentlig del af de øvrige samfundsfunktioner, vi har overtaget - set under ét.

Det er ikke hensigtsmæssigt, at nogle samfundsfunktioner bliver styret udefra samtidig med, at vi har det politiske ansvar for mange andre funktioner, som berører mange mennesker.

På den baggrund må jeg sige, at daværende justitsminister i Danmark – en vis og begavet mand – hr. Erling Olsen gjorde det rigtige, da han tilbage i 1994 rettede en forespørgsel til landsstyret på baggrund af, at han havde fået den tanke, at det ville være naturligt at overveje en overdragelse af disse områder til de grønlandske myndigheder. I den forbindelse forespurgte han om det ville være betimeligt at nedsætte en "hurtigarbejdende" kommission. Det blev således også dengang aftalt, at en overdragelse af ansvaret for retsvæsenet og politiet ikke skulle medføre ekstra økonomiske byrder og vanskeligheder for det grønlandske samfund.

Efter disse indledende bemærkninger skal jeg på Siumut's vegne fremkomme med følgende helt klare standpunkt: Vi ønsker ikke, at de grønlandske myndigheder overtager "en synkende skude".

Vi ved, at der ikke er megen grund til at være stolte over arbejdet med kriminalitetsforebyggende tiltag.

Vi ved, at der udover de ca. 100 indsatte på anstalterne i Grønland er ca. 200 personer, som har fået en straf til anstaltsanbringelse, men er nødsagede til at vente på deres tur til afsoning af dommen.

Vi ved, at flere og flere grønlændere bliver anbragt på Herstedvester med tidsbestemte domme.

Vi ved, at der eksisterer en alt for stor mangel på betjente i den grønlandske politistyrke.

Vi ved, at de grønlandske politibetjente har dårligere ansættelsesforhold end deres danske kolleger, og at de oven i købet i dag bydes dårligere lønforhold.

Vi ved, at politibetjente med en uddannelse i Danmark i ryggen uden videre kan få ansættelse i Grønland, mens politibetjente med en grønlandske uddannelse ikke uden videre og slet ikke uden at gennemføre en videreuddannelse kan få ansættelse i Danmark.

Vi ved også, at anbefalingerne i Retsvæsenkommissionen betænkning med hensyn til de gældende vilkår både samfundsmæssigt og økonomisk er forældede.

På trods heraf kan vi støtte de anbefalinger der er indeholdt betænkning grundlæggende i den forventning de tal, der anvendes, vil blive opdateret til de tidssvarende forhold.

Vi skal herefter knytte vore bemærkninger til følgende områder:

- Tiden er kommet til at fremsætte et krav om at dommerne skal være i besiddelse af juridisk uddannelse.
- Tiden er efter vores opfattelse kommet til, at der startes en uddannelse for politifolk rettet mod en indsats i bygderne, eftersom det må konstateres, at det arbejde som i dag udføres af kommunefogederne ikke er mindre krævende end det politiet må udføre i byerne.
- På baggrund af den stadigt stigende indsmugling af euforiserende stoffer til Grønland er det nødvendigt, at antallet af betjente der udelukkende beskæftiger sig med narkotikasager øges.
- Der er i dag opstået et behov for en permanent mobil uro styrke og betjente til at overvåge overholdelsen af lovgivningen på gader og offentlige steder.
- På baggrund af det sørgelige faktum, at frekvensen for mord og selvmord desværre stadig er høj her i landet, er det nødvendigt at oprette en fast afdeling af efterforskere.
- Vi er enige i planerne om opførelse af en lukket anstalt i Nuuk til erstatning for den eksisterende overførsel af dømte til Herstedvester, dog med den tanke, at det kunne være attraktivt at opføre en sådan anstalt et andet sted end Nuuk. Når vi alligevel er enige i planerne, skyldes det, at vi primært tænker på mulighederne for psykisk handicappedes behandlingsmuligheder under deres ophold / anbringelse på anstalt.
- Vi støtter planerne om opførelse af en ny anstalt i Tasiilaq, ligesom vi kan erklære os enige i forslagene fra kommissionen om at opføre nye detentioner i tilknytning til politistationerne i byerne.
- Forslaget om anvendelse af samfundstjeneste som foranstaltning kan vi erklære os enige i, selv om vi ikke er glade for at bruge udtrykket straf i forbindelse med samfundstjeneste.
- Vi skal endelig anbefale implementering af behandlingsmuligheder for alkohol- og stofmisbrugere på alle anstalterne. Situationen er jo den, at stort set alle overtrædelse af straffeloven skyldes indtagelse af alkohol og euforiserende stoffer. Vi skal ligeledes henstille til, at man udarbejder behandlingstilbud til de mennesker, der dømmes i voldssager.

Med andre ord har vi i Siumut mange bud på, hvorledes vi kan rette op på mange forhold, der i dag må betegnes som utidssvarende.

Vi skal dog i samme åndedrag understrege, at Grønland ikke behøver at overtage ansvaret "en synkende skude".

Vi er først parate til at overtage det politiske ansvar for retsvæsenet og politiet, når Danmark har fået sat skik på de mange områder, som er sakket agterud.

Der må være ligestilling inden for politiets rækker. Værdien af den politimæssige uddannelse må vægtes ligeligt. Standarden af anstalterne må bringes op på et tidssvarende niveau.

Den danske regering og det grønlandske landsstyre må kunne forhandle sig frem til en løsning på spørgsmålet om opførelse af en lukket anstalt i Nuuk til erstatning for nedsendelse af dømte til Herstedvester, og det primære forhandlingsspørgsmål må her være finansieringen. Efter Siumut's opfattelse må vi fra grønlandsk side være åbne over for en medfinansiering ved opførelse af en lukket anstalt.

Vi ønsker endelig at give udtryk for følgende: Vi er ikke nødsagede til at overtage ansvaret for et område, som er så nedslidt, som det er. Vi må stille krav om, at Danmark lever op til sit ansvar før en overdragelse til det grønlandske samfund. Det gælder områderne anlæg af nye bygninger, uddannelse og lønforhold for de ansatte, som må bringes i orden inden overdragelsen.

Den danske regering må indfri de løfter, som blev afgivet ved etableringen af Retsvæsenkommissionen. Det primære løfte, der blev afgivet var, at det danske ønske om en overdragelse af dette ansvarsområde til de grønlandske myndigheder ikke måtte medføre en økonomisk belastning for Grønland.

Med disse bemærkninger har vi udtrykt vores grundlæggende holdninger til nogle af anbefalingerne i Retsvæsenkommissionens betænkning, og vi agter under 2. behandlingen på forårssamlingen at uddybe vore standpunkter.

Jonathan Motzfeldt, Landstingsformand, Siumut.

Det var Lars-Emil Johansen og nu er det Jens B. Frederiksen fra Demokraterne.

Jens B. Frederiksen, Demokraternes ordfører.

Tak. Demokraterne skal indledningsvis påskønne den store indsats, som Retsvæsenkommissionens medlemmer har ydet for at nå frem til betænkningen om det grønlandske retsvæsen.

Demokraterne er enige i, at en revision af hele retsområdet i Grønland har været tiltrængt. Tiden er i nogen henseende løbet fra lovgivningen og måden retsvæsenet er organiseret på. I de store linier er Demokraterne enige i kommissionens betænkning og anbefalingerne i rapporten.

Vi må dog erkende, at mange af de faktuelle tal på nuværende tidspunkt er forældede, hvorfor grundlaget for nogle af anbefalingerne er misvisende. Som eksempel herfor kan nævnes kriminalitetsudviklingen og antallet af personer, der er idømt anstaltsanbringelse og afventer afsoning.

Retsvæsenkommissionen anbefaler, at retskredsinddelingen skal være uændret. Ligeledes anbefales det, at der etableres en politistation i Kangaatsiaq.

Demokraterne er af den opfattelse, at der skal tages et stort hensyn til den formentlig kommende kommunalreform, hvor kommuneinddelingen ændres væsentligt. Retskredsene bør på sigt indrettes efter denne regionsinddeling, således der i hver region er mindst 2 kredsdommere. Disse kan betjene hele regionen ved tjenesterejser. Det vil ligeledes være en god måde at fastholde disse på, da de vil arbejde i et bedre miljø.

Politiet bør også fremover organiseres med uddannet politi svarende til antallet af politistationer i dag. Herunder også oprettelse af en politistation i Kangaatsiaq.

Den administrative og operative ledelse af politiet på de nuværende stationer kan dog med fordel koncentreres i de kommende storkommuner, således nuværende mindre steder ledes fra større stationer. Det vil sikre en god og ensartet administration.

Kommunefogeder, der i vid udstrækning anvendes som politimyndighed i bygder i dag, skal aflønnes på vilkår, der svarer til det stykke arbejde, der udføres, ligesom risikoen for eget liv eller helbred også må kunne ses på lønsedlen.

Den tid, hvor folk lod sig hverve som kommunefogeder på grund af den status, der var forbundet hermed, er definitivt ovre. Kommunefogeder bliver i dag på lige fod med politiet udsat for forskellige ubehageligheder, ligesom embedet går hårdt udover deres familieliv.

Retsvæsenkommissionen har i sin betænkning indstillet, at kommunefogeder skal aflønnes på lige fod med en kateket. Demokraterne mener, at denne forhøjelse er for lille til at sikre politibetjening de mindre steder også fremtiden. Kommunefogeder bør aflønnes med samme timetakst, som reservepolitibetjente i byerne og med minimum 20 timer om ugen. De bør også honoreres særskilt for udkald uden for normal arbejdstid, som andre ansatte i politiet.

Kommissionen anbefaler, at der i fremtiden skal være et normativ på 125 politifolk i Grønland. Dette tal svarer til 2001-niveauet og er således ikke nogen mærkbar forbedring. Hvorledes kommissionen er nået frem til dette tal fremgår ikke.

Da politiet ikke selv mener at dette er nok, bør vi kræve en egentlig analyse af behov for politifolk. Hvis en sådan analyse viser, at der vil være brug for eksempelvis 200 politifolk, vil det være en stor fremtidig udgiftspost. Der er her ikke kun tale om løn, men også logistikken, såsom større politistationer og mere materiel.

Politimesteren i Grønland har i sit høringssvar oplyst, at han tog skridt til en sådan analyse og at dette arbejde ville blive forelagt Justitsministeriet inden udgangen af 2005. Resultatet heraf er i henhold til førnævnte særdeles interessant. Landsstyremedlemmet for Familie og Justitsområdet samt Lovudvalget bør således søge at få indsigt i denne rapport.

Kommissionen anbefaler ligeledes, at gerningsprincippet bliver af større betydning i forhold til gerningsmandsprincippet, når retten skal tage stilling til valg af foranstaltning i en given sag. Det udspringer sig først og fremmest fra den offentlige debat, hvor store dele af befolkningen kræver længere straffe for personfarlig kriminalitet.

Dette hænger ikke sammen med, at kommissionen samtidig anbefaler en uændret maksimumstraf på 10 års anstaltsanbringelse. Demokraterne mener, at den grænse bør ændres til 15 år.

Der findes forbrydelser, såsom dobbeltdrab og lignende, hvor gerningsmanden ikke falder ind under kategorien af personfarlige eller behandlingskrævende kriminelle.

Deres ugering må i henhold til det folkelige krav om længerevarende foranstaltninger også kunne give mere end 10 års anstaltsanbringelse.

I den henseende har kommissionen berørt spørgsmålet om mægling og konfliktløsning i stedet for straf. Kommissionen mener, at det er et politisk spørgsmål og har ikke medtaget det i sine anbefalinger.

Demokraterne mener, at den form for konfliktløsning kan finde anvendelse i forhold til særlige foranstaltninger overfor unge lovovertrædere under 18 år og i relation til uro svarende til husspektakler og overtrædelse af politivedtægten.

Demokraterne afviser, at denne model kan finde anvendelse i forbindelse med overlagte forbrydelser og personfarlig kriminalitet.

I de senere år er anstaltspladserne på flere eksisterende anstalter udvidet, ligesom der er etableret en ekstra anstalt i Ilulissat. P.t. er en anstalt i Sisimiut også på vej.

Der er flere end 100 dømte, der afventer indkaldelse til afsoning for deres forbrydelser. Det kunne i den henseende være interessant at få oplyst, hvor mange sager, hvor der nedlægges påstand om anstaltsanbringelse, der afventer behandling ved kredsretterne og i politiet. Det vil formentlig ændre billedet yderligere.

På baggrund af folkelige krav om, at ofret ikke skal kunne møde gerningsmanden kort efter denne har påbegyndt afsoning, sendes disse ofte til andre byer end den, hvor kriminaliteten er begået.

Retsvæsenkommissionens anbefaling om at bygge en anstalt i Tasiilaq harmonerer dårligt med dette princip. Denne vil i så fald blive anvendt som anstalt for vestgrønlandere med dertil store rejseomkostninger forbundet. Demokraterne mener, at denne anstalt skal bygges i en lokalitet i Vestgrønland.

Demokraterne kræver, at der nedsættes et hurtigarbejdende udvalg af embedsfolk, der via tilgængelige statistikker kan bringe retsvæsenkommissionens betæknings statistiske oplysninger up-to-date.

Demokraterne mener ikke, at vi kan forvente, at det danske folketing vil gå med til at føre alle kommissionens anbefalinger ud i livet på en gang. Derfor er det vigtigt, at vi tager stilling til og laver en prioritetsrækkefølge ud fra, hvad Landstinget mener er vigtigst i forhold til udbyggelsen af retsvæsenet.

Da der er tale om investeringer på flere hundrede millioner, ligesom det kan forventes, at de årlige driftsudgifter forøges væsentligt, er det Demokraternes opfattelse, at al snak om overtagelse af retsvæsen og politi må og skal forstumme, indtil anbefalingerne er blevet en realitet. Tak.

Jonathan Motzfeldt, Landstingsformand, Siumut.

Det var Jens B. Frederiksen, Demokraterne og nu er det Ane Hansen fra Inuit Ataqatigiit.

Ane Hansen: Inuit Ataqatigiits ordfører.

Først vil jeg ønske alle kvinderne på kvindernes internationale kampdag.

De to love, der omhandler retsvæsensområdet her i landet, nemlig kriminalloven samt retsplejeloven, der blev gjort gældende i 1950-erne, har længe været ønsket revideret. Nu er vi endelig ved at nå dertil, at vi ud fra Retsvæsenkommissionens betænkning skal til at tage stilling til de anbefalinger, der er blevet fremført.

Indledningsvis skal vi dog fra Inuit Ataqatigiits side ikke undlade at notere os, at fordi Retsvæsenkommissionens arbejde har strakt sig så længe, at nogle af de forslag og anbefalinger, som kommissionen ellers er nået til, i takt med udviklingen er blevet forældede. Her tænker vi f.eks. på de forhold som strukturarbejdet i forhold til kommunerne er ved at nå frem til, som vil medføre ændringer i den kommunale struktur og opgavefordeling – noget, som Retsvæsenkommissionen ellers har ønsket vurderet og ændret i sit arbejde. Sådanne forhold skal revurderes, og desforuden har kriminaliteten med tiden ændret karakter, og sådanne forhold bør vi efter Inuit Ataqatigiits side være årvågne overfor.

De vigtigste dele af det kommissorium, som Retsvæsenkommissionen har skullet arbejde ud fra, som gik ud på nøje at revurdere og undersøge retsvæsensområdet nøje, fordrer efter Inuit Ataqatigiits mening, at man ud fra helhedssyn har skullet vurdere området og komme med anbefalingerne, der også tager udgangspunkt vores kulturelle arv, som vi mener er vigtigt at skele og forholde sig til omkring udformningen af det nye grønlandske retsvæsen.

Som bekendt har vi bl.a. en vigtig kulturel arv, der pådrager os at vi, som medborgere vedrører hinanden og at dette er omdrejningsfaktoren i forhold til vores livssyn. Dog har forholdene ændret sig i de seneste år, hvor vi ikke kommer hinanden så meget ved som tidligere. Dette skal vi efter Inuit Ataqatigiits forsøge at vende, hvor vi på ny vedkender os vores identitet samt kulturelle arv og udformer retsvæsensområdet ud fra dette menneskesyn.

Ud fra kendsgerningen om at det grønlandske folk havde dette livssyn, udformedes det grønlandske retsvæsensområde i 1950-erne, hvor kriminalloven blev udformet ikke som en straffelov, men som en resocialiseringslov, hvor den dømte skulle resocialiseres til en god samfundsborger. I Danmark har man en straffelov, hvor dømte bliver sat i en lukket fængsel. I Grønland har vi senere fået åbne anstalter, hvor resocialiseringstanken realiseres ved, at de dømte så vidt muligt bliver på arbejdsmarkedet og bliver "normale" samfundsborgere igen.

Rundt omkring i verden, har man i de seneste år fået mere og mere øje for, at kriminelle ikke bliver resocialiseret ved, at man blot sætter dem i fængsel. Kriminaliteten bliver oftest ikke mindre af, at man blot sætter folk i fængsel. Derfor ser man i flere lande eksempler på, at man i højere grad tager skridt til forsoningsmøder mellem den der har begået en kriminel handling og dem det er gået ud over. Fra Inuit Ataqatigiits side, ser vi denne tendens som en spændende udvikling, som vi måske også kan gøre brug af i kommende ordning.

Omkring de forskellige problemstillinger, der er blevet mere og mere synlige her i landet, ønsker vi Landsstyrets vurdering af, hvilke skridt det vil være bedst at tage i forhold til at imødegå og formindske kriminaliteten. Fra Inuit Ataqatigiits side mener vi, at vi i forbindelse med nyvurderingen af retsvæsensområdet, bliver nødt til at se på muligheden af at indføre en ordning hvor forsoning og eftergivelse kan være en del af den kommende kriminallov. Derfor ønsker vi undersøgt nøje, om hvorvidt en sådan ordning kan give de ønskede resultater.

Fra Inuit Ataqatigiits side vil vi gerne have nøje undersøgt, om de undersøgelser samt anbefalinger som Retsvæsenkommissionen er nået frem til, også er forenelige med menneskerettighedskonventionens bestemmelser, idet vi allerede har tiltrådt disse bestemmelser og skal selvfølgelig også overholde dem. Her tænker vi også på vore indsatte på tidsubestemt tid på Herstedvester, hvor den danske stat fra flere sider er blevet påtalt og angrebet for deportering af kriminelle med en tidsubestemt straf.

Uden at komme ind på alle de elementer, som Retsvæsenkommissionen har peget på og kommet med sine anbefalinger til i sit arbejde, vil vi nævne følgende synspunkter, som vi synes er vigtige omkring revideringen af retsvæsensområdet:

- Omkring det sprog, der anvendes i vore retslokaler, finder vi det fra Inuit Ataqatigiit af afgørende betydning, at det grønlandske sprog bliver anvendt, idet man også vil henholde sig til menneskerettighederne, når dette bliver tilfældet. Dernæst finder vi det på sin plads i forhold til anbefalingen om, at hvad angår de forklaringer der fremsættes i forbindelse med retssager, at disse også forefindes på det sprog disse er afgivet under.
- Hvad angår inddelingen af retskredse, skal vi med henvisning til, at nabokommunerne i fremtiden i højere grad skal arbejde sammen eller skal sammenlægges, vil vi fra Inuit Ataqatigiit anbefale, at man også tager hensyn til den forventede udvikling på området.
- Vi finder det fra Inuit Ataqatigiit vigtigt, at kredsdommerne har mulighed for at følge med i de planer der senere agtes iværksat, og at man skal sørge for, at de løbende uddannes og opkvalificeres.
- Det skal så vidt muligt opnås, at kredsdommerne kan blive fuldtidsansat, og at man skal være årvågne overfor, at nabokommuner kan arrangere det således, at kredsdommerne kan arbejde sammen, således de ikke bliver for ensomme i deres daglige arbejde.

- Fra Inuit Ataqatigiits side finder vi det vigtigt, at der sker en styrkelse af forsvarernes rolle, og at bisidderne også skal uddannes og fortsat opkvalificeres.
- Vi finder det endvidere vigtigt, at der skal være særlig indsats overfor de voldsramte samt deres familier, og at man skal sørge for, at de voldsdømte i fremtiden resocialiseres og behandles for deres sygdom.
- Vi skal endvidere bede om en genvurdering af, at man i betragtning af, at vi er så få her i landet, at voldsdømte og de voldsramte ofre, om disse i fremtiden fortsat kan bo det samme sted. Man kan i den forbindelse måske forestille sig, at man med kredsdommernes mellemkomst, kan arrangere forsoningsmøder? Disse forhold er kendt blandt vore stammefrænder og man kan så indhøste erfaringerne fra disse områder.
- Antallet af politifolk skal så vidt muligt svare til antallet af de sager, der forefindes, og derudover skal kommunefogederne samt reservebetjentene gennemgå de nødvendige opkvalificeringstiltag, hvilket bør iværksættes snarest muligt.
- Fra Inuit Ataqatigiit finder vi det vigtigt, at Kangaatsiaq bliver en selvstændig politikreds, at man snarest iværksætter tiltag, således at politistationerne på kysten fornyes og renoveres, således de svarer til nutidens krav.
- Da det er en kendsgerning, at man overtræder de basale menneskerettigheder, ved at man placerer de hårdest kriminelle udenfor landet, bør man snarest gøre noget ved dette problem. Fra Inuit Ataqatigiit finder vi det vigtigt, at man ikke længere anbringer voldsdømte på Herstedvester. Et problem der efter Inuit Ataqatigiit's mening bør finde sin løsning snarest.
- Da fornyelse af retsvæsenområdet også fordrer os til at revidere vores syn i forhold til nutidens normer og livsformer, skal vi fra Inuit Ataqatigiit udtrykke vores ønske om, at eftergivelse og forsoning ikke kan være en del af den nye kriminallov. Som tidligere nævnt ønsker vi mulighederne for at indføre en sådan ordning nøje vurderet.

Da vi ikke vil komme ind på alle de anbefalinger, som Retsvæsenkommissionen er nået frem til, skal vi fra Inuit Ataqatigiits side præcisere, at vi støtter bestræbelser for at forny det grønlandske retsvæsen.

Dernæst er vi fra Inuit Ataqatigiit tilfredse med, at kommissionen løbende har fremsat og ønsket vores stillingtagen til de forskellige områder, de i tidens løb har ønsket forbedringer eller ændringer til.

Til sidst vil vi gerne spørge Landsstyret om, hvad de har af planer for at følge arbejdet op, efter at Retsvæsenkommissionens arbejde nu er tilendebragt og behandlet her i Landstinget. Hvordan ser Landsstyret på mulighederne for at overtage retsvæsenområdet fra den danske stat?

Hvornår vil Justitsministeriets svar på de spørgsmål, der er blevet stillet denne blive offentliggjort?

Vi går ud fra, at de fremførte spørgsmål vil blive besvaret, inden 2. behandlingen finder sted.

Vi vil også benytte lejligheden til at takke alle dem, der har medvirket og gjort en stor indsats under Retsvæsenkommissionens arbejde.

Med disse ord har vi tilkendegivet vore synspunkter i forhold til Retsvæsenkommissionens betænkning, og vi glæder os til at være med ved det fortsatte arbejde. Vi anbefaler, at Landstingets Lovudvalg arbejder videre med sagen inden 2. behandlingen finder sted.

Jonathan Motzfeldt, Landstingsformand, Siumut.

Det var Ane Hansen, Inuit Ataqtigiit og den næste er Godmand Rasmussen, Atassut.

Godmand Rasmussen, Atassuts ordfører.

Vi skal fra Atassut frembringe følgende kommentarer til nærværende forslag, frembragt af Landsstyremedlemmet for Familie- og Justitsområdet, der omhandler Retsvæsenkommissionens anbefalinger:

Den hastige udvikling det grønlandske samfund har oplevet, og til stadighed oplever, er stadig i rivende udvikling, og det er så vidt, at flere af Retsvæsenkommissionens opgaver, da denne blev nedsat for 12 år siden, nu allerede er implementeret.

Derfor finder vi det på plads fra Atassut, at takke Retsvæsenkommissionens medlemmer og de mange mennesker, der har deltaget i udførelsen af det, for samfundet meget vigtige arbejde, og vi vil benytte lejligheden fra Atassut til at udtrykke vor tak til alle de mennesker for, at de har formået at holde arbejdet så opdateret som muligt.

Og vi vil fra Atassut understrege, at det er vores opfattelse, at det kommissorium, som Retsvæsenkommissionen fik, nu er udført på den bedst kvalificerede måde, og at vi derfor er yderst tilfredse med resultatet.

Uden at vi gentager hele Retsvæsenkommissionens kommissorium, skal vi understrege, at vi i Atassut er vidende om det enorme behov, der er for at justere dels kriminalloven og retsplejeloven, og derfor tilslutter vi os grundlæggende til de anbefalinger, der i dag bliver fremsat.

Det meget store arbejde retsvæsenkommissionen har fremlagt, der også belyser forholdene indenfor retsvæsenet, er af så væsentlig karakter for det grønlandske samfund, at det er helt på sin plads at invitere Landstinget til nærværende forslag om Grønlands Hjemmestyres udtalelse.

Derfor er vi fra Atassut godt tilfredse med, at Landsstyret har valgt at vige fra den normale procedure, og i stedet inviteret landstinget til at deltage i processen, hvor det forberedende

arbejde for lovgivningsmæssige tiltag samt øvrige tiltag indenfor retsvæsenet er godt i gang.

Retsvæsenkommissionens mange anbefalinger berører ikke blot de lovgivningsmæssige, og det efterfølgende økonomiske tiltag, der er behov for, men det berører også i høj grad de værdier som det grønlandske samfund finder som bevaringsværdige. Derfor er vi fra Atassut godt tilfredse med, at der er blevet taget hensyn til de områder, der er værd at bevare.

For det er rigtigt, at vores retssystem her i landet samt hensigterne med foranstaltningssystemet er væsentligt forskellige fra andre landes systemer på området, og dette forhold viser ikke blot det grønlandske samfunds særpræg, men det viser også at vores værdier er anderledes.

Vi skal i den forbindelse eksempelvis nævne, at en af hovedmålsætningerne ved vores foranstaltningssystem er, at der målbevidst arbejdes for, at de mennesker der har begået kriminalitet, så vidt som muligt igen skal fungere og være en del af det grønlandske samfund. Det er ligeledes et specielt kendetegn, at kredsdommerne, sættdommere og bisiddere ikke er uddannede jurister, men er en del af det lokale samfund.

Fra Atassut finder vi det derfor naturligt, at man i arbejdet har lagt hovedvægt på retssystemet, behandling af kriminelle samt politiets arbejde, og at man har taget særlig hensyn til de eksisterende ordninger der er bevaringsværdige.

Derfor tilslutter vi os fra Atassut til Landsstyrets udsagn om, at betænkningen og de mange anbefalinger hviler på et bredt og solidt grundlag, hvor såvel eksperter, aktører og befolkning har bidraget.

Med disse generelle bemærkninger vil vi fra Atassut knytte følgende bemærkninger til de væsentligste anbefalinger, under nærværende behandling af forslaget:

Domstolssystemet

Vi bemærker fra Atassut, at retsvæsenkommissionen har været delt med hensyn til anbefalingen om opretholdelse af den nuværende inddeling i retskredsene.

Medens et flertal i kommissionen anbefaler, at den nuværende inddeling i retskredsene bør opretholdes, anbefaler et medlem at kredsretsstrukturen regionaliseres i form af sammenlægning af retskredse, dette med henblik på at få skabt en fleksibel ordning der kan sikre højere faglig kvalitet i kredsretternes afgørelser og endeligt er der et andet mindretal på tre medlemmer der støtter flertallets anbefaling, men at man skal være forberedt på at kunne stille mod en form for regionalisering.

Vi kan fra Atassut godt se, hvad der er mindretallets intention med regionaliseringen, nemlig at den faglige kvalitet på den måde bedst kan sikres, og at mindretallet derfor anbefaler en regionalisering. Derfor skal vi fra Atassut anbefale overfor Landsstyret, at man i samarbejde med Justitsministeriet indleder et arbejde for at få belyst hvilke fordele og ulemper, der vil være, såfremt man stiller mod en regionalisering af retskredsene.

I det omfattende arbejde, Retsvæsenkommissionen er fremkommet med, er der også en anbefaling om, at kredsdommerne, domsmænd, bisidderne og de fremtidige medarbejdere i retsvæsenet fremover skal tilbydes uddannelse.

Vi vil ikke stille spørgsmålstegn ved de mennesker, der igennem tiden har arbejdet som kredsdommere, domsmænd og bisiddere. Men vi ser det som naturligt fra Atassut, at man i forbindelse med den udvikling der pågår i det grønlandske samfund, og de følgende mere komplicerede lovgivningsmæssige rammer, der skal arbejdes under, også berører uddannelsesniveaue i forbindelse med de nye tiltag, der her er påbegyndt.

Derfor støtter vi fra Atassut anbefalingerne om, at der skal etableres en egentlig uddannelse af autoriserede kredsdommere, derudover også mulighed for at domsmænd og retssekretærer at kunne uddanne sig, og at Kredsdommerne fremover bliver fastansat.

Det anbefales, at grønlands Landsret fremover alene skal behandle appelsager, og i sager som i 1. instans er afgjort af den juridiske domstol, skal landsretten tiltrædes af to danske landsdommere. Vi kan fra Atassut godt forstå at disse dommere skal udpeges af præsidenterne for henholdsvis Østre- og Vestre Landsret, men **vi vil gerne have at vide** hvorfor det absolut skal være danske dommere.

Forsvaret

Anbefalingen om at der skal etableres en egentlig uddannelse af de nuværende bisiddere, som autoriserede forsvarere finder vi meget vigtigt i Atassut og derfor støtter vi anbefalingen, og vi støtter de tiltag i anbefalingerne, der skal sikre, at bisidderne har de bedste betingelser for at kunne udføre deres arbejde.

Vi skal fra Atassut benytte lejligheden til at spørge Landsstyret om, hvilken holdning Landsstyret har i forhold til anbefalingen om, at der oprettes en stilling, som enten offentlig eller privat **Landsforsvarer**.

Forbrydelserne og kriminalretspløjen

Anbefalingerne om at kriminallovens bestemmelser om forbrydelserne skal revideres, og at de kriminalprocessuelle tvangsindgreb skal reguleres gennemgribende kan vi fra Atassut fuldt ud tilslutte os.

Det er nemlig sandt, at vi nu lever i en moderne tidsalder, og at der derfor er tiltrængt behov for at lovgivningen bliver ajourført og opstrammet. Eksempelvis er det i dag muligt at udsprede oplysninger igennem computerteknologien i løbet af sekunder, og de lovgivningsmæssige rammer for at forebygge kriminalitet af den art er manglende.

Derudover er det meget vigtigt at der bliver forebygget enhver form for forbrydelser mod børn og de unge. Derfor kan vi fuldt ud tilslutte os anbefalingen om, at man ud over kriminalisering af kønslig omgang til et barn under 15 år, også strammer op på lovgivningen, således at man fremover også beskytter de unge under 18 år mod seksuelle overgreb.

Retsplejen i øvrigt

Vi kan fra Atassut grundlæggende tilslutte os anbefalingen om, at der indføres retsafgifter for civile sager og fogedsager, men vi skal samtidig også understrege, at det er vigtigt for os, at enkelte personer så vidt som muligt har adgang til retsbeskyttelse. Derfor vil vi gerne fra Atassut få oplyst **hvilke konsekvenser** det vil medføre, såfremt retsafgiften bliver indført.

Vi er fra Atassut vidende om, at advokatvirksomheder frivilligt og prisværdigt i dag yder gratis retshjælp, men hvis man ved at indføre en landsdækkende retshjælpsordning kan opnå mere kontinuitet, vil vi støtte anbefalingen om landsdækkende retshjælpsordning.

Og vi tilslutter os fuldt ud omkring anbefalingen om at advokatvirksomhed fremover bliver lovreguleret, for selvom vi er vidende om, og ikke er i tvivl om, at advokaterne arbejder for at opnå de bedste resultater for deres kunder, så mener vi i Atassut at der er behov for at kunne få lovgivningsmæssig beskyttelse mod forkert eller urigtig behandling.

Kriminaliteten og dens ofre

Anbefalingen om, at der bliver oprettet og lovfæstet et Kriminalpræventivt Råd, hilser vi velkommen fra Atassut. Ligeledes bakker vi helhjertet op omkring anbefalingen om, at der skal ydes en særlig indsats for ofre for forbrydelser.

Netop det, at der tages særlig hensyn til ofrene, har vi fra Atassut igennem mange år efterlyst, og vi skal derfor **anbefale overfor Landsstyret**, at landsstyret hurtigst muligt igangsætter arbejdet for at ofrene kan få det bedste hjælp og støtte.

Foranstaltningssystemet

Som vi indledningsvist sagde fra Atassut, finder vi det vigtigt, at man tager hensyn til de allerede eksisterende og bevaringsværdige aspekter, i arbejdet for at modernisere hele retssystemet i Grønland, og herunder finder vi det vigtigt, at de mennesker, der har begået kriminalitet, igen bliver i stand til at deltage i samfundet, og derfor bør gerningsmandsprincippet så vidt som muligt bevares.

Men når vi har sagt dette, skal vi tilkendegive, at vi sagtens kan se og forholde os til at nogle af forbrydelserne kan være så grove at foranstaltningsrammerne ikke altid er tilstrækkelige. Derfor skal vi understrege, at vi fuldt ud kan tilslutte os anbefalingen om, at foranstaltningssystemet fremover skal bygge på elementer fra både gernings- og gerningsmandsprincippet.

Derudover kan vi fuldt ud tilslutte os de anbefalinger, der fremover bliver placeret efter strengthed.

Kriminalforsorgen samt Fuldbyrdelesesmyndighedens organisation

Såfremt et nyt, tilpasset og moderne retssystem skal kunne fungere optimalt, er det en forudsætning, at behovene for kvalificeret personale og gode fysiske rammer er til stede, og vi er fra Atassut ikke i tvivl om, at dette er en stor og omkostningskrævende del af hele arbejdet.

Såfremt Retsvæsenkommissionens anbefalinger om kriminalforsorgen og fuldbyrdelsesmyndighedens organisation bliver vedtaget vil der være behov for at få udbygget de åbne anstalter, få tilbygget halvlukkede afsnit og endvidere at få bygget lukket forvaringsafdeling, og der vil helt klart være behov for økonomiske ressourcer. Vi har fra Atassut opfattet Den Danske Stats signal, under nærværende arbejde, nemlig at der skal være gensidig forståelse og endda fælles byrde for at kunne realisere anbefalingerne.

Derfor er det vigtigt for os i Atassut, at få klarhed om **hvilke økonomiske betingelser Landsstyret har tænkt sig** at videreføre arbejdet, såfremt der skal opføres en åben anstalt i Tasiilaq og såfremt anstalten i Nuuk skal udbygges som foreslået, således at der bliver opført lukket forvaringsafdeling for de farlige kriminelle.

Politiet

En af de vigtigste mærkesager vi har i Atassut er, at politiet i Grønland kan have de bedste vilkår til at kunne udføre deres arbejde. Derfor kan vi fuldt ud tilslutte os anbefalingerne om, at der skal være en større politistyrke, og vi vil fra Atassut understrege, at vi finder det meget vigtigt, at reservebetjentene samt kommunefogederne fremover skal kunne tilbydes kurser og uddannelsesforløb, og vi skal **opfordre Landsstyret** til at få igangsat initiativer i samarbejde med Justitsministeriet.

Vi er i Atassut vidende om, at der pågår en meget stor politireform i Danmark. Vi er ligeledes vidende om, at dette reformarbejde ikke har nogen direkte indflydelse for politiet i Grønland.

Men vi vil fra Atassut **opfordre Landsstyret** til at være årvågne med de nye tiltag, der allerede er implementeret eller er på vej til at blive implementeret i Danmark. For der er helt sikkert nogle af tiltagene, vi kan tage til os her i Grønland.

Vi kan eksempelvis påpege, at man i Danmark er i gang med at få klarlagt og vurderet de arbejdsområder, der ikke direkte har noget at gøre med politiarbejdet. Eksempelvis er man i gang med at undersøge mulighederne for at fjerne fogedsager og andre administrative opgaver, der belaster politiet til at arbejde administrativt. Vi mener helt afgjort, at vi heroppe også har mulighed og gavn af denne løsning.

Der er behov for større oplysning

Vi vil fra Atassut benytte lejligheden til at opfordre til, at man i meget større omfang realiserer oplysningskampagne om hvilke rettigheder og pligter vi har som enkelte borgere i forhold til retslovgivningen, og ikke mindst, der bør være særlig indsats der skal sikre minimering af sædelighedsforbrydelser mod børn og unge.

Inden vi fra Atassut slutter vores oplæg, skal vi tilkendegive, at vi er meget tilfredse med anbefalingen om, at der bliver oprettet et "Råd for Grønlands Retsvæsen", der skal sikres, at de lovgivningsmæssige aspekter hhv. i kriminalloven samt i retsplejeloven kan være opdateret.

Dette vil også sikre, at retsvæsenet i højere grad end i dag kan være opdateret også set i forhold til udviklingen i det grønlandske samfund. Og vi mener helt afgjort i Atassut, at en af de første og vigtigste opgaver bør være, at der bliver iværksat arbejde for at **forbedre**

løn- og ansættelsesvilkår for kommunefogederne og bisidderne. Det er på tide og det haster med at få rettet op på deres vilkår.

Vi skal slutteligt fra Atassut ønske Landsstyret og den danske regering fortsat god arbejde med de mange anbefalinger, Retsvæsenkommissionen er fremkommet med, og vi skal fra Atassut selvfølgelig følge arbejdet.

Med disse ord slutter vi vores indlæg til nærværende forslag til Landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen, og det er vores ønske, at vores anbefalinger bliver taget med i betragtning i det videre arbejde. Tak!

Jonathan Motzfeldt, Landstingsformand, Siumut.

Vi siger tak til Godmand Rasmussen fra Atassut og nu er det Loritha Henriksen fra Kattusseqatigiit Partiat. Værsgo!

Loritha Henriksen, Kandidatforbundets Partis ordfører.

Betænkningen fra Grønlands Retsvæsenkommission har jeg følgende bemærkninger til på vegne af Kandidatforbundets Parti:

Inden bemærkninger til betænkningen vil jeg på vegne af Kandidatforbundets Parti alvorligt opfordre til, at vi på alle områder bør være med i samarbejde for at få formindsket antallet af bl.a. de mange ulovligheder i Grønland for at kunne undgå og forebygge alle disse.

Først må det udtales, at når bl.a. småbørn er blevet ofre for kriminalitet, at samtlige, der har forståelse for sagen og ikke mindst for barnet selv og for forældrene og andre pårørende måtte man formode, at de vil blive alvorligt ramt. Drab, voldtægt, vold, dårlig opførsel overfor medborgere, som hidtil foregår på grund af alkoholmisbrug og misbrug af euforiserende stoffer, bliver realiseret og med hensyn til det, så er det ellers ønskeligt. – ja, gad vide hvordan vi kan få overvundet vores store alkohol- og euforiserendes problem og så bør man være mere effektiv med hensyn til initiativer og finansiering.

Selvfølgelig er Kandidatforbundets Parti fuldt ud vidende om, at alkohol og euforiserende stoffer ikke er de eneste skyldige, men vi ved også, at alle disse stoffer på mange måder er udgangspunktet og medskyldig til vore problemer. Selvfølgelig er vi vidende om, at en person selv er ansvarlig for sine egne handlinger.

Men man må med erkendelse sige, at vort store sprut og hashproblem er blevet alt for stor, hvilket er medvirkende til antallet af politi- og retssager.

Derfor finder jeg det på den anden side tilfredsstillende fra Kandidatforbundets Partis side, at man må lette politiarbejdet, som f.eks. med forslag om, at ikke rent politimæssige opgaver overgives til andre. Næmlig de, der vedrører incasso og familieretslige sager. Dermed kan man forestille sig, at politiet vil få større tid til kriminalitetsbekæmpelse.

Men fra Kandidatforbundets Parti er vi ikke enig om forslaget, at man får forhøjet politibetjentene med kun 125 med sådan en udmelding og ikke mindst med hensyn til de

sager omkring de meget store hash- og alkoholmisbrug og på baggrund af det, at der er alt for mange ulovligheder her i Grønland og for at aktivt bekæmpe disse og arbejdet bliver mere spredt, så må politiopgaverne også med hensyn til undersøgelser og behandling få større tid til det og det er jo meget, meget vigtigt og nødvendigt.

Man må huske på, at der kun findes en enkel politistation i Grønland, der har døgnåben. Alle de resterende har kun åbent i den daglige åbningstid. Udover åbningstiderne så opretholder man almindelig vagttjeneste. Man må forestille sig, hvilken påvirkning vagttjenesten har for politiet personligt.

Derfor må man – når man har fulgt lidt med i politiarbejdet, så kan man uden tvivl konstatere hvad der skyldes den meget store udskiftning hos det grønlandske politi, idet det bl.a. er de meget dårlige forhold. Det, som nemlig som det er politiet, som det første når til og ankommer til. Derfor er det alvorligt, at være politibetjent i Grønland.

Nu har man i forståelse mulighed på alle måder, at få lettet deres arbejde. Derfor såfremt for at få formindsket de mange ulovligheder eller udføre større forebyggelsesinitiativer med virkning, så skal man som minimum arbejde for, at politiets antal minimum bliver forhøjet til 175 stykker.

I betænkningen siges det bl.a., i dag er det grønlandske politi på aflønningsområdet i deres arbejde så kan de overhovedet ikke sammenlignes med deres kolleger i Danmark. Eller de kan næsten sammenlignes med deres kolleger i Danmark og man må huske på, at i de 55 år, der har været politi i Grønland, at det grønlandske politis aflønning altid har været mindre. Og som den danske stat stadig underbetaler.

Som bekendt har man for få år siden prøvet på at få sidestillet aflønningen, hvor det grønlandske politi får et tilpasningstilskud, men dette tilskud giver ikke pension.

Derudover er det tilfredsstillende med hensyn til, at politiet har en opfølgning på udstyrsområdet og støtte overvejelser og ikke mindst, at der – man får et ekstra skib til de 4 politifartøjer vi i dag har.

Kriminalforsorgen blev overtaget af Grønland i 1979, men vi er indtil nu vidende om, at vi vist nok er de eneste i verden, der sender en del af vores kriminelle til et andet land. Man kan sætte spørgsmålstegn ved dette forhold – om dette er helt korrekt. Derfor må man støtte tanken om opførelse af et lukket fængsel i Grønland og må opfordres til det.

Vi er også vidende om, at med hensyn til den kriminelle og med hensyn til foranstaltning, så må man også bl.a. opleve noget, som må løses og som ikke harmonerer med dagens forhold. Derfor er det ønskeligt, at sådanne forhold bør tilpasses til vores dagens forhold. Og det er vores henstilling på vegne af Kandidatforbundets Parti.

Med disse bemærkninger vil jeg på vegne af Kandidatforbundets Parti indstille, at vores fremlæggelser bliver medtaget til vurdering i det videre arbejde. Tak.

Jonathan Motzfeldt, Landstingsformand, Siumut.

Og den sidste er så Loritha Henriksen, Kandidatforbundets Parti. Og nu er det Landsstyremedlemmet for Familie og Justitsvæsen, der kommer med en besvarelse. Jeg skal sige, at nogle af de spørgsmål, der blev fremlagt, og at vi kan være tilfreds med, at de kan blive besvaret inden 2.behandlingen.

Aleqa Hammond, Landsstyremedlem for Familie og Justitsvæsen, Siumut.
Jeg siger tak.

Vi kan med glæde udtale, at samtlige partier med stor interesse og så indgående er blevet undersøgt og er blevet kommenteret. Og det er også det, som Landsstyremedlemmet for Justitsvæsen, som jeg kan konstatere, som jeg er meget glad for.

Der er en hel masse spørgsmål, der blev bragt op og i den forbindelse, så er det jo meget vigtigt for dagens Grønland, at det bliver bragt op. Der er mange spørgsmål og derfor, uden at få dem besvaret enkeltvis, så er det den mulighed til Landstinget, at de får en skriftlig besvarelse. Det er det, vi ellers ønsker, således at man får mere udbytte af disse. Også ganske kort det, som jeg kan nå, dem vil jeg prøve på lige for at få besvaret.

Det blev svar med hensyn til menneskerettighederne om man har lagt mærke til dem og det spørgsmål, som blev fremlagt. I den forbindelse, så skal jeg gøre opmærksom på, at Retsvæsenkommissionen i sit arbejde har fundet det vigtigt, at man overholder menneskerettighederne og har så rettet en henvendelse til de danske menneskerettigheders center og deres besvarelser, der også er blevet medtaget i Retsvæsenkommissionens og det har man også ladet gå videre til den danske justitsministerium og modtagelsen af disses brev er også tilgået til Retsvæsenkommissionen.

Retsvæsenkommissionens betænkning og i forbindelse med udarbejdelsen i de 10 år der er gået og med hensyn til tankerne om meget store kommuner, så har man ikke arbejdet ud fra det. Og med hensyn til det – denne tanke kom efter man har fået betænkningen afgivet/afleveret.?. og derfor med hensyn til meget store kommuner, så har man ikke fået medtaget dette i betænkningen. Dette forhold. Men selvfølgelig i forbindelse med det kommende møde i justitsministeriet, så skriver jeg også og præciserer dette forhold overfor hende.

Som et af de vigtigste, som jeg hørte ganske.....det er det, der vedrører initiativer på politiområdet, initiativer på uddannelsesområdet og de forskellige forslag fra partierne dem har vi selvfølgelig også hørt. Og i den forbindelse disse spørgsmål, hvis man ønsker uddybende, så er vi parat til at komme i samråd.

Og med hensyn til, at man i de sidste 50 år og retsvæsenessagen må siges, at den ikke har været udviklet i 50 år. Men i disse 50 år, så er forholdene blevet meget anderledes her i Grønland. derfor med hensyn til det, der vedrører retsvæsenet må man sige, at det er blevet sakket meget agterud og ikke mindst med hensyn til de seneste 20 år, at man fra den danske stat på retsvæsenområdet og finansieringerne må man sige, at de ikke er blevet store og derfor hænger forholdene ikke længere sammen. Og derfor med hensyn til Retsvæsenkommissionens betænkning den overgår til den danske regering og til justitsministeriet. Det er det, jeg skal sørge for.

Der er en hel masse spørgsmål, uden at få dem besvaret i den rækkefølge og inden den overgår til udvalg, så skal jeg sørge for, at man får skriftlige besvarelser.

Og i den forbindelse så kan jeg også sige, at til sommer omkring juli/august, fordi vi ved ikke rigtig hvordan datoen bliver, så er det den danske justitsminister, der ankommer på besøg her i Grønland og i den forbindelse, så er det jo den danske lovudvalg, der kommer hertil. Og vi er også i gang med forberedelser til at have nogle gæster. Og vi håber så på, at vi gerne vil udnytte denne tid til at få præciseret det forhold, vi lever under i dag og de ting, der er kommet bagud. Tak.

Jonathan Motzfeldt, Landstingsformand, Siumut.

Og de ting, der blev fremlagt fra partierne i meget stort omfang, og som Landsstyremedlemmet også har kommenteret skal så behandles i lovudvalget nu. Og til forårssamlingen i forbindelse med 2.behandlingen, så vil man vende tilbage til dem.

Og de spørgsmål, der her bliver fremdraget af ordførerne, så vil de blive forelagt i lovudvalget og man skal sørge for, at de også bliver besvaret. Og jeg skal også få præciseret, at en del af det kommende landsstyreopgaver er, at de anbefalinger vedrørende udkast til Retsvæsenkom.....og det er så udkast til kriminalloven for Grønland med bemærkninger og udkast om lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af nye retsplejelov og kriminallov for Grønland med bemærkninger og det er altså sådan nogle ting, som også vil blive medtaget i forbindelse med behandling af disse.

Og da der ikke er andre, der har bedt om ordet, så må vi sige, at 1.behandlingen nu er færdig og 2.behandlingen – man vender tilbage til den ved 2.behandlingen til foråret.

Saqqummiussissut

4. januar 2006

UKIU 2006/20

Namminersornerullutik Oqartussat Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq pillugu isumaliutissiissummut oqaaseqaateqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut (Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Danskit naalakkersuisuisa aamma Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuaq 1994-imi pilersippaat. Ataatsimiititaliarsuup siulittaasua ilaasortaalu danskit naalakkersuisuinit aamma Namminersornerullutik Oqartussanit ataatsimut toqqarneqarput. Ataatsimiititaliarsuup pingaarnertut suliasarisimavaa Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarnerup tamarmiusup sukumiisumik misissorneqarnissaa tamannalu tunngavigalugu taassuma iluarsaateqqinnissaanut siunnersuummik saqqummiussinissaq.

Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissunni august 2004-mi tunniuppaa Justitsministeriaqarfiullu tamatuma kingornatigut Namminersornerullutik Oqartussat isumaliutissiissut pillugu oqaaseqaateqarnissaannik kissaateqarfigai.

Inatsisissanik piareersaalluni isumaliutissiissutit allallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat oqaaseqaateqartussanngoraangata Naalakkersuisut taamaaliortarput. Kisiannili Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa ima annertutigaaq, pingaaruteqartigaluni qitiulluinnartigalunilu Naalakkersuisut isumaqarlutik Inatsisartut Namminersornerullutik Oqartussat oqaaseqaateqarnerannut peqataatinneqarpata eqqornerussasoq.

Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa 2.000-it sinnerlugit qupperneqarpoq. Ataatsimiititaliarsuup ataatsimut siunnersuutai kaammattuutaalu ima annertutigaa saqqummiussissummi annertunerusumik eqqartussallugit annertuallaarlutik. Taarsiullugu Naalakkersuisut ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa isumaliutissiissutillu naalisarneqarnerat Naalakkersuisut aalajangiiffigisassatut siunnersuutaannut ilanngunneqartoq innersuussutigissavaat. Taamatuttaaq ataatsimiititaliarsuup siunnersuutaanik pingaarnernik naatsumik takussutissaq Naalakkersuisut saqqummiussissutaannut ilanngunneqarpoq.

Ataatsimiititaliarsuup siunnersuutai kaammattuutaalu ataasiakkaat naammassineqareerput. Naalakkersuisut matuma siulliini ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaanik takussutissiaq innersuussutigissavaat.

Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup sulinermini Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarnermi pissutsinik ilisimasanik katersat assigiinngitsut toqqammavittut atorsimavai, ilaatigut ingerlatsiviit tamatumunnga attuumassuteqartut pulaartarnerisigut.

Ataatsimiititaliarsuup tamatumunnga ilanngullugu ilisimatuussutsikkut misissuinerit ingerlattarsimavai eqqartuussiveqarnermi pissutsit assigiinngitsut pillugit ilisimasanik nutaanik nunatsinnilu innuttaasut tamakkununnga isiginneriaasiannik pissarsiviusartut. Misissuinerit tamakku aamma tamanut saqqummiussuuneqarsimapput.

Ataatsimiititaliarsuup sulinermini ingerlaavartumik eqqartuussiveqarnerup iluarsaateqqinnissaa pillugu oqallinnermut nunatsinni inuiaqatigiit akulerutsinniarsimavai. Taamaaliortoqartarsimavoq tusagassiutitigut, tamanut ammasumik ataatsimiititsisarnikkut aamma illoqarfikkuutaartunik sunngiffimmi sammisasaqartitsisut peqataatinnerisigut. Taamatuttaaq ataatsimiititaliarsuaq oqallisaarutinik paasissutissiissutinillu aviisiliorluni tallimariarluni saqqummersitsisarsimavoq Kalaallit Nunaat tamakkerlugu ilfunut agguanneqartunik.

Ataatsimiititaliarsuup eqqarsaatersuutigallagai isummiussaalu saqqummiunneqarsimapput oqaluuserineqarsimallutillu suliap qiteqqunnerata nalaani Nuummi Københavnimilu isumasioqatigiissitsineri 1997-imi ingerlanneqartuni.

Taamaammat Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa patajaarsumik toqqammaveqarpoq, immikkut ilisimasallit, tamakkuninnga suliallit innuttaasullu tamatumunnga tapersiisimmamata.

Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaata malitsigisaanik Naalakkersuisut Nuummi 2005-imi augustusip qaammataani eqqartuussiveqarneq pillugu nunatsinnit tamaneersut isumasioqatigiinnissaat sulissutigaaq. Taamaaliornikkut siunertaavoq Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaata ilisimaneqarnerulernissaa, qqartuussiveqarnermik iluarsaaqqinneq takkuttussanngortoq pillugu oqallittoqalerluni soqutiginnittoqalerlunilu.

Naalakkersuisut inassutigaat, Inatsisartut - ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaani siunniussat taaneqartut aallaavigalugit - Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup siunnersuutaanut kaammattuutaanullu akuersaassasut, eqqaamaneqartariaqarmammi pinerlunniartarnerup allanngoriartornera ataatsimiititaliarsuup taamanikkut naatsorsuutigisaanit assut allaanerulersimasoq. Tamanna inissisarfiit inissaqartitsinerannuinaq aamma soorlu poliitit amerlassusiligaanerannuinaq tunngassuteqanngilaq.

Ataatsimiititaliarsuup eqqartuussissuserineq pillugu inatsisitaassamut aamma pinerluttulerinnermut inatsisitaassamut

missingersuutaanut tunngatillugu Naalakkersuisut inassutigissavaat Inatsisartut ataatsimiititaliarsuup missingiusiaa aallaavigalugu inatsisit taakku marluk iluarsaateqqinnissaannut tunngaviusumik isummernertik oqaatigissagaat. Naalakkersuisut naatsorsuutigaa Inatsisartut pisarnertut saqqummiussissutissat sulissutigineqalersinnagit tusarniaavigineqassasut, inatsisissatut missingiutita kalaallisut qallunaatullu saqqummiullugit.

Inatsisartut taamaallit aalajangiiffisassatut siunnersuutip matumani pineqartup suliarnerani pingaarnertut tunngavineqartunut isummorsinnaassapput, taakkumi ataatsimiititaliarsuup inatsisissatut missingiusiaanut tunngaviliisuusimmata anniktsualuilli saqqummiussinnermi sukumienerusumik oqallisigineqarsinnaassallutik.

ILANGUSSAQ: Eqqartuussiveqarnek pillugu Ataatsimiititaliarsuup kaammattuutanut pingaarnertut takussutissiaq:

Takussutissiannorlugu ataatsimiititaliarsuup siunnersuutai pingaarnertut imatut naalisarneqarsinnaapput:

Eqqartuussivinni oqaatsit pillugit kaammattuutit:

- Unnerluussissutit eqqartuussissutillu pisariaqartitsineq malillugu aammattaq kalaallisut allanneqartassapput.
- Eqqartuussivinni nassuiaatit eqqartuussisut suliannik allassimaffinnut allanneqartassapput oqaatsit nassuiaanermi atorneqartut atorlugit.
- Sulissutigineqassaaq siunissami periarfissaalissasooq pappilissat eqqartuussivinni atorneqartut pisariaqartitsineq naapertorlugu kalaallisut oqaasertaqartinnissaat aammalu nassuiaatit nassuiaatitsinnermi pisariaqartitsineq naapertorlugu kalaallisut ingerianneqartassasut.
- Oqaatsit eqqartuussivinni atorneqartut akuerisaasumik kalaallisut taagusersorneqassasut. Eqqartuussivinnik aammalu eqqartuussivimmu attuumassuteqartunut kiisalu Naalagaaffiup Sinniisoqarfianik atorneqartussamik qitiusumik nutserisoqarfimmik pilersitsisoqassasooq.

Eqqartuussiviit pillugit kaammattuutit:

- Eqqartuussiveqarfiit maannamut agguataarsimanerat atortuutiinnarneqassaaq.
- Eqqartuussisut inatsisilerituujussanngikkallarput, immikkulli ittumik eqqartuussisutut ilinniaqassapput, aammalu sapinngisamik atorfinitsinneqavissallutik.
- Eqqartuussisunik ilitsersuisarneq nukittorsarneqassaaq. Peqatigitillugulu Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviani eqqartuussivinni suliassanut immikkoortortaqqarfimmit avissaartinneqassalluni.
- Eqqartuussiveqarfiit saniatigut eqqartuussivimmik inatsisileriffiusumik siullertut saaffigineqartartussamik peqassaaq, inatsisilerinnermut tunngatillugu suliassanik ajornakusoortunik suliqartartussamik taamatullu eqqartuussisunik ilinniartitsisartussamik ilitsersuisartussamillu.
- Eqqartuussisut, eqqartuussisooqataasut eqqartuussivinni allatsit ilinniartitaanerak pitsanngorsarneqassaaq.
- Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviata taamaallaat siunissami suliassarissavai suliassanngorteqqitat, tassa imaappoq sullet aappassaanniigassanngortitat. Inatsisilerinnermut tunngatillugu sullani ajornakusoortuni - tassalu sulianni siullermeerinninnermi inatsisilerinnermut tunngatillugu eqqartuussivimmit aalajangiivigineqarsimasuni - Kalaallit Nunaata Eqqartuussivia danskit landsdommeriiniik marlunnik sinniisoqartassaaq.
- "Eqqartuussisut Siunnersuisoqatigiiffiata" eqqartuussisunik soraarsitsinnermik suliassat suliarsassavai eqqartuussisussanillu atorfinitsinnermut peqataasassalluni.

Illersuisoqarnek pinerluttulerinnermilu eqqartuussissusilersuisarneq pillugit kaammattuutit:

- Pinerluttulerinnermi suliak suliareqartarnerinut malittarisassat allangortinneqassaput annertusarneqarlutillu.
- Illersuisoqarnek pitsanngorsarneqassaaq, illersuisuusarneq erseqqissarneqassaaq annertusarneqarlunilu unnerluussineq sioqqullugu atorneqarsinnaasunngorlugu.
- Maannakkut illersuisuusut ilinniartitaanerak aallartinneqassaaq.
- Illersuisunut immikkut ittumik illersuisutut ilinniarsimasunut piginnaatitsissuteqartarneq atuutilersinneqassaaq.
- Illersuisut piginnaatitsissummik pigisallit oqarasuaatikkut eqqartuussissuserisut allaffiannit siunnersorneqarsinnaassapput.
- Sulianni ilungersunartuni periarfissaqassaaq eqqartuussissuserisumik illersuisunngortitsisoqarsinnaassaaq illersuisumut eqqartuussivimmi najuuttumut eqqartuussiviup avataatigut siunnersuisinnaasumik.
- Suliak ilaanni ilungersunarlunnartuni eqqartuussissuserisut illersuisunngortinneqarsinnaapput eqqartuussivimmi najuuttussanngorlugit.
- Pinerluffigineqarsimasumut inummik tapersersuisussamik ikiorsisoqarsinnaassaaq.
- Eqqartuussissuserisut pissusissaat sulinerallu inatsisitigut malittarisassaqartitaassaaq.

Eqqartuussissuserineq pillugu kaammattuutit allat:

- Nuna tamakkerlugu atuuttussamik inatsisitigut siunnersorneqarsinnaaneq pilersinniarnegassaaq Nuummi eqqartuussissuserisut atorlugit. Eqqartuussissuserisut tamatumunnga ilaatinneqartut illersuisussanngortinneqarsinnaassapputtaaq.
- Eqqartuussiveqarnermi oqartussaasut nunaqarfinni sulinerat ataqatigiissarneqassaaq patajaallisarneqassallunilu.
- Eqqaartuussivimmi suliasat suliarineqarneranni video atorlugu oqaloqatigiinnermut atortut atorneqarsinnaassapput uppersarsaatit saqqummiunneqarnissaat siunertaralugu.
- Eqqartuussiveqarnermut tunngatillugu nalunaarutit ingerlateqqinnissaannut nalunaarutiginnissaannullu aqqissuussineq ajornannginnerulersinniarlugu malittarisassaliortoqassaaq.
- Saqitsaanermik suliasat suliarineqartarnerat patajaallisarneqassaaq. Suliat ullumikkornit annertunerusumik eqqartuussereernerup kingornatigut aalajangiivigineqartassapput.
- Illuatungeriit sapinngisamik najuuttassapput, immaqa vidio atorlugu oqaloqatigiinnermut atortut atorlugit.
- Eqqartuussivimmut suliasinermi akit aammalu inummumut aningaasartuutaanngitsumik eqqartuussivimmi suliasisinnaaneq malittarisassaliuunneqassapput.

Pineqaatissiisarneq aamma pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfik pillugit kaammattuutit:

- Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsinermit Siunnersuisoqatigiinnik pilersitsisoqassaaq pinerluttaalisitsiniarluni sulineq nukittorsarniarlugu ataqatigiissaarniarlugulu.
- Pinerluttuliorfigineqarsimasut immikkut sullinneqassapput, taamatuttaaq nuna tamakkerlugu pinerluttuliorfigineqarsimasunut saaffiginniffusinnaasut pilersinneqassapput, Ilaqutariinnermut Pisortaqaarfimmit ataqatigiissaarneqartumik. Politiit eqqartuussiviillu paasissutissiissapput, siunnersuissallutik aammalu pinerluttuliorfigisat ikiussalugit.
- Pineqaatissiiseriaatsimi toqqammavigineqassapput qanoq iliuseqarnerup aamma qanoq iliuseqartup tunuliaqutai. Tamanna imatut oqaatigisariaqarpoq pinerluttulerineri inatsisit malillugu pineqaatissiiniarnermi inatsimmik unioqutitsinerup suunera qanorlu sakkortutigineri taamatuttaarlu inatsimmik unioqutitsisup inuiaqatigiinni inooqataaleqqinnissamut sungiusarneqarnissamik pisariaqartitsinera toqqammavigalugit, tassa suliniutissat inatsimmik unioqutitsisup inatsisinik maleruaannilluni inuutaaqataaqilernissaanik siunertaqartoq. Katsorsartinneq nakkutiginninnerlu naligiissinneqassapput.
- Pineqaatissiissutissat siunnersuutigineqartut makkuupput, taakkulu pineqaatissiisarnerup sakkortusiartornera malillugu tulleriissarneqarsimapput:

1. Mianersoqqussut - taanna pineqaatissiissutissatut nutaajuvoq.
2. Akiliisitsissut.
3. Eqqartuussut pineqaatissiingikkallartoq aalajangikkamik piffissaligaq - taanna pineqaatissiissutissatut nutaajuvoq.
4. Nakkutigisassanngortitsilluni eqqartuussut.
5. Eqqartuussutikkut inuiaatigiinnut kiffartuussisussanngortitsineq - taanna pineqaatissiissutissatut nutaajuvoq.
6. Inissiisarfirmmut aamma nakkutigisassanngortitsinermit eqqartuussut - taanna pineqaatissiissutissatut nutaajuvoq.
7. Inissiisarfirmmut inissinneqarnissamik eqqartuussut.

- Eqqartuussivilt pineqaatissiissutissamik aalajangiiniarnerminni aallaavigissavaat pinerluuteqarnerup sakkortussusia ilaalu ilanngullugit. Taakanani tamani neqeroorutigineqartassaaq katsorsartinnissaaq.
- Tarnimikkut nappaallinnut pineqaatissiisarnerit ilaatigut piffissamik killiligaasassapput.
- Inuusuttunut pinerluuteqarsimasunut, tarnimikkut nappaateqartunut pinerluuteqarsimasunut aamma ulorianartumik pinerluuteqarsimasut ilaannut immikkut ittumik pineqaatissiisoqartalissaaq.
- Pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfimmit ataatsimoortumik aqutsisoqarfeqalissaaq, tamatumunngalu atassapput inissiisarfirmmittunut aamma inissiisarfirmmiinngitsunut pinerluttunik isumaginnittoqarfik.
- Pinerluttunik isumaginnittoqarfiup nakkutilliisoqartitsisarnera kommunini tamani inuttaligaassaaq.
- Nakkutilliisoqarneq sunniuteqaarnerulersinneqassaaq tapersersuisarneq nakkutilliinerlu eqqarsaatigalugit.
- Atugassarititaasunik unioqutitsisoqartillugu ingerlaannartumik iliuseqartoqartalissaaq.
- Tigummigallagassanngortitat aamma unnuisitsisarfinnut inissinneqarsimasut qanoq pineqartarnissaannut malittarisassaliortoqassaaq.
- Eqqartuussaasimasut inummumut ulorianartumik pinerluuteqarsimasut inissinneqarnermik aallartinnerani inissiisarfirmmik qimatsisinnaassanngillat. Taamaattumik pilersinneqassapput immikkoortortat affarmik matoqqasut inissiisarfinnilu ammasuni tamani neqeroorutigineqartassapput suliasaqartitsinerit aamma sunngiffimmi sammisassat.
- Nuummi Inissiisarfirmmi pilersinneqassaaq immikkoortortaqaarfik matoqqasoq eqqartuussaasimasunik ammasumi imaluunniit affarmik matoqqasumik inissiisarfirmmi malittarisassanik maleruaannissimanngitsunut atugassaaq.
- Maannakkumut Anstalten ved Herstedvesterimut inissinneqartartunut pinerluttunut ulorianartunut Nuummi Inissiisarfirmmi pilersinneqassaaq immikkoortortaqaarfik matoqqasoq.
- Tasillami ammasumik inissiisarfiortoqassaaq.

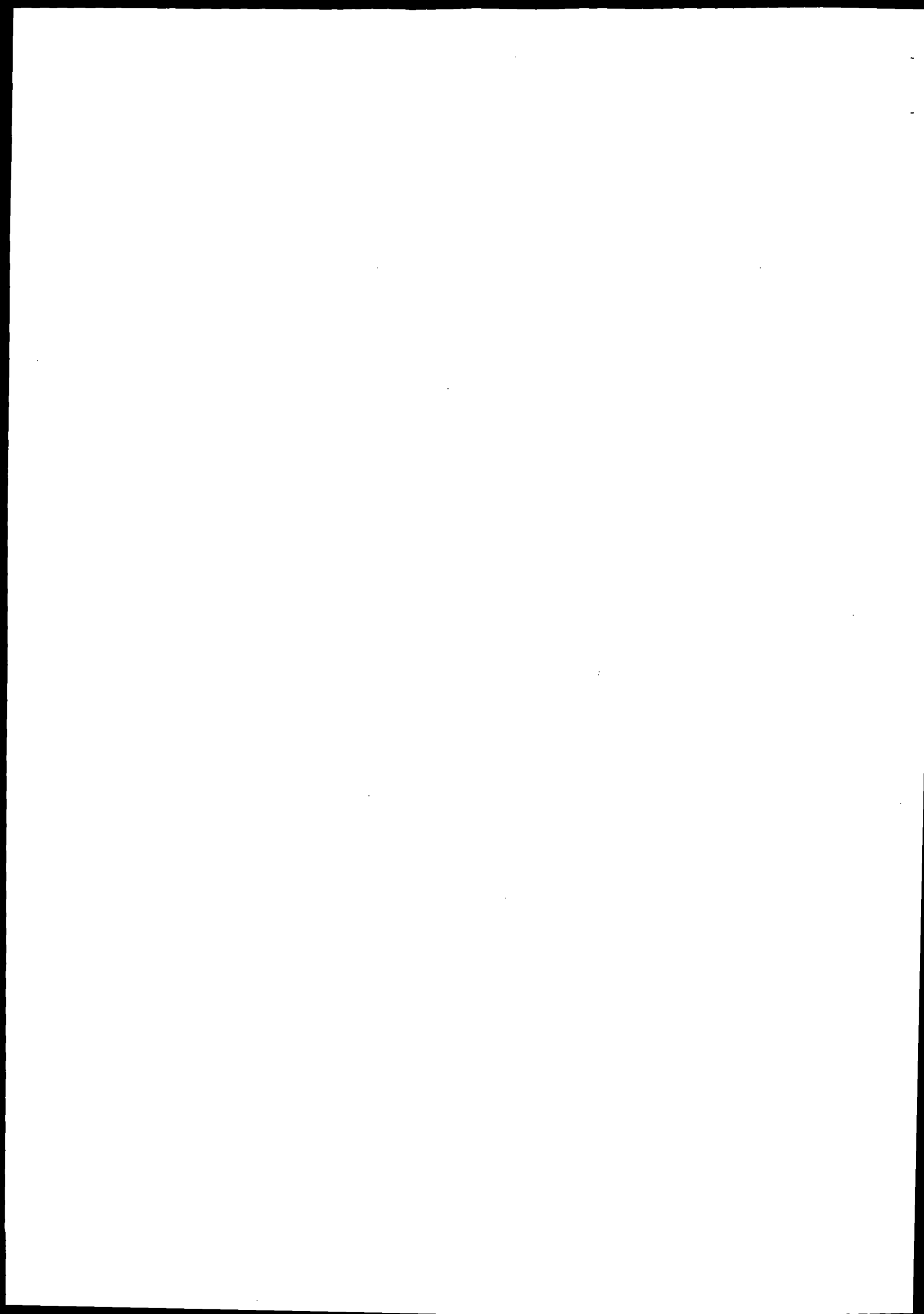
- Piffissamat killilligaanngitsumik eqqartuussaasimasunut saaffigisartakkanut nutaanik malittarisassaliortoqassaaq.
- Eqqartuussummik naammassinninniarnerup aamma nakkutigisaanerup nalaani assigiinngitsutigut katsorsarneqarnissamat periarfissat pilersinneqassapput, tamatumani imigassamik ikiaroorartumillu atornerluinermut katsorsaasoqarluni kiisalu kinguaassiuutitigut atoqateqariaatsinik aamma iliuuseqariaatsimik ilorraap tungaanut saatitsiniarluni katsorsaasoqarluni il.il. Tamatuma kingunerissavaa nutaanik ilinniagalinnik atorfinitsitsineq, soorlu tarnip pissusaanik ilinniagalinnik, tarnip nakorsaanic perorsaasunillu.
- Pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfimmi sulisut ilinniartitaanerit annertusarneqassaaq.

Politiit pillugit kaammattuutit:

- Politiit amerlineqassapput 125-nut.
- Maannakkumut ilinniartitseriaatsip qaffasissusia aalajangiusimaneqassaaq.
- Pinerluttunik suliaqarnermi pinngitsaaliissutaasinnaasunik akuliuttarnerit malittarisassaartitaanerit annertusarneqassaaq pissutsinullu iluarsaanneqarluni.
- Siunertaavoq unnerluussissutit pisariaqartitsineq naapertorlugu kalaallisut allanneqartalernissaat.
- Pinerluttulerinermut inatsimmi pinerluutigineqartut pillugit aalajangersakkat iluarsaanneqassapput.
- Kommunefogedit reservebetjentillu ilinniartitaanissaat qulakkeerneqassaaq.
- Kangaatsiap politeeqqarfingornissaa siunnersuutigineqarpoq.
- Qaanaami, Uummannami Upernavimmilu politeeqarfiit illutaat nutarterlugit iluarsaanneqassasut siunnersuutigineqarpoq.
- Inissiisarfinnut akisussaaffik pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfimmut nuunneqassaaq.
- Saqitsaannermi suliasat pinngitsaaliissummik naammassitinniarneqartarnerit eqqartuussivinnut nuunneqassaaq.
- Angallatit ataatsmik amerlineqarnissaat siunnersuutigineqarpoq.
- Politiit pillugit maalaaruteqartarfik pilersinneqassaaq, taakkulu suliasarissavaat Kalaallit Nunaanni politiit sulisut pillugit naammagitaalliuutit.

Iluarsaaqqinnerit malitseqartinneqarnissaat pillugu kaammattuutit:

- Siunnersuutigineqarpoq inatsisiliornikkut pilersinneqassasoq "Kalaallit Nunaani Eqqartuussiveqarnek pillugu Siunnersuisoqatiglit" eqqartuussissuserinermi pinerluttulerinermilu inatsisit iluarsaateqqinnissaanni malitseqartitsinissaq siunertaralugu.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq pillugu Isumaliutissiisummut Namminersornerullutik Oqartussat oqaaseqaatissaat pillugu Inatsisartut aalajangigassaattut siunnersuut.
(Ilaqutariussutsimut Inatsisinillu atortitsinermut Naalakkersuisoq)

Akissuteqaat

Aappassaaneerlugu oqaluuserinera

Inatsinut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaa Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq pillugu Isumaqaliutissiisummut Namminersornerullutik Oqartussat oqaaseqaatissaannut tapertassaavoq ajunngitsoq iluatinnaateqartorlu.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaanut tunngatillugu Tasiilami pinerluuteqartunut isertitsiviliornissaq pillugu apeqqummut kiisalu piffissamut killilikkamik isertitsivimmiittussaataane-rup sivisunerpaaffissaa pillugu apeqqummut ikinnerussutillit oqaaseqaataat tunniunneqarpoq. Taamaattorli Naalakkersuisut nuannaarutigaa minnerunngitsumik aalajangiinissamut siunnersuutip akuersissutiginnissaa pillugu ataatsimiititaliami tamakkiisumik isumaqataffigineqarmat.

Naalakkersuisut maluginiarpaat pineqaatissinneqarsimasunut periarfissatut allatut akerleriisummik isumaqatigiissitsiniartarnissaq pillugu erseqqinnerusumik killilikkamik misiliutigalugu aqqissuussisoqarnissaa Inatsisinut Ataatsimiititaliap kissaatiginnerummagu siullermik inuusuttunut inatsisinik unioqutitsimasunut tunngatillugu. Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq pillugu Isumaqaliutissiisummut Namminersornerullutik Oqartussat oqaaseqaatissaanni kissaatigineqartup tamatuma ilanngunneqarnissaanut Naalakkersuisut akerliuffissaqartitsinngillat.

Tassa Naalakkersuisut piareersimapput naalagaaffimmi oqartussaasunut nalunaarutigissallugu, Namminersornerullutik Oqartussat – ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa tunngaviusut aqqutigalugit – Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup siunnersuutaanut innersuussutaanullu akuersaarmata, taamaattorli pingaartinneqartariaqarluni ullumikkorpiaq pinerluttarnerit taamanikkut ataatsimiititaliarsuup naatsorsuutigisaanit annertuutigut allaannerussuteqarmata. Aammattaaq Namminersornerullutik Oqartussat piumaneraat pineqaatissinneqartunut periarfissatut allatut akerleriissutinik isumaqatigiissitsiniartarnissaq pillugu erseqqinnerusumik piffissalikkamik misiliummik aqqissuussisoqassasoq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaa Namminersornerullutik Oqartussat oqaaseqaatissaannut ilaliussatut ilanngunneqassaaq.

Taamatut oqaaseqarlutik Naalakkersuisut Inatsisinut Ataatsimiititaliaq qutsavigiumavaat ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaanut aammalu Naalakkersuisut aalajangigassatut siunnersuutaata peqqissaartumik oqaluuserisimaneranut.

**Namminersornerullutik Oqartussat Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq pillugu
Isumaliutissiisummut oqaaseqaateqarnissaat pillugu
Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut**

pillugu

Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata

ISUMALIUTISSIISUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerreqarnerani saqummiunneqartoq

Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaat suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Johan Lund Olsen, Inuit Ataqtigiit (siulittaasoq)

Inatsisartunut ilaasortaq Vittus Mikaelson, Siumut (siulittaasup tullia)

Inatsisartunut ilaasortaq Agnethe Davidsen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Godmand Rasmussen, Atassut

Inatsisartunut ilaasortaq Jens B. Frederiksen, Demokraatit

Inatsisartunut ilaasortaq Kristian Jeremiassen, Atassut (sinniisussaq)

Aallaqqaasiut.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut matumani pineqartoq UKIU 2006-imi ullormut oqaluuserisassaq UKIU 2006/20-itut siullermeerlugu suliarineqarpoq. Siusinnerusukkut siunnersuut taamaattoq ullormut oqaluuserisassaq UPA 2005/31-itut Inatsisartunut saqqummiunneqarpoq, nutaamilli qinersisoqarnissaa sioqqullugu aappassaaneerreqarnissaminut anngutinngitsoorluni.

Siunnersuutip siullermeerneqarnera kiisalu eqqartuussiveqarneq pillugu ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiisutaa tunngavigalugit Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata aalajangiiffigisassatut siunnersuut misissuataarpaa. Tassunga atatillugu Iluarsartuusseqqinnerup imarisai pillugit Inatsiseqarnermut Naalakkersuisoq ulloq 23. februar 2006 Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliamut oqalugiartluni saqqummiussivoq, tassanilu itisilerisutunik apeqquteqarnissamut periarfissaqartoqarluni.

UKIU 2006-imi siunnersuut siullermeerneqarmat apeqqutigineqartut arlallit pillugit ulloq 10. april 2006 allagaqarluni Inatsiseqarnermut Naalakkersuisoq erseqqinnerusunik nassuiaateqarpoq. Allakkat taakku isumaliutissiissummut matumunnga **ilanngussaq 1**-miipput. Taamatutaaq Inatsiseqarnermut Naalakkersuisuusimasoq ulloq 18. marts 2005 Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliamut allagaqarluni iluarsartuusseqqinnermut piareersaatit pillugit tamanut paasissutissiivoq. Nassuiaasiaq Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap ulloq 8. oktober 2004 apeqquteqarneranik tunngaveqarpoq (**ilanngussaq 2**), taakkulu isumaliutissiissummut matumunnga **ilanngussaq 3**-miipput.

Ataatsimiititaliap isumaliutersuutai.

Inatsisartuni siullermeerinermi naalakkersuinikkut partiit tamakkerlutik iluarsartuusseqqinnermik sulinermut tunngaviusumik tapersiinerminnik ersersitsisimasut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap paasivaa. Tamatuma peqatigisaanik apeqqutinik arlalinnik isumaliutersuutinillu Naalakkersuisup ulloq 10. april 2006 allagaqarluni pingaernerusutigut erseqqissaateqarfigisaatut isigineqarsinnaasunik saqqummiussisoqarsimavoq.

Nassuiaatigineqartut tunngavigalugit Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaat oqallisereerluni imatut isummerpoq:

Nunatta politeeqarfinnut eqqartuussiveqarfinnullu agguagaanera pillugu apeqqut

Nunatta politeeqarfinnut eqqartuussiveqarfinnullu agguagaanera pillugu apeqqut Eqqartuussiveqarnej pillugu Ataatsimiititaliarsuarmit, inunnit suliaqarfimmut attuumassuteqartunit Inatsisartunillu annertungaatsiartumik alaatsinaanneqarsimavoq. Kommunit agguataarneqarnerannut atuuttumut naapertuutikannersumik politeeqarfiit eqqartuussiveqarfiillu agguataarneqarnerat atuutiinnassasoq, ilaatigulli eqqartuussisut arlaqartut sulinerminnut tunngavigisaat pitsaanerulersikkumallugu ataatsimoortumik inissinneqarsinnaanissaat, ataatsimiititaliarsuarimi amerlanerussuteqartunit isumaqatigineqarpoq. Ataatsimiititaliarsuup isumaliutersuutigisai Inatsiseqarnermut Naalakkersuisup erseqqinnerusumik nassuiaateqarfigisimavai, maannamuugallartorli aaqqiissutissamik aalajangersimasumik aalajangiussisimanani.

Eqqartuussiveqarnej pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissumminik saqqummiussinerata kingorna ataatsimiititaliarsuup isumaliutersuutigisaanut tunngaviit arlallit allanngorsimapput. Danmarkimi politeeqarfiit eqqartuussiveqarfiillu sulilluarnerulemmissaat, sulisoqarinnikkut allannguuteqartinneqannginnermikkut politiit innuttanut iluaqutaasumik sullissinerannik pitsaanerulersitsisinnaasoq naatsorsuutigalugu ataatsimoortinniarneqalerput. Iluarsartuus-sinermilli taassumanga misilittakkanik suli amigaateqartoqarpoq, soorluttaaq ilisimaneqanngitsoq maani pissutsinut atukkatsinnut misilittakkat nuunneqarsinnaanersut.

Kommunittaaq suleqatigiinnerat kiisalu kommuni iluarsartuusseqqinnermik suliassaq, kommunini ataatsimooqatigiiffinnik annertunerusunik sulisoqarfiunerusunillu siunertaqartoq Kalaallit Nunaata suliaralugu aallartissimavaa. Tassunga atatillugu politiini eqqartuussivinnilu agguataarinerup politiit kommunalbestyrelsillu akornanni siunissami suleqatigiinnissamut periarfissaasa nutaamik naliliivigineqarnissaat tulluassaaq.

Nunatsinni politiinit qanimut sullinneqarnerup innuttanut taamatullu politiit sullissinerannut iluaqutaasutut isigineqartariaqartumut politeeqarfinnut agguataarinerup allangortinneqarneranik kinguneqartariaqanngimmat Inatsisit Atortinneqarneranut Ataatsimiititaliap maluginiartariaqartutut isigaa. Akerlianik eqqartuussiveqarfinnik ataatsimoortunngortitsineq innuttanut eqqartuussinermi peqataasariaqartunut angalanerulernemissamut pisariaqartitsinermik pingitsoorani kinguneqarumaarpoq. Taamaammatt politeeqarfinnut eqqartuussiveqarfinnullu agguataarinerup oqallisigineqarneranni eqqumaffigineqartariaqarpoq taakkunani marlunni sianigisassat assigiinngitsut atuummata, aammalu eqqartuussiveqarfiit politeeqarfiillu agguataarnerani pingitsoorani malitsigiisittariaqanngimmata.

Maannakkulli Naalakkersuisut utaqqimaarnerat Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata isumaqatigaa, Kalaallimmi Nunaanni kommuninik iluarsartuusseqqinnissaq tunngavigalugu nunatsinni politeeqarfinnut eqqartuussiveqarfinnullu siunissami agguataarinissaq pillugu naalagaaffiup isummernissani isumaliutigeqqinniaraa ilimanarluinnarmat.

Tasiilami pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfimmik pilersitsinissamut apeqqut kiisalu inissiisarfimmik tamakkiisuunngitsumik matoqqasumut pineqaatissinneqarsimasunik inissisarneq pillugu apeqqut

Tasiilami pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfimmik pilersitsinissaq Inatsisartunit siullermeerneqarmat uparuarneqartutut eqqarsaatigisassat paarlanguasut marluk isummerfigineqartussaapput: Illua tungaatigut pineqaatissinneqartup taassumalu ilaqutaasa nunatta kitaani maanamut inissiisarnikkut attaveqarsinnaajunnaarneq pissutigalugu sakkortoosujussuarmik oqimaatsorsioortinneqartarnerat. Asasaminnut, meeqqaminnut, suliffimminnut ilinniisarfimminnuulluunniit attaveqarunnaaraangamik pineqaatissinneqartut inuiaqatigiinnut uterteqqinniarneqarnerannut tamanna iluaqutaaneq ajorpoq. Taamatut "qanigisamut attaveqarnermut tunngavimmu" illua tungiliullugu, pineqaatissiinerup aallarteqqammernerani pinerliivigineqartut piareersimaffiginngisaminnik nunagisaminni pinerliisimasumik naapitsinermikkut, paasiluarneqarsinnaasumik, toqqissimajunnaartarput.

Eqqarsaatigisassat taakku marluk pinerluuteqarsimasut inissiisarfimmiilernerisa aallartinnerani illoqarfiliarnissamut itigartinneqarnerisigut naammassineqarsinnaasut Inatsiseqarnermut Naalakkersuisoq nassuiaateqarsimavoq. Pisuni aalajangersimasuni, ingammik inummut sakkortuumik ulorianartorsioortitsilluni pinerluuteqarnermi, pineqaatissinneqartut inissiisarfinnut tamakkiisuunngitsumik matoqqasunut inissinneqartassapput. Taamaaliornikkut pinerliisup

nunaqarfigisallu piffissami ikaarsaarfiusumi avissaarsimatinneqarnissaat, innuttaasut toqqisimanissaasa inatsiseqarneranillu ilisimaarinninnerup piumasarisaatut, qulakkeerneqassaaq.

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliami amerlanerussutillit Siumumeersut, Atasummeersup aammalu Inuit Ataqtigiinneersup naatsorsuutigisatut taaneqartut tunngavigalugit Tasiilami pineqaatissinneqartunut inissiisarfimmik pilersitsinissaq tapersersinnaavaat. Pineqaatissinneqartup inissiisarfimmit tamakkiisuunngitsumik matoqqasumiit ammasumut nuutinneqarnera pinerliivigineqartumut qanigisatullu ilaqtarisimasinnaasaanut piffissaatillugu ilisimatitsissutaasarnissaa, taamaalillunilu pineqaatissinneqartup illoqarfiliarnerani piareersimaffiginngisamik naapitsinissaq pinngitsoortinneqartassasoq ataatsimiititaliap pingaartutut isigaa. Tamakkiisuunngitsumik mattusimaneqarnerup naanissaa sioqqullugu pinerliivigineqarsimasoq tusarniaavigineqartariaqarpoq, pinerlineqartullu ernummatigisai pisortanit pimoorullugit paasineqartariaqarlutik.

Pinerliivigineqarsimasup ernumassutai pissutissaqartut paasinarsigaluartorluunniit aalajangerneq aalajangiusimaneqarpat pinerlineqartoq toqqissisimassutaasunik iliuuseqarfigineqarnisamik neqeroorfigineqarluni taperserneqartariaqarpoq, soorlu iserfigineqarnissap sillimaffigineqarnissaanut periarfissinneqarnikkut, attaveqarnissamut politiit inerteqquteqarnerisigut saassunneqarnissamulluunniit kalerrisaarummik il.il. ass. tunineqarnikkut. Ulorianartorsior-tinneqarnerup annertuumik allannguuteqartinneqarnissaa eqqarsaatigisassanit pingaarnerpaa-jusariaqanngilaq, pinerlineqarsimasulli atugaani politiit inuiaqatigiillu eqqumaffiginninnerminnik tapersersuinnerminnillu takutitsinissaat.

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliami ikinnerussutilik Demokraatineersup Tasiilami pineqaatissinneqartunut inissiisarfimmik pilersitsinissaq tapersersunngilaa, pinerluttulerinnermimmi inatsimmik sakkortuumik unioqqutitsisoqartillugu pinerlisap innimigineqarnissaa pinerliisup najukkaminut qanittumi pillagaasariaqarneranit pingaarnertinneqartariaqarmat. Eqqartuussiveqarfik pillugu Isumaliutissiisummi allassimavoq pinerliinerup pineranit piffissap sivikitsup ingerlanerani pinerlisap pinerliisumik naapitsisinnaanera ataatsimut isigalugu innuttaasunit akerlerineqartoq.

Eqqartuunneqarsimasuttaaq assigiimmik pineqartariaqartut ikinnerussutilik ilanngullugu isumaqarpoq. Tamatumunnga tunngatillugu Inatsiseqarnermut Naalakkersuisoq Tasiilami eqqartuussaq tamakkiisuunngitsumik matoqqasumut inissinneqarpat eqqartuussaq kitaamiu illoqarfittut angerlarsimaffiginngisamini pillagaasimasoq Naalakkersuisup nassuiaatigisaatut pisumi taassuma assingani tamakkiisuunngitsumik matoqqasumut inissinneqarnaviannigilaq. Eqqartuunneqarsimasut illoqarfimmi pinerluuteqarfiusimasumi pillarneqartarnerat atugaareerpoq.

Piffissamut aalajangikkamik pineqaatissinneqarsimasup inissiisarfimmiitinneqarnissaata sivisunerpaaffissaa pillugu aalajangiinissamut apeqqut

Eqqartuussiveqarneq pillugu ataatsimiititaliarsuup kaammattuutigisaatut piffissamut aalajangikkamik pineqaatissinneqarsimasup inissiisarfimmiitinneqarnissaata sivisunerpaaffissaa maannamutut ukiunut qulinut aalajangerneqassanersoq Inatsisartut siullermeerinerat tunngavigalugu Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap oqaluuserisimavaa. Inummut ulorianartumik pinerluuteqarnerut assersuutitut sakkortunerpaanut tunngatillugu inissiinermut ukiunik qulinik sivisussusiliinissamut tunngaviliiniarneq sallaappallaarsorinarsinnaavoq.

Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutersuutai Inatsiseqarnermut Naalakkersuisup nassuiarsimavai inissiisamerillu siunertaat aallaavigalugit taassuma isumaa isumaqatigalugu. Tassunga atatillugu ileqqut atuuttut malillugit ukiunit tallimanit sivisunerungitsumik piffissamut aalajangigaangitsumik inissiisarfimmiititsinissamik qaqutigunnaq eqqartuussisoqartartoq, ulorianarnerusumillu inatsisinik unioqqutitsisoqartillugu maannamut piffissamut aalajangigaangitsumik inissiisarfimmiititsinissamut periarfissaqartoqassasq Naalakkersuisup oqaatigaa.

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliami amerlanerussutillit Siumumeersut, Atasummeersoq aammalu Inuit Ataqatigiinneersoq nassuiaatigineqartut tunngavigalugit piffissamut aalajangikkamik sivisussusilimmik inissiisarfimmiititsinissamik eqqartuussisoqarsimasinnaanera maliittarisassat atuuttut malillugit innuttat isumannaatsumik atugaqarnissaat pilliutigalugu pisangitsoq isumaqarput. Ukiut qulit qaangerlugit killiliussamik sivitsuinissaq iliuseqarnerup anusinngorsaataaneramik eqqartuunneqartulluunniit inuiaqatigiinnut uterteqqinneqarnissaanut periarfissamik annertunerulersitsineramik kinguneqarnaviarunangilaq.

Piffissamut sivisoorujussuarmut kiffaanngissusiiannikkut eqqartuussamik inuiaqatigiinnut uterteqqiiniarnermik samminninnissamut qimatsinerusinnaasoq allaat aarleqqutigineqarsinnaavoq, taamaalippammi piffissami sivisuumi inunnik tigumminninneq siunertaqanngitsoq pisinnaamat. Taamatut ineriartortoqarneratigut pinerliinermut tunngaviusup aammalu pinerluuteqartumut tunngaviusup akornanni, amerlanerussutillit paasinninnerat malillugu Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isummerfigisassanngortitaatut, oqimaaqatigiisitsineq kipusoortinneqassaaq.

Taamaammat ataatsimiititaliarsuup Naalakkersuisullu naliliinerat amerlanerussutillit isumaqatigaa, taamaalillunimi maannamut ukiunik qulinik piffissaliisimaneq atuutiinnassammat, eqqartuussiviillu taamaalillutittaaq siunissami pinerluuteqartarnerit pisariaqartissagaluarpassuk eqqartuussinermi periusersaminnik sakkortusisitsinissamut taassuma iluani periarfissaqassammata.

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliami ikinnerussutillip Demokraatineersup pineqaatissinneqarsimasunik piffissamut sivisunerpaaffilimmut inissiisarneq ukiunit qulinit 15-

Aaqqiagiinngissutininut taartaasinnaasut pillugit apeqqut

Aaqqiagiinngissutininut taartaasinnaasutut periarfissat, soorlu pinerlineqartup pinerliisullu saammaateqateqatigiikkumallutik (aaqqiagiinngissut pillugu isumaqatigiinniarneq) piumasutsiminnik naapeqatigiillutik oqaloqatigiinnissamut periarfissaqarsinnaanerata Inatsisartut partiivinit siullermeerinermit tikiqqarpoq. Isumaqatigiinniarneq eqqartuussummut *tapertatut* taassumunngalu *taartaasutut* pisinnaasoq eqqarsaatigineqarsinnaavoq. Pinerluuteqarnermik eqqartuussinerup *tapertaqarsinnaanera* eqqartuussutillu aaqqiagiinngissutit isumaqatigiinniutigineqarnerinnaaneramik neqeroorutitaqarsinnaanera ullumikkut periarfissaareeramat oqaatigissallugu pingaartutut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap isigaa, aningaasaliinikkummi akuersissuteqartoqarsinnaanerata saniatigut taamatut neqeroorutit inatsimmik immikkut piginnaatitsissutitaqarnissaat pisariaqangimmat.

Taamaammat eqqartuussiveqarfiup iluarsartuuteqqinneqarneranut atatillugu soqutigisassaq tassaalissaaq eqqartuussinermit *taartaasinnaasutut* saammaateqateqatigiinnissamut periarfissap ukkanneqarnissaa. Periarfissaq taanna soqutigigitsik Inatsisartunut ilaasortat takutissimavaat, angorusutututulli immikkoortunut, soorlu inatsisinik unioqqutitsisutut inuusutuaqqanut, angerlarsimaffimmi perullulioortunut aammalu politiit maleruaqqusaannik unioqqutitsisunut killilerneqarsinnaalluni. Pinerluuteqarnernulli imaannannginnerpaanut saammaateqatigiikkumalluni naapinnerit qisuariaatit naammattussaangimmata ilanngutasavoq.

Aaqqiagiinngissutit pillugit isumaqatigiinniarnermi iluaqutissartaqarluni pitsaannequteqartussaasoq Inatsisit Atortinneqarnerannut Naalakkersuisoq tikkuaasimavoq. Pinerlineqartup innuttallu misigissusiisa ikilerneqartarneri eqqartuussineq atorlugu peerneqartuaannanngillat. Iliuuseqarfigninneq qaangiukkaangat siomatigut pisarsimasunit nunaqqatigiit piffissami siviisumi sunnigaasimasamerat takuneqartuutarpoq. Taamaammat isumaqatigiinniarnepup ingerlalluarsimanera aaqqiagiinnginnermi akuusunut taakkulu qanitaannut oqiliallaataasorujussuussaaq, soorluttaaq tamanna politiit eqqartuussiviillu suliaannut oqilisaataasinnaasoq.

Isumaqatigiinniarnepup ingerlanerlussimappat aaqqiagiinngissummut akuusunut tamanna ajornerusumik kinguneqaannarsinnaavoq. Inatsisinik unioqqutitsinerit pisut ilaanni annertuumik kinguneqaateqartinneqanngitsoq paasineqarpat eqqartuussiveqarnermut innuttat tatiginninnerat ajoquserneqarsinnaammat ilaatittariaqarpoq.

Taamaammat aaqqiagiinngissummik isumaqatigiinniuteqarneq iluatsissinnaaqqullugu aallaaviit arlallit eqquutinneqartariaqartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Naalakkersuisup eqqortumik uparuarpaa. Isumaqatigiisitsiniartut sulianut paasisimasaqarluarnissaat, ilisimasaqarnissaat, paasinninnissaat aammalu isumaqatigiisitsiniartarfiup atuunnerata innuttanit akuerisannissaa aallaavissanut ilaapput. Aallaaviit taakku inissinnissaannut piffissamik atuisoqartariaqarpoq, taamaammat misileraanermik aaqqissuussinikkut aaqqiagiinngissutininut isumaqatigiinniuteqarneq atorlugu misiligarneqassasoq kiisalu nunap ilaanut killilerneqarsinnaanera imma-

qalu inuit ilaannut aalajangersimasunut killilerneqarsinnaanera Naalackersuisut siunnersuutigisimavaat.

Aaqqiagiinngissummik isumaqatigiinniuteqarneq nunatsinni eqqartuussisarnermut atorsinnaasatut akuujuartussanngortinneqartariaqarneris pillugu ataavartumik aalajangertoqalersinnagu taamatut misileraatitut aaqqissuussinerup ingerlanneqarnissaanut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq isumaqataasorujussuuvoq. Taamaammatt Kalaallit Nunaannut eqqartuussisarnermut inatsimmut aalajangersakkanik imartuunik, aaqqiagiinngissummik isumaqatigiinniutissatut suliaassanik kingusinnerusukkut eqqartuussinertaqanngitsumik innersuussisinaalersitsissutaasuni qallunaat inatsiseqarnermut ministereqarfiata namminersomerullutik oqartussanik isumasiuereerluni erseqqinnerusunik maleruagassiugaanik, ilanngussisoqassasoq ataatsimiititaliap kaammattuutigissavaa.

Misileraatitut aaqqissuussineq inatsisinik unioqqutitsisunut inuusuttunut aallaqqaammut sammitinneqartariaqarpoq. Inatsimmut akerliusumik iliuseqarnermi aalajangersimasuni, soorlu angutaaserluni pinerluuteqarnermi sakkortuuni kiisalu kinguaassiutitigut meeqqanik atornerluinerneq eqqartuussinerumut taartitut saammaateqatigiisitsiniarneq atornerqartartussatut naatsorsuutigineqartariaqanngilaq. Pisunili taamaattuni pinerluuteqarnermut eqqartuussivikkoortumik iliuseqarfiginninnermut piumassuseq atorlugu isumaqatigiinniarneq neqeroorutitut atornerqarsinnaasooq, tamanna pinerlisap inatsimmillu unioqqutitsisup akornanni saammaateqatigiinnissaq ajornannginnerulersissinnaappagu, kiisalu katsorsartinnissamut neqeroorutitut atuuttut isumagineqarnissaannut kajumissaataasinnaappat isumaliutigineqarsinnaavoq.

Atuutilersitsinissamik aalajangiisoqalinnginnerani misiligutitut aaqqissuussinngortussatut eqqarsaatigineqartut imarisassaas Naalackersuisunit Inatsisartunut saqqummiunneqarnissaas Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap tulluurtutut isigissavaa.

Kalaallit Nunaanni inatsiseqarnermut tunngasutigut sulisussaaleqinnermut apeqqut.

Nunatsinni inatsiseqarfiit ilaannut pisariaqarneranit illersorneqarsinnaaneranillu ukiorpasuarini siunissamut ungasinnerusumut sulisunik aningaasanillu ikippallaanik atugassisoqartarsimasooq siunnersuutip siullermeerneqarnerani partiit arlallit uparuarpaat. Tamatumaa kingunerisai imaannaanngitsuullutillu erseqqissimaqaat. Assersuutitut taaneqarsinnaapput:

- Illutatigut aserfallatsaaliinnginneq tamatumalu malitsigisaanik illuutigisat annertuallaamik aserfallassimanerat,
- Inissiivissanik amigaateqarneq tamatumalu malitsigisaanik inissiisarfimmiititassatut eqqartuussat inissinneqarnissamik utaqqisut amerlavallaarneri akuerineqarsinnaanngitsut,
- Inissiivimmiinermi katsorsarneqarnissamut periarfissaqartoqannginnera (imigassamik ikiaroomartunillu atornerluinerit, tamikkut katsorsarneqarneq il.il.), "pillagaanermi" susoqarfiunngitsoq nunatsinni pinerluuteqarsimanerumut inatsiseqarnerup isumaata tunngavianut naleqquppallaanngimmat.

- Politiinik sulisunillu allanik amigaateqarneq, politiini eqqartuussivinnilu suliassanik suliarinninnermut piffissat akuersaarneqarsinnaanngitsut piffissat ilaanni kingunerineqartarsimammata
- Eqqartuunneqartunik Danmarkimut inissiinermi inuttut inuillu piginnaatitaneri pillugit ajornartorsiutit aaqqiivigineqanngittuarneri, taamatunmi periuseqarneq atorunnaasappat aningaasanik atugassanik tamatuma aningaasaliivigineqarnissaa pingaartuummat.

Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup sulisunik aningaasanillu atugassiisoqarnisaanik naliliineranut tunngaviusumik paasissutissat – maannamullu ilaatigut – naatsorsukat pisariaqartitsinivimmik matusissutaasinnaasutut isigineqarsinnaajunnaarsimassasut ilima-gineqartariaqartoq Inatsisartuni partiit uparuarpaat.

Sulisoqarnikkut aningaasanillu pisariaqartinneqartutut tunngavissaqartoqarsimagaluarpat Inatsisartunut ilaasortat pingaartinneqartussatut isigisaminnik aammattaaq tikkuagaqarsimapput. Assersuutitut taaneqarsinnaapput ikiaroomartumik akiuiniarneq, politiit aqqusinerni angalaartarneri paasiniaanissamullu nukissaqartinneqarnissaq.

Iluarsartuusseqqinnermut atatillugu aningaasartuutissat ullumimut naatsorsorneqarsimannginneri pissutigalugu Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap tutsuigaa iluarsartuusseqqinnerup kingusinnerusukkut ingerlaqqinneranut atasumik sulinermi naatsorsuinerit taamaattut suliarineqassasut kiisalu nunatsinni eqqartuussiveqarnerup malinnaasunnngortinneqarneranut atatillugu sulisunik aningaasanillu atugassiinissamik naalagaaffik piumassuseqassasooq.

Inatsiseqarnermut tunngasut tiguneqarsinnaanerannut apeqqu

Eqqartuussiviit, politiit pinerluuteqarsimasunillu isumaginniffiup inatsisitigut aqutsinikkullu akisussaaffigineqarnerisa Danmarkimit Kalaallit Nunaannut nuunneqarsinnaanerisigut iluaqutissat ajoqutissallu Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup taagorsimavai. Tigusinnissaq tigusingninnissarlunniit kaammattuutiginiarnagit Ataatsimiititaliarsuaq saqqummius-siniarani aalajangersimavoq, apeqquummi naalakkersuinikkut isummerneq tunngavigalugu aalajangiivigisassaammat. Ataqatigiissaarinikkulli ajornartorsiortoqalemissaa pinngitsoorummallugu tiguisinnaaneq ataatsimoortumik pisariaqartoq ataatsimiititaliarsuup kaammattuutigaa; tassa imaappoq politiinut, eqqartuussivimmut pinerluuteqarsimasunillu isumaginniffimmut attuumassutillit immikkoortui tamaasa ataatsimoortillugit tiguneqartariaqartut.

Kalaallit Nunaanni inatsiseqarnermut tunngassutilinni sulisoqarnikkut aningaasatigullu ukiorpassuarni amigaatigisimasatut tikkuarneqareersut eqqarsaatigalugit inatsiseqarnermut tunngatillugu suliassat siunertamullu sulisutigut aningaasanillu atugassiissutit akornanni ataqatigiinneq naalagaaffimmit suli atulerseqqinneqarsimatinnagu inatsiseqarnermut tunngasut tiguneqarnissaat emummatigigitsik toqqaannartumillunniit akuersaarumangikkitsik Kalaallit Nunaanni partiit arlaqartut oqaatigisimavaat.

Ernumassutit taakku Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap tamakkiisumik isumaqatigai inatsiseqarnermullu oqartussaaffimmi pissutsit pilerseqqinneqarnissaannut Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat aningaasatigut pilliuteqaqataanissaat Danmarkimi naalakkersuineramik sulialinnit naatsorsuutigineqartoq oqaatigineqartarsimammat taamaalilluni eqqumiigalugu. Iluarsartuusseqqinnissat Eqqartuussiveqarnermut Ataatsimiititaliarsuup saqqummiussai ullutsinnut naleqquttumik nunatsinni inatsiseqarnermut oqartussaaffiup malinnaasunnngortinneqarnissaatut pissuseqarnerummata Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq pissutissaqarluni erseqqissaasariaqalersippaa. Taamaalilluni iluarsartuusseqqinnermik suliap ingerlanneqarnissaa aningaasalersorneqarnissaalu qularutissaanngitsumik naalagaaffiup akisussaaffianiippoq. Isuma taanna Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup sulinerata aallartinneranit tunngavimusimavoq ataatsimiititaliarsuullu ataatsimoortumik inerniliineratigut paatsuugassaanngitsumik oqaatigineqarluni, tassanimi allaqqammat:

"Eqqartuussiveqarfup iluarsartuuteqqinnissaanut siunnersuutit nuussinissaq siunertaralugu saqqummiunneqanngillat. Taamaattoq nuussinermi iluarsartuusseqqinnerit Namminersornerullutik Oqartussanut artukkeerujujussuarsinnaaneri eqqarsaatigineqarpoq. Taamaattumik eqqartuussiveqarfup iluarsartuuteqqinnissaanut isumaliutissiissummi kaammattuutigineqartut - aamma tamatumani pitsaassutsip qaffanneqarnera - eqqartuussiveqarfik Danmarkimit akisussaafigineqarallartillugu piviusunnngortinneqarnissaat aallaaviuvoq." (Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaata naalisarnera, immikkoortoq XXII.

Namminersorneruneq pillugu aqqissuussineq atuuttoq tunngaveqarpoq akisussaaffimmik agguataarineq aningaasartuutinillu agguataarineq imminnut malitsigiisinneqassasut. Taamaammat iluarsartuusseqqinnermik suliamut tunngavigineqartunik, nunatsinni inuiaqatigiit naammagittaqalutik utaqqisimasaannik, naalagaaffiup piffissami matumani allannguina isiginnittuuffiussappat nikallornartuussaaq.

Taamaammat piffissami iluarsartuusseqqiffiusumi naalagaaffimmi oqartussaasut aamma eqqartuussiveqarfimmu aningaasaliisuusariaqarnerannik Naalakkersuisut oqariartuuteqarmata Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata iluarisimaarlunnarlugu paasivaa.

Oqartussaaffiilli ilarpasuunut eqqartuussiveqarnikkut iluarsartuussinerup iluatsilluarnissaanut sunniuteqaqataasinnaasunut tunngatillugu naalagaaffiup namminersornerullutillu oqartussat akornanni suliassanik agguataarisimaneq malillugu Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat susasaqartutut akisussaasuummata ilanngullugu oqaatigineqartariaqarpoq. Taakkua ilaattut taaneqarsinnaapput isumaginninnermut, sulifeqarnermut ilaqutariinnermullu tunngasut, peqqinnissaqarfik, meeqqat atuarfiat, inuussutissarsiutinut ilinniartitaneq inersi-

masullu ilinniarfii, ineqarnermut tunngasut, kiisalu timersornermut, kultureqarnermut peqatigiiffinnullu tunngatillugu sulineq.

Iluarsartuusseqqinnermik sulinerup iluatsilluarnissaanut susassaqrarfiit taakku akuutinneqarnermikkut ataqatigiisinneqarnermikkullu qanoq sunniuteqarsinnaanersut Naalakkersuisut qallunaallu naalakkersuisuisa pingaarutilittut oqaloqatigiissutigisinnaagaat oqaloqatigiissutigisariaqaraallu Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Taamaaliornikkut iluarsartuusseqqinnerit suleqatigiissutigineqarsinnaanerat takorloorneqarsinnaavoq, taamaalilunilu namminersomerullutik oqartussat iluarsartuusseqqinnerup ingerlanneqarnerani aamma aningaasatigut peqataasinnaalluni.

Iluarsartuussinnermik suliaqarnerup iluatsilluartumik ingerlanneqarnissaa eqqartuussiveqarfiup namminersomerullutik oqartussat oqartussaaffiattut nuunneqarnissaa pillugu apeqqutip naalagaaffiup namminersomerullutillu oqartussat akornanni sukumiisumik oqaluuserineqarnissaanut pissusissamisoortumik pisariaqartumillu aallaavissaasoq isumaqarfigigamiuk Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq naggataatigut oqaatigissavaa.

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq inassuteqaataa.

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq isumaqatigiittup aalajangiiffigisassatut siunnersuut iluserisani atorlugu saqqmminneqartoq Inatsisartut aappassaaneerinermi akuersisutigissagaat inassutigaat.

Taama oqaaseqarluni Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata siunnersuut Inatsisartunut aappasaanigassanngortippaa.

Johan Lund Olsen
Siulittaasoq

Vittus Mikaelson

Godmand Rasmussen

Agnethe Davidsen

Jens B. Frederiksen

Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaat

Maani

Pineqartoq: Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq pillugu isumaliutissiissut pillugu Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat oqaaseqaataata Inatsisartunit aalajangiivigineqarnissaanik siunnersuutip siullermeerneqarnerani apeqqutit saqqummiunneqartut.

10.04.2006
J.nr. 01.33.05

Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq pillugu isumaliutissiissut pillugu Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat oqaaseqaataata Inatsisartunit aalajangiivigineqarnissaanik Naalakkersuisut siunnersuutaat Inatsisartunit siullermeerlugu 8. marts 2006-imi oqaluuserineqarpoq.

Postboks 260
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 45 47
ilapi@qh.gl
www.nanog.qi/ilapi

Apeqqutit arlallit tulliuuttuni akiniagassakka oqaaseqaateqarfiginiassakkallunniit oqallinnermi tassani saqqummiunneqarput.

1. Tasillami isertitsiviliorneq:

Tasillami isertitsiviliorneqarnissaa partiit amerlanersaasa ilaleraapat. Taamaattorli Demokratit siunnersuutigaat isertitsivik pineqartoq Tasillamut inissinnagu Kitaanut inissinneqassasoq. Tamatumunga tunngavilersuutitut oqaatigineqarpoq eqqartuunneqarsimasut pillagaanermik nalaani illoqarfimmut allamut inissinneqarajuttartut, eqqartuunneqartup pillaatiaminik atuilernermi kinguninnguatigut pinerluffigineqarsimasumit naapinneqartannginissaanik inuiaqatigiinnit piumasaqaataasoq eqqarsaatigalugu. Taamaattumik pinerluuteqarsimasunut isertitsivik Tasillamiittoq Kitaani pillagaasimasunit atorneqassappat angalanernut aningaasartuutit annertoorujussuannngortussaapput.

Ilumoorpoq eqqartuunneqarsimasut illoqarfiginngisaminniitinneqartarnerat atorneqangaatsiarmat. Tamanna "qanittumiititsinermik tunngaveqarnermik" taaneqartartumut pineqaatissinneqarsimasup ilaqtutaminut suliffimminullu il.il. attaveqarfiginninnerminik atassiinnarnissaanik sapinngisamik annertunerpaamik qulakkeerisumut sanilliullugu ajornartorsiutissaqartitsisarpoq. Taamaattorli tunngavik taanna pinerluffigineqarsimasup pinerluuteqarsimasumik taassuma pillaagaanermik aallartitsinerata kinguninnguatigut naapitsannginissaanik pingaartitsinermi ilaanni tunulliuinneqartarsimavoq.

Isumalioqatigiissitali kaammattuutigaa pinerluuteqarsimasunut inissiivinni tamani immikkoortunik matoqqangajattunik pilersitsisoqassasoq, inuit inoqatinimmut ulorianartumik pinerluuteqarsimasut pillagaanermik nalaani piffissami siullermi inissinneqarfigisinnaasannik. Immikkoortuni matoqqangajattuni inissiinerup nassataraa eqqartuunneqartup immikoortoq taanna suliarlorluni ilinniakkaminilluunniit ingerlatsiniarluni qimassinnaassanngikkaa. Siunnersuut taanna eqqugaasumik najukkamilu inuiaqatigiinnik pinerluuteqarsimasumik taassuma pinerluuteqarsimanerata kinguninnguatigut aqqusinermi naapitsinermikkut ajornartorsiuteqarsinnaasunik mianerinninniarnepiamik tunngavilersorneqarsimasoq.

Pinerluuteqarsimasunik inissiivinni immikkoortunik matoqqangajattunik pilersitsinikkut pinerluuteqarsimasut illoqarfiginngisaminniitneqartarnissaannik pisariaqartitsineq annikillisinneqarsinnaagunarpoq, taamaattumillu pinerluuteqarsimasunik inissiiviup Tasiilamiittup Kitaani illoqarfanni allani pinerluuteqarsimasunut pingaamertut atorneqartarnissaa naatsorsuutiginnilara.

2. Suleqatigiissitaliap siunnersuutaanik tulleriiaarineq aningaasaleeqataasin-naanerlu:

Pineqarluuteqarsimasunik inissiiviit ammasut allineqarnissaannik kiisalu immikkoortunik matoqqangajattunik immikkoortumillu parnaarussivittut immikkoortortaqarfiusumik pilersitisinissamik Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitap siunnersuutaanut aningaasartuutaasussat Atassutip siullermeerinermi eqqaavai. Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat aningaasatigut nammaqa-taasariaqarnerannik naalagaaffimmi oqartussat oqarnerat partiip tamatumunnga atatillugu tikkuarpaa, Naalakkersuisullu tamanna pillugu isumaat ujartorlugu.

Siumup isummamisut saqqummiullugu oqaatigaa uagut Kalaallit Nunaata tungaanit Herstedvesterimut aallartitsisarnermut taarsiullugu pinerluuteqarsimasunut inissisarfirmut matoqqasumut aningaasaleeqataaneq ammaffigisariaqaripput.

Demokratit tamatuma pissuseqataanik oqarput isumalioqatigiissitap kaammattuutaasa tamarmik ataatsikkut piviusunngortinneqarnissaat Folketingip peqataaffigissagaa naatsorsuutigisinnaagunangikkipput. Taamaattumik isumalioqatigiissitap siunnersuutai tulleriinnilersorneqassaassut Demokratit kaammattuutigaat.

Naalakkersuisut erseqqissumik isumaat unaavoq eqqartuussiveqarnermut tunngasut pillugit aningaasartuutit suulluunniit namminersornerunermik aqqqissuussineq massakkut atuuttoq atuutsillugu naalagaaffimmi oqartussat aningaasartuutigisassarigaat.

Nalunngilara Folketingimi ilaasortaqarmat aningaasartuutunik – aningaasartuuterpassuarnik – isumalioqatigiissitap siunnersuutaanut tunngasunik maluginiagaqarsimasunik. Eqqartuussiveqarnernulli tunngasut ukiut ingerlaneranni inuiaqatigiillu ineriartortinneqarnerannut malinnaatinneqarsimannginnerat kikkunnilluunniit tupaallaatigineqarsinnaanngilaq. Tamanna ukiut 20-it sinnerlugit oqaluu-serineqarsimavoq. Oqartussat akisussaasut – Naalagaaffimmi oqartussat – allatut oqaatigalugu iluarsaaqqinnermut ileqqaarnissaminnut ukiunik 20-mik piffissaqar-simapput.

Kalaallit Nunaanni pinerluuteqarsimasunut isertitsivik matoqqasoq pingaartumik eqqarsaatigalugu ataatsimiititaliap atorfillitanik ilaasortaqartup, Danskít Naalakkersuisuinit Kalaallillu Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussanit pilersinneqarsimasup peqatigiillutik taamaattumik pilersitsinissaq 1986-imili siunnersuu-tigisimavaa.

Aammami Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitap qinnuigineqarsimanngilaq Herstedvesterimut aallartitsisarnermut taasiullugu Kalaallit Nunaanni pillagaasunut inissiisarfirmik pilersitsisoqassanersoq ISUMMERFIGEQQULLUGU, qinnuigineqarsimallunili pillagaasunit inissiisarfíit taamaattut QANOQ ILIORLUNI pilersinneqarsinnaanerat isummerfigeqqullugu. Uanga isumaga maliillugu Kalaallit Nunaata aningaasaleeqataanissaanik piumasaqaat isumalioqatigiissitap pilersinneqarnerani tunngavíusunut tulluannqitsorujussuuvoq.

Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaanit erserpoq eqqartuussiveqarnermut tunngasut Kalaallit Nunaannut nuunneqarneranni iluarsaaqqinnerit Namminersornerullutik Oqartussanut nanertuuterujussuanngorsinnaanerat isumalioqatigiissitap eqqumaffigisimagaa. Taamaattumik isumalioqatigiissitap tungaanit erseqqívvissumik tunngavigineqarsimavoq isumaliutissiissutítip iluarsaaqqinnerit pillugit kaammattuutitai – taakkulu pitsaassutsítigut qaffaariaatígítitassaát – eqqartuussiveqarnermut tunngasut danskínit akisussaaffigineqarneranni naammassineqassasut.

Isumalioqatigiissitap kaammattuutíni ataatsimoortillugit tulleríiaarinertaqartínnagít saqqummiussímavai.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarnermut tunngasut tamarmíusut ullutsínnut naleqquttunngortínneqarníssaanník písaríaqartísíneq qangalí atuussímavoq. Pínerluttuléríneq pillugu ullumíkkut ínatsíserput ukiut 50-ít matuma síornatígút ísikkumínít allannqungaaarsímánngílaq. Tamanna eqqartuussísarneq pillugu ínatsímmut aamma atuuppoq. Píffísap taassuma íngerlanerani inuíaqatígítíit kálalít suník aqqusaagarsímánerat eqqarsaatígéríarsíuk! Tamanna pínerluutígíneqartut suussísíínut

amerlassusiinullu sunniteqarsimavoq. Tamanna inuinnaat akomanni eqqartuussivikkoortumik suliat siusinnerusukkumut sanilliullutik ajornakusoornerujussuanngorsimanerannut aamma sunniteqarsimavoq. Tamanna eqqartuussiveqarnermut tunngasunik qanoq iliorluta aaqjissuussinissatsinnut allatigut arlalinnik piumasqaateqarfiuvoq.

Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitap kaammattuutai pissutsinut assigiinngitsunut amerlasuunut tunngasuupput. Kaammattuutit sorliit pisariaqarnerpaajunersut oqaatigiuminaatsorujussuusussaavoq. Tamarmik immikkut atuuffimmini – qanorlu inissisimanerminni – pisariaqarluinnartuupput.

Isumalioqatigiissitap siunnersuutaasa ilaat allanut sanilliullutik annertunerusumik piareersarfissaqarnissamik soorunalimi piumasqaateqarfiusussaapput. Isumalioqatigiissitaliap siunnersuutaasa ilaasa naammassiniarneqarneri allanut sanilliullutik sivisunerusumik piffissaqarluni soorunalimi naammassiniarneqarsinnaassussaapput. Sulinerli massakkut aallartinneqarsinnaavoq allartinneqartariaqarlunilu.

Tamatuma danskit naalackersuisuinit danskillu Folketingiannit paasineqarnissaa akuerineqarnissaalu qularnaarsimangikkipput iluoornerartariaqarpara. Eqqartuussiveqarnerli pillugu Isumalioqatigiissitap siunneruutaanik tulleriiarinninerup Kalaallit Nunaat isumaqatigiinniarnermi pitsaanngitsumik inissisimalersissavaa, tassami taamatut tulleriiarinninneq isumalioqatigiissitap kaammattuutaasa ataatsimoortillugit piviusunngortinneqarsinnaannginnerannik akuerinninnertut paasineqanngitsoortussaangimmat. Taamaattumik taamatut tulleriiarinnittoqarnissaanik kissaatigisaq Naalackersuisut ilalersinnaanngilaat. Taamaattorli kaammaattutit sorliit partiinit ataasiakkaanit immikkut pingaaruteqartutut erseqqissarneqarsimanerat soqutigalugu maluginiarpara, paasisallu taakku Justitsministereqarfimmut isumaqatiginninniarnerni soorunalimi ilanngullugit nassassavakka.

3. Isumaqatigiissitsiniarneq aaqqiagiinngissutinillu il.il. aaqqiniartarneq.

Eqqartuussiveqarnermut tunngasunik iluarsaaqqinnermi saammaateqatigiissitsiniartarnermik aaqjissuussinerup ilanngunneqarnissaata isumaliutersuutigineqarnissaa Inuit Ataqatigiit siullermeerinninnermi kaammattuutigaat.

Isuma taanna Demokratit aamma eqqaavaat. Pinerlunnerilli miserratisaanngitsut pinerlunnerillu inunnik ulorianartorsiorititsisut eqqarsaatigalugit isumaqatigiissitsiniartarnerup

aaqqiagiinngissutinilluunniit aaqqiniartarnerup eqqunneqarnissaa partiip itigartippaa, isumaqarlunili periaaseq taanna inatsinik unioqqutitsisimasut 18-it inorlugit ukiullit kiisalu angeriarsimaffinni eqqissiviillortitsinerit il.il. eqqarsaatigalugit naleqquttuussaasoq.

Pillaanermut taarsiullugu aaqqiagiinngissutinik aaqqiiniartitsisarneq nunarpassuarni - assigiinngitsunillu periaaseqarluni - atorneqarpoq. Norge nunat isumaqatigiissitsiniartarnermik misilittagaqqortuut ilagaat, nagguqatitsinnilli isumassarsianik pitsaasunik pissarsisinnaaneq (immaqa pingaartumik) periarfissaavoq.

Norgemi kommunini tamani aaqqiagiinngissutinik aaqqiiniartartoqatigiinnik pilersitsisoqarsimavoq. Pisut amerlanersaanni politit tassaapput sulianik aaqqiiniartartoqatigiinnut inassuteqaateqartartuusut. Aatsaat isumaqatigiissitsiniartoqarsinnaavoq pinerluuteqarsimasooq nassuereersimappat. Aammattaaq illua'tungeriit tamarmik peqataanissartik akuersimassavaat. Tassa pinerluffigineqartup pinerluuteqartullu.

Illua'tungeriit tamarmik akuersippata ataatsimiinneq piareersarneqartarpoq, ataatsimiinnerlu isumatigiissitsiniartartumit aqunneqartarpoq. Ataatsimiinnermi tassani illua'tungeriit pisimasumik, sooq taamatut pisoqarsimaneranik tamatumalu sunik kinguneqarsimaneranik oqaasertalersuisarput. Taamaaliomikkullu paaseqatigiinneq pilersikkiartuaarneqartarpoq. Suliat ilaanni utoqqatserneq saammateqatigiinnerup anguneqarnissaanut naammattarpoq. Pisuni allani annertunerusumik pisoqarnissaa piunasaqaataasarpooq. Tamanna tassaasinnaavoq taarsiissuteqarneq: Suliaasaq aalajangersimasooq pinerluuteqartup suliarissagaa, imaluunniit siunissami naapeqatigiittarnissami illiuseqarnermi malittarisassat aalajangersimasut isumaqatigiissutigineqarlutik. Periarfissat assigiinngitsorpassuupput. Aaqqiissutissaq illua'tungeriit tamarmik naammaginartutut isigisaat nassaarineqaraangat isumaqatigiissut atsiorneqartarpoq, politiillu tamatuminnaga ilisimatinneqartarlutik.

Isumaqatigiissut malinneqarpat pillaatissiisoqassanngilaq. Tamanna pinerlussimasumut soorunalimi pitsaaquteqarpoq - isumaqatigiissitsiniarnerli inuiaqatigiinnut pitsaaqutiniik aamma imaqarpoq.

Isumaqatigiissitsiniarnerup pinerlussimasooq iliuserisimaminut akisussaaffimmik tigusinissaanut pinngitsaalisarpaa. Iliuserisimasami qiviarnissaannut pinerluffigisimasamilu isaasigut isiginissaanut, aaqqiagiinngissutaalersimallu aaqqinniarneqarnerani peqataanissaanut. Imminut ajugaaffiginiarnissaaq piunasaqaataavoq - pillaaammillu akiliisitsinertut imaluunniit pinerluuteqarsimasunut isertitsivimmiinnertut sakkortutigisumik pinaveersaartitsiniutitut sunniuteqarajussinnaalluni.

Isumaqatigiissitsiniarneq tamatumunnga peqatigitillugu qisuariarneruvoq pisunut sanilliuluni akisuujunngitsoq.

Isumaqatigiissitsiniarneq pinerluffigineqarsimasoq eqqarsaatigalugu aamma pitsaaqutinik imaqarpoq. Pinerluffigineqarsimasoq isumaqatigiissitsiniarnerup ingerlanerani periarfissaqalersarpoq anniaatimi, toqqissisimanginnermi kamannermilu oqaasertalersornissaannut – tassa misigissutsit pinerlunnerup kingunerisaanik pilersimasut oqaasertalersornissaannut, tillinniarnep, aserorterinerup annersaanerulluunniit pineqarnerat apeqqutaatinnagu. Tamanna peqqissiarternermik kinguneqartartoq paasinarsisimavoq. Assersuutigalugu pinngitsaalineqarlutik arnerifigineqarsimasunut/anguseriffigineqarsimasunut Rigshospitalimi katsorsaaviup takutissimavaa pinngitsaalisaneqarsimasut, tamatuma kingornatigut pinngitsaaliissummik isumaqatigiissitsiniarfigineqarsimasut pisimasunik sukkanerujussuarmik qaangiartortarsimasut.

Imaassinnaavoq isumaqatigiissitsiniartarneq inuiaqatigiinnut uagutsitut qanimut inooqatigiittunut – imminnut naapinngitsoorfiusinnaanngitsunut, taamaattumillu aaqqiisoqanngippat aaqqiagiinnginnerit pilerfigisartagaannut – immikkut pitsaaqutinik imaqartoq. Aaqqiagiinngissut pisumi illua'tungiusup pillaammik akiliisitassatut pinerluuteqarsimasunulluunniit isertinneqartussatut eqqartuunneqarneratigut aaqqinneqartuaannarsinnaasanngilaq...

Aaqqiagiinngissutinilli pineqaatissiinnermut taarsiullugu aaqqiiniartarnerup eqqunneqarnerata ajornartorsiutinik nassataqarsinnaanera isiginngitsuusaassanngilarput:

Isumaqatigiissitsiniartartut pikkorissut nassarineqassapput. Isumaqatigiissitsiniartartut pisariaqarneratut psinnaasaqartut inuttullu piginnaassuseqartut. Tassani aamma ilaavoq isumaqatigiissitsiniartartut „inunnik ammartitsisinnaassasut“. Nunami maani misigissutsinik annernartunik saqqummiussinissamut tunuarsimaarneq ileqqoraarput – taamaattumik tamanna immi isumaqatigiissitsiniartartunut annertoorujussuarnik piumasaqaateqarpoq.

Immaqali pillaanermut (pineqaatissiinnermut) taarsiullugu isumaqatigiissitsiniartarnerup innuttaasunit amerlasuunit akueritinniamissaa annertunerpaamik piumasaqaateqarfiuvoq. Tassalu isumaqatigiissitsiniarnerup immi „akikipallaamik qaangiiniarnerunnginneranik“ paasisitsiniaanissaq. Tamatumunnga atatillugu tillinniarnep ataatsip isumaqatigiissitsiniarnikkut aaqqiivigineqarneratigut, tamatumalu pissuseqataata pinerluffigineqartup peqataarusinnginnera pissutigalugu pillaammik akiliisitsinikkut imaluunniit pineqaatissiinikkut aaqqiivigineqarneratigut eqqortussamik isiginninnerup qanoq sunnerneqarnissaa aamma isumaliutersuuti-

gineqartariaqarpoq. Pinerluffigineqartullu isumaqatigiissitsiniarnermut peqataanissamut pinngitsaalisaasutut misigisimagajuttarnissaa qanoq iliorni pinngitsortinneqarsinnaava?

Isumaqatigiissitsiniarneq inatsisinik unioqqutitsinerni tamani pillaammut (pineqaatissiinerneq) taarsiutissallugu naleqquttuunersoq aamma isumaliutersuutigineqartariaqarpoq.

Oqaatigineqartut isumaqatigiissitsiniarnerup pillaanermut (pineqaatissiinerneq) taarsiunneqarnera iluaqutissartarpassuaqarpoq, aammali ajornartorsiuutissartaqarluni - imaluunniit aqqinniartariaqartoqarluni. Maluginiarparali aqqiagiinngisisutit taamatut aqqinniarnegartarnisasaannik ilusiliineq partiinit arlalinnit soqutigineqartut oqaatigineqartoq. Periarfissaq tassaasinnaavoq misileraanermik aqqissuussinerup ilaatigut piffissamik aalajangersimasumik sivilissuseqartup kiisalu nunap ilaani aalajangersimasumi inissisimasinnaasup kiisalu pineqartunut aalajangersimasunut killeqartinneqartup atulersinneqarnissaata kaammattuutigineqarnera. Massakkulli periarfissaq taamaattoq isummerfiginianngilara, ataatsimiititaliali isumaliutersuutai utaqqimaarniarlugit.

4. Politiitut sulisut amerlassusiat:

Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaanut akissummi Kalaallit Nunaata Polimesteriata oqaatigaa Kalaallit Nunaanni politiinik pisariaqartitsinerup nutaamik misissuiffigeqqissaarneqarnerata aallartinneqarnissaa suliniutigisimagini. Taassuma assilinerata pissarsiariniarneqarnissaa Demokratit siullermeerinninnermi kaammattuutigaat.

Naalagaaffimmi oqartussat misissueqqissarnerup assilineranik qinnuigaakka, taannalu tiguneqarniariparpat Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliamut nassiunniarlugu.

5. Pinerluuteqarsimasunut isertitsivinnut piffissami aalajangersimasumi inissiisarnermi piffissap sivilunerpaaffianik sivitsuineq:

Pinerluuteqarsimasunut isertitsivinnut inissiinermi sivilunerpaamik ukiunik qulinik sivilissuseqartitsinerup ilaatigut allanngortinneqannginnissaanik isumalioqatigiissitap kaammattuutaai Demokratit siullermeerinninnermi maluginiarsimavaat. Demokratit oqarput kaammattuut taanna inunnut ulorianartorsioritsisumik pinerlunerit sakkortunerusumik pineqaatissiissutigineqartarnissaannik inuiaqatigiit piumasaqaataannut naapertuuttuunngitsaq. Taamaattumik

killissarititaasup ukiunut 15-inut sivitsorneqarnissaa Demokratit kaammattuutigaat.

Pinerluuteqarsimasunut isertitsivinnut piffissami aalajangersimasumi inissiisarnermi piffissap sivisunerpaaffiata sivitsorneqarnissaanut tunngavissaqarnersoq Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaliutersuutigisimavaa.

Periaaseq atuuttoq malillugu pinerluuteqarsimasunut isertitsivinnut piffissami aalajangersimasumi inissiinermi ukiut tallimat qaqutiginnaq sinnerneqartarput. Tassani aamma ilaavoq inatsisunik unioqutitsisut immikkut uloriaanaateqartut taaneqarsinnaasut piffissami aalajangersimasumik sivisussusiligaanngitsumi isertitsivinnut inissinneqarnissaannut periarfissap atatiinnarneqarnissaata siunner-suutigineqarnera.

Isumalioqatigiissitap tamanna tunngavigalugu isumaqarpoq pinerluuteqarsimasunut isertitsivinnut sivisunerpaamik ukiuni qulini inissiinissamut periarfissap allangortinneqarnissaanik siunnersuuteqarnissamut tunngavissaqarani.

Isumalioqatigiissitap paasinninnera Naalakkersuisut ilalerpaat.

Pinerluuteqarsimasunut isertitsivinnut inissinneqarnermik eqqartuussinissamut periarfissaq arlalinnik siunertaqarpoq:

- Inuiaqatigiit illersorniarlugit
- Nunami innuttasut pinerluuteqarnissaat pinaveersimatinniarlugu pineqaatissiinnaanermik sioorasaaruteqarnikkut pinerluttaalitsitsineq, imaluunniit mattussineq aqqutigalugu pinerluuteqareersimasumik inoqatinut akuliutsitseqqinniarneq.
- Innuttaasut eqqortussamik misigisimanerannik pingaartitsineq.

Inuk inunnut ulorianarlunnartumik pinerluuteqarsimasutut (toqutsisimasutut, sakkortuumik annersaasimasutut, pīaasimasutut, pinngitsaaliilluni arnerisimasutut/anguserisimasutut imaluunniit kinguaassiuutitigut kusanaatsumik innaarlisimasutut, kiffaanngissusiiasimasutut, qunusaarisimasutut ikuallatitsisimasutulluunniit) pisuutitaasoq pinerluuteqarsimasunik isertitsivimmu aalajangersimasumik sivisussusiligaanngitsumik inissinneqartussanngorlugu eqqartuunneqarsinnaavoq, ulorianartoq taanna allatut sakkukinnerusumik iliuuseqarnikkut pinaveersimatinneqarsinnaanngippat.

Taamaalilluni inuiaqatigiit inunnut uloriaanaateqartunut illersorneqarnissaannik tunngavilersuut pinerluuteqarsimasunut isertitsivinnut piffissami aalajangersimasumi inissiisarnermi piffissap

sivisunerpaaffiata sivitsorneqarsinnaaneranut tunngavilersuutitut
atorneqarsinnaangilaq.

Pinerluuteqarsimasunut isertitsivinnut inissiinermi piffissap
sivisunerpaaffiata sivitsorneqarnera pinaveersaartitsineq
eqqarsaatigalugu pitsaasumik aamma sunniuteqarnaviarunangilaq.
Pinerluuteqarsimasunut isertitsivimmu ukiuni qulini inis-
sinneqarsinnaaneq pinerluuteqarnernik pinaveersimatitsisinnaangippat
ukiuni 15-ini inissinneqarsinnaaneq aamma
pinaveersimatitsisinnaassagunangilaq. Tamatuma pissuseqataa
inoqatinut akuliutitseqqinniarnaq eqqarsaatigalugu aamma atuuppoq:
Eqqartuussaasimasooq pinerluuteqarsimasunut isertitsivimmi ukiuni qu-
lini inissisimaneqarsimasooq inoqatinut akuliutseqqinneqarsinnaangippat
ukiunik tallimanik sivitsuineq aamma
allaassuteqangaarnaviarunangilaq.

Kinguleruttoq tassaavoq innuttaasut eqqortussamik misigisimanagerat.
Matumani soorunalimi ilumoorpoq inuk ulorinaatilerujussuarmik
pinerluuteqarsimasinnaammat, siunissami allanut imaaliiallaannaq
ulorinaateqangitsutut ikkaluarluni. Pisuni taamaattuni
pinerluuteqarsimasunut isertitsivimmu piffissami aalajangersimasumik
sivisussusiligaangitsumi inissiisoqarsinnaangilaq, taamaattumillu
sakkortunerpaamik pineqaatissiineq pinerluuteqarsimasunut
isertitsivimmi ukiuni qulini inissiinerusussaalluni. Apeqqutaalersooq
tassaavoq tamanna inuiaqatigiit naammangitsutut nalinginnaasumik
isiginaarat. Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitaq
isumaqarsimavoq taamaangitsoq.

Isumalioqatigiissitap maluginiarsimavaa ukiuni kingullerni innuttasut
oqallinneranni inatsisinik unioqqutitsinermu aalajangersimasunut,
pingaartumillu kinguaassiuutitigut pinerluffiginninnernut,
sakkortunerusumik pineqaatissiisoqartarnissaa piu-
masaqaatigineqalersooq. Pingaartumillu inuit innut
ulorianartorsiortitsisumik pinerluuteqarsimasut eqqartuussaanermik
kingunitsiannuatigut sulinissamut kiisalu pinerluuteqarsimasunut
isertitsiviup avataani aneernissamut periarfissaqartinneqartarnerat
innuttaasut eqqortussamik misigisimanagerannik innarliisimasorinarpoq.

Suliassaqaarfimmi tassani sakkortusisitsineq isertitsivimmik
matoqqasumik ataatsimik kiisalu pinerluuteqarsimasunut isertitsivinni
tamani immikkoortortamik matoqqangajattumik pilersitsinissamik
Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitap siunnersuutaanut
ilaavoq. Siunnersuutip taasuma - inuit ataasiakkaat
mianerineqarnissaannik isiginninnerup nassatarisaanik killiliissutitut
ataneqartillugu - innuttaasut eqqortussamik misigisimanagerisa
mianerineqarnissaat nassatarissagunarpaa. Pinerluffigisineqarsimasut
ikiorneqatarnissaannik kiisalu naammassinnittarnerup

pitsaanerulersinneqarnissaanik isumalioqatigiissitap siunnersuutai tamatuma pissuseqataanik sunniuteqassapput.

6. Eqqartuussiveqarfinnut politeeqarfinnullu agguataarineq:

Eqqartuussiveqarfimmut massakkut agguataarisimaneq atatiinnarneqassasoq Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitami amerlanerussuteqartut kaammattuutigaat. Eqqartuussiveqarfiilli aalajangiinerisa qaffasinnerusumik pitsaassuseqalersinneqarnissaat siunertaralugu eqqartuussiveqarfiit kattunnissaat ikinnerussuteqartut kaammattuutigaat. Amerlanerussuteqartut paasinninnerat ikinnerussuteqartut allat ilalerpaat, taamaattorli isumaqarlutik piviusunngortitsinermi nunap immikkoortukkuutaalersitsinissaq siunniunneqarsinnaasoq.

Atassut siullermeerinninnermi oqarpoq nunap immikkoortukkaalersitsinnaanermi siunertarineqartut paasillugit, kaammattuutigalugulu pitsaaqqutit pitsaanngequtillu suliqulaajaqqinneqaqqullugit.

Eqqartuussiveqarfinnut agguataarinissamik isumaliutersuuteqarnermi kommuninik iluarsaaqqilerneq ilanngunneqassasoq Inuit Ataqatigiit Demokratillu kaammattuutigaat. Aammataaq kommuninik iluarsaaqqinneq politiit aaqqissuussaananeranni aamma ilanngullugu eqqarsaatigineqassasoq.

Eqqartuussiveqarfinnut agguataarineq isumalioqatigiissitap siunnersuutigisaa isiginiagassat marluk ilaatigut imminnut paarlangasut eqqarsaatigineqarnissaannik siunertaqarpoq:

Siullertut isumalioqatigiissitami amerlanerussuteqartut kissaatigaat eqqartuussiveqarfiit pioreersut sulisuilu (matumani eqqartuussisut, tassalu kredsdommerit ilanngullugu eqqarsaatigalugit) najukkani ataasiakkaani pissutsinik kalaallinut ataatsimillu tunngasunik ilisimasallit ataannassasut. Tassani aamma ilaavoq kredsdommerit kalaallisut oqalusinnaasuusinissannik kissaateqarneq.

Aappaattut kredsdommerit suliatigut pitsaassuseqartitsinerisa qaffassarneqarnissaat kissaatigineqarpoq, inuiaqatigiit kalaallit nutaaliaasumik inooriaaseqartut pisariaqartitaat eqqarsaatigalugit. Isigianiagassap taassuma kredsdommerit atorfiinik aalajangersimasunik piffissami tamarmiusumi suliffiusartut pilersinneqarnissaat ikorfartorpa, ajornanngippat eqqartuussiveqarfimmi ataatsimi eqqartuussisunik arlalinnik atorfinitsitsilluni, taamaaliornikkut suliat pitsaassuseqartinneqarnerat qaffassarneqarsinnaaqqullugu.

Isumalioqatigiissitami amerlanerussuteqartut isiginiagassat taakku marluk naammassiniarlugit eqqartuussiveqarfiit pioreersut

atatiinneqarnissaat siunnersuutigaat, siunnersuutigaluguli eqqartuussisut amerlassusii inissinneqarnerilu illua'tungaani qanittumiitsinermik tunngaveqarnerup eqqarsaatigineqarneranik illua'tunganilu eqqartuussisunik arlalinnik piffissamut tamarmoortumik atorfinitsitsinissap eqqartuussisullu arlallit ataatsimut inissinneqarnissaasa eqqarsaatigineqarnerannik erseqqinnerusumik naliliiffigineqarnerisa kingornatigujt aalajangersarneqassasoq. Oqimaalutaarnermi najukkani eqqartuussiveqarfinnilu assigiinngitsut pissutsit aallaavigineqassapput, taamaaliornikkut najukkami pissutsit atuuttut, suliat amerlassusii angallanermilu periarfissat naliliinermi ilaatillugit.

Isumalioqatigiissitami amerlanerussuteqartut taamatut oqimaalutaaneq tunngavigalugu eqqartuussisut amerlassisissaat inissinneqarnissaallu pillugit siunnersuusiorsimapput (Isumaliutissiisummi atugagaq II-mi quppernerit 133-234 takukkit). Inaarutaasumilli piviusunngortitsinerup Domstolsstyrelsen eqqartuussisuuneq qanimut suleqatigalugu eqqartuussisunik qassinik sumilu inissiinissamik ilaatigut suliat siunissami qanoq amerliartortiginerat tunngavigalugu naliliinerat apeqqutaatillugu pisinnaanera aaqqissuussinerup eqaatsuutinneqarnerata nassataraa. Eqqartuussisut (kredsdommerit) peqatigiiffiat aamma eqqartuussivinni allatsit peqatigiiffiat aamma tusarniaavigineqassapput, taamaaliornikkut isiginiagassat suliamut attuumassuteqartut isumaliutersuutini ilaatinneqarsinnaaqqullugit.

Kommunik iluarsaaqqinnissap piviusunngortitsineq pillugu isumaliutersuutini aamma ilaatinneqarnissaa pissusissamisoortutut isigaara.

7. Inuit pisinnaatitaaffii:

Eqqartuussiveqarnermut tunngasunik iluarsaaqqinnerup Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Europami Isumaqatigiissut tunngavigalugu pisussaaffinnut ataneqartinneqarsinnaasusnaanera Inuit Ataqtigiit siullermeerinninnermi erseqqissarpaat.

Tamannarpiaq Eqqartuussiveqarnek pillugu Isumalioqatigiissitamut suliassiissutit ilagisimavaat. Taamaaliluni suliassiissutinut ilaavoq „....“

Institut for Menneskerettigheder (siunersinnerusukkut „Det Danske Center for Menneskerettigheder“) tusarniaanermut akisummi 2005-imi aprilimi saqqummiunneqartumi paasinninnerminik unaasumik oqaatigisaqarpoq, tassalu Kalalalit Nunaanni eqqartuussiveqarnerup aamma inuit nalinginnaasumik pisinnaatitaaffiisa akornanni pissutsit isumalioqatigiissitap isumaliutigeqqissaarsimagai, pingaartumik inuit pisinnaatitaaffiisa Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Europami Isuma-qatigiissummi piviusunngortinneqarsimasut eqqarsaatigalugit.

Herstedvesterimut aallartitsisarneq pingaartumik eqqarsaatigalugu Inuit Ataqtigiiit erseqqissarsimasaattut ilumoorpoq Amnesty International oqarsimammat aallartitsisarneq taanna suliniaqtigiiffiup arlalitsigut eqqarsarneqartoqartikkaa.

Inuit Pisinnaatitaaffi pillugit Europami Isumaqtigiissummi artikel 3 naalliutitsisarnerup kiisalu inuppalaanngitsumik nikanarsaasumilluunniit pinnittarnerup pillaasarnerulluunniit inerteqqutigineqarneranik imaqarpoq. Aalajangersakkap taassuma asserluinnangajaa FN-ip Naalliutitsisannginnissamik Isumaqtigiissutaani artikel 16-imiippoq.

Naalliutitsisannginnissaq pillugu Europami Ataatsimiititaliap Danmarkimut kingullermik 29. september – 9. oktober 1996-imi tikeraarnini pillugu nalunaarusiamini ataatsimiititaliap makku oqaatigai:

„Naalliutitsisannginnissaq pillugu Europami Ataatsimiititaliap suliniutit danskit oqartussaasa kalaallit Herstedvesterimi parnaarussaasut pissutsit atugaat pitsanngorsarniarlugit suliniutigisimassaak akuersaarpai. Qularutigineqarsinnaanngilarli periaaseq atuuttoq arlalitsigut kissaatigisaanngitsunik sunniuteqartoq, parnaarussat taakku Kalaallit Nunaanni parnaarusimaneqarsinnaappata pinngitsoortineqarsinnaasunik. Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqtigiissitap isumaliutersuutigeqqitaanik suliassaqarfimmilu tassani ineriartortitsinernik suugaluartunilluunniit ilisimatinneqarmissani Ataatsimiititaliap tamatumunnga atatillugu kissaatigaa.“

Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqtigiissitap paasinninnera malillugu Danmarkimi parnaarussaaneq Inuit Pisinnaatitaaffi pillugit Europami Isumaqtigiissummi artikel 3-mut *imaaliinnarluni* assortuuttuunissaa naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq.

Naak eqqartuusseriaatsimi periaatsimik tassunga attuumassuteqartumik massakkut atuuttoqanngikkaluartoq Herstedvesterimut inissiinerup *aalajangersimasup* inuit pisinnaatitaaffi pillugit isumaqtigiissummi artikel 3-mut ataneqartinneqarsinnaanngitsutut piffissap ingerlanerani isigineqalersinnaanera mattunneqarsinnaanngilaq.

Pisuni aalajangersimasuni Danmarkimi parnaarussaaneq (pissutsit parnaarussaasup ilaqutariissutsikkut aappariissutsikkullu atugai apeqqutaatillugit) isumaqtigiissummi artikel 8-mik, ilaatigut ilaqutariittut inuunermik illersuisuusumik, unioqutitsisuusinnera aamma matunneqarsinnaanngilaq. Aalajangersakkami imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq pisinnaatitaaffiup taassuma atorneqarnera pi-sortani oqartussaasup suulluunniit akuliuffigissanngikkaa, tamanna inatsimmut naaperttuutumik pinngippat, nunamillu isumannaatsuutitsineq, pisortatigut toqqissimatitsineq imaluunniit nunap

aningaasarissaanera eqqarsaatigalugit, eqqissiivilliorneq pinerluttuliornerluunniit pinaveersimatinniarlugu, peqqissuseq ileqqorissaarnerluunniit illersorniarlugu imaluunniit pisinnaatitaaffiit allat kiffaanngissuseqarnerillunniit illorsorniarlugit inuiaqatigiinni demokrati atorlugu aqunneqartuni pisariaqartuunani.

Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumaqalioqatigiissitap isumaliutissiissummini siunnersuutigaa parnaarussassanngorlugit eqqartuunneqartut Herstedvesterimut manna tikillugu aallartinneqartarsimasut pinerluuteqarsimasunut isertitsivimmut Nuummiittumut atatillugu isertitsivimmut matoqqasumut inissinneqartalissaasut, tarnip nakorsaanit ikiorneqarneq il.il. Dronning Ingridip Napparsimavissuani tarnikkut napparsimasunut immikkoortortaqaqfimmi ingerlanneqarsinnaasaleqqullugu.

8. Suliassanngortitseqqinnernik immikkut ajornakusoorutilinnik eqqartuussivimmi suliarinnittarneq.

Atassutip siullermeerinninnermi manna maluginiarpaa, tassalu Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviata suliassanngortitseqqinnerit kisiisa siunissami suliarisalissagai, Kalaalliku Nunaata Eqqartussivia suliani eqqartuussivimmit inatsisilerituunik eqqartuussisoqartumit siullertut aalajangiivigineqarsimasuni danskinik marlunnik landsdommeriusunik ilaneqartassasoq. Eqqartuussisut sooq danskerpiassanersut Atassutip tamatumunnga atatillugu paasissutissiissutigeqquaa.

Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviata taamaallaat suliassanngortitseqqitanik siunissami suliarinnittarnissaa Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitaliap siunnersuutigisimammagu ilumoorpoq. Tamanna eqqartuussivimmik inatsisilerituunik eqqartuussisoqartumik (kredsrettini sulisut ilinniartinneqarnerannik iitserorneqarnerannillu suliaqarnerup saniatigut) sulianik ajornakusoortunik, assersuutigalugu aningaasaqarnikkut pinerluuteqarnernik siullertut suliarinnittartussamik pilersitsisoqarnissaanik isumalioqatigiissitap siunnersuutaanut ataneqartillugu isigineqassaaq.

Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviata suliassanngorteqqitat eqqartuussivimmit inatsisilerituunik eqqartuussisoqartumit siullertut aalajangiivigineqarsimasut – tassa suliat immikkut ajornakusoortut - aamma suliarisassavai. Taamaattumik Nunap Eqqartuussiviata eqqartuussivimmut inatsisilerituunik eqqartuussisoqartumut siullertut aalajangiisartumut sanilliulluni suliatigut annertunerusumik immikkut ilisimasaqartuunissaa pisarisarpoq. Taamaattumillu isumalioqatigiissitap siunnersuutigaa Kalaallit Nunaata Eqqartuussivia suliassanngorteqqitanik taamaattunik suliarinninnermi eqqartuussisunik pingasunik landsdommeriusunik inuttaqartinneqassasoq. Taamaattorli suliat amerlassusiisa killeqarnerat eqqarsaatigalugu Kalaallit Nunaata

Eqqartuussiviani landsdommerinik pingasunik aalajangersimasunik atorfinitsinissamut tunngavissaqanngilaq. Isumalioqatigiissitap tassunga taarsiullugu siunnersuutigaa landsdommeri aalajangersimasooq ataaseq atorfinitsinneqassasoq, suliani pineqartuni landsdommerinik marlunnik Danmarkimeersunik ilaneqartartussa.

Tassa Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmi landsdommerup landsdommerinik marlunnik Danmarkimeersunik ilaneqartarnissaanut tunuliaqutaasooq tassaavoq suliassanngorteqqitat ajornakusoortut amerlassusii eqqarsaatigalugit landsdommerinik aalajangersimasunik suli marlunnik Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviani atorfinitsisoqarnissaata illersorneqarsinnaannginnera.

Aammattaaq matuma iluaqutaanissaa naatsorsuutigineqarpoq, tassalu Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviani landsdommerip landsdommerinik allanik tulleriinneri malillugit Vestre Landsrettimi aamma Østre Landsrettimi sulianik ajornakusoortorpassuarnik suliaqartarnermikkut sulianik taamaattorpiamik suliarinninnermik misilittagaqarluartunik ilaneqartarnissaa iluaqutaassasoq.

9. Nuna tamakkerlugu pisortat illersuisuattut imaluunniit illersuisutut namminersortutut atorfirmik pilersitsineq.

Nuna tamakkerlugu pisortat illersuisuattut imaluunniit illersuisutut namminersortut atorfirmik pilersitsisoqarnissaanik Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitap kaammattuuteqarneranut Naalakkersuisut qanoq isummernerat Atassutip siullermeerinninnermi saqqummiunneqassaoq qinnutigaa.

Illersuisunik ilinniartitsinerup eqqartuussivinnut attuumassuteqanngitsumik ingerlanneqarnissaa pisariaqartut isumalioqatigiissitap assigiinngitsut pissutigalugit isigisimavaa.

Taamaattumik Kalaallit Nunaanni nuna tamakkerlugu illersuisutut atorfeqarfimmik pilersitsisoqarnissaa isumalioqatigiissitap isumaliutersuutigisimavaa.

Tamatuma siunertaasooq tassaasussaavoq illersuisunik ilinniartitsinermi siunnersuisunillu ilinniartitsinermi kiisalu illersuisut sulinerannik nakkutilliinermi suliassat tamarmik inummi ataatsimi suliassaqarfimmik taassuminngaannaq suliaqartumi katersorneqassasut. Aammattaaq nunap tamakkerlugu illersuisooq suliassanngorteqqitani Nunap Eqqartuussiviani suliarineqartuni illersuisuunissaminut periarfissaqartinneqartussaassaaq.

Taamaattoqassappat nuna tamakkerlugu illersuisup atorfeqarfia pisortani suliffeqarfittut immikkoortut pilersinneqassaaq, nunalu tamakkerlugu illersuisoq justisministerimit toqqarneqartartussaalluni.

Nuna tamakkerlugu illersuisutut inuk inatsisilerituujusoq eqqartuussissuserisutut illersuisutut atorfeqarnermik imaluunniit suliamik tamatumunnga attuumassuteqartumik illersuisutut suliassaqaqfimmuut tunngasunik immikkut ilisimasaqalersimasoq misilittagaqalersimasorlu toqqarneqartassaaq.

Taamaattorli aaqqissuussineq taamaattoq aalajangersimasunik pitsaanngequteqarpoq:

- Piffissaq tamaat atorfimmik pilersitsinissamut naammattumik suliassaqaqartitsisoqassanersoq qularnarpoq.
- Nuna tamakkerlugu pisortat illersuisuutitaat pisariaqartunik pisinnaasaqartoq pissutsinillu Kalaallit Nunaannut tunngasunik naammattumik ilisimasaqartoq pissarsiariniassallugu atorfeqartiinniarniassallugulu ajornakusoortussaassaaq.
- Suliassat sulinngiffeqarnerup napparsimanerullu nalaani isumagineqarsinnaassanngillat.
- Nuna tamakkerlugu pisortat illersuisuutitaat suleqateqanngikkuni suliatiqut kisimiittutut inissisimalissaaq.

Taamaattumik nuna tamakkerlugu pisortat illersuisuutitaattut atorfik utaqqiisaagallartumik, assersuutigalugu ukiunik marlunnik sivilisussusiligaasumik siullermik pilersinneqarnissaa isumalioqatigiissitap takorloorpaa. Inummik naammattumik piukkunnassusilimmik soqutigisaqarluartumillu pissarsinissamut periarfissaq tamatuma annertusisissagaa isumalioqatigiissitap naatsorsuutigaa.

Nuna tamakkerlugu pisortat illersuisuutitaannut taarsiullugu – imaluunniit nuna tamakkerlugu pisortat illersuisuutitarigallagaata taartissaatut aaqqissuussinertut – eqqartuussissuserisumik aalajangersimasumik Kalaallit Nunaanni allaffeqartumik nuna tamakkerlugu illersuisutut namminersortutut toqqaanikkut aaqqissuussisoqarnissaa isumalioqatigiissitap isumaliutersuutigisimavaa.

Aaqqissuussineq taamaattoq arlalinnik pitsaaquteqarpoq:

- Nuna tamakkerlugu illersuisutut suliassat eqqartuussissuserisutut sulinermik nalinginnaasumik tapertaqartinneqarsinnaapput, taamaaliornikkut piffissamut tamarmut atuuttumik atorfiup immersorniarnera ajornatorsiutaajunnaarsillugu.
- Eqqartuussissuserisoq Kalaallit Nunaanni allaffeqartoq naammattumik piukkunnassuseqartussaavoq Kalaallillu Nunaanni pissutsinik pisariaqarneratut annertutigisumik

ilisimasagartussaalluni, taamalu taamaattumik pissarsiniarnermi
atorfeqartitsiinnarniarmilu ajornartorsiutit
annikinnerusussaagunarlutik.

- Eqqartuussissuserisoq nuna tamakkerlugu illersuisutut toqqagaasoq
suliatigut ataqatigiinneqartitsinermi ilaassaaq,
eqqartuussissuserisullu allaffiani nukissanik atuisinnaassalluni.
Sulinngiffeqarnerup napparsimanerullu nalaani eqqar-
tuussissuserisut allaffianni suleqatiminit
taarserneqarsinnaasussaavoq.

Periarfissaq alla taasinnaavoq inummik pisortat suliffeqarfianni
atorfeqartitaasumik nuna tamakkerlugu illersuisutut atorfinitsitsineq.
Pineqartullu – atorfeqartitaanerminut ilagitillugu – siunnersuisutut sulineq
isumagisinnaassavaa, illersuisunik ilinniartitsinerup ilitsersuinerullu
piareersarneqarneranut akisussaalluni. Nuna tamakkerlugu illersuisumik
namminersortumik atorfinitsitsinikkut aaqqissuussinermi pinertut
taamatut aaqqiissuteqarneq suliassat annertussusiat eqqarsaatigalugu
eqaatsuusussaavoq.

Suliassap taassuma Kalaallit Nunaanni eqqartuussissuserisut allaffi-
nut suliariumannittussarsiuunneqarsinnaanera isumalioqatigiissitap
periarfissat pingajuattut isumaliutersuutigisimavaa.

Inuup piukkunnartup nuna tamakkerlugu pisortat illersuisuutitaattut
illersuisutut-luunniit namminersortutut toqqarneqarsinnaanera siumut
ilisimaneqareersinnaanngimmat isumalioqatigiissitap siunnersutigaa
periaaseq aalajangersimasoq inatsisiliornikkut
aalajangiunneqassanngitsoq, justitsministerili piginnaatinneqassasoq –
Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Forsvarer aamma
Kalaallit Nunaanni Illersuisuusartut Peqatigiiffiat isumaqatiginiareerlugit –
aaqqissuussinermik piffissami pineqartumi naleqqunnerpaatut
isigineqartumik atulersitsinissaminut.

Siunnersuut taanna Naalakkersuisut ilalerpaat.

10. Eqqartuussinermut akiliuteqartitsisarnermik atulersitsineq:

Inuinnaat pillugit eqqartuussivikkoortumik suliani pinngitsaalillunilu
akiliisitsiniarnermik suliani eqqartuussinermut akiliuteqartitsinerup
atulersinneqarnissaa Atassutip siullermeerinninnermi ilalerpaa,
innuttaasunilli inatsiseqartitsinikkut illersuinissamut periarfissap
pingaaruteqarnera erseqqissarlugu. Taamaattumik tamatumaa
nassatarisassaasa qulaajarneqarnissaat Atassutip kissaatigaa.

Pinngitsaalilluni akiliisitsiniarnermik suliani aamma inuinnaat pillugit
suliani eqqartuussinermut akiliuteqartitsinerup atulersinneqarnissaa

Eqqartuussiveqameq pillugu Isumalioqatigiissitap
kaammattuutigisimavaa.

Tamatumunnga tunuliaqutaavoq Kalaallit Nunaanni
eqqartuussiveqarnermik nutarterineq ingerlatsinermut amerlanerusunik
aningsaasartuuteqalernik nassataqarnissaa, imaaliillaannarlu
isumaqarnarluni eqqartuussivinnik atuisut taakkuninnga
matuseqataanissaat eqqornerpaassasoq. Tamanna pingaartumik atuisut
nukissanik amerlasuunik atuinissamik piumasaqaateqarfiusut,
assersuutigalugu inuussutissarsiornermi suliffeqarfiit pisortaniilu
oqartussaasut il.il., eqqarsaatigalugit atuuppoq.

Eqqartuussinermut akiliuteqartitsinerup atulersinneqarnissaanut
taamatut aaqjissuussinermut makku amerlassusiinik
ikilisaaqataasinnaanera ikorfartuisuuvoq:

- suliat eqqartuussiviit atornagit aaqjinniarneqarsimasariaqarluartut
- suliat aningsaatigut nalikitsunik suliaraqfiusut
- pissutissaqanngitsumik suliassiissutigineqartut

Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiornikkut ineriartortitsineq aamma
aningsaasaqarnikkut nalinginnaasumik ineriartortitsineq Kalaallit
Nunaanni eqqartuussinermut akiliuteqartitsinermik atulersitsinissamut
isumalioqatigiissitap paasinninnera malillugu ikorfartuisuupput.

Isumalioqatigiissitarii isumaqarpoq innuttaasut aningsaasaqarnikkut
sanngiitsumik inissisimasut eqqartuussivinnik atuinissaaminnut
periarfissaasa eqqartuussinermut akiliuteqartitsisalerikkut
killilersimaarneqalinnginnissaat pingaaruteqartorujussuusooq.
Taamaattumik aningsaasaqarnikkut sanngiinnerusut imminnut aningaa-
sartuutaanngitsumik eqqartuussivikkortumik suliassiissuteqartarnerat
pillugu malittarisassat atulersinneqarnissaat isumalioqatigiissitap
siunnersuutigaa.

Tamatuma manna kingunerissavaa, tassalu inuit ukiumut 210.000 kr.-t
sinnernagit isertitaqartartut imminnut aningsaasartuutaanngitsumik
eqqartuussivikkortumik suliassiissuteqarnissaminnut
akuerineqartalissasut. Naalagaaffiup Sinnisaa naliliippat pineqartup
suliami ajugaanissaa ilimagissallugu naammattumik pissutissaqartoq.

Eqqartuussinermut akiliutit annertussusii eqqarsaatigalugit
isumalioqatigiissitap siunnersuutigaa suliat inuinnarnut tunngasut pigisap
suliami pineqartup nalingata 1 pct-ianik akilerneqartassasut, taamaattorli
ikinnerpaamik 500 kr.-t. Suliami 100.000 kr.-nik akiliisoqarnissaanik
piumasaqaateqarfiusumi eqqartuussinermut akiliutit aaqjissuussinertut
siunnersuutigineqartoq malillugu 1.000 kr.-iussapput (100.000 kr.-t 1 pct-
ii). Piumasaqaatilli taamaallaat 10.000 kr.-iuppata eqqartuussinermut

akiliutit taamaallaat 500 kr.-iussapput (ikinnerpaamik akiliutit amerlaqataat), tassami 10.000 kr.-t 1 pct.-ii 100 kr.-iummata).

Suliani pinngitsaalilluni akiliisitsiniarnernut tunngasuni suliami pineqartup nalingata $\frac{1}{2}$ pct-iata taamaattorli ikinnerpaamik 300 kr.-t akilernerqartarnissaat isumalioqatigiissitap siunnersuutigaa. Suliami pinngitsaalilluni akiliisitsiniarnernut tunngasumi 100.000 kr.-t qularnaveeqqutitut arsaarinnissutigineqarnissaanik piumasagaateqarfiusumi eqqartuussinermut akiliutit siunnersuut mailillugu 500 kr.-iusus-saassapput (100.000 kr.-t $\frac{1}{2}$ pct-iisa amerlaqataat).

Eqqartuussutit naammassineqarnissaat pillugit suliani aningaasartalerneqanngitsuni imaluunniit pinngitsaalilluni naammassinniarnissamut nalinginnaasumik tunngavissaqarnani isertitsinissamik anisitsinissamilluunniit qinnuteqarfiusuni, imaluunniit suliani inerteqquteqarnissamik aamma tigussaangitsutigut pisinnaati-taaffinnik innarliinermi uppersaatit qulakkeerneqarnissaanik qinnuteqarfiusuni tunngaviummik akiliutit 300 kr.-t akilersinneqartarnissaat isumalioqatigiissitap siunnersuutigaa. Tassani aamma ilaapput ilassutitut akiliutit, pinngitsaalilluni akiliisitsiniarnermik suliaq eqqartuussiviup allaffiata ammasarfiisa avataatigut tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit ingerlanneqarpat, imaluunniit akiitsoqartoq politit ikiortigalugit sassartinneqarpat.

Suliat uku eqqartuussinermi akiliuteqartitsinermi ilaatinneqassanngitsutut siunnersuutigineqarput:

- Suliani pinerluttulerinermut tunngasuni pisortanit akiliisitsiniarfiusuni pillaammik akiliisitsissutit, nalilinnik arsaarinnissutit suliallu ingerlanneqarneranut aningaasartuutit.
- Akitsuutit aningaasartuutillu eqqartuussiviup akilersinniassallugit pisussaaffeqarfii.
- Pisassarisat suliami illua'tungiusup imminut aningaasartuutaanngitsumik eqqartuussivikkoortumik suliaassiissuteqartup tigusassai.
- Inuinnaat akornanni pisassarisat (assersuutigalugu taarsiissuteqartoqarnissaanik piumasagaatit), suliami pinerluttulerinermut tunngasumi tamanut ammasumik aalajangersarneqarsimasut.
- Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma najoqatigiittarneq.
- Pinngitsaaliilluni tuniniaasoqarnissaanut uppersaammik aalajangersaaneq.

Pigisamik aalaakkaasumik, umiarsuarmik timmisartumilluunniit pigisanillu aalaakkaanngitsunik taakkununnga atasunik pinngitsaaliilluni tuniniaasoqarnissaanik qinnutigisat pinngitsaaliilluni akiliisitsiniartartumit suliarineqarnerannut tunngaviummik akiliutit 800 kr.-iussaasut isumalioqatigiissitap siunnersuutigaa. Pinngitsaaliilluni

tuniniaasoqarnissaanik qinnutiginnittoq imminut aningaasartuutaanngitsumik eqqartuussivikkortumik suliassiissuteqarnissamut akuerisaaguni eqqartuussinermi akiliutit taakku akilissanngilai. Pigisat qulaani taaneqartut pinngitsaaliissummik tuniniaasoqarnerani suli ½ pct-it pinngitsaaliissummillu tuniniaanissamik nammineq piumassuseq tunngavigalugu tuniniaasoqarnerani suli 1 pct-it akilersinneqartarnissaat siunnersuutigineqarpoq.

Pigisat aningaasanik nalillit, akiitsoqarnermut uppersaait pisassarisallu allat pinngitsaaliinikkut tuniniarneqarnissaannik qinnutigisanik akiliitsitsiniartarfiup sularinninnerani 300 kr.-t akilersinneqartarnissaat siunnersuutigineqarpoq. Pinngitsaaliissummik tuniniaaqquisoq imminut aningaasartuutaanngitsumik eqqartuussivikkut suliassiissuteqarnissaminut akuerineqarsimaguni eqqartuussinermut akiliutit taakku akilissanngilai. Pigisat annigaasanik nalillit qulaani taaneqartut pinngitsaaliissummik tuniniarneqarneranni suli 1 pct-i akilersinneqartassaaq.

Akiliutit procentinngortitat neqeroorutinit aningaasartuutunik pinngitsaaliilluni tuniniaanermi piumasaqaatit malillugit pisisumit akilernerneqartussanik ilaneqartunit ilaatigullu inuinnaat akornanni nammagissiissutinit pisussaaffinnillu, akileraarutinit akitsuutinullu pisortanut il.il. akiitsunit pisisup pinngitsaaliilluni tuniniaanermi piumasaqaatit malillugit akiligassaanit imaluunniit akiliutissatut neqeroorutit saniatigut tigusassaanit naatsorsorneqartassapput.

11. Eqqartuussivimmu tunngasutigut suliassaqarfimmik tigusineq:
Eqqartuussivimmu tunngasutigut suliassaqarfimmik danskit naalagaaffianit tigusinissamut periarfissat Naalakkersuisut qanoq isigineraat Inuit Ataqatigiit siullermeerinninnermi apeqqutigaat.

Allakkiamit justitsministereqarfiup 1997-imi sularisimasaanit erserpoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarnerup Namminersorerullutik Oqartussanit tiguneqarnissaanut tunngaviummik inatsiseqartitsinikkut akornutissaqanngitsoq. Taamaattorli Højsteret suli tassaassaaq naalagaaffimmi eqqartuussiviit qullersaat. Aammattaaq allakkiamit erserpoq Namminersorerullutik Oqartussanut nuussisoqassappat Namminersorerullutik Oqartussat pillugit inatsisip allannngortinneqarnissaa piumasaqaataasoq. Inerniliinerit taakku isumaqatigalugit Statsministeqarfik oqarsimavoq.

Inatsisinik atorfitsinermut tunngasut (taakkuluunniit ilaasa) Kalaallit Nunaanni Namminersorerullutik Oqartussanut nuunneqartariaqarnerat Eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitap kaammattutigisimangilaa. Taamatut nuussinerup sutigut iluaqutissartaqarsinnaanera ajoqutissartaqarsinnaaneralu kisiisa isumalioqatigiissitap isummorsorfigisimavai.

Partiit naalakkersuisooqatigiittut isumaqatigiissutaannit erserpoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarnermut tamarmut (pinerluuteqarsimasunik isumaginninnermut, politiinut eqqartuussivinnullu) akisussaaffiup Kalaallit Nunaannit tiguneqarnissaa Naalakkersuisut siunertarigaat.

Iluarsaaqqinnerulli Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarnermik ullutsinnut naleqquttunngortitsisup naammassineqarnerata kingornatigut eqqartuussiveqarnermut tunngasunik tigusinissatsinnut aatsaat piareersimalernissatsinnik Siumup saqqummiussai maluginiarsimavakka.

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusillunga

Aleqa Hammond

Namminersornermut, Inatsisunik atortitsinermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoqarfik
Namminersornermut Inatsisinullu atortitsinermut pisortaqarfik

Landsstyreområdet for Selvstyre, Råstoffer og Justitsvæsen
Direktoratet for Selvstyre og Justitsvæsen

Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaat
Maani

Eqqartuussiveqarnermik iluarsartuusseqqinneq pillugu

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap qinnuigaanga nassuiaateqaqqullunga eqqartuussiveqarnermik iluarsartuusseqqinneq pillugu innuttaasunik paasisitsiniaanermik, tusarniaanermik aammalu ilanngutitsinissamik naalakkersuisoqarfiga qanoq iliuseqarniarnersoq.

Aallaqqaasiullugu oqaatigissavara nunap ilaani assigiinngitsuni oqallitsitsinissamik Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap isumaliuteqarnera pitsaalluinnartutut isigigakku.

Kisiannili eqqartuussiveqarnek pillugu nuna tamakkerlugu Nuummi 3.–4. maj 2005 ataatsimeersuartitsiniarpunga. Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliami ilaasortat tassunga qaaqquneqarnikuupput, nuannaarutigissavaralu ataatsimiititaliami ilaasortat peqataanissamut periarfissaqassappata.

Ataatsimeersuarnissap ingerlanissaanik pilersaarutaagallartoq ilanngullugu nassiuppara.

Inuit katillugit 200 missaaniittut qaaqquneqarnikuupput, taassuma ataani pingaartumik immikkut ilisimasallit, eqqartuussiviup immikkoortuisa assigiinngitsut aallartitaat kiisalu politikikkut aalajangiisartut (Justitsministeri, Retsudvalgi, Inatsisartut aammalu Naalakkersuisut.

Ajoraluartumik Justitsministeri peqataasinnaanani nalunaarpoq, kisiannili ataatsimeersuarnierup aallartinnginnerani iluarsartuusseqqinnerup ingerlanneqarnera pillugu Justitsministerip paasiniaaffigalugu ataatsimeeqatiginissaa pilersaarutigaara.

Ataatsimeersuamermut peqataasussanik toqqaanermi pingaartinneqarpoq eqqartuussiveqarnermik suliaqartut soqutigisaqartullu assigiinngitsuneersut peqataatinneqarnissaat.

18. marts 2005
J.nr.

Postboks 469
3900 Nuuk
Grønland
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 31 13 70
namminersomeq@gh.gl
www.nanoq.gl

Aammattaaq nunap immikkoortuini assigiinngitsuneersunik peqataatitaqarnissaq isiginiarneqarpoq. Tassunga atatillugu taasariaqarpara nunatsinni borgmesterit tamarmik innuttaasunut sinniisutut qaaqquneqarmata.

Katuap inersuaani inissaqartillugu ataatsimeersuarneq tamanut ammavoq. Tassa imaappoq tusarnaariartunut inissat ikinnerpaamik 250-isut.

Aamma tusagassiuutit sinniisui qaaqquneqarput, ataatsimeersuarnerullu aallakaatinneqarnissaanut KNR-ip soqutiginninnissaa neriuutigaa. Aammattaaq ataatsimeersuarnermi saqqummiussat pisortaqarfimma internettimi nittartagaatigut avammut saqqummiunneqarnissaat pilersaarutaavoq. Taamaaliorneq eqqartuussiveqarneq pillugu ataatsimeersuarnerup *nuna tamakkerlugu* ataatsimeersuarnerunissaanut ilapittuutaassaaq, paasitsiniutaaffiusoq aammalu Kalaallit Nunaanni innuttaasut akornanni oqallinnermik pilersitsisussaq.

Aammattaaq taasariaqarpara Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuaq nammineq Kalaallit Nunaanni innuttaasunik ilanngutitsiniaanermik paasitsiniaanermillu aammalu eqqartuussiveqarnermik iluarsartuusseqqinnermik oqallatitsinissamik annertuumik suliniuteqarnikummat.

Ataatsimiititaliarsuaq ataatsimiinnermini siullermi oqallititsisartussanik paasitsiniaasartussanillu pilersitsivoq, taassumalu suliassarai nunatsinni innuttaasut akuliutitinniarlugit paasitsiniaanissat oqallitsitsisarnissallu. Minnerunngitsumillu innuttaasut eqqartuussiveqarneq pillugu oqallinnissat. Tassani siunertaavoq ataatsimiititaliarsuup sulinermini assigiinngiiaartunik tunngavissaanik pissarsiniarnissaq.

Suleqatigiinnik pilersitsinermi ilaasortaapput Agnethe Davidsen (1995-imi peqataajunnaartoq Martha Labansen-imillu taarserneqarluni), Kathrine Heiselberg (2000-imi peqataajunnaartoq Mille Søvndahl Pedersen-imillu taarserneqarluni), Bjørn Hoim (1996-imi peqataajunnaartoq Mads B. Christensen-imillu taarserneqarluni, Sólja í Ólavsstovu, Anda Lynge, Elisæus Kreutzmann kiisalu Nukákuluk Kreutzmann (siulittaasoq). Per Walsøe suleqatigiinnut peqataatitaasartutut peqataavoq.

Paasitsiniaanissamik oqallitsitsisarnissamillu suleqatigiit siullermeerlutik ataatsimiinnerminni paasitsiniaasarnissanut oqallitsitsisarnissanullu suliniutinik assigiinngitsunik aallartitsippot, taakkununga ilanngullugit:

- Sumiiffinni ataasiakkaani fritidsnævnet peqataatinneqarnissaat.
- Ataatsimiititaliarsuup suleqatigiissitaliallu ataatsimiinnerinut atatillugu tamanut ammasumik ataatsimiititsisarnissat.
- Ataatsimiititaliarsuup ilaasortaasa – allatigut suliffimminnut atatillugu angalasarnerminnut atatillugu – ataatsimiititaliarsuup sulinera pillugu innuttaasunik paasitsiniaasarnissat.
- Sulisoqarfiit assigiinngitsut ataatsimiititaliarsuup sulineranut soqutiginaateqartut ataatsimiititaliarsuarmit pulaarneqartassasut.

- Aviisinik paasisitsiniutissanik oqallissaarutinillu saqqummersitsisoqartassasoq..
- Radiomi TV-milu oqallinnerni peqataasarnissaq, sapingisamillu radiomi TV-milu oqallitsitsisarnissaq.
- Allakkerivimmi postbokseqalernissaq, taamaaliornikkut innuttaasut isummaminnik ataatsimiititaliarsuarmut anngussisarsinnaaniassammata.
- Internettimi nittartakkamik pilersitsinissaq.

Suliniutit ataasiakkaat ataani itisilerneqarput:

Kommunet fritidsnævniinik suleqateqarneq:

Paasissutissiisarnermut oqallitsitsisarnermullu suleqatigiissitap pilersaarutigineqartut kommuneni fritidsnævnet peqataatinnikuuaat. Taakku sulisinnerqarput eqqartuussiveqarneq pillugu innuttaasunik tamanut ammasunik ataatsimiititsisarnermik. Ataatsimiititsereernerit kingorna ataatsimiititaliarsuaq imaqarnilianik nassinneqartarpoq. Imaqarniliat ataatsimiititaliarsuup sulinerani ilanngunneqartarput aammalu ataatsimiititaliarsuup sulinerata ingerlaqqinnerani isumassarsiorfiusarlutik. Taassuma saniatugit fritidsnævnet eqqartuussiveqarmermik aaqquussuseqqinneq pillugu ataatsimiititaliarsuup innuttaasunik tamanut ammasunik ataatsimiititsisarnerni ikiuuttarpoq, tassa ataatsimiititsisarnernik aaqquussuussinermi aammalu imaritinneqartut pillugit.

Tamanut ammasumik ataatsimiititsisarnert

Ataatsimiititaliarsuup ataatsimiinnerinut aammalu suleqatigiit ataatsimiinnerinut atatillugu ilaasortat innuttaasunik tamanut ammasumik ataatsimiititsisarput imaluunniit kaffisortitsisarlutik, ilaatigut ataatsimiititaliarsuup sulineranik paasisitsiniaaviusarlutik ilaatigullu suleqqinnissami isumassorsiorfiusarlutik. Aammalu ataatsimiititaliarsuarmi ilaasortat ataasiakkaat – suliffimmut tunngatillugu angalanerni allani – tamanut ammasumik ataatsimiititsisarput.

Ataatsimiititaliarsuup tamarmiusoq, imaluunniit ilaasortat ilaasa, illoqarfii nunaqarfiillu uku tikeraarpaat: Illoqqortoormiut, Tasilaq, Kuummiut, Nanortalik, Qaqortoq, Narsaq, Paamiut, Nuuk, Kangaamiut, Sarfannguit, Sisimiut, Kangaatsiaq, Attu, Qasigiannugit, Aasiaat, Ilulissat, Uummannaq aamma Qaanaaq. Taakku saniatigut Kalaallit Illuanni Københavnimi tamanut ammasumik ataatsimiititsisoqarpoq.

Aammattaq ataatsimiititaliarsuarmi ilaasortat nunaqarfii arlallit tamanut ammasumik ataatsimiititsiviunngitsumik tikeraarpaat. Tassunga taarsiullugu nunaqarfinni suliamut qitiusumik attuumassuteqartut ataatsimeeqatigineqartarput. Nunaqarfii taakku tassaapput Siorapaluk, Upernavik Kujalleq, Saqqaq, Saattut aamma Qeqertaq.

Sulisuqarfinnik aammalu inunnik qitiusumik inissisimasunik ataatsimeeqateqartarneq

Ataatsimiititaliarsuup angalasanerminut atatillugu sulisoqarfiit allallu pulaartarnikuuai, soorlu eqqartuussiviit, politeeqarfiit, isertitsiviit, qimarnguviit, ilinniarfiit, Inuit Circumpolar Conference, Inatsisartut Siulittaasoqarfiat il.il.

Pulaarnernut taakkununga atatillugu sulisoqarfiit suliaqartullu ataasiakkaat (soorlu eqqartuusseqataasartut, illersortit, kredsdommerit, politiit il.il.) isumaat oqallisigineqartarput.

Aviisit oqallissaarutit paasisitsiniutillu:

Ataatsimiititaliarsuup aviisit oqallissaarutit paasisitsiniutillu tallimat saqqummersippai, taakkulu Kalaallit Nunaanni sumiiffinni tamani inoqutigiinnut agguanneqqarput aammalu Danmarkimi oqartussanut soqutigisaqartunullu nassiunneqarlutik.

Aviisip siullup 1996-imi saqqummertoq imaqarpoq pillaammik akiligassat akilersinniarneqartarnerinut, kommunefogedit isertitsivissaaleqisarnerannut, pinerluffigineqartut ikiorneqarnissamut periarfissaqannginerinut, pineqaatissinneqarnermut aammalu/imaluunniit ikiorneqartarnermut, illersuisut aammalu illersuisut akornanni pissaaneqarnermut kiisalu isertitsivinni malittarisassunut sulinermilu atugassaritineqartunut eqqartuussiveqarfiup ajornartorsiutaanik. Aviisimi inuiaqatigiinni oqallinnissaq pingaernerutillugu siunertarineqarpoq.

Aviisip aappaa 1997-imi saqqummertoq imaqarpoq eqqartuussinemi ikiorneqartarnermut tunngasut, illersuisartut pisinnaasaat ilinniartitaanerannullu tunngasut, siunissami pineqaatissiisarnissanut tunngasut kiisalu inuiaqatigiinni qitiusumik apeqqutit, taassuma ataani inatsisitigut isumannaatsuunermut apeqqutit, eqqartuussivinni oqaatsit atorneqartut, eqqortuutitanik misigissuseq, unnerluutiginnitarneq il.il. Aviisimi aamma eqqartorneqarput ataatsimiititaliarsuup sulinera pillugu politikerit isumaat, politiit pisussaaffimminnik eqqortitsisannginnerat il.il. Aammattaaq aviisi imaqarpoq landsrettemi ilitersuisarnermi immikkoortoq nutaaq eqqartuussivinnik pitsanngorsaataasussaq pillugu pasissutissuut.

Aviisit pingajuat aamma 1997-imi saqqummertoq imarpoq "Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik"-mik pilersitsinissamik, kommunefogedit aammalu nakkutilliisut sulineranni ilinniartitaanerannullu tunngasunik, eqqartuussinermi ikiorneqartarnissamik aammalu kredsdommerinik ilinniartitsisarnermik pilersitsinissamik ataatsimiititaliarsuup siunnersuutaanik

Aviisit sisamaanni 1999-imi saqqummersumi allaaserineqarput ataatsimiititaliarsuup allannguutissatut siunnersuutai pingaernerit kiisalu eqqartuussinermi ikiorneqartarnissamik aammalu illersuisartut ilinniartitaanerannik allaaserisanik imaqarluni.

Aviisit tallimaat 2004-mi saqqummertoq imaqarpoq eqikkaalluni ataatsimiititaliarsuup inassuteqaataanik tamarmiusunik allaaserisamik.

Radiomi TV-milu oqallinnernut peqataaneq:

Paasissutissiisarnermut oqallitsisisarnermullu suleqatigiissitami ilaasortat oqallitsitsinerni paasititsiniaanernilu ataavartumik peqataasarput. Ataatsimiittaliarsuup ataatsimeereernerini tamatigut tusagassiuutitigut nalunaarutit il.il. pillugit suleqatigiissitaq radiomi TV-milu apersomeqartarpoq. Aallakaatitsinerit sivisunerusut – nalinginnaasumik ½-1 tiimimik sivisussuseqartartut – KNR suleqatigalugu suliarineqartarput. Aallakaatitaq "Eqqartuussineq aallartippoq" TV radiolu suleqatigalugit suliarineqarpoq. Aammattaaq Namminersornerullutik Oqartussat paasissutissiisarnermut immikkoortortaarfia "Tusagassiivik" paasisitsiniaasarnerni peqataatinneqartarpoq.

Inuiaqatigiinnit saaffiginnissutit

Inunnit Kalaallit Nunaanni najugaqartunit saaffiginnissutinik 40-inik aammalu inunnit Danmarkimi najugaqartunit ataasiakkaanit saaffiginnissutinik ataatsimiittaliarsuaq tigusaqarpoq.

Saaffiginnissutini amerlanerni eqqartuussiveqarneq pineqarpoq. Pingaartumik suliat ingerlanneqartarnerisa sukkaanneri, eqqartuussivimmi aalajangiinerit assigiinngiiarnerat, oqaatsinik ajornartorsiutit, illersuisartut pikkorissuunissaasa pingaaruteqarnera aammalu ilitersuisarnerit amigarneri il.il. saaffiginnissutini allaaserineqartarpoq. Saaffiginnissutit ilaat pineqaatissiisarnernik imaqarput, taassuma ataani sakkortuumik pinerluuteqarnermi soorlu toqutsinermi, pinngitsaaliinermi il.il. pineqaatissiissutit sivisussusaat, Saaffiginnissutini ilaatigut siunnersuutigineqarpoq inunnik pinngitsaaliissummik imigassanik atornerluinermi katsorsaasamissamik tassungalu peqatigitillugu ilaqutaasut ikiorserneqartarnissaannik periarfissaqalemissaa.

Saaffiginnissutini arlalinni politiit politillu sulisarnerat pineqarput. Saaffiginnissutit ilaanni naammagittaalliutigineqarput politiit suliassanik paamaarussisarnerat, politiit kukkusinnaanngitsutut imminnut saqqummiuttarnerat aammalu politiit oqartussaasusut matoqqasorujussuit. Naammagittaalliutit pillugit ataatsimiittartoqatigiinnik ataatsimiittaliarsuup siunnersuutaa isumaqatigineqarluarpoq, ataatsimiittartoqatigiit naammattumik piginnaaffilerneqassappata.

Saaffiginnissutit sinneri ilaatigut makkuninnga imaqarput:

- Inunnit tarnikkut nappaatinik katsorsarneqarnissamut pineqataatissinneqarsimasunut illoqatigiiffinnik pilersitsinissaq, taakkulu isertitsivinniittut inuiaqatigiinnut uteqqinnissaannut piareersarfittut atorneqarsinnaassapput. Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq "inuit kissaatigineqanngitsunik" kommunet akornanni paarlaasseqatigiittarnissaq.
- Ilaqutariinni annersaasoqartillugu sukkanerusumik akuliuttoqartarnissaa, taassuma ataani siullermik taamatut pisoqartillugu unnerluutiginnittarnissaq.
- Pinerluuteqartunut ilaqutaannullu suliniuteqartarneq.

- Pineqaatissinneqarnikut isertitsivinniittut suliffissaqartinneqarnissaannut pissutsit.
- Herstedvesterimi Parnaarussivimmi pineqaatissinneqarsimasut atugaat.
- Nakkutiginnittut inatsisitigut inissisimanerisa erseqqissarneqarnissaanik siunnersuut, soorlu pineqataatissiissutit allangornerini sulianut atatillugu.

Ataatsimiititaliarsuup internetimi nittartagaa:

Paasissutissiisarnermut oqallitsitsisarnermullu suleqatigiissitaq pilersaarutigineqartutut ataatsimiititaliarsuup internetimi nittartagaanik pilersitsivoq: www.nanoq.gl/ea og www.nanoq.gl/rk.

Nittartakkami takuneqarsinnaapput sulinissamut pisinnaatitsissut, killiffimmik nalunaarusiaq kingulleq Københavnimi ukiakkut 1997-imi ataatsimiititaliarsuup ataatsimiinnissaanut atugassaq, tusagassiutitigut nalunaarutit kiisalu ilisimatusarnermi nalunaarusiat ataatsimiititaliarsuup saqqummersitai. Aammattaaq oqallittarfimmik pilersitsisoqarpoq, tassani isummamik saqqummiisoqarsinnaalluni imaluunniit ataatsimiititaliarsuup sulinera pillugu apeqquteqaateqartoqarsinnaalluni.

Suliniutit ataatsimiititaliarsuup paasissutissiisarnermut oqallitsitsisarnermullu suleqatigiissitaata suliniuteqarneratigut aallartinneqartut qulaani taaneqartut saniatigut pissutissaqarpoq maluginiassallugu Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq pillugu pineqartumi suliaqartut innuttaasullu allat isumaannik ataatsimiititaliarsuup paasiniaanikuunera.

Pingaartumik paasiniaanerit ataani allaaserineqartut, taakkulu ataatsimiititaliarsuup suliniuteqarneratigut aallartinneqarnikuupput, pineqartumullu atatillugu uku erseqqissarneqarsinnaapput:

Suleqataasut unnerluutigineqartullu kredsrettit sulineri pillugit misigisaat:

Cand.mag. Helene Brochmann-ip taamanikkut stud.jur., maannakkut cand.jur. Naja Joelsen ikiortigalugu Kalaallit Nunaanni kredsrettit eqqartuussinermi sulinerannik suleqataasut unnerluutigineqartullu misigisaat misissorpai. Misissuinermi suleqataasut, unnerluutigineqartut eqqartuussinermilu suliaqartut arlallit apersorneqarput aammalu apeqqutinik annikitsunik akissuteqartitsisoqarluni.

Misissuinermi paasisat nalunaarusiami "Kredsrettimi" eqjkkarneqarput, taannalu novemberimi 1996-imi saqqummersinneqarpoq.

Apersuilluni misissuineq eqqartuussivinni pisunik misigisanillu sukumiisumik allaaserinnittoqarpoq. Isummat innuttaasut isumagaat, taakkulu oqaaseqaatigisaat kredsrettini sulisunit qanoq imminnut atanerat nassiuarneqarluni aammalu allaaserinnittup nammineq paasisaanik imaqarluni.

Nalunaarusiaq takutitsilluarpoq eqqartuussinerup ingerlanneqarneranik, politiit unnerluuissisutut periuseqarnerannik, illersuisup suliaqarneranik, eqqartuussisup inissisimanerannik, eqqartuussummik aammalu eqqartuussivimmi oqaatsinik

atuinermik unnerluutigineqartup misigisaanik. Innuttaasut suliakkiineranni misigisat tassaapput soorlu eqqartuussinerup ingerlanneqarnera, eqqartuussisoq aammalu eqqartuussinermi aalajangiineq illuatungeriinnit, suliakkiisumit suliaassanngortitamillu, isigalugu.

Misissuinermi ersippoq kredsrettit pillugit atuisut misisaat amerlanertigut ajunngitsuusut

Suliat inatsisilerituujunngitsunit suliarineqarneri isornartorsiorneqanngilaq.. Taamaalilluni Helene Brockmann oqaaseqarpoq neriuutigalugu nalunaarusiaq atuartup imatut paasissagaa atuisut eqqartuussiveqarnermut tatiginnittut ataqqinnillutillu. Kredsrettit Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni kulturikkut ilaanngitsutut isigineqannginnerinut isumaa malillugu pissutaavoq kalaallit inatsisilerituujunngitsut taakkunani sulisuummata. Illersuisut immaqa tamatigut naammaginarneq ajoraluarput, illuatungaani qallunaaq inatsisileritooq tamatigut pitsaanertut isiginiarneqarneq ajorpoq.

Kisiannili misissuinerup takutippaa pingaartumik kredsdommerinik ilinniartitseqqinnissamik annertuumik pisariaqartitsisoqartoq.

Aammattaq ajornartorsiutaavoq illersuisut suliamik piareersaanissamut aammalu unnerluutigineqartumik oqaloqateqarnissamut piffissakitsinneqartarneri imaluunni piffissamik atuinikipallaartarneri

Nalunaarusiami paasissutissiissutit malillugit aamma piffissaq nalunaaritiginninnissamut atorneqartartoq sivisuallaarunarpoq aammalu nalunaaritiginninnermi periuseq naammaginangitsaq. Ilaatigut isornartorsiorneqarpoq nalunaarfigineqartoq nalunaarutigineqartumik taassumalu isumaanik naammattumik ilisimatinneqarneq ajortoq.

Misissuinerup immikkoortuata aappaa tassaavoq eqqartuussutit allattorfii pillugit apeqqutinik akissutissiilluni misissuineq, taannalu ingerlanneqarpoq eqqartuunneqartut pineqaatissiissutit atuarnissaannut isumaannik paasiniaanertut.

Taakkunannga 12%-it akipput pineqaatissiissutip allassimaneranik tigusaqarsimanatik. 5%-it akipput peqatissiissutip allassimanagera qallunaaq allagaq tigusimallugu, uffa qallunnaatut atuarpiarsinnaanngikkaluarlutik.

Innuttaasut politiinit misigisaat:

Politiit sulinerannik Kalaallit Nunaanni innuttaasut misigisaannik isumaannillu Henrik Skydsbjerg apeqqutinik akissutissiilluni misissuivoq.

Kalaallit Nunaanni innuttaasut sinnerlugit naammaginartumik amerlassusillit – innuttaasut 2000-it – politiinik kingullermik attaveqarnerminni aammalu pisunik politiit periuseqarneri pillugit misigisaminnik apeqqutit arlallit akivaat.

Henrik Skydsbjerg misissuinermi inernerit tunngavigalugit nalunaarusiaq "Innuttaasut politiillu" suliaraa, taannalu novemberimi 1996-imi tamanut saqqummiunneqarpoq.

Nalunaarisiami innuttaasut 81%-ii politiit sulinerannik ataatsimut isigalugu naammagisimaarinnipput.

Kisiannili immikkoortuni ataasiakkaani misissuinermi sammineqartuni allanngorartoqarpoq.

Innuttaasut namminneq politiinut saaffiginnikkaangamik sullissineq 94%-imik naammaginarinneqarnerpaavoq, kisiannili pinerluffigineqartuni appasinnerulluni, tassani 65%-it politiit sulinneqarnerminnik naammaginnillutik. Politiit innuttaasunut saaffiginnikkaangata akiliisitsiniarnermi 87%-imik naammagisimaarinnineq annertuneruvoq aammalu tigesarinninnerni 67%-it politiit sulinerannik naammagisimaarinnillutik. Tigusarineqartut 21%-iisa politiit annersarneqarsimallutik oqaatigaat.

Ulluinnarni toqqissisimaneq eqqarsaatigalugu 83%-it oqaatigaat angerlarsimaffimmini annersaasoqarnissaa tamatigut imaluunniit tamatigoruinnangajak ernummatigisarnagu aamma 77%-it oqaatigaat angerlarsimaffiup avataani annersaasoqarnissaa tamatigut imaluunniit tamatigoruinnangajak ernummatigisarnagu. Innuttaasut piaartumik ikiorneqarnissamik qinnuteqaraangata 74%-it naammagisimaarinnipput.

Politiit suliassanik tullerinnilersuisarnerat pillugu aperineqartut affaat sinnilaarlugit isumaqarput politiit paasisitsiniaanermut ilinniartitsinermullu piffissaq annertunerusoq atortariaqaraat. Affai ataatilaarlugit isumaqarput hashi pillugu suliassat sallinngortinneqartariaqartut aammalu taamatut amerlassuseqangajattut isumaqarlutik inuit pinerluffigineqarsimat isumagineqarnerannut piffissaq sivilunerusoq atorneqartariaqartoq.

Henrik Skydsberg-ip misissuinera Helene Brochmann-imit apersuilluni misissuinermik nanginneqarpoq, tassani apeqqutinik akissutissianik akissuteqarsimasut pisut isummallu apeqqutinik akissutissiilluni misissuinermi saqqummiunneqartut itisilemnessaannut periarfissinneqarlutik. Apersuinerit ataatsimiititaliarsuup sulinerani tunuliaqutitut atorneqarput, kisiannili tamanut saqqummiunneqaratik, tassa inuiaqatigiit isumaannik kissaatigineqartut takutitsinnginneri paasinarsimmat.

Pineqaatissinneqartut sulisullu isertitsiviit, nakkutilliineq inissinneqarnerlu pillugit misigisaat

Helene Brochmann misissuivoq pingaartumik pineqaatissinneqarnikut kisiannili aamma sulisut Kalaallit Nunaanni pinerlunneq pillugu inatsit malillugu pineqaatissiissutaasinnaasut pillugit misigisaannik takutitsisumik. Isertitsivik, nakkutilliineq inissinneqarneq. Tamanna tunngavigalugu Helene Brochmann

nalunaarusiorpoq "Isertitsivik – nakkutilliineq – inissinneqarneq", taannalu martsimi 1999-imi tamanut saqqummiunneqarpoq.

Misissuineq pineqaatissinneqarsimasunik, apersuinerup nalaani isertitsivinniittunik inissinneqarsimasunik imaluunniit nakkutigineqartunik, ingerlanneqarpoq kiisalu sulisoqarfinni sulisunik nakkutilliisunillu apersuinikkut.

Misissuinermi pingaernerutinneqarpoq pineqaatissinneqarsimasut pineqaatissinneqarnerminnik isumaannik paasiniaanissaq. Pineqaatissinneqarsimasut oqaaserisaannik tunuliaqutinik takutitsinissamut sulisoqarfinni pineqartuni sulisut apersorneqarput.

Misissuinermi paasisat pingaernerit imatut eqikkarneqarsinnaapput:

Isertitsivinnik misissuinerup takutippaa pineqaatissiisarneq, taanna isertitsivimmiittup sinaakkutaasumik atugassaqartinneqarnera (suliffeqarneq, atornerluinnginneq), periarfissiilluartoq atornerqarluarsinnaasunik.

Isertitsivimmiittut tamarmiunngilluinnartut illoqarfimmi isertitsiveqarfiusumi suliffissamik nassaarsinnaangillat suliinnarsinnaanatilluunniit aammalu isertitsivimmi suliassaqartitsinermik periarfissaqanngimmat nammineq piumassuserinngisaminnik suliffissaarusimasarput.

Aammattaq ajornartorsiutaavoq isertitsivimmiittut amerlanerit illoqarfinginngisaminni inissinneqartarnerat aammalu – isertitsiviiit qimakkallarnissaannut periarfissiisoqarneq ajormat – tamanna ilaqtutanit ukiorpassuarni qimagusimanermik kinguneqarsinnaavoq.

Isertitsivinniittut amerlassut ajornartorsiuteqarput – inoqatinik attaveqarnermi, atornerluisuusutut imaluunniit tarnimikkut napparsimanermikkut – isertitsivimmiinnerini aaqqinniarneqarsinnaasunik, kisiannili tamanna pineq ajorpoq.

Isertitsivinniittut sulisullu pingaaruteqartut pillugit assigiimmik isumaqarput, tassalu pingaaruteqarluinnartoq isertitsivinniittut suliassaqartinneqarnissaat, isertitsivinni tulluurtunik sammisassaqartinneqarsinnaaneq, isertitsivimmiittut ilinniagaqarsinnaaneritut pitsaanerusumik periarfissiinissaq aammalu sulisut isertitsivimmiittunik siunnersuinissamut illitseruinissamullu, sammisassaqartitsinissamut, saqitsaattoqarnernik qaangiiniaasitsinissanut pitsaanerusumik ilinniartinneqatartariaqartut.

Nakkutilliineq pillugu misissuineq takutitsivoq pineqaatissinneqarsimasut nakkutilliineq pillugu tunngaviusumik isornartorsioraat kriminaiforsorgi akuliuppallaartarneq imaluunniit misissuivallaartarneq pivallaarnagu qanoq iliuseqarsinnaasariaqartoq,

Misissuinerup takutippaa sulisut amerlassusaat nakkutilliisullu atugassarisaat eqqarsaatigalugit pineqaatissinneqarsimasut ilai naleqquttunik qanoq iliuseqarfisinnaaneranut nakkutilliisut ajornartorsiuteqartut:

- "Pinaatsoqartarpoq" takkunneq ajortunik imaluunniit oqaloqatigineqarsinnaanngitsunik.
- Pineqaatissinneqarsimasoqarpoq inuit akornanni ingerlalluartunik nakkutigineqarnissamik pisariaqartitsinngitsunik.
- Pineqaatissinneqarsimasoqarpoq tarnikkut napparsimasutut katsorsarneqartussaataasunik, kisiannili katsorsaaneq amigarluinnarpoq, tarnit nakorsaannik peqartoqannginnera pissutigalugu, katsorsaanerlu telefonikkut ingerlanneqartariaqartarluni.
- Kiisalu pineqaatissinneqarsimasoqarpoq tarnikkut ajornartorsiuteqartunik, kingunerlutitsisunik assigisaannillu ajornartorsiuteqartunik, kisiannili tarnikkut napparsimanngitsunik, taamammallu katsorsarnissaannut periarfissaqarani.

Inissiisarfii inunnik isumaginninnermi sulisoqarfittut ingerlapput kiffaanngissuseqarnermik killilersuiffiusut. Ineqartut qanoq pisinnaanerinek qanorlu pisussaaffiinillu erseqqarissumik aalajangersagaqarpoq, kisiannili inissiisarfii pingaernerutillugu perorsaaffiupput. Taakkunani najugarnermi pinerluuteqarsimasut nalinginnaasumik pissuseqalernissaat anguniarneqartarpoq, pingaartumik ulluinnami nalinginnaasumik atugassaqarfiusinnaasunut inissinnerisigut. Tamanna ilaannut iluaqutaasarpoq ilaalli anguniagaqarluni iliuseqarfigisariaqartarlutik.

Misissuinermi tikkuarneqarpoq isertitsivinniittut amerlasuut pingaernerutillugu inissiisarfii neqoroortigisinnaasaattut perorsaanermik pisariaqartitsisinnaasut. Oqaloqateqarsinnaaneq, pitsaasunik inuttut pingaartitaqarsinnaaneq, avatangiisit eqqissisimasut aammalu perorsaanermik pimoorullugu suliniuteqarneq.

Politiit sulinerminni atugassarisaannik misissuineq:

Aningaasarsiornermik ilinniagartooq Claus Stensgård Jensen aammalu inunnik isumaginninnermut siunnersorti Gladys Kreutzmann apeqqutunik akissutissiillutik misissuipput, tassani politiini sulisut sulinerminni atugassaritineqartut pillugit apeqqutit arlallit akillugit. Claus Stensgård Jensen aamma Gladys Kreutzmann taanna tunngavigalugu nalunaarusiorput "Politiit sulinerminni atugassarisaat", taannalu saqqummersinneqarpoq oktoberimi 1998-imi.

Misissuinermi peqataapput politiit, politiinut ikiortit, kommunefogedit aammalu politiitut suliunnaarnikut.

Misissuinermi paasisat imatut naatsumik eqikkarneqarsinnaapput:

Politiini sulisup suliffini nuannaraa aammalu suleqatiminut atassuteqarluartuulluni. Suliffik isumaqarfigineqarpoq nammineersinnaassuseqartitsisuuq suliallu assigiinngiaarlutik. Pisortat tatiginartut nakkutilliisutullu isigineqarput, kisiannili pikkorissarnerit amerlanerusut ilinniaqqissinnaanerlu ujartorneqarput, aammalu

pingaartumik kommunefogedit ujarorpaat init suliffiit pitsaanagerusut, radiot aamma qarasaasiat il.il.

Sulinermi artorsaatissinneqartarnek, taassuma ataani piffissaq suliffik aqunneqarsinnaanngitsoq aammalu pisut sakkortuut amerlanerusut, politeeqarfinni assigiinngiaartuni, angisuuni mikisunilu, atuupput. Suliamik naammagisimaarinnineq aammalu atugassaqartitaanerlu politeeqarfiup angissusaanik tamatigut tunngaveqanngilaq, kisiannili politeeqarfinni akunnattumik angissusilinni (politiit 5-iniit 12-ut) suliat ilaat naammagisimaameruneqarput

Suliffimmit soraarnissamik isumaliutiginninnermut pissutaatinneqarput akissarsiat appasippallaarneri, piffissat suliffiit ajorpallaarneri, ilinniaqqinnissamut periarfissat naammaginanginneri. Aammattaaq oqaatigineqarpoq pisut sakkortuut amerlasuusut suliffiup avataatigut inuunermut sunniuteqartartut. Tassunga atatillugu tikkuarneqarpoq taamatut pisoqarnerani ikiorneqartarnissamik tapersorneqartarnissamillu pisariaqartitsisoqartoq, taamaaliortoqarneq ajormat.

Misissuinerup takutippaa kissaatigineqartoq politiit taamaallaat politiit suliassaannik suliaqartarnissaat, aammalu inuinnaat akornanni suliat oqartussanut allanut nuunneqartariaqartut.

Misissuinerit qulaani taaneqartut tamarmik soorunami ataatsimiititaliarsuup isumaliutaannut ilanngunneqarput.

Aammattaaq taaneqartariaqarpoq ataatsimiititaliarsuup isumaliutersuutigigallagai isumaalu Nuummi martsimi 1997-imi Nuummi ulluni marlunni ataatsimeersuarnermi saqqummiunneqarnikuusut oqallisigineqarlutillu.

Taamaammat isumaqarpunga eqqarsuussiveqarnermi suleqataasut aammalu innuttaasut allat iluarsartuussinermi annertuumik paasissutissinneqareersut, tusarniaaffigineqareerlutik aammalu peqataatinneqareerlutik. Aammattaaq neriuutigaara nunap iluani eqqartuussiveqarneq pillugu Nuummi 3.-4. majimi ataatsimeersuarnissaq aqqutigalugu tamassumunnga tapersiissallunga, aammalu Eqqartuussiveqarneq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutersuutaanut Namminersornerullutik Oqartussat oqaaseqaataata Inatsisartuni suliarineqarnissaa nammineq iluarsartuusseqqinnissamut oqallinnermut tapersiiumaartoq.

Neriuutigaara ataatsimeersuarneq aammalu ataatsimiititaliarsuup isumaliutersuutaata Inatsisartuni suliarineqarnissaa (ataatsimiititaliarsuup sukumiisumik suliaqarnera, immikkut ilisimasallit, eqqartuussiveqarnermi suliaqartut innuttaasullu peqaatinneqarnerat tunngavigerpiarlugu) ataatsimiititaliarsuup inassuteqaataanik tapersiinermik tunngaviusumik takutitsissasut. Ilimagisariaqarpoq ataatsimiititaliarsuup inassuteqaataanut tamarmiusunut Kalaallit Nunaanniit tapersiineq pingaaruteqassasoq, inassuteqaatinit, tamassuma ataani inassuteqaatit annertuumik aningaasatigut

kinguneqartussat, qallunaat naalakkersuisuisa qallunaallu folketingiata
"pisussaaffeqartutut" misiginissaannut.

Taamatut oqaaseqaateqarlunga Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq
qutsavigerusuppara ataatsimiititaliap saaffiginnissutaanut aammalu
soqutiginninneranut aammalu pimoorussineranut saaffiginninnikkut
takutinneqartumut. Iluarsartuusseqqinneq pillugu ataatsimiititaliamik
suleqatiginninnissamut qilanaarpunga.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Jørgen Wæver Johansen

Justitsministeriet
Lovafdeling
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Just. modt.
11. febr. 2005

Nuuk kredsret
Postboks 1040
3900 Nuuk

AKA

Nuuk, den 8. februar 2005

Kredsdommerforeningen i Grønland, skal herved fremkomme høringssvar til Retsvæsenkommissionens betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen.

Indledningsvis er Kredsdommerforeningen glad for at betænkningen endelig er færdig, og Kredsdommerforeningen kan fuldt ud tilslutte sig kommissionens betænkning med følgende bemærkninger:

Domstolenes organisation.

Kredsdommerforeningen er enig med Kommissionens forslag om at fastholde lægmandsprincippet i retsplejen. Dette af hensyn til at bevare de gode fordele der er ved dette. Som bekendt er der ikke grønlandske jurister nok til at beklæde stillingerne som kredsdommere, hvorfor Kredsdommerforeningen foretrækker den nuværende ordning, men med et krav om at kredsdommerne for fremtiden gennemgår en uddannelse.

Kredsdommerforeningen finder det vigtigt at lægmandssystemet bevares som foreslået, da det er vigtigt at dommerne kan sproget, kulturen og levevilkårene, hvilket findes vigtigere end ansættelse af danske jurister som dommere, der ikke er bekendt med sproget, kulturen levevilkårene.

Kredsdommerforeningen er enig med flertallet af kommissionens medlemmer vedrørende den foreslået model til den fremtidige kredsretsstruktur. Ved gennemgang af modellens forslag om antallet og placeringen af kredsdommerne, kan der godt blive nogle få ændringer. Særligt når henses til de trafikale forhold.

Uanset ændringer i kommuneinddelingerne finder Kredsdommerforeningen det vigtigt at borgerne har nem adgang til at gøre brug af domstolene, hvorfor at de nuværende kredsretskontorer i samtlige byer anbefales bibeholdt.

21 FEB. 2005

Justitsministeriet
Lovafdelingen

AKA nr. 26

2005 NR. 730-002

Sammenlægning af flere kredsretter kan på sigt give problemer, da det stiller meget store krav til kredsdommernes mobilitet, da det vil kræve en del rejseaktivitet.

Kredsdommerforeningen finder det vigtigt at blive inddraget, når der skal træffes endelig beslutning om antallet af kredsdommerne samt hvor de skal placeres.

Kredsdommernes faste tilknytning til retsvæsenet samt løn og ansættelsesvilkår.

Kredsdommerforeningen er enig i at kredsdommerne for fremtiden skal uddannes til at bestride denne funktion. Dette har været et behov, som kredsdommerne i mange år, har ytret ønske om at få. Dette faglige løft giver naturligvis et krav om at kredsdommerne fastansættes, således at der ikke længere er tale om et borgerligt ombud.

Kredsdommerforeningen finder det vigtigt at der sker en prioritering af efteruddannelser af retsvæsenets personale, før ikrafttrædelse af ny retsplejelov samt kriminallov. Implementeringen vil stille store krav, men Kredsdommerforeningen glæder sig til denne udfordring.

Kredsdommerne skal sikres uafhængighed, idet den nuværende ordning, kan synes at være grundlovsstridig. Endvidere findes det vigtigt at der ikke kan ske forflyttelse.

Forinden fastansættelse af kredsdommerne skal der ske forhandlinger med Kredsdommerforeningen vedrørende løn- og ansættelsesvilkår.

Uanset vedtagelse af kommissionens forslag, finder Kredsdommerforeningen det vigtigt at der allerede nu tages skridt til følgende områder:

At der etableres uddannelse af et nyt hold kredsdommere, sekretærer samt bisiddere.

Som allerede nævnt har Kredsdommerforeningen ønsket bedre faglig kompetance til at varetage hvervet som kredsdommer. Nogle få kredsdommere har været under en forsøgsmæssig kredsdommeruddannelse. Denne uddannelse er godt modtaget og Kredsdommerforeningen ønsker at der snarest bevilges penge til igangsættelse af uddannelse af et nyt hold. Kredsdommerforeningen finder det vigtigt at udvælgelsen af deltagerne til uddannelsen tager sigt på, at deltagerne er fremtidige resurser, hvorfor at det er vigtigt at deltagerne har den fornødne kapacitet til at gennemføre uddannelsen og varetagelse af hvervet.

Det findes vigtigt at retssekretærene gennemgår en uddannelse indenfor domstolene, idet de nuværende sekretærer kun er uddannet indenfor HK, hvor der ikke indgår indlæring af de fagområder domstolene har.

Kredsdommerforeningen er bekendt med at et hold bisidder har været under uddannelse. Når henses til de mange nye regler, der findes i forslaget til den nye retsplejelov og kriminallov, finder Kredsdommerforeningen det bydende nødvendigt at bisidderne uddannes og at denne uddannelse opstartes i nærmeste fremtid.

Kapaciteten i Anstalterne

Kredsdommerforeningen vil ikke undlade at fremhæve, at de nuværende forhold omkring anstaltskapaciteten er yderst uacceptable, idet der på nuværende tidspunkt er en meget lang venteliste for afsoning. En midlertidig løsning, der for tiden benyttes i Ilulissat ved at ombygge Ungdomspensionen til en anstalt, er ikke tilstrækkelig, også selvom man sideøbende har lejet et dobbelt hus i nærheden af anstalten.

Det er Kredsdommerforeningens opfattelse, at en udvidelse af anstaltskapaciteten er alt afgørende for, at befolkningen fortsat skal have tillid til justitsvæsenet, idet det ikke er et særsyn at se en domfældt dømt til anstaltsanbringelse gå på gaden umiddelbart efter domfældelsen, hvilket også kan opleves flere måneder efter, at dommen er blevet afsagt. Det er oplyst at der for tiden er 2 års ventetid for afsoning.

Kommissionens forslag om opførelse af en ny anstalt vil derfor være til delvis afhjælpning af den lange venteliste på personer, der afventer afsoning, men denne alene vil ikke kunne løse problemet med ventelisterne. De nuværende anstalter bør derfor udbygges for at kunne undgå ventelisteproblematikken fremover. Kredsdommerforeningen foreslår ikke, at anstaltskapaciteten skal udvides med 100 pladser, men med en udvidelse, der kan sikre en, for alle, acceptabel ventetid, så man fremover ikke længere kan afsone anstaltdomme i detentionerne.

Detentioner er i de seneste år, i takt med det stigende behov for anstaltskapacitet, anvendt til fuldbyrdelse af korterevarende anstaltdomme samt til personer der er tilbageholdte i længere tid, hvilket Kredsdommerforeningen er betænkelige ved.

Betænkelighederne skyldes detentionernes ringe standard og at de ikke er egnede ved deres indretning til afsoning, uanset anstaltsanbringelsens varighed, idet den domfældte ikke har nogen form for privatliv. Detentionerne anvendes samtidig til afrusning af berusere, særligt i weekenderne. Der er Kredsdommerforeningens klare opfattelse at en afsoning i detentionen er i strid med kriminallovens intentioner om resocialisering af en domfældt.

Kredsdommerforeningen har, under flere kredsdommermøder, taget emnet op, idet at mange af de sigtede, der sidder tilbageholdt (varetægtfængslede) i detentionerne, bruger deres mulighed for at klage til kredsdommeren. Kredsdommeren har dog reelt ingen lovmæssige muligheder for at rette op på disse forhold.

Kriminalforsorgen gives flere resurser.

Med hensyn til kriminalforsorgen er Kredsdommerforeningen af den opfattelse, at kriminalforsorgens personale allerede nu bør uddannes til at imødegå de ændrede arbejdsopgaver, der måtte komme, når anstaltssystemet ændres ved retsplejereformen. Man bør således sikre, at der sker resocialisering af de dømte, der afsoner i anstalterne, og at anstaltspersonalet har kapacitet til at klare en sådan opgave. Det er ligeledes af særlig betydning, at der ansættes en eller 2 psykologer under kriminalforsorgen, hvilket vil være en af de grundlæggende betingelser for at kunne modtage de nuværende "Herstedvesterklientellet".

Kredsdommerforeningen er fuldt ud enig med kommissionen om, at det er nødvendigt, at den gennem de senere år påbegyndte geografiske udbygning af kriminalforsorgens tilsynsafdelinger fortsættes og forstærkes, og det er ønskeligt, at kriminalforsorgen, som udgangspunkt, fremtidigt er repræsenteret med minimum én forsorgsmedarbejder i alle kommuner. Ved styrkelse af Kriminalforsorgen kan tilsynsdomme fuldbyrdes behørigt og derved sikre sig, at kriminalforsorgen straks efter domsafsigelsen iværksætter tilsyn med forskellige pålæg, især pålæg om afvænningsbehandling mod misbrug af alkohol.

Når dette er opfyldt, kan man sikre sig personundersøgelser, der er foretaget af en person, der har kendskab til sigtedes personlige, sociale, arbejds- og uddannelsesmæssige forhold. Personundersøgelserne bruges som vægtige begrundelser for rettens valg af foranstaltninger overfor den enkelte person.

Indførelse af retsafgifter:

Kredsdommerforeningen støtter forslaget om at der indføres af retsafgifter i forbindelse med indgivelse af en civilsag. Retsvæsenet i Grønland der er ved at undergå en moderniseringsfase skal fra brugernes side benyttes til rette formål, og ikke til at belaste det med ubetydelige sager som nemt burde kunne løses parterne imellem.

Endvidere får kredsretterne mange sager fra erhvervsvirksomheder bla. Tele Greenland A/S omkring ubetalte telefonregninger, fra Boligselskabet INI omkring boligstøtterestancer og lejerestancer. Der bruges mange resurser til behandling af sådanne sager. Kredsdommerforeningen finder det rimeligt at erhvervsvirksomhederne er med at til, at dække domstolenes udgifter.

Overførsel af ikke tvistlige sager til andre instanser.

Det er Kredsdommerforeningens holdning at domstolene tager sig af tvister, hvorfor der er enighed om at sager som faderskabsanerkendelser, bidragsager samt spørgsmål om friproces og andre ikke tvistlige sager overføres til andre instanser.

Endvidere er det nødvendigt retshjælpen allerede nu overføres til evt. en advokatvirksomhed

Ved indførelse af retsafgifter og overførelse af ovennævnte sagsområder allerede nu, vil sagsantallet til vurderingen af arbejdsmængden være mere realistisk. Dog med det forbehold, der om muligt vil kunne blive opvejet med overtagelse af fogedsagerne. Kredsdommerforeningen finder ikke på nuværende tidspunkt at være klar til at overtage fogedsagerne på grund af manglende kompetence og resurser.

Videokonferenceudstyr.

Kredsdommerforeningen skal henstille til, at der snarest anskaffes videokonferenceudstyr til samtlige kredsretter. Brug af videokonferenceudstyr foregår i dag via Tele Greenlands faciliteter, som mange steder langt fra lever op til de krav og rammer kredsretterne har. Mange steder udsættes retsmøder, der behandles under lukkede døre, til at blive behandlet for ” åbne døre” på grund af faciliteternes standard. Dette lever ikke op til den værdighed som bør tillægges retsvæsenet og ikke mindst brugernes rettigheder.

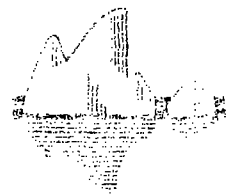
Det grønlandske samfund har ventet spændt på betænkningens færdiggørelse, hvilket nu gør det muligt at Grønland får en ny retsplejelov og ny kriminallov, det har været tiltrængt i mange år. Kredsdommerforeningen håber at lovgivningsmagten træffer en endelig beslutning snarest. På den måde vil lovgivningen på området være på trin med den udvikling som Grønland har gennemgået og vil gennemgå.

Med venlig hilsen

Mille Søvendahl Pedersen

Fosthor
94
Loholyn
Biankfortimuelset

den
Bros nr.
Journal nr.
Deres journal nr.

JUSTITSMINISTERIET
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Vedr.: Høringssvar til Betænkning om det Grønlandske Retsvæsen, Betænkning nr. 1442/2004.

Bestyrelsen i Grønlands Politiforening har den 02. februar 2005 endeligt drøftet betænkningen og herunder ønsket at fremkomme med følgende udtalelse.

Grønlands Politiforening er generelt tilfredse med det store arbejde som Kommissionen har lagt i betænkningen, hvilket kommer i fuld udtryk i det omfattende rapport materiale der nu er fremlagt.

Kommissionen har fuld ud taget højde for det særegne forhold der adskiller Grønland i forholdet til det andre lande.

Grønlands Politiforening har udelukkende i høringssvaret koncentreret sig om Politiets forhold i Grønland og det opgaver der relaterer sig hertil.

Dog har vi herunder drøftet civilretlige opgaver, der indtil videre er pålagt Politiet i Grønland.

Endvidere har vi under Retsplejelovens område vedr. politiets opgaver drøftet den danske Lov om Politiets Virksomhed, som trådte i kraft i 2004.

Omkring det særlige opgaver, som Politiet i Grønland varetager, har bestyrelsen drøftet behovet for yderligere fartøj, udover det 4 politikuttere, som Grønland råder over.

Grønlands Politiforening har deltaget i en undersøgelse vedr. normativ for Politiet i Grønland, idet Retsvæsenkommissionen i sin rapport har nævnt et tal på 125 mand. Det foreløbige undersøgelser viser et større behov for personaleressourcer i fremtiden.

På baggrund af det drøftede i bestyrelsen vil vi således fremkomme med følgende i tilfældig rækkefølge:

- Grønlands Politiforening har stadig et krav om, at der skal være reel lønudligning mellem det hjemmehørende og det udsendte politipersonale. Grønlands Politiforening kan ikke se, hvorfor der skal være forskel i lønningerne mellem udsendte og hjemmehørende, når eks. Det færøske kolleger får samme løn som vores danske kolleger også selvom det har deres egen tjenestemandsløvgivning.
- Grønlands Politiforening har gennem årene udfærdiget fordelingsnøgle over eksisterende politi-Personale og senest i 1998/1999 lavet en fordelingsnøgle over 125 politifolk, som var et tal, der efter hvad Grønlands Politiforening erfarer, var fastsat af Rigspolitichefen.

Der er således ikke tidligere blevet lavet en egentlig normativ-analyse, for at afdække det reelle behov for "mandtal" i politikreds Grønland.

Grønlands Politiforening deltager i den af Politimesteren i Grønland nedsatte arbejdsgruppe Der har til opgave, at se på det reelle behov for politifolk i kredsen.

Da der som nævnt ikke tidligere er udfærdiget en analyse af behovet for hvormange politifolk der skal være i kredsen, vil Grønlands Politiforening anbefale, at der udfærdiges en normativ-analyse, således man kan afdække det reelle behov for antal politifolk i kredsen.

Det foreløbige arbejde viser, at opgivne mandtal på 125 langt fra dækker det reelle behov for politikredsen.

- I 2004 trådte Lov om Politiets Virksomhed i kraft i Danmark. Grønlands Politiforening vil anbefale, at samme lov sættes i kraft for Grønland. da man således vil ensarte regelgrundlaget for politiets virke.
- Grønlands Politiforening er enig med synspunkterne i Retsvæsenkommissionens betænkning om overdragelse af diverse civile sager til kredsretterne hilses velkommen.
- Omkring anbringelse af arrestanter og korttidsafsonere i Politiets detentioner er Grønlands Politiforening af den opfattelse, at der bør opføres særlige arrester i Grønland, ligesom at alle afsonere bør afsones i Anstalterne i Grønland.
- Grønlands Politiforening er enig i, at der skal være en 5. politikutter i Grønland. Det vil være på sin plads, at den 5. politikutter er større end det øvrige 4 eksisterende politikuttere, med tanke at den kan operere i isfyldte farvande og bør kunne indsættes i krævende opgaver.
- Grønlands Politiforening er enig i, at der man i højere grad bør tilpasse uniformeringen af det Politifolkene med hensyntagen til det særegne politiopgaver man løser heroppe, ligesom klimaet Nødvendiggør et tilpasset uniformering.
- Grønlands Politiforening er enig med Retsvæsenkommissionen om, at nærheden med befolkningen skal fastholdes og at lokalkendskabet er en vigtig del af politiets virke.
- Grønlands Politiforening vil påpege, at det er nødvendigt, at det fysiske rammer omkring politiet er optimale, da man stadig i flere steder lider under dårlige og ikke tidssvarende bygninger.

- Grønlands Politiforening vil anbefale, at forholdene for Kommunefogederne bringes i orden Snarest muligt, da bl.a. deres lønninger igennem mange år ikke er blevet reguleret.
- Grønlands Politiforening vil anbefale, at der gives adgang til at forurettede i kriminalsager kan Beskikkes en besidder. Eksempelvis er der ingen retlige grundlag for, at grønlandske politifolk Kan beskikkes en bisidder i forbindelse med sager, hvor de er forurettede i sagerne, selvom kolleger i det øvrige rige har mulighed herfor. Dette gælder selvfølgelig også for menigmand.

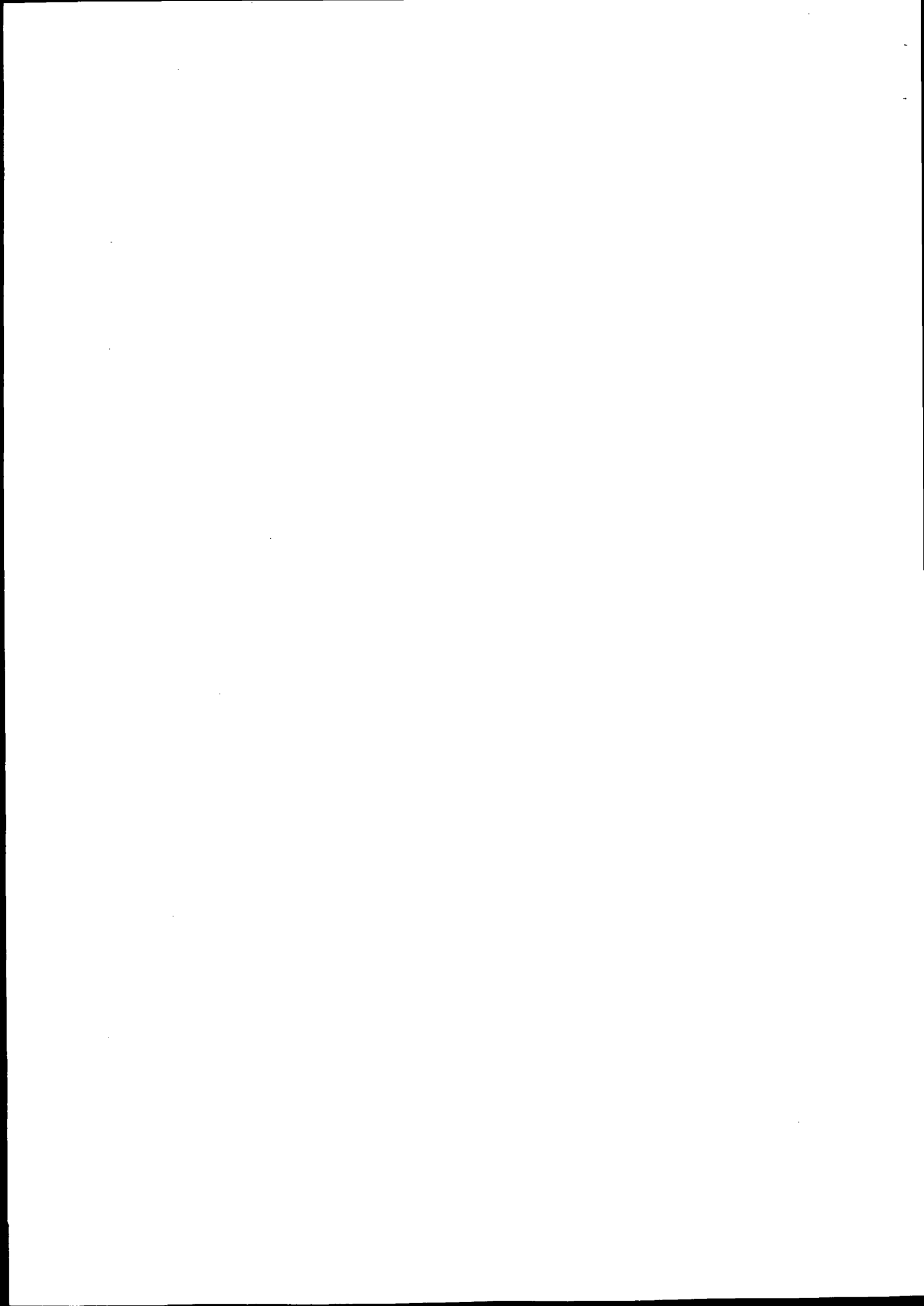
Afslutningsvis vil det være på sin plads, at bemærke, at man i det videre arbejde er opmærksomme på, det forhandlingmæssige resultater der er opnået og at Grønlands Politiforening tilstræber, at udligne alle overenskomstmæssige forskelle der er mellem det danske og det grønlandske polititjenestemænd.

Grønlands Politiforening har et ønske, såfremt dette bliver nødvendigt, at stadig være en part i det videre arbejde omkring politiets forhold i Grønland.

Med venlig hilsen

Grønlands Politiforening, Aasiaat, den 11. februar 2005.

Aquluk Petersen, formand.

POLITIMESTEREN I GRØNLAND

KALAALLIT NUNAANNI POLITIMESTERI
P. H. Lundsteensvej 1 - Postbox 1006 - 3900 Nuuk
Tlf. (+299) 32 14 48 - Telefax (+299) 32 41 94

HHW

Dato:	4. februar 2005
J.nr.:	55PM-10160-00009-04

wrx09657

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Slotsholmsgade 10, 1216 København K

Jur. Med

14...

AKA

Høringssvar

vedr. betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen.

I et brev af 10/8-2004 har Justitsministeriet (Lovafdelingen, strafferetskontoret, j.nr. 2004-730-1030) anmodet om en udtalelse om betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen.

Indledningsvis bemærkes, at jeg i hovedtræk er enig i kommissionens vurderinger og at jeg som følge heraf principielt kan tilslutte mig dens forslag. Mine bemærkninger i det følgende er derfor hovedsagelig koncentreret om forhold, hvor jeg mener der er behov for at korrigere og/eller supplere oplysninger i betænkningen om faktuelle forhold (ikke mindst fordi forholdene har ændret sig efterfølgende) og om forhold hvor jeg har en anden opfattelse end kommissionen.

Jeg har i øvrigt forsøgt at fastholde betænkningens systematik.

Ad. bind 1. Generelt om retsvæsenet.

Ad. afsnit V. Sproget.

21 FEB. 2005

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Akt nr. 23

2005 NR. 730-0042

Jeg er ikke uenig i kommissionens grundsynspunkt om at sproget i alle elementer af retslivet som udgangspunkt skal være indrettet på en sådan måde, at den, som er hovedperson i en sag eller sagsbehandling, fuldt ud forstår, hvad der sker i sagen, om nødvendigt via tolkning, men at det - som følge af den sproglige virkelighed og de tilrådighed stående menneskelige ressourcer - ikke er muligt at pege på en

enkel og samlet løsning på problemerne. Jeg finder imidlertid anledning til at tage forbehold overfor det skøn, som har fundet udtryk i betænkningen på side 155f om, at en ordning, hvorefter politiet foretager oversættelse af al korrespondance, alle politirapporter og anklageskrifter såvel i politimesterembedet som i politidistrikterne, (alene) vil kræve i alt 5 tolke. I øvrigt vil hensynet til konsekvent oversættelse efter min opfattelse skulle afvejes overfor hensynet til rimelige sagsbehandlingstider.

Opmærksomheden henledes endelig på, at polititjenestemænd i Grønland p.t. ikke uddannes til at udfærdige politirapporter på grønlandsk og de fleste ikke umiddelbart vil være i stand hertil uden yderligere ressourcekrævende uddannelse.

Ad. bind 2. Retsplejen og domstolene.

Ad. afsnit VII. Rettergangsfuldmægtige, forsvarere, advokater og retshjælp.

Ad. kapitel 2. Forsvarere i kriminalsager.

Under 2.1. er det på side 311f beskrevet, at anklagemyndigheden i Grønlands Landsret giver møde ved en lokal ikke-juridisk uddannet polititjenestemand når det er en læg bisidder, der giver møde for at varetage tiltaltes forsvar. Dette er ikke en udtømmende beskrivelse, idet anklagemyndigheden som udgangspunkt giver møde ved en politijurist i Grønland Landsret – også når landsretten vælger at beskikke en læg bisidder. Anklagemyndigheden giver møde ved en lokal polititjenestemand i de tilfælde, hvor landsretten kun har berammet en enkelt (eller meget få) sager i et distrikt og hvor det samtidig af Politimesteren i Grønland vurderes, at sagens karakter ikke taler imod, at det er en ikke-juridisk uddannet anklager, der giver møde. Det er således typisk udelukkende i udmålingsanker og i sager, hvor anklagemyndighedens påstand højst er en korterevarende anstaltsanbringelse, at det overvejes ikke at give møde ved en politijurist.

Under 2.3.1. er det på side 317 anført, at advokaternes møde som bisiddere i kriminalsager i Nuuk har fungeret til alles tilfredshed. Jeg skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på det principielle problem, at det typisk kun er sigtede og tiltalte i Nuuk, der har praktisk mulighed for at have en advokat som bisidder, hvilket efter min opfattelse medfører en geografisk ulighed. Det er min opfattelse, at det typisk er de velfungerende sigtede og tiltalte, der har advokater som bisiddere i Kredsretten i Nuuk og i øvrigt uden

skelen til sagens alvor og kompleksitet. Der kan således ikke bortses fra, at ordningen – således som den aktuelt praktiseres har social slagside.

Under 2.3.5. redegøres bl.a. for hvornår der efter kommissionens opfattelse skal/bør beskikkes en juridisk uddannet forsvarer. I fortsættelse af det i betænkningens kapitel 2.3.5.2. på side 333 anførte om, at der kan være behov for at anklagemyndigheden møder ved en politijurist når forsvareren er advokat, skal jeg bemærke, at det er min opfattelse, at når en sag som følge af dens alvorlige og komplicerede karakter bliver henlagt til Retten i Grønland som første instans, så bør anklagemyndigheden ligeledes give møde ved en juridisk uddannet anklager. Dette vil – som også nævnt i betænkningen – nødvendigvis kræve tilførsel af yderligere ressourcer til anklagemyndigheden.

Ad. afsnit X. Kriminalsagers behandling.

Det fremgår af betænkningen, at kommissionen ved udformningen af sit udkast til retsplejelov for Grønland foruden i den gældende grønlandske lov har taget udgangspunkt i den danske retsplejelov, og at mange af udkastets bestemmelser svarer nøje til de tilsvarende bestemmelser i den danske lov, der var gældende på det tidspunkt da kommissionen udformede sit forslag. Kommissionen har imidlertid tilsyneladende ikke konsekvent ladet de seneste ændringer i den danske retsplejelov indgå i sine overvejelser. På denne baggrund skal jeg - for at undgå, at en ny grønlandsk lov, tilblevet på grundlag af kommissionens forslag, allerede er "forældet" ved vedtagelsen - indstille, at alle danske lovændringer, under hensyntagen til kommissionens almindelige synspunkter og de særlige grønlandske forhold, konsekvent søges indarbejdet i ministeriets eventuelle lovforslag, herunder ikke mindst ændringer der vedrører forsvarets rolle, efterforskning og behandlingen af kriminalsager i det hele taget. Det bemærkes, at jeg er opmærksom på, at opgaven med løbende at sørge for, at der bliver taget initiativer til ajourføring og revision af de grønlandske love i fremtiden er tiltænkt Rådet for Grønlands retsvæsen, men det er min opfattelse, at en ny grønlandsk retsplejelov så vidt muligt bør være "ajour" ved vedtagelsen.

Herudover skal jeg om de enkelte bestemmelser i forslaget udtale følgende:

Ad. kapitel 2. Værneting.

Under 2.2. anfører kommissionen: "Skulle der blive afsagt en dom af en ret, der ikke er rette værneting, vil dommen ikke af den grund være ugyldig. Det samme gælder enkeltstående handlinger, der måtte være foretaget ved en anden ret end den, der følger af værnetingsreglerne. Dette skal ses i lyset af kommissionens overvejelser af at undgå "tekniske frifindelser", der er omtalt ovenfor under kap. 1.5. Et tilsvarende princip har fundet udtryk i den danske retsplejelovs § 704, men kommissionen har ikke fundet grundlag for at foreslå indført lovbestemmelser herom."

Det er min opfattelse, at der i den grønlandske retsplejelov bør indføres en pendant til den danske retsplejelovs § 704. I den forbindelse lægger jeg vægt på, at det ikke forekommer hensigtsmæssigt, at fremtidige retstvister vedrørende dommes og enkeltstående retshandlinger gyldighed skal afgøres under henvisning til lovens forarbejder, når der nu er givet mulighed for i forbindelse med revisionen af loven at vedtage en bestemmelse, der endeligt regulerer tvister om blandt andet dommes gyldighed på grund af værnetingsspørgsmål.

Ad. kapitel 4. Sigtede og dennes forsvar.

Indledningsvis skal jeg bemærke, at der i forbindelse det forestående lovarbejde tillige bør tages hensyn til lov nr. 436 af 10/6-2003 (den såkaldte "rockerlov") med forarbejder samt lov nr. 215 fra 2004, jf. Retsplejerådets bet. 2003 1427 om reform af den civile retspleje (offentlighed i civile sager og straffesager). Jeg skal således anbefale, at der indføres regler i den grønlandske retspleje svarende til den danske retsplejelovs § 729a-d. Jeg tillader mig i øvrigt at henvise til min generelle bemærkning ovenfor om "ajourføring" af et eventuelt lovforslag også med den seneste udvikling i Danmark.

Under 4.2.4. fremgår kommissionens forslag til politets pligt til at vejlede om muligheden for at få en forsvarer beskikket i retten. I den forbindelse skal jeg anbefale, at retningslinierne for politiets vejledningspligt fastsættes i overensstemmelse med Justitministeriets bekendtgørelse nr. 467 af 26. september 1978, vedrørende sigtedes adgang til at begære en offentlig forsvarer beskikket.

Ad. kapitel 5. Forurettedes stilling i kriminalretsplejen.

Under 5.3.1. fremgår, at kommissionen ikke finder, at bisidderen skal have til opgave at fremme forurettedes erstatningskrav mod tiltalte og herunder procedere dette spørgsmål under domsforhandlingen, således som det tilkommer en dansk bistandsadvokat. Forfølgningen af civile krav under behandlingen af en kriminalsag skal efter kommissionens forslag også fremtidigt – og i videre omfang end nu – påhvile anklagemyndigheden. Af betænkningens side 524 fremgår endvidere, at bisidderen for den forurettede f.eks. kan være en medarbejder fra socialforvaltningen eller en person fra den offervagt, som kommissionen foreslår etableret. På baggrund af kommissionens forslag vedrørende bisidderbeskikkelse for forurettede skal jeg anføre, at jeg finder, at der i forbindelse med indførelsen af en uddannelse og autorisationsordning af bisiddere tillige bør foregå en uddannelse af bisiddere vedrørende varetagelsen af forurettedes interesser og rettigheder og herunder også forurettedes muligheder for at forlange erstatning under straffesagen. De forurettedes retsstilling vil derved i fremtiden blive styrket, idet opgaven vil blive varetaget af en persongruppe, der kan sikre en professionel, ensartet og kvalificeret vejledning og behandling af kravene. Jeg skal således anbefale, at der indsættes regler, som de i dag findes i den danske retsplejelovs kap. 66a. Det er således min opfattelse, at det vil være naturligt, at de autoriserede bisiddere og advokater varetager opgaven med hensyn til at fremme forurettedes erstatningskrav mod tiltalte og herunder procedere spørgsmålet under domsforhandlingen i de sager, hvor retsplejeloven giver mulighed for, at der beskikkes den forurettede en bisidder. Erstatningsspørgsmål i øvrige sager skal herefter behandles og varetages af politiet og anklagemyndigheden som hidtil.

Ad. kapitel 6. Indledende bemærkninger om efterforskning og om kriminalprocessuelle tvangsindgreb.

Jeg er enig i at anvendelse af agenter i Grønland - som følge af det aktuelle kriminalitetsmønster - måske ikke p.t. er et strengt nødvendigt efterforskningsmiddel. Tilsvarende vil i øvrigt kunne gøres gældende for så vidt angår andre af de såkaldte kriminalprocessuelle tvangsindgreb, herunder f.eks. hemmelig ransagning, udvidet teleoplysning og dataaflysning, som kun kan forventes at ville blive bragt i anvendelse i meget sjældne og få tilfælde. Det er imidlertid min opfattelse, at politiet ikke desto mindre bør have de omhandlede efterforskningsmuligheder - og herunder også muligheden for anvendelse af agenter - i påkommende tilfælde. Det vil efter min opfattelse være at foretrække, at områderne allerede nu lovreguleres, således at man undgår at komme i situationer, hvor udviklingen – som det ved flere lejligheder har været tilfældet i

Danmark - fører til anvendelse af nye efterforskningsmidler og metoder, som ikke er hjemlede og reguleret i loven. Hertil kommer at det formentlig kun er et spørgsmål om tid hvornår der opstår et tvingende behov for regulering af området.

Ad. kapitel 8. Indgreb i meddelelshemmeligheden, observation, legemsindgreb og ransagning.

Specielt ad afsnit 8.3. skal jeg indstille, at lov nr. 434 af 31/5-2000 om oprettelse af et centralt DNA-profilregister med eventuelle ændringer søges sat i kraft i Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Ad. kapitel 9. Andre tvangsindgreb under efterforskningen (beslaglæggelse, edition, fotoforevisning, konfrontation, efterlysning og personundersøgelse.

Specielt ad afsnit 9.3. (jfr. afsnit XVI - fuldbyrdelse af foranstaltninger, kapitel 4. s. 1021) skal jeg udtale mig imod stk. 1, 2. pkt. i forslaget § 434, hvor det - i modsætning til de gældende grønlandske og danske bestemmelse, men angiveligt i overensstemmelse med praksis - foreskrives, at personundersøgelse i almindelighed skal foretages, når der kan blive spørgsmål om anvendelse af mere indgribende foranstaltninger end betinget dom. Efter at retternes udmålingspraksis ikke mindst på volds- og sædelighedsområdet - på trods af det såkaldte gerningsmandsprincip - har bevæget sig i retning af ubetingede frihedsstraffe i form af anstaltsanbringelse, er det min opfattelse, at det i en lang række sager, hvor der er spørgsmål om anstaltsanbringelse, vil være uden reel betydning for sagens afgørelse og et spild af ressourcer at foretage personundersøgelse, når det efter den foreliggende retspraksis på forhånd er klart, at sagen vil ende med denne foranstaltning. Jeg har for ganske nylig - i forbindelse med udarbejdelsen af nye administrative regler om politiets behandling af volds- og sædelighedssager - drøftet spørgsmålet både med landsdommeren og lederen af kriminalforsorgen i frihed. Begge var enige i, at personundersøgelser var overflødige i en lang række bl.a. volds- og sædelighedssager og i at kriminalforsorgens sparsomme resurser kan anvendes mere hensigtsmæssigt på forsorgsarbejde og andre mere påtrængende opgaver. Praksis vedrørende foretagelse af personundersøgelser - i hvert fald på volds- og sædelighedsområdet - må efter ikrafttrædelsen af de omhandlede administrative bestemmelser forventes ændret indenfor den allernærmeste fremtid. Jeg vedlægger til orientering kopi af min dagsbefaling nr. 4 med tilhørende cirkulæreskrivelse af 31. januar 2005 vedrørende behandlingen af volds- og sædelighedssager. Udover resursehensynet taler også hensynet til sagsbehandlingstiden for at undgå at foretage reelt overflødige personundersøgelser.

Ad. kapitel 11. Sagens behandling i retten.

Ad. 11.2.3. (Parternes tilstedeværelse under sagen) kan jeg som udgangspunkt tilslutte mig kommissionens bemærkninger vedrørende parternes tilstedeværelse under sagen, som de er anført i betænkningens s. 581 ff. I relation til foranstaltningsdømte, udkastets § 452, skal jeg dog anbefale, at der indsættes en bestemmelse, hvorefter retten som alternativ til den dømtes tilstedeværelse og afhøring ved anvendelse af fjernkommunikation kan træffe bestemmelse om, at den foranstaltningsdømte kan indkaldes til indenretlig afhøring på det sted, hvor det findes mest hensigtsmæssigt. Jeg har i den forbindelse lagt vægt på, at der i dag for så vidt angår foranstaltningsdømte, der er anbragt i Danmark, foretages subsidiære afhøringer ved retterne i Glostrup og Århus. Det er mit indtryk, at denne ordning i dag varetages og fungerer til alle parter fulde tilfredshed, ligesom ordningen tilgodeser de retssikkerhedsmæssige hensyn til de foranstaltningsdømte.

Ad. 11.2.4. (Udeblivelse) Kan jeg som udgangspunkt tilslutte mig kommissionens bemærkninger, som de er anført i betænkningen s. 582 ff. Dog finder jeg, at der bør gives adgang til at fremme en sag til dom, når tiltalte ikke idømmes højere straf end anbringelse i anstalt for domfældte i 30 dage. I den forbindelse lægger jeg vægt på, at anklagemyndigheden hvert år behandler ganske mange kriminalsager, hvor der nedlægges påstand om betinget dom, dom til forsorg samt dom til anbringelse i anstalt i 30 dage. Såfremt udkastet til retsplejeloven vedtages i den nuværende form, vil domstolene og anklagemyndigheden være afskåret fra at færdigbehandle sagerne, ligesom politiet, forurettede og vidner ulejligen unødigt.

Ad. 11.2.6.5. (Vejledning om anke) kan jeg som udgangspunkt tilslutte mig kommissionens bemærkninger, som de er anført i betænkningen s. 588 ff. Jeg finder at bestemmelsen i udkastets § 477 bør suppleres med en bestemmelse om, at retten i forbindelse med sin vejledningsforpligtelse tillige i retsbogen anfører, at vejledningen er foretaget, ligesom det i retsbogen bør anføres, hvorvidt den tiltalte anker dommen med påstand og enten frifindelse eller formildelse. I den forbindelse har jeg lagt vægt på, at der erfaringsmæssigt jævnligt opstår tvist i forbindelse med ankesagens behandling ved Grønlands Landsret om, hvorvidt tiltaltes anke alene vedrører udmålingen eller tillige sagens beviser. Disse retstvister vil efter min opfattelse kunne undgås, såfremt den tiltalte i forbindelse med dommens afsigelse ved kredsretterne vejledes om sine ankemuligheder og retterne i retsbogen anfører tiltaltes påstand under anken.

Ad. kapitel 12. Særligt om børn som vidner i kriminalsager.

Det er min opfattelse, at der bør indføres bestemmelser i den grønlandske retsplejelov, der svarer til den danske retsplejelovs § 731a, § 745e og § 877a, jfr. betænkning nr. 1420/2002. Jeg tillader mig i øvrigt i denne forbindelse at henvise til min vedlagte dagsbefaling om behandling af volds- og sædelighedssager hvoraf det fremgår, at de nye danske regler har dannet forbillede for forsøgsordningen i Grønland om videoafhøring af børn i sædelighedssager, således som den nu er udformet.

Ad. Kapitel 13. Erstatning for kriminalretlig forfølgning.

Ad. 13.2. (kommissionens overvejelser og forslag) bemærkes, at jeg af habilitetsmæssige grunde finder det betænkeligt at kompetencen til at træffe afgørelser i 1. instans i sager om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning henlægges til mig. Da erstatningsreglerne ikke – i modsætning til reglerne i lov nr. 905 af 23/12-1998 om behandlingen og klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland – forudsætter hurtig udrykning fra Danmark til Grønland har jeg vanskeligt ved at se hvordan en sådan ordning kan legitimeres med en henvisning til praktiske vanskeligheder som følge af afstanden mellem Grønland og Danmark.

Ad. Afsnit XI. Appel, gentagelse og fuldbyrdelse (fogedsager).

Ad. kapitel 1. Appel.

Ad. 1.3.1. (anke af domme fra 1. til 2 instans) er det min opfattelse, at vil være fuldt forsvarligt af ressourcemæssige grunde at indføre en ankebegrænsningsregel i mindre sager svarende til den danske retsplejelovs § 962.

Ad. kapitel 4. Fuldbyrdelse (fogedsager) s. 638ff.

Ad. 4.3.1. er jeg enig i kommissionens forslag om at begrænse politiets opgaver som fogedmyndighed. Af hensyn til en mere hensigtsmæssig og pragmatisk afgrænsning af politiets opgaver og for også på dette område at tilvejebringe overensstemmelse med danske regler, skal jeg dog foreslå, at også

tvangsfuldbyrdelse af andre krav end pengekrav, navnlig ind- og udsættelsesforretninger vedrørende f.eks. lejemål - på samme måde som civile pengekrav - overføres til kredsretterne. Forslaget er efter min opfattelse endvidere udtryk for en mere funktionel opgavefordeling imellem politiet og retterne. Reelt er det alene tvangsfuldbyrdelse af bøder og konfiskationskrav, der har sammenhæng med egentlig politiopgaver.

Fogedsagernes antal er igennem de senere år steget betydeligt. I 5 års perioden 1997-2001, hvor det gennemsnitlige årlige antal fogedsager var 6.284, steg sagsantallet således med 44% i forhold til den forudgående 5 års periode, hvor det gennemsnitlige årlige sagsantal var 4.350. I 2003 blev der registreret 6.895 sager. Ifølge de foreløbige opgørelser er tallene for 2004 8.875 fogedsager, 739 sager vedrørende udsat bohaver, 292 sager vedr. erstatning til ofre for forbrydelser (regres), 6 interne erstatningssager og 1.289 bødefogedsager eller i alt 11.601. Politiet er ikke blevet personalemæssigt kompenseret for disse betydelige stigninger, men har i stedet forsøgt at tilpasse indsatsen, bl.a. således, at man nu ikke længere foretager incassovirksomhed, men alene registrerer og iværksætter eventuelle afdragsordninger, således at betaling foretages uden om politiet og direkte til fordringshaverne, hvorved der spares en del administration og politimæssig virksomhed. Som følge heraf kan der ikke påregnes en reel personalemæssig besparelse ved den foreslåede begrænsning af politiets fogedmyndighed. Specielt for så vidt angår de umiddelbare fogedforretninger vil politiet selvsagt også i fremtiden skulle bistå fogeden med fysisk magtudøvelse efter behov.

Ad. bind 3. Kriminaliteten og kriminalforsorgen.

Ad. afsnit XII. Kriminalloven.

Jeg tillader mig p dette sted at henvise til mine bemærkninger ovenfor under Ad. Afsnit X (kriminal-sagers behandling) om ajourføring af et evt. forslag til ny retsplejelov for Grønland på grundlag af kommissionens forslag også med de seneste ændringer i den danske retsplejelov. Det tilsvarende gør sig efter min opfattelse gældende for så vidt angår et evt. forslag til ny kriminallov for Grønland, der således på tilsvarende måde bør ajourføres også med de seneste ændringer i den danske straffelov.

Ad. kapitel 2. Overordnede hensyn bag kriminalloven i Grønland.

Under 2.2. (Kommissionens overvejelser og forslag) fremgår på s. 756: "Kommissionen har i den forbindelse særlig overvejet, om det –under hensyn til de langvarige foranstaltningsdomme, der idømmes i sager om grov narkokriminalitet – af principielle grunde ville være rigtigst at indsætte en bestemmelse svarende til straffelovens § 191 i kriminalloven. Da bestemmelsens placering i den danske straffelov imidlertid hovedsagelig er begrundet i strafudmålingshensyn finder kommissionen imidlertid fortsat, at bestemmelsen ikke bør placeres i kriminalloven, der som nævnt ikke skal indeholde strafferammer".

Jeg finder i modsætning til kommissionen, at der bør indsættes en bestemmelse svarende til straffelovens § 191 i kriminalloven. Jeg lægger foruden på de principielle betragtninger, som er anført af kommissionen vægt på den "signal-værdi", der ville være forbundet med en indførelse af bestemmelsen. Det er således mit indtryk, at der i det grønlandske samfund er stor bevågenhed omkring narkotikaproblemer i samfundet i almindelighed og politiets narkotikabekæmpelse i særdeleshed. Hertil kommer, at indførelsen af bestemmelsen vil give anklagemyndigheden mulighed for på en utvetydig måde at tilkendegive, hvornår en overtrædelse af narkotikalovgivningen efter politiets og anklagemyndighedens opfattelse må anses for særlig alvorlig. Indførelsen vil endvidere medføre, at der skabes overenstemmelse med de danske bestemmelser på et lovområde, hvor kriminaliteten meget ofte har sit udspring i Danmark og hvor der i fremtiden må forventes at skulle foregå et nært samarbejde om efterforskningen med såvel Rigspolicehens afdelinger, politikredsene i Danmark som toldvæsenet i Danmark. Endelig kan det ikke udelukkes, at der i fremtiden foruden af hash vil forekomme indsmugling af særlig farlige eller skadelige narkotiske stoffer til Grønland.

Af betænkningen s.756 fremgår endvidere: "Ligeledes finder kommissionen som udgangspunkt ikke anledning til at foreslå bestemmelser indført der i hovedsagen alene tilføjer nogle skærpende omstændigheder til allerede eksisterende bestemmelser, f.eks straffelovens § 123 om vold og trusler mv. mod vidner. Kommissionen finder derimod, at sådanne skærpende omstændigheder i stedet kan anføres i bemærkningerne til de enkelte relevante bestemmelser." Jeg finder, at der bør indføres en selvstændig bestemmelse, der kriminaliserer forhold, hvor vidner bliver truet eller er udsat for vold. I den forbindelse lægger jeg vægt på, at der efter min opfattelse er tale om en så alvorlig forbrydelse, at forholdet alene af hensyn til den politiske "signal-værdi" bør kriminaliseres selvstændig. Indførelsen af en selvstændig bestemmelse vil efter min opfattelse indebære en sådan klar markering af, at et moderne retssamfund

hverken kan eller vil acceptere overgreb mod vidner. Hertil kommer, at jeg ikke finder det hensigtsmæssig, at de skærpende omstændigheder alene fremgår af lovens forarbejder.

Ad. kapitel 4. De enkelte forbrydelser.

Under 4.7. (Forbrydelser vedrørende penge) fremgår s.774: "Kapitlet kriminaliserer i et vist omfang det samme område som straffelovens kapitel 18 om forbrydelser vedrørende penge og kommissionen har ikke fundet anledning til at foreslå kapitlet ændret, jf. udkastet til kriminallovens § 57."

Jeg skal hertil bemærke, at jeg finder, at bestemmelsen i § 57 bør suppleres med bestemmelser svarende til straffelovens § 169 og § 169a.

Ad. kapitel 6. Andre bestemmelser.

Ad. 6.3. (Kriminallovens § 131, stk. 2.) skal jeg bemærke, at jeg forudsætter, at der i et evt. lovforslag medtages en bestemmelse svarende til den nugældende regel, der (også i fremtiden) løser det interprovinsielle problem i forbindelse med straffebestemmelser i danske love, der umiddelbart gælder- eller sættes i kraft i Grønland ved kongelig anordning.

Ad. afsnit XV. Foranstaltningssystemet.

Ad kapitel 2. Generelle overvejelser om det fremtidige foranstaltningssystem.

Under 2.4.3 (sanktionsstigemodel) anføres bl.a. på s.818 nogle betænkeligheder vedrørende sanktionsstigemodellen. Jeg er principielt enig i de anførte synspunkter. Samtidig mener jeg dog, at det ligeledes bør indgå i overvejelserne, at man i Danmark har anvendt denne model gennem en meget lang årrække, og at de jurister der virker i det grønlandske retssystem som bisiddere, dommere og anklagere, må antages at være fortrolige med modellen. Hertil kommer, at modellen ikke er ukendt for lægdommerne i Grønland – kredsdommere og domsmænd – idet den igennem en årrække har været anvendt i sager vedrørende overtrædelser af lov om euforiserende stoffer.

Under 2.4.4 (kommissionens overvejelser om valg af model) foreslås det (s.822), at der bl.a. med henblik på synliggørelse af sanktionsniveauet og praksis udgives en årsberetning af Grønlands Landsret. Dette forslag kan jeg tilslutte mig, idet det er min erfaring, at navnlig bisidderne i deres daglige arbejde kan mangle dette redskab.

Under 2.4.5. (den nærmere udformning af sanktionsstigemodellen) nævnes det (s.824), at kriminalforsorgen hidtil er fremkommet med en indstilling om hvilken foranstaltning, der bør idømmes. Dette er efter min opfattelse ikke korrekt, idet kriminalforsorgen som altovervejende hovedregel alene udtaler sig om hvorvidt sigtede/tiltalte har et forsorgsbehov og hvilke vilkår, det i givet fald vil være formålstjenlige at knytte til en eventuel dom til forsorg.

Under 2.6.2. (kommissionens overvejelser og forslag) giver kommissionen udtryk for, at den samlede anstaltskapacitet ikke bør forøges. Dette synspunkt er jeg ikke enig i bl.a. under henvisning til den skærpede praksis i volds- og sædelighedssager, der har medført ventetider i anstalterne på op til i størrelsesordenen 1 ½ år. Se i øvrigt mine kommentarer til afsnit XVI, kapitel 3.5. under 3.5.1.(s.1010 ff).

Under 2.7.1.5. (farlighedsvurderinger) er det på s. 838 oplyst, at kriminalsager, hvori der opstår spørgsmål om anvendelse af en tidsubestemt foranstaltning efter kriminallovens § 102 eller § 113 forelægges for Retslægerådet. Jeg skal i den forbindelse oplyse, at sådanne sager kun forelægges for Retslægerådet når anklagemyndigheden vurderer, at dette er nødvendigt ud fra oplysningerne i navnlig den indhentede mentalobservationserklæring og de øvrige oplysninger om tiltaltes personlige forhold sammenholdt med den begåede kriminalitet.

Ad. kapitel 3. Advarsel.

Under 3.1. (gældende ret) er det på s.884 angivet, at en advarsel ikke tilføres Kriminalregisteret. Dette er efter min opfattelse ikke korrekt, idet både inden- og udenretligt tildelte advarsler tilføres Kriminalregisteret.

I kapitel 3.2. (kommissionens overvejelser og forslag) anføres det (s.884) at ”i de tilfælde, hvor domstolene hidtil har idømt en betinget dom uden foranstaltningsfastsættelse, vil valget efter kommissionens forslag stå mellem en advarsel og en betinget dom med foranstaltningsfastsættelse”. Henset til at sanktionen ”bøde”

efter den af kommissionen foreslåede sanktionsstigemodel (se bl.a. side 820) er placeret mellem "advarsel" og "betinget anstaltsdom", er det min umiddelbare opfattelse, at valget i det beskrevne eksempel som hovedregel må stå mellem "bøde" og "betinget anstaltsdom".

Ad. kapitel 4. Bøde.

Ad. 4.1.1. (anvendelse af bøder) kan jeg til det oplyste om antallet af sager, der af politiet er afgjort ved vedtagelse af bødeforelæg i 1997, supplerende oplyse tallene for de seneste 5 år:

År	Kriminallov	Særlov
1999	754	696
2000	849	703
2001	912	786
2002	840	456
2003	889	414

Under 4.2. (Kommissionens overvejelser og forslag) fremgår det (s.890), at kommissionen lægger op til en begrænsning af brugen af bøde i takt med en udbygning af foranstaltningsystemet i øvrigt, uden at det samtidig er hensigten at skærpe sanktionsniveauet. Umiddelbart er jeg ikke enig i at dette kan lade sig gøre, idet ingen af de sager, der i dag afgøres med bøde efter min opfattelse vil kunne afgøres med advarsel og at enhver anden foranstaltning vil være udtryk for en skærpelse af sanktionen. Jeg er endvidere ikke enig i, at man i dag anvender bøder blot fordi andre sanktioner ikke er til rådighed. Derimod kan jeg tilslutte mig synspunktet såfremt det er sanktionen "betinget dom og bøde", der er tale om, idet anklagemyndigheden ofte vil vælge at nedlægge denne påstand i sager, hvor det egentlig vurderes at den rette påstand er "tilsyn af kriminalforsorgen", men hvor anklagemyndigheden er vidende om, at der ikke i den by eller bygd, hvor tiltalte bor er mulighed for at gennemføre et effektivt tilsyn. Endelig skal jeg bemærke, at såfremt der i fremtiden vil skulle afgøres mærkbart færre sager ved bødeforelæg, vil dette kræve en mærkbar ressourcetilførelse til politi- og anklagemyndigheden, domstolene og eventuelt bisidderne, idet mærkbart flere sager i givet fald vil skulle afgøres indenretligt.

Ad. kapitel 5. Almindelige foranstaltninger uden frihedsberøvelse.

Under 5.2.2. (kommissionens overvejelser og forslag) er det på s.901 anført, at pålæg i forbindelse med tilsynsdomme har kunnet tvangsfuldbyrdes, men at denne fremgangsmåde ikke længere anvendes. Dette er ikke ganske korrekt, idet politiet i dag på begæring af Kriminalforsorgen i Frihed fremstiller domfældte klienter for forsorgen.

Under 5.2.2. er det endvidere på s.902 anført, at foranstaltningen "anstaltspåbegyndt forsorg" kan ophæves som overflødig når der som ny foranstaltning indføres en mulighed for at idømme anstalt kombineret med tilsyn. Jeg skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at foranstaltningen "anstaltspåbegyndt forsorg" er en egentlig tilsynsdom, hvor anstaltstiden - indenfor rammerne af det maksimum retten har fastsat, op til 30 dage - fastsættes af kriminalforsorgen ud fra den konkrete domfældtes behov alene med henblik på at kunne iværksætte tilsynet på den mest hensigtsmæssige måde. Der er således intet pønalt element i selve anstaltsanbringelsen. Såfremt foranstaltningen "anstaltspåbegyndt forsorg" fjernes, udelukkes det samtidigt at kriminalforsorgen ud fra domfældtes personlige forhold kan udtage domfældte fra anstalten inden den af domstolene fastsatte anstaltstid i en dom, hvor anstalt og tilsyn er kombineret i overensstemmelse med det fremsatte forslag, er udløbet. Jeg finder på den baggrund ikke, at det kan konkluderes, at foranstaltningen "anstaltspåbegyndt forsorg" er overflødig under henvisning til indførelsen af den nye type kombinationsdom.

Under 5.3.3.2.6 er det på s.913 nævnt, at det af hensyn til befolkningens tillid til foranstaltningssystemet er af afgørende betydning, at overtrædelser af vilkårene i en dom til samfundstjeneste får mærkbare konsekvenser for den dømte. Jeg er meget enig i det fremsatte synspunkt og skal derfor henlede opmærksomheden på problemet vedrørende den meget lange venteliste til anstalterne. Det vil således efter min opfattelse kunne risikere at ødelægge befolkningens tillid til foranstaltningssystemet, at personer - der overtræder deres samfundstjenestevilkår og som derfor i stedet idømmes anstaltsanbringelse - risikerer at blive sat på fri fod i op til 1½ år inden den nye dom kan fuldbyrdes. Jeg skal endvidere henstille, at der i kriminalloven medtages en bestemmelse, hvorefter domfældte afskæres fra at afvikle den idømte samfundstjeneste i de tilfælde, hvor anklagemyndigheden har indbragt sagen for kredsretten i medfør af lovforslagets § 138. Herved kan den situation undgås, at domfældte typisk i perioden mellem kredsrettens afgørelse i medfør af § 138 og en eventuel efterfølgende ankesags behandling i Grønlands Landsret "udhuler" en eventuel idømt anstaltsanbringelse ved forinden landsrettens afgørelse i ankesagen at afvikle

hele den oprindeligt idømte samfundstjeneste, hvorefter landsretten vil kunne finde det vanskeligt at stadfæste kredsrettens afgørelse om idømmelse af anstaltsanbringelse i medfør af § 138.

Ad. kapitel 6. Anbringelse i anstalt.

Under 6.1.2. (s.916) nævnes grov vold, vold i gentagelsestilfælde og gentagne berigelsesforbrydelser som eksempler på tilfælde hvor der i dag ofte anvendes bøde eller tilsyn. Dette er ikke længere korrekt. De nævnte eksempler foranstaltes i dag som udgangspunkt med anstaltsanbringelse.

Under 6.1.2. (s.916) foreslås maksimumtiden for anstaltsanbringelse (i kombination med tilsyn) fastsat til 3 måneder. Jeg skal i den forbindelse foreslå at det overvejes at fastsætte maksimumtiden til 6 – eventuelt 4 – måneder ud fra et retshåndhævelsessynspunkt. Udmålingspraksis i voldssager og større sager om berigelseskriminalitet er i dag i nærheden af praksis i Danmark. Ved at fastsætte maksimumtiden højere end de foreslåede tre måneder er det min opfattelse, at man vil kunne anvende kombinationsdommen i flere tilfælde uden at krænke befolkningen retsfølelse.

Under 6.2.1. (s.919) er det bl.a. anført, at anstaltsanbringelse efter hidtidig retspraksis kun har været fastsat for overtrædelser af kriminalloven og lov om euforiserende stoffer. Jeg skal i den forbindelse præciserende oplyse, at der i mange særlove ikke er hjemmel til anden foranstaltning end bøde.

Under 6.2.2. (s.920) anføres det, at der ikke findes grundlag for at foreslå, at anstaltskapaciteten forøges. Jeg skal i den forbindelse henvise til mine bemærkninger ovenfor under 2.6.2.

Det er ligeledes i kapitel 6.2.2. (s.920) anført, at der ikke findes grundlag for at foreslå ændringer af 10-års grænsen for tidsbestemt anstaltsanbringelse. Jeg er enig i, at en sådan grænse som udgangspunkt dækker behovet. Jeg skal dog alligevel foreslå, at der i kriminalloven indføres en bestemmelse svarende til den danske straffelovs § 88, stk. 1, 2. pkt., således at der under særdeles skærpente omstændigheder kan udmåles en anstaltsanbringelse, der overskrider maksimum med indtil det halve. Jeg har i den forbindelse navnlig lagt vægt på den markante skærpelse af udmålingen i navnlig voldssager, der har fundet sted gennem de seneste 3-4 år, ligesom praksis i drabssager gennem de seneste 10 år har ændret sig fra en udmålt anstaltsanbringelse i 4 år til 5-6 år i dag i sager uden betydelige formildende eller skærpente omstændigheder. Det er således min opfattelse, at der ved en fastholdelse af en absolut 10-års grænse vil

bestå en betydelig risiko for at loftet på 10 år vil kunne rammes. Som eksempel skal jeg nævne, at anklagemyndigheden netop (primo januar 2005) har nedlagt påstand om anstaltsanbringelse i 7 år i en sag mod en tiltalt, der tidligere er dømt for voldtægt, og som nu er tiltalt for forsøg på voldtægt og efterfølgende drab. Sagen er endnu ikke domsforhandlet. Endvidere skal jeg henlede opmærksomheden på, at praksis for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer er strengere i Grønland end i Danmark. Det kan således frygtes, at Grønland på et tidspunkt vil opleve en sag om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, hvor en påstand på mere end 10 års anstaltsanbringelse vil kunne blive aktuel.

Ad. kapitel 7. Særlige foranstaltninger over for visse grupper af kriminelle.

Generelt vedrørende kapitel 7.1. (foranstaltninger over for unge lovovertrædere, s.926-933) skal jeg anføre, at det efter min opfattelse vil kræve en betydelig ressourcetilførelse til mange af de grønlandske kommuners socialforvaltninger i form af bl.a. uddannet personale med den/de fornødne uddannelse/-r førend den nævnte kategori af foranstaltning vil kunne anvendes i praksis. Det er min erfaring, at mange grønlandske kommuner i dag ikke magter (eller ønsker) at påtage sig opgaven med at tage unge domfældte under børne- og ungeforsorg. Jeg frygter således, at dette problem vil fortsætte i forbindelse med den foreslåede foranstaltningsform såfremt der ikke tilføres socialforvaltningerne yderligere ressourcer.

Det er på s.931 anført, at en række af de almindelige foranstaltninger fortsat vil være anvendelige overfor unge lovovertrædere. Da det af udkastet til den nye kriminallov fremgår, at bl.a. tilsyn, betinget anstaltsanbringelse samt anstalt og tilsyn (lovudkastets § 126, stk. 2, § 124, stk. 3, samt § 139, stk. 2) som udgangspunkt ikke kan finde anvendelse på unge under 18 år, finder jeg, at det bør sikres, at den foreslåede foranstaltningsform for unge lovovertrædere bliver effektiv fra lovens ikrafttræden. Jeg skal i den forbindelse oplyse, at de nugældende foranstaltningsformer betinget dom, tilsyn og "anstaltspåbegyndt forsorg" i dag finder anvendelse på unge under 18 år, i flere tilfælde pga. manglende reel mulighed for at lade de unge undergive børne- og ungeforsorg.

Under 7.2.1.2 er der (s.937) gjort nogle bemærkninger om forelæggelse for Retslægerådet. Jeg skal i den forbindelse henviser til mine bemærkninger til 7.1.5. i kapitel 2 om farlighedsvurderinger.

Under 7.2.1.3 om foranstaltningsændringer er det på side 939 oplyst, at anklagemyndigheden skal indbringe spørgsmålet om prøveløsladelse for retten. Dette er ikke korrekt, idet det er spørgsmålet om

foranstaltningsændring, der indbringes når den domfældte er dømt til anbringelse eller behandling på hospital i medfør af § 113. Prøveløsladelse er derimod aktuell i sager, hvor domfældte er dømt til anstaltsanbringelse (i Grønland eller Anstalten ved Herstedvester) på ubestemt tid.

Under 7.2.3. (s.947) foreslås det, at den dømte får adgang til en fornyet prøvelse af sin dom allerede efter et halvt års forløb fra det seneste afslag fra retten om ændring eller ophævelse af den idømte foranstaltning. Jeg skal henstille at det – på trods af den tilsvarende danske bestemmelse i straffelovens § 72, stk. 2 - overvejes at opretholde den nugældende ordning, hvor der skal forløbe mindst 1 år. Jeg lægger i den forbindelse navnlig lagt vægt på, at det må forventes at være yderst sjældent at en domfældts forhold ændres så markant på et halvt år, at han på den baggrund vil blive tilladt foranstaltningsændring. Jeg frygter herudover, at enkelte domfældte vil kunne belaste anklagemyndigheden og domstolene uforholdsmæssigt med vedholdende begæringer om foranstaltningsændring fremsat en gang hvert halve år, uden at der er en reel udsigt til ændring eller ophævelse af foranstaltningen. Dette synspunkt gælder tillige overfor visse farlige kriminelle (jfr. 7.3.2, s.949).

Ad. kapitel 10. Overførsel og ophør af foranstaltninger.

Under 10.1.2. (s.962) anføres det, at man ikke har fundet, at der er et praktisk behov for overførsel af foranstaltningen "særlige hjælpeforanstaltninger over for unge" til de øvrige dele af riget. Jeg skal foreslå et det overvejes alligevel at indføre en sådan overførselsadgang. Jeg lægger i den forbindelse navnlig lagt vægt på den store rejseaktivitet, der foregår mellem de tre dele af riget, hvorfor jeg absolut ikke finder det utænkeligt, at unge mennesker dømt i Grønland kan have et behov for at fuldbyrde deres dom i en anden del af riget, eksempelvis i forbindelse med at deres forældre får arbejde der, eller af andre grunde beslutter sig for at flytte.

Det fremgår i øvrigt af § 124, stk. 3, og bemærkningerne hertil (Bind 6, afsnit XXIV, Udkast til kriminallov for Grønland med bemærkninger), at en betinget anstaltsdom som udgangspunkt ikke kan idømmes lovovertrædere under 18 år. Det fremgår endvidere, at dette skulle svare til den nugældende retstilstand. Dette er jeg ikke enig i. Den foranstaltningsform, der efter den nugældende lovgivning kommer tættest på den foreslåede foranstaltning, er efter min opfattelse den betingede dom (uden udmålt foranstaltning). Denne foranstaltning har efter praksis ofte fundet anvendelse på unge lovovertrædere, ligesom der ikke i den nugældende kriminallov forefindes en bestemmelse tilsvarende § 124, stk. 3.

Tilsvarende fremgår det af § 126, stk. 2, og bemærkningerne hertil, at tilsyn som udgangspunkt ikke kan idømmes lovovertrædere under 18 år. Det fremgår endvidere, at dette skulle svare til den nugældende retstilstand. Jeg skal i den forbindelse oplyse, at der ikke i den nugældende kriminallov findes en bestemmelse tilsvarende § 126, stk. 2. Endvidere finder foranstaltningen i dag med mellemrum anvendelse på unge lovovertrædere under 18 år, jfr. Mine bemærkninger til 7.1. i kapitel 7.

Ad. afsnit XVI. Fuldbordelse af foranstaltninger.

Ad. kapitel 3. Fuldbordelsesmyndighedernes organisation og struktur.

Jeg er enig i kommissionens forslag under 3.3.1. (ledelsesstruktur og kompetence) om indførelse af en enhedsledelse af kriminalforsorgen, der skal have ansvaret også for de arbejdsopgaver, som i dag varetages af mit embede og jeg skal indstille, at kommissionens forslag vedrørende omorganisering af kriminalforsorgen og samlingen af de i dag spredte arbejdsopgaver må blive prioriteret højt.

Om anstaltskapaciteten (se under 3.5.1.) bemærkes indledningsvis, at den i betænkningen (s.999) beskrevne tendens til i stadig stigende omfang - særligt i sager om personfarlig kriminalitet og alvorlig narkotikakriminalitet - at anvende ubetinget frihedsstraf i form af anstaltsanbringelse, efter min opfattelse vil fortsætte og måske endog brede sig til andre (alvorlige) sagsområder. Det er endvidere min opfattelse, at denne tendens vil fortsætte uanset indførelsen af et ændret foranstaltningssystem som foreslået af kommissionen. Den øgede tilbøjelighed til at anvende anstaltsanbringelse har som bekendt allerede i løbet af de seneste år medført et øget behov for anstaltskapacitet. Den udvidelse af anstaltskapaciteten med i alt 29 pladser eller 28,15 % som fandt sted i løbet af 2002 og 2003 år har således ikke som tilsigtet og forventet ført til en reduktion af "ventelisten", som tvært imod fortsat er i størrelsesordenen ca. 100.

Kriminallovskriminaliteten, især ejendoms kriminaliteten, har i løbet af de seneste år har været støt stigende. Stigningen begyndte i 1998/1999 hvor anmeldelsestallet steg til 5.148. Stigningen fortsatte i de følgende år med 5.423 i 2000, 5.575 i 2001 og 5.613 i 2002. I 2003 steg anmeldelsestallet med ca. 13 % til 6.368 og senest er der ifølge de foreløbige opgørelser i 2004 sket et mindre fald til 5.937. Nuuk er ifølge de foreløbige tal det eneste politidistrikt, der i 2004 har oplevet en stigning i anmeldelsestallet (med ca. 100 sager) i

forhold til 2003 (2153). Faldet i anmeldelsestallet for kriminallovsovertrædelser opvejes i øvrigt tilnærmelsesvist af en tilsvarende stigning i antallet af særlovsovertrædelser (fra 868 i 2003 til..... i 2004).

Presset på detentionerne, herunder ikke mindst detentionen i Nuuk, har igennem de seneste år været stigende i form af et øget antal tilbageholdte og afsonere, som rettelig hører hjemme i anstalterne, hvor der imidlertid ofte ikke er plads. I både Nuuk og Sisimiut politidistrikter har der således i løbet af 2004 været indsat tilbageholdte i detentionerne i størrelsesordenen ikke under 500 dage.

Den såkaldte "dagmandsordning", hvorefter afsonere og tilbageholdte så vidt muligt - i det omfang hvor det ikke er uforeneligt med formålet med frihedsberøvelsen - opholder sig i den lokale anstalt i dagtimerne, har i stigende omfang ikke kunnet praktiseres som følge af den meget høje udnyttelse af kapaciteten i anstalterne (til tider mere end 100%). Tilbageholdte og afsonere har således i et ikke ubetydeligt omfang måttet opholde sig i detentionerne døgnet rundt. Forholdene i detentionerne har som følge heraf til tider givet anledning til berettiget kritik fra såvel indsatte som fra Folketingets Ombudsmand, der som bekendt følger forholdene i de grønlandske detentioner nøje.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har bl.a. på baggrund af det anførte i begyndelsen af det nye år besluttet at udvide anstaltskapaciteten i anstalten i Nuuk med 14 pladser i løbet af 2005. Direktoratet overvejer fortsat et forslag om en kombineret konvertering/udvidelse af ungdomspensionen i Sisimiut fra 10 pensionspladser til 8 anstaltspladser, 4 pensionspladser og en observationscelle.

Som følge af de anførte forhold vil det efter min opfattelse ikke være realistisk at forvente en umiddelbar reduktion af kapacitetsbehovet i anstalterne i forbindelse med gennemførelsen af et ændret foranstaltningssystem som foreslået af kommissionen (jfr. betænkningens s.1010 med kommissionens forudsætning herom).

Også kommissionens forslag i afsnit XV, kapitel 4 om bødeinddrivelse og forvandlingsforanstaltning må forventes at ville medføre et øget behov for kapacitet i anstalterne.

Jeg er i øvrigt enig i at fuldbyrdelse af domme til anbringelse i anstalt i et vist (begrænset) omfang fortsat skal kunne ske i detentionerne og i at reglerne om anvendelse af detentionerne til fuldbyrdelse, tilbageholdte (jfr. Betænkningens s.441ff og s.1190f) og bødeafsonere overføres til kriminalforsorgen. Jeg har herved

hæftet mig ved kommissionens bemærkninger i betænkningen (s.1007) hvor det forudsættes, at der er tale om forsvarligt indrettede detentioner og at anvendelse af detentionerne til disse formål alene skal kunne ske efter nærmere aftale med politimesteren, der i øvrigt forudsættes at deltage i udarbejdelsen af de omhandlede regelsæt. En imødekommelse af den berettigede kritik af anvendelsen af detentionerne til afsoning og tilbageholdte m.v. vil imidlertid efter min opfattelse forudsætte en begrænsning i anvendelsen af detentionerne til de omhandlede formål i forhold til i dag.

Det bemærkes endelig, at jeg pt. efter anmodning fra Folketingets Ombudsmand overvejer en række spørgsmål i relation til den forskellige anvendelse af detentionerne, herunder spørgsmålet om indretning af detentionslokaler m.v. til brug for afsonere og tilbageholdte.

Ad. kapitel 4. Kriminalforsorgens forberedelse af sanktionsvalget m.v.

Jeg tillader mig her at henvise til mine bemærkninger om personundersøgelser ovenfor under afsnit X, kapitel 9.

Ad. afsnit XVII. Behandling af tilbageholdte og detentionsanbragte.

Det bemærkes, at den i betænkningen (s. 1189) omhandlede dagsbefaling I, nr. 45 af 28/3-2001 om arrester og detentioner, der regulerer sikkerhed og orden m.v. i arrester og detentioner nu er afløst af min dagsbefaling nr. 1 af 20/4-2004 om frihedsberøvelse arrester og detentioner m.v. Jeg vedlægger til orientering kopi af dagsbefalingen og min cirkulæreskrivelse af s.d.

Jeg henviser i øvrigt til mine bemærkninger til afsnit XVI, kapitel 3. (fuldbyrdesmyndighedernes organisation og struktur) ovenfor.

Ad. bind 4. Politiet, opfølgning mv.

Ad. afsnit XVIII. Politiets virksomhed.

Ad. kapitel 2. Politiets organisation.

Det grønlandske politis interne struktur beskrives traditionelt ved hjælp af en sondring imellem på den ene side politimesterembedet i Nuuk og på den anden side de 16 underlagte politidistrikter (herunder Nuuk politidistrikt). Politidistrikternes stilling i forhold til politimesterembedet beskrives – under henvisning til landets geografiske udstrækning – som selvstændig sammenlignet med danske understationers stilling i forhold til hovedstationen i en dansk politikreds. Betydningen af at understrege politidistrikternes selvstændige stilling i forhold til politimesterembedet ved beskrivelsen af politikredsens struktur (dette gælder ikke mindst for Nuuk politidistrikt, der er beliggende i samme bygning som politimesterembedet) kan efter min opfattelse diskuteres. Spørgsmålet er for mig at se om forholdet imellem politimesterembedet og politidistrikterne ikke ligeså godt - eller måske endnu mere dækkende - kunne beskrives som forholdet imellem en traditionel dansk hovedstation og dens understationer. Imidlertid er der formentlig ikke tvivl om, at politidistrikternes selvstændige stilling - og dermed også politimesterens mere selvstændige stilling i forhold til politipersonalet end i en dansk politikreds - har været en forudsætning for den særlige grønlandske ordning vedrørende behandling af adfærdsklager og kriminelle handlinger begået i tjenesten (den såkaldte grønlandske politimestermodel i kombination med et politiklagenævn efter dansk model). Uanset hvorledes man vurderer realiteterne i politidistrikternes "selvstændige stilling" må det således erkendes, at en anden opfattelse- og beskrivelse af strukturen end den traditionelle ville kunne få konsekvenser for grundlaget for klageordningen.

For så vidt angår politidistriktsstrukturen med 16 (tidligere 17) selvstændige distrikter med hver sin stationsleder bemærkes, at det muligvis på lidt længere sigt vil kunne blive aktuelt at regionalisere strukturen med færre selvstændige distrikter beliggende i de kommunale "kraftcentre" på kysten dvs. foruden Nuuk, formentlig tillige Qaqortoq, Sisimiut og Ilulissat) således at de øvrige byer bliver understationer hertil. En sådan struktur ville formentlig indebære et rationaliseringspotentiale på det administrative område samt større fleksibilitet med hensyn til nyttiggørelsen af personaleressourcerne. En udvikling i denne retning vil dog formentlig til en vis grad komme til at afhænge af den parallelle udvikling indenfor den kommunale struktur, hvor lignende modeller allerede har været genstand for offentlig debat.

Under 2.5.2. (politimesterembedet) omhandles juristernes behandling af politidistrikternes forelæggelsessager og det nævnes, at disse på årsbasis udgør mellem 1.200 og 1.500 sager for hele Grønland. Det fremgår ikke hvorledes kommissionen er nået frem til disse tal. Indtil den 1/1 2005 har der imidlertid ikke været foretaget registrering af antal indkommende sager til distriktsjuristerne i politimesterembedet og jeg må derfor gå ud fra, at kommissionens angivelse af sagsantallet hviler på et skøn. Det er min opfattelse, at dette skøn er behæftet med endog stor usikkerhed og at sagstallet er betydeligt større. Der foreligger som nævnt ingen statistiske oplysninger om distriktsjuristernes sagsbyrde forud for 2005. På grundlag af løbende optællinger af verserende sager hos distriktsjuristerne i 2004 er det dog min opfattelse, at det reelle sagsantal er væsentligt højere. Jeg vedlægger til orientering oversigt over optællingerne. I samme retning peger også antallet af registrerede indkommende sager i løbet af januar 2005, nemlig i alt 199 sager svarende til ca. 2.400 sager på årsbasis under forudsætning af en uændret tilgang i løbet af året. Det vil dog først ved udgangen af 2005 være muligt at oplyse eksakte tal. Kriminalitetsudviklingen i Grønland viser i øvrigt, at antallet af anmeldte lovovertrædelser (kriminalloven såvel som særlovgivningen) siden 1998 har været jævnt stigende og at stigningen fra 2002 til 2003 var på i størrelsesordenen 13%. De foreløbige oplysninger om kriminalitetsudviklingen i 2004 tyder på et status quo i forhold til 2003. I Nuuk er anmeldelsestallet vedrørende kriminalloven dog steget med ca. 100 sager i forhold til 2003, hvor tallet var 2.153. Det bemærkes, at Grønland oplevede det højeste anmeldelsestal vedrørende kriminallovsovertrædelser i 1986 (6.721).

Ad. kapitel 3. Politiets personale.

Da forholdene har ændret sig i forhold til personaleoversigten i betænkningen (s.1220) følger her en ajourført udgave (januar 2005):

Juridisk personale:	1 politimester
	1 vicepolitimester
	2 politiassessorer
	3 politifuldmægtige
Polititjenestemænd:	1 politiinspektør
	1 vicepolitiinspektør

	7 politikommissærer (herunder 6 stationsledere)
	18 vicepolitikommissærer (herunder 10 stationsledere)
	54 øvrige hjemmehørende polititjenestemænd
	27 øvrige hjemmehørende politielever, heraf
	10 under PG-1 uddannelse
	17 under PG-2 uddannelse og
	ingen under PG-3 uddannelse
	21 øvrige tilkaldte danske polititjenestemænd
Reservebetjente:	50 reservebetjente
Kommunefogeder:	57 kommunefogeder og -assistenter
Kontorpersonale:	1 kontorleder
	2 kontorfuldmægtige
	18 øvrige kontorfunktionærer (heraf 10 i politimesterembedet)
Besætningsmedlemmer:	4 kutterførere
	17 kutterbesætningsmedlemmer
I alt:	316

Ad. 3.6. (reservepolitibetjente, s.1233) bemærkes, at det ikke kan udelukkes, at det "kvalitetsløft", der vil være en konsekvens af en ny retsplejelov for Grønland i overensstemmelse med kommissionens forslag, vil få den konsekvens, at en række opgaver som i dag bestrides af reservebetjente i fremtiden vil kræve uddannede polititjenestemænd.

Under. 3.9.6. (undersøgelsens forslag til forbedring af arbejdsvilkårene) omtales resultaterne af en i 1998 offentliggjort undersøgelse vedrørende politiets arbejdsvilkår i Grønland. Det bemærkes i den forbindelse, at der i løbet af de senere år er arbejdet intenst med at forbedre forholdene på de områder som undersøgelsen udpeger som indsatsområder (nyt arbejdstidsreglement, væsentlig udvidelse af uddannelses- og efteruddannelsesaktiviteterne, implementering af en såkaldt "kollegastøtteordning" (en ordning om

psykologiske støttetiltag i anledning af bl.a. voldsomme hændelser m.v., tilpasset de særlige grønlandske forhold) samt indførelse af et nyt netværksbaseret og landsdækkende edb-system).

Ad. kapitel 5. Vurdering af politiets nuværende organisation og virksomhed.

Som følge af udviklingen inden for kriminalitetsudviklingen, men ikke mindst i forbindelse med indførelsen af de langt mere detaljerede og komplicerede bestemmelser om efterforskning (herunder de såkaldte kriminalprocessuelle tvangsindgreb) i kommissionens forslag til en ny retsplejelov for Grønland, er det min opfattelse, at der vil være behov for en meget betydelig efteruddannelsesvirksomhed hvis grønlands politi også fremover skal have den tilstrækkelige ekspertise på efterforskningsområdet til selv at kunne klare de fleste forekommende opgaver. Der henvises til betænkningen s.1280 og s.1225.

Jeg er enig med kommissionen i, at mange af bestemmelserne i den danske politilov vil kunne finde anvendelse i Grønland og at loven – på samme måde som det har været tilfældet i Danmark - en gang for alle vil kunne løse div. hjemmelsproblemer m.v., som også kendes i Grønland og jeg skal derfor foreslå at loven søges indført i Grønland med de ændringer som følger af de særlige grønlandske forhold.

Ad. kapitel 6. forslag til ændringer.

Ad. 6.1.2. Tilsyn (s.1283): Til kommissionens forslag om, at det bør overvejes, om ikke Rigsadvokaten bør indgå i en tilsynsvirksomhed med hensyn til politikredsens anklagevirksomhed bemærkes, at en udvikling i denne retning for så vidt allerede er i gang. Således er der i det forløbne år efter mit initiativ i et tæt samarbejde med rigsadvokaten fastlagt en handleplan for politikredsen, hvis sigte er at nedbringe antallet af verserende kriminalsager i politimesterembedet og generelt at forkorte sagsbehandlingstiden. I planen indgår bl.a. en gennemgribende revision af de gældende administrative forskrifter om anklagevirksomhed i politikredsen i form af div. dagsbefalinger og cirkulæreskrivelser m.v. samt en omlægning og rationalisering af politikredsens "inspektionskoncept" i forhold til politidistrikterne.

Ad. 6.2. (rekruttering til de ledende juriststillinger) bemærkes, at "sommerassistanceordningen" mig bekendt endnu ikke har ført til besættelse af hverken fuldmægtigtturnusstillinger eller shargerede politiassessorstillinger. Ad hensyn til mulighederne for i overensstemmelse med traditionen at holde lange

ferier i sommerhalvåret er ordningen imidlertid allerede af denne grund nødvendig for at holde sagerne fra døren i ferieperioden.

Ad. 6.3. (Fastholdelse af politipersonalet s.1285) har kommissionen af hensyn til at styrke rekrutteringen og fastholdelsen af politipersonalet peget på muligheden for at overføre de grønlandske polititjenestemænd til danske aftaler under de almindelige aftaleforhandlinger og har i den forbindelse henvist til, at politistyrken herved vil blive behandlet under et og at man ad denne vej kan undgå at skulle justere løn- og klassificeringsforhold med indtil flere års forsinkelse. Jeg er enig med kommissionen i at en sådan overførsel ville løse mange problemer og forenkle en lang række procedurer. Da man imidlertid i Grønlands politi oplever de selv samme problemer og vanskeligheder inden for kontor- og juristsektoren skal jeg pege på muligheden for, at også disse personalegrupper søges overført til danske aftaler. For juristernes og kontorpersonalets vedkommende er lønforskellene betydelige og lønnen i øvrigt så lav, at forholdet må antages at være en væsentlig årsag til vanskelighederne med at rekruttere danske medarbejdere. Der henvises endvidere til 6.2. (rekruttering til ledende juriststillinger) og 6.9. (fastholdelse af personale inden for kontorsektoren. Der er i øvrigt ikke længere noget politisk hensyn til at undgå, at tilkaldte medarbejdere bliver lønførende, hvilket også officielt er tilkendegivet fra hjemmestyremyndighedernes side.

Jeg er enig i kommissionens bemærkninger under 6.3., s.1285 nederst om betydningen af arbejdsmiljøet for fastholdelse ikke blot af politipersonalet, men af personalet i det hele taget. Det er i den forbindelse min opfattelse, at de fysiske rammer ikke mindst i Uummannaq er så dårlige, at istandsættelse og ombygning ikke vil være tilstrækkelig til at afhjælpe de helt utilfredsstillende forhold.

Ligeledes af hensyn til arbejdsmiljøet – overholdelse af det nye arbejdstidsreglement samt belastningen ved rådighedsvagt 24 timer i døgnet - er det min opfattelse, at intet politidistrikt bør være betjent af mindre end to polititjenestemænd.

Ad. 6.4. (Rekruttering og uddannelse s.1286, jfr. s.1222) skal jeg bemærke, at rekrutteringen af politipersonale er blevet forbedret mærkbart inden for de seneste år. Ikke blot er antallet af kvalificerede ansøgere steget, den tidligere ikke ubetydelige afgang fra politistyrken er også aftagende. Hvis denne tendens fortsætter vil der efter min opfattelse i de kommende år være basis for en tiltrængt forøgelse af politistyrken. Det fremgår under 6.3. s.1285 og i øvrigt flere andre steder i betænkningen (f.eks. s.1292 og s.1203), at kommissionen foreslår en forøgelse af politistyrken til 125 mand. Det fremgår ikke umiddelbart

om der her er tale om færdiguddannede politifolk eller om også politifolk under uddannelse er medregnet. Det fremgår ligeledes flere steder i betænkningen, at kommissionen synes at have lagt det samlede antal politifolk i Grønland i 2001, nemlig 121 "mand" (inclusive politielever) til grund for sine overvejelser. I forhold hertil udgør forslaget 125 mand under alle omstændigheder en meget begrænset udvidelse. Det fremgår endelig (betænkningen s.1222), at man indtil 1998 ikke har opereret med et fast normtal for den grønlandske politistyrke, men at styrketallet fra dette tidspunkt har været fastsat til 115 færdiguddannede politjenestemænd. Hvis hertil lægges politielever (ikke under 10) bliver det imidlertid vanskeligt at opfatte tallet 125 som udtryk for andet og mere end et status quo i forhold til 2001-tallene. Uanset hvorledes man vender og drejer tallene er kommissionens forslag om de 125 mand ikke resultatet af en egentlig normativundersøgelse, men af et skøn. Hertil kommer, at politidækningen i Grønland med færdiguddannet personale altid har været- og fortsat er væsentlig lavere end i Danmark og de øvrige nordiske lande (538 indbyggere pr. betjent mod 515 i Danmark og gennemsnitligt 520 indbyggere pr. betjent i de nordiske lande). Herudover kan tillige henvises til det grønlandske samfunds hurtige tilnærmelse til vesteuropæiske forhold (herunder kriminalitetsmønstret), stigningen i antallet af kriminalsager, som er omtalt ovenfor, det (ressourcekrævende) kvalitetsløft som kommissionens samlede reformforslag er udtryk for, tilnærmelsen af arbejds- og ferieforhold til danske forhold og alle de særlige grønlandske forhold, som også har betydning for størrelsen af personalenormativet (f.eks. de mange politidistrikter, de store geografiske afstande, den omfattende eftersøgnings- og redningstjeneste og politifolks opgaver som anklagere i kredsretterne for blot at nævne nogle af de væsentlige). Det er bl.a. på baggrund af det anførte min umiddelbare opfattelse, at kommissionens forslag om et normativ på 125 mand er alt for lavt sat. I mangel af nærmere undersøgelser og analyser ser jeg mig imidlertid ikke i stand til på det foreliggende at fremkomme med et velunderbygget alternativt forslag. Jeg har derfor samtidig hermed taget skridt til at iværksætte en nærmere undersøgelse og analyse af de forhold, som må antages at være af betydning for fastsættelsen af normativets størrelse. Jeg vil underrette justitsministeriet om resultatet af disse undersøgelser og overvejelser så snart det foreligger (formentlig ved årets udgang). Det er i øvrigt min opfattelse, at den grønlandske politistyrke for at undgå at der opstår et egentligt skel imellem "dansk" politi på den ene side og "grønlandsk" politi på den anden fortsat bør suppleres af et antal tilkaldte danske kolleger, svarende til i størrelsesordenen 20% af politistyrken.

Ad. 6.6. (kommunefogedernes løn s.1287, jfr. s.1230) bemærkes, at Grønlands Landsting den 23. september 2004 har tilsluttet sig kommissionens forslag om at kommunefogedernes løn hæves, så den kommer til at svare til uuddannede kateketers løn i bygderne (svarende til en årlig merudgift på 900.000 kr.). Jeg kan

tilslutte mig, at kommunefogedernes forhold generelt forbedres, herunder også i form af en bedre uddannelse.

Ad. 6.9. (fastholdelse af personale inden for kontorsektoren, s.1289, jfr. s.1229) er jeg enig i kommissionens bemærkninger om at træffe foranstaltninger til at fastholde kontorphonale særligt i politimesterembedets nøglestillinger. Da kontorphonalalet i politimesterembedet (på samme måde som det er tilfældet med juristgruppen) efterhånden har udviklet sig til en "flaskehals" i en lang række sagsge, er der imidlertid efter min opfattelse tillige behov for en udvidelse af normativet inden for denne personalegruppe. De særlige grønlandske forhold – herunder de mange politidistrikter med kun en kontoransat medarbejder - betyder også på dette område et større behov for ressourcer end efter sædvanlige danske forhold.

Ad. 6.10 (kutterflåden, s.1289, jfr. s.1253) kan jeg af hensyn til dækningsgraden i forbindelse med politiets redningsindsats og af hensyn til mulighederne for en forbedret indsats i forhold til bygderne tilslutte mig kommissionens anbefaling af, at det tilstræbes at anskaffe yderligere en politikutter.

Ad. kapitel 7. Økonomiske konsekvenser.

Ad. 7.2. (opgørelse af nuværende ressourceforbrug) bemærkes, at det beløb på i størrelsesordenen 800.000 kr. som politikredsen i en årerække har haft til rådighed til løbende vedligeholdelse af sin bygningsmasse er utidssvarende og utilstrækkeligt og derfor bør forhøjes mærkbart.

Ad. 7.3. (anlægsudgifter/investeringsudgifter) foreslår jeg i tilslutning til de af kommissionen stillede forslag , at der tillige afsættes midler til en hårdt tiltrængt renovering og udvidelse af den bygning som i dag huser politimesterembedet og Nuuk politidistrikt.

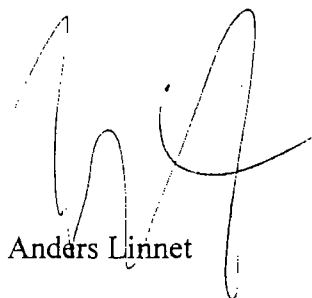
Ad. Afsnit XXI. Samlede økonomiske konsekvenser.

Afslutningsvis bemærkes, at implementeringen af en ny grønlandsk retspleje- og kriminallov i politiets regi - såvel med hensyn til edb-løsninger, udarbejdelse af div. paradigmasamlinger og undervisningsmateriale m.v. samt undervisning i politidistrikterne og i politimesterembedet – må forventes at ville kræve tilførsel af ekstra ressourcer, herunder i form af flere medarbejdere indenfor alle tre personalegrupper, over en længere

periode. Det vil i øvrigt være nærliggende at forestille sig et samarbejde med Rigsadvokaten som den umiddelbart overordnede tilsynsmyndighed om implementeringen.

På tilsvarende måde vil det "kvalitetsløft" til noget der minder om danske forhold, som en reform i overensstemmelse med kommissionens forslag vil være udtryk for, også på længere sigt kræve yderligere ressourcer, herunder personaleressourcer indenfor alle de omhandlede personalegrupper samt yderligere tolkerressourcer.

Med venlig hilsen

Anders Linnet

<p>FRIHEDSBERØVELSE</p> <p>I</p> <p>ARRESTER OG DETENTIONER M.V.</p>

Indhold:

1. ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM ARRESTER OG DETENTIONER.....	3
1.1 RENGØRING M.V.	3
1.2 INVENTAR M.V.	3
1.3 SMITTEFARLIGE SYGDOMME M.V.	3
1.4 VARMEFORSYNING.	3
1.6. GENERELT OM BEHANDLINGEN AF INDSATTE.....	6
1.7. KLAGER OVER BEHANDLINGEN I DETENTIONEN.....	6
1.8. RO OG ORDEN.....	6
1.9. DAGLIG INSPEKTION AF DETENTIONSLOKALER.....	6
2. BERUSEDE PERSONER (UDENFOR KRIMINALRETSPLEJEN).....	7
GRUNDLAGET FOR INDSÆTTELSE.....	7
2.2. FREMSTILLING FOR EN LÆGE M.V.....	7
2.3 VISITATION.....	8
2.4 OM INDSATTES ADGANG TIL ANDRE LOKALITETER END SELVE DETENTIONSLOKALET.....	9
2.5 OM LUKNING OG AFLÅSNING AF DØRE TIL EGENTLIGE DETENTIONSLOKALER.....	9
2.6 TILSYN.....	9
2.7 UDTAGELSE AF DETENTIONEN.....	11
2.8 DOKUMENTATION.....	11
2.9 ANDRE BESTEMMELSER OM BEHANDLINGEN AF INDSATTE BERUSERE/SPIRITUSPÅVIRKEDE.....	12
3. PERSONER DER SOM LED I KRIMINALRETSPLEJEN ER ANHOLDT SOM SIGTEDE FOR STRAFBART FORHOLD.....	13
3.1 GRUNDLAGET FOR INDSÆTTELSE.....	13
3.2. FREMSTILLING FOR EN LÆGE M.V.....	13
3.3 VISITATION.....	13
3.4. OM ANHOLDTES ADGANG TIL ANDRE LOKALITETER END SELVE DETENTIONSLOKALET.....	14
3.5. OM LUKNING OG AFLÅSNING AF DØRE TIL EGENTLIGE DETENTIONSLOKALER.....	14
3.6. TILSYN.....	14
3.7. UDTAGELSE AF DETENTIONEN.....	14
3.8. DOKUMENTATION.....	14
3.9. ANDRE BESTEMMELSER OM BEHANDLINGEN AF ANHOLDTE.....	14
4. PERSONER DER SOM LED I KRIMINALRETSPLEJEN ER TILBAGEHOLDT SOM SIGTEDE ELLER DOMFÆLDT FOR STRAFBART FORHOLD.....	16
4.1.GRUNDLAGET FOR INDSÆTTELSE.....	16
4.2. FREMSTILLING FOR EN LÆGE M.V.....	16
4.3 VISITATION.....	16
4.4 OM TILBAGEHOLDTES ADGANG TIL ANDRE LOKALITETER END SELVE DETENTIONSLOKALET.....	16
4.5 OM LUKNING OG AFLÅSNING AF DØRE TIL EGENTLIGE DETENTIONSLOKALER.....	16
4.6 TILSYN.....	17
4.7.UDTAGELSE AF DETENTIONEN (LØSLADELSE).....	17
4.8.DOKUMENTATION.....	17
4.9. ANDRE BESTEMMELSER OM BEHANDLINGEN AF TILBAGEHOLDTE.....	17

---

5. PERSONER DER ER DØMT TIL ANBRINGELSE I ANSTALT I GRØNLAND.....	19
5.1 GRUNDLAGET FOR INDSÆTTELSE.....	19
5.2 FREMSTILLING FOR EN LÆGE M.V.....	19
5.3 VISITATION.....	19
5.4 ADGANG TIL ANDRE LOKALITETER END SELVE DETENTIONSLOKALET.....	19
5.5 LUKNING OG AFLÅSNING AF DØR TIL DETENTIONSLOKALET.....	19
5.6 TILSYN.....	20
5.7 UDTAGELSE AF DETENTIONEN.....	20
5.8 DOKUMENTATION.....	20
5.9 ANDRE BESTEMMELSER OM BEHANDLINGEN AF ANSTALTSDØMTE.....	20
6. OM ANSVARET FOR OVERHOLDELSE AF BESTEMMELSERNE I DENNE DAGSBEFALING....	21
7. IKRAFTTRÆDELSE M.V.....	22
BILAG 1 - LÆGEERKLÆRING	23
BILAG 2 - DETENTIONSBLANKET.....	25
BILAG 3 - BLANKET VEDR. AFPRØVNING AF BRANDMELDERFUNKTION.....	27
BILAG 4 - CIRKULÆRESKRIVELSE.....	28
BILAG 5 - RUNDSKRIVELSE	30

1. Almindelige bestemmelser om arrester og detentioner.**1.1 Rengøring m.v.**

Arrester og detentioner, herunder fælleslokaler såsom fælles opholdsrum, toiletter og baderum, skal holdes i en tilfredsstillende rengøringsmæssig stand. Egentlige arrest- og detentionslokaler skal altid rengøres efter udtagelse af indsatte og inden fornyet brug. Lugtgener skal søges begrænset i videst muligt omfang.

For så vidt angår detentionslokaler med gulvvarme henledes opmærksomheden på, at fordampning af vandet i vandlåse under afløb i gulve kan medføre lugtgener. Det skal på denne baggrund med jævne mellemrum sikres, at sådanne vandlåse indeholder en passende mængde vand.

1.2 Inventar m.v.

Inventaret i egentlige detentionslokaler må alene bestå af en madras og tæpper, der jævnlig skal vaskes og luftes.

I lokaler i tilknytning til egentlige detentionslokaler, hvortil tilbageholdte og anstaltsdømte kan have uledsaget adgang må der ikke forefindes våben eller genstande, som på samme måde som egentlige våben kan anvendes imod den indsatte selv, andre indsatte eller det tilsynsførende politipersonale.

Inden indsættelse af personer i detentionslokaler skal det kontrolleres, at lokalet er i forsvarlig stand, herunder at lys og eventuelle signalapparater fungerer tilfredsstillende, og at der ikke er glemt løse genstande i lokalet.

1.3 Smittefarlige sygdomme m.v.

Hvis der opstår mistanke om, at en indsat har lidt af en smittefarlig sygdom eller har haft utøj skal arrest- og detentionslokaler, hvortil den pågældende har haft adgang, desinficeres ved politiets foranstaltning inden de benyttes påny.

1.4 Varmeforsyning.

Det skal jævnlig kontrolleres, at varmeanlægget fungerer tilfredsstillende. Hvis dette ikke er tilfældet skal der omgående ske indberetning herom til politimesterembedet.

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

1.5 Anvendelse af bærbar radio og TV-overvågning i forbindelse med overvågning af indsatte.

1.5.1 Bærbar radio.

De forskellige funktioner på radioens kanal 10:

- Vedvarende bippelyd: brandalarm fra detentionsområdet,
- Vedvarende hyletone: teknisk fejl i brandmeldersystemets tekniske installationer og
- Samtale med indsatte i detentionen.

Opkald fra en indsat i detentionen besvares ved tast/tale ved brug af radioen. Den indsatte kan herefter svare fra detentionen uden at taste. Bed eventuelt de indsatte om at tale til boksen.

Lyttefunktionen i alle detentionerne virker ved tast/slip, hvorefter der kan lyttes i ca. 10 sekunder. Funktionen kan omstilles til at lytte i op til 45 minutter. En rød lampe på kaldeboksen i detentionen lyser når lyttefunktionen er aktiv.

Kanal 1 og 2 er brandvæsenets kanaler. Kanal 7, 8 og 9 er politiets arbejdskanaler.

Tastknappen sidder på siden af radioen.

Squelz-knappen aktiverer modtageren.

De to små knapper nederst på radioen er uden betydning.

Der findes korte og lange antenner. Jo længere antennen er jo større rækkeevne har den.

Opladning sker automatisk når radioen sættes i laderammen. Radioen skal ikke aflades før opladning kan ske. Grønt lys betyder at radioen er fuldt opladet. Rødt lys betyder at opladning er i gang og gult lys betyder fejl, varmt batteri eller koldt batteri.

1.5.2 TV-overvågning.

Ved anvendelse af flere kameraer eller monitører skal der være billedskift mellem de installerede kameraer/lokaler. Billedet fra det enkelte kamera/lokale bør vises på monitoren i mindst 10 sekunder. Interval indstilles på kameravælgeren.

Monitører bør placeres på en sådan måde, at publikum på politistationen og gæster i private hjem, hvor der er opstillet monitører, ikke har mulighed for at se TV-billedet.

Monitører bør slukkes når overvågningsområdet er tomt.

1.5.3 Om anvendelsen af udstyret og ansvaret herfor.

Stationslederen skal gøre personalet, herunder reservepolitibetjente og kontorpersonale bekendt med det lokale systems funktion, korrekte betjening samt forholdsordre i tilfælde af udløsning

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

---

af alarm. Det samme gælder i forhold til nyansatte medarbejdere i umiddelbar forbindelse med ansættelsesforholdets begyndelse.

TV-overvågningsanlæg i detentioner skal altid være tændt, når der er indsatte i lokalerne og når politistationen er bemandet eller hvis der føres tilsyn af en medarbejder, i hvis bolig der er installeret monitor.

Der skal søges indgået aftaler med naboer om alarmering af brandvæsen ved udløsning af automatisk brandmelder (lyd- og lysalarm).

Den lokale brandinspektør skal have udleveret nøgle til detentionslokalerne, eventuelt i forseglede kuvert.

Den automatiske brandmelder funktion skal afprøves mindst 1 gang pr. måned for at sikre, at systemet fungerer tilfredsstillende, jfr. nærmere nedenfor under 1.5.4. Resultatet af afprøvningen påføres blanketten i bilag 3 (brandmelderblanketten), der ophænges i forbindelse med brandmeldecentralen.

Konstaterede fejl ved systemet, der ikke umiddelbart kan bringes i orden lokalt skal straks indberettes til politimesteren.

Rådighedsvagten skal altid medbringe en radio indstillet på kanal 10, hvor brandmeldinger og opkald fra detentionsområdet kommer ind. Vagten bør altid medbringe et ekstra opladet batteri.

I politistationernes åbningstid holdes altid en radio tændt på kanal 10 for eventuelle opkald fra detentionen.

1.5.4 Afprøvning af Siemens SRS 3 brandmeldecentral.

Kontrol af systemkredsløb og strømforsyning:

- Åben lågen. Gul lampe ud for gruppe 1 og pos. 14 lyser.
- Tryk på knap 10, (kabel fejl, afbrudt). Gul lampe ud for gruppe 1-2-3, og pos. 5-6 blinker.
- Tryk på knap 11, (kabel fejl, kortslutning). Gul lampe ud for gruppe 1-2-3 og pos. 5-6 blinker.
- Tryk på knap 12, (back-up batterier). Gul lampe pos. 5 og 7 blinker.
- Tryk på knap 13, (220 volt forsyning) hold knappen inde i ca. 8-10 sekunder. Gul lampe pos. 5 og 7 blinker.

Opstår der fejl på nogen af disse kredsløb, vil en gul lampe blinke ud for den gruppe, hvori fejlen er, og fejlens art vises. Er lågen lukket vil der være en bipetone fra brandmeldscentralen, (som kan afbrydes med knap 15). På politiradioens kanal 10 høres en konstant hyletone.

Kontrol af brandalarm:

- Åben lågen.

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

- Tryk på knap 9, (brand). Rød lampe ud for gruppe 2-3 samt rød lampe pos 4 blinker, og bippelyd fra brandmeldecentralen (afbrydes med knap 15).
- Luk lågen. Udvendig alarmklokke og rødt bendix fyr tænder, og bippelyd høres på politiradio på kanal 10.

Afbestilling af brandalarm:

- Åben lågen. Afbryd for alarmerne med tryk på knap 16. Røde lamper ud for gruppe 2-3 og pos. 4 blinker stadig
- Tryk to gange på knap 2. Rød og gul lampe i gruppe 2 slukker.
- Tryk to gange på knap 3. Rød og gul lampe i gruppe 3 slukker.
- Tryk knap 16 ud. Gul lampe pos. 14 slukker først når lågen er lukket.
- Luk lågen. Nu skal kun grøn lampe pos. 8 lyse. Hvis gul lampe ud for gruppe 1 lyser tryk da en gang på knap 1 (slukker først når lågen er lukket).

*Anlægget er nu driftklar.***1.6. Generelt om behandlingen af indsatte.**

Indsatte skal behandles høfligt og hensynsfuldt, og må ikke udsættes for unødvendig overlast.

1.7. Klager over behandlingen i detentionen.

Såfremt en indsat ønsker at klage over behandlingen i detentionen, skal han udtrykkelig gøres bekendt med, at han kan fremsende skriftlig klage til politimesteren. Tilbageholdte og domfældte skal vejledes om, at skriftlig klage endvidere kan fremsendes til vedkommende kredsdommer.

1.8. Ro og orden.

Indsatte skal iagttage god ro og orden og optræde høfligt overfor personalet og er forpligtet til at rengøre det egentlige detentionslokale, hvori de er indsat.

1.9. Daglig inspektion af detentionslokaler.

Det skal ved en dagligt inspektion sikres, at detentionslokaler, toiletrum, baderum og eventuelle opholdsrum i enhver henseende er i en tilfredsstillende - herunder sikkerhedsmæssig forsvarlig - stand.

2. BERUSEDE personer (udenfor kriminalretsplejen).

Grundlaget for indsættelse.

Berusede personer, som politiet skal tage sig af fordi de er ude af stand til at tage vare på sig selv på grund af indtagelse af alkohol eller andre berusende og/eller bedøvende midler, og som træffes under forhold, der indebærer en fare for den pågældende selv eller andre eller den offentlige orden og sikkerhed, skal i det omfang det er forsvarligt overgives til andre, herunder pårørende i hjemmet, hospital eller forsorgshjem eller lignende, der kan tage sig af dem så længe rusen varer.

Indsættelse af berusede personer i politiets detentioner må kun finde sted hvis det er strengt nødvendigt, fordi der ikke er andre der på forsvarlig måde kan tage sig af den pågældende.

Et **barn under 15 år** må ikke anbringes i detentionen, medmindre anden anbringelse er sikkerhedsmæssig uforsvarlig som følge af barnets adfærd.

2.2. Fremstilling for en læge m.v.

Forinden indsættelse i detentionen bør berusede personer **så vidt muligt** fremstilles for en læge med henblik på at få en lægefaglig vurdering af om den pågældende befinder sig i en tilstand, der taler mod anbringelse i detentionen, og om den pågældendes tilstand eventuelt kræver behandling på sygehus eller lignende. Såfremt der ikke findes en læge i byen eller indenfor området (bygden) kan fremstillingen efter omstændighederne ske for en sygeplejerske eller en anden repræsentant for sundhedsvæsenet.

Hvis der foreligger oplysninger om, at den pågældende er **selvmordstruet**, skal en sådan fremstilling altid ske, forinden indsættelse finder sted.

Det samme er tilfældet hvis det **efter oplysningerne om de personlige forhold m.v. ikke kan udelukkes, at den pågældende er selvmordstruet**, f.eks. 1) fordi pågældende indenfor de sidste 2 år har været undergivet en foranstaltning efter den grønlandske kriminallovs § 113, 2) fordi den pågældende er kendt i forbindelse med tvangsindlæggelse på røde papirer, 3) fordi pågældende er kendt for tidligere at have forsøgt at begå selvmord eller 4) fordi der iøvrigt foreligger oplysninger, som indikerer, at den pågældende kan være selvmordstruet.

Lægefremstilling m.v. *skal* endvidere finde sted hvis der er mistanke om, at pågældende er **syg eller er kommet til skade**. For at sikre det bedst mulige grundlag for at vurdere den pågældendes helbredstilstand skal politiet have opmærksomheden henledt på, i hvilken tilstand den pågældende befinder sig ved den første kontakt, herunder om den pågældende har pådraget sig skader. Det bør endvidere undersøges om der på stedet findes flasker, medicin,

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

---

injektionssprøjter eller lignende. Eventuelle tilstedeværende vidner bør udspørges om den pågældendes færden m.v.

Hvis der er mistanke om, at en detentionsanbragt beruset person **efter indsættelsen er blevet selvmordstruet eller syg** skal der straks ske lægefremstilling m.v.

Inden et **barn** undtagelsesvis anbringes i detentionen skal det fremstilles for en læge.

En beruset person må ikke mod lægens eller sundhedspersonalets anvisning anbringes i detentionen.

Blanketten i bilag 1 (lægeerklæringen) skal anvendes i forbindelse med lægefremstilling m.v.

2.3 Visitation.

Inden indsættelse i detentionen skal den berusede underkastes en visitation. Ved visitationen bør der så vidt muligt medvirke to polititjenestemænd til undersøgelse af den berusede.

Ved Visitationen skal den pågældende **fratages alle genstande, som kan benyttes til at volde skade på den pågældende selv, på andre personer eller ting**. Der skal i denne forbindelse anlægges en udvidende fortolkning i relation til genstande, der kan benyttes til at volde skade. På baggrund af tidligere erfaringer fra forsøg på selvmord under ophold i politiets detentioner skal det specifikt undersøges, hvorvidt der i den pågældendes beklædningsgenstande er snoretræk eller lignende, der kan udtages af tøjet. Hvis dette er tilfældet, skal beklædningsgenstanden fratages den pågældende eller snoren om muligt udtages af tøjet.

Det skal sikres, at den pågældende ikke er i besiddelse af **tændstikker, lightere** eller lignende.

Ved visitationen skal der iøvrigt foretages **en fuldstændig undersøgelse** af pågældende. Samtlige lommer skal tømmes og bør krænges, hvis det er muligt. Det skal endvidere undersøges, om der i tøjet er ekstralommer (f.eks. billet- eller pencillommer), eller om der i øvrigt i beklædningen er steder, hvor der kan forefindes genstande, der skal fratages den pågældende.

Effekter, der fratages den pågældende, skal holdes adskilt fra effekter, der tilhører andre indsatte.

Penge og værdigenstande skal straks registreres og anbringes i lukket kuvert med den pågældendes navn. Indholdet anføres på kuverten af den visiterende polititjenestemand. Penge og værdigenstande skal endvidere noteres på detentionsblanketten, som er optrykt som bilag 2.

Hvis omstændighederne tilsiger en visitation, der kan krænke blufærdigheden, må denne visitation så vidt muligt alene foretages af personer af samme køn som den tilbageholdte. Er det ikke muligt at gennemføre en sådan visitation inden endelig detentionsanbringelse, foretages

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

---

foreløbig visitation i overensstemmelse med foranstående. Den berusede undergives herefter et skærpet tilsyn, jfr. nedenfor under afsnit 2.6. indtil den videregående visitation har fundet sted.

2.4 Om indsattes adgang til andre lokaliteter end selve detentionslokalet.

Indsatte berusere har kun under ledsagelse og opsyn af politipersonale adgang til andre lokaler, herunder toiletrum, baderum og fællesrum m.v.

2.5 Om lukning og aflåsning af døre til egentlige detentionslokaler.

Døre til detentionslokaler i hvilke berusere er indsat skal holdes fuldstændig tillukkede og aflåste.

2.6 Tilsyn.

Definitioner:

Ved **fysisk tilsyn** forstås, at den tilsynsførende personligt ved fremmøde indfinder sig i detentionslokalet og tilser den indsatte.

Ved **teknisk tilsyn** forstås kameraovervågning med overvågningsmonitor på politistationen eller i tilsynsførende polititjenestemænds private boliger og samtale ved hjælp af bærbar radio og samtaleanlæg i detentionen. Teknisk tilsyn kan anvendes som supplement til fysisk tilsyn, men kan ikke træde i stedet herfor med mindre andet er udtrykkeligt bestemt nedenfor.

Tilsynets indhold og omfang:

Fysisk tilsyn med indsatte berusere skal ske så ofte som hensynet til den enkelte indsattes sikkerhed gør det påkrævet.

Herudover skal tilsyn som minimum finde sted efter følgende nærmere retningslinier:

- Døgnbetjente politidistrikter:

I detentionslokalerne i 5505 **Nuuk** Politidistrikt skal indsatte så vidt muligt som minimum tilses fysisk mindst en gang hver halve time.

Er en detentionsanbragt fysisk tilset to gange, og er der ikke påvist forhold ved hans tilstand, der nødvendiggør, at fremtidige tilsyn sker som fysisk tilsyn, kan de efterfølgende tilsyn ske via lytte- og overvågningsudstyr, godkendt af Rigspolitiet til elektronisk overvågning. Selve detentionsanbringelsen udgør ikke et tilsyn.

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

Tilsynet via lytte- og overvågningsudstyret skal ske så hyppigt, som den berusedes tilstand gør det nødvendigt og mindst en gang hver halve time. Opstår der under denne form for tilsyn tvivl om den berusedes tilstand, skal der straks iværksættes et fysisk tilsyn af den berusede ved fremmøde i detentionen.

Ikke døgnbetjente politidistrikter med detentioner, der er beliggende i samme by som politistationen:

I 5501 Nanortalik, 5502 Qaqortoq, 5503 Narsaq, 5504 Paamiut, 5506 Maniitsoq, 5507 Kangerlussuaq, 5508 Sisimiut, 5509 Aasiaat, 5510 Qeqertarsuaq, 5511 Qasigiannuit, 5512 Ilulissat, 5513 Uummannaq, 5514 Upernavik, 5515 Pituffik (Thule Air Base), 5518 Qaanaaq, 5516 Tasiilaq (Ammassalik) og 5517 Illoqqortoormiut (Scorebysund)) skal indsætte som minimum tilses fysisk fire gange i døgnet, nemlig så vidt muligt, i tidsrummet fra kl. 07.00 til kl. 09.00, i tidsrummet fra kl. 12.00 til kl. 14.00 i tidsrummet fra kl. 17.00 til kl. 19.00 og i tidsrummet fra kl. 23.00 til kl. 01.00.

Er en detentionsanbragt fysisk tilset to gange, og er der ikke påvist forhold ved hans tilstand, der nødvendiggør, at fremtidige tilsyn sker som fysiske tilsyn, kan efterfølgende tilsyn i de mellemliggende tidsrum (det vil sige i tidsrummet fra kl. 09.00 til kl. 12.00, i tidsrummet fra kl. 14.00 til kl. 17.00, i tidsrummet fra kl. 19.00 til kl. 23.00 og i tidsrummet fra kl. 01.00 til kl. 07.00) ske via lytte- og overvågningsudstyr, godkendt af rigspolitiet til elektronisk overvågning. Selve detentionsanbringelsen udgør ikke et tilsyn.

Tilsynet via lytte- og overvågningsudstyr skal ske så hyppigt, som den detentionsanbragtes tilstand gør det nødvendigt og mindst en gang i løbet af hvert af tidsrummene. Opstår der under denne form for tilsyn tvivl om den indsattes tilstand, skal der straks iværksættes et fysisk tilsyn af ham ved fremmøde i detentionen.

- Områder (bygder) hvor der ikke er nogen fast politibetjening:

I Sydprøven i 5501 Nanortalik politidistrikt, Narsarsuaq Lufthavn i 5503 Narsaq politidistrikt, Kangaatsiap i 5509 Aasiaat politidistrikt og Kulusuk Lufthavn i 5516 Tasiilaq politidistrikt skal indsætte tilses i samme omfang og på samme måde som indsætte i detentioner beliggende i byer med politistation. Tilsynet foretages af reservebetjente, kommunefogeder eller personer, der af justitsministeriet er tildelt politimyndighed.

Skærpet tilsyn:

Stationslederen eller politimesteren kan efter en konkret vurdering træffe beslutning om iværksættelse af et mere intensivt tilsyn ”skærpet” tilsyn). Oplysning om det nærmere indhold og omfang af et skærpet tilsyn, samt måden hvorpå det udføres, skal tilføres detentionsblanketten. Skærpet tilsyn kan kun ske ved fysisk tilsyn.

Børn under 15 år:

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

Anbringes et barn under 15 år undtagelsesvis i detentionen, skal det undergives et skærpet tilsyn.

2.7 Udtagelse af detentionen.

Indsatte berusere/spirituspåvirkede skal udtages af detentionen, så snart begrundelsen for frihedsberøvelsen og indsættelsen i detentionen ikke længere er til stede.

Tidspunktet for løsladelsen skal fremgå af anholdelsesprotokollen.

2.8 Dokumentation.

Blanketten i bilag 2 (detentionsblanketten) skal nøje udfyldes med henblik på at tilvejebringe dokumentation for følgende forhold:

- om en person har været indsat i detentionen som beruser og i bekræftende fald i hvilket tidsrum,
- på hvilket grundlag indsættelsen har fundet sted,
- om og i bekræftende fald i hvilken grad den pågældende har været skønnet spirituspåvirket,
- om den pågældende har været selvmordstruet,
- om den pågældende har været syg m.v.,
- om den pågældende har været fremstillet for en læge eller i mangel af en læge for en anden repræsentant for sundhedssystemet,
- om den pågældende har været visiteret og frataget genstande og penge m.v.,
- om og i bekræftende fald i hvilket omfang og på hvilken måde (fysisk eller teknisk) der har været ført tilsyn med den indsatte og
- om – og i bekræftende fald af hvem – der har været iværksat ”skærpet” tilsyn, samt et skærpet tilsyns indhold og omfang.

Tilførsler til detentionsblanketten skal så vidt muligt foretages løbende og i umiddelbar forbindelse med iværksættelse/udførelse af de foranstaltninger som tilførslen vedrører.

Eventuel telefonisk forelæggelse for politimesteren af spørgsmål omfattet af denne dagsbefaling, herunder spørgsmål om lægefremstilling m.v. og iværksættelse af (skærpet) tilsyn skal af politidistriktet dokumenteres ved **telefonnotat**, der opbevares sammen med detentionsblanketten.

Detentionsblanketter skal sammen med udskrift af kriminalregisteret samt eventuelle skriftlige lægelige bemærkninger til politiet samt telefonnotater m.v. i mindst to år opbevares i et særskilt ringbind. Opbevaringen sker kronologisk efter anholdelsestidspunkt. Tilførsel til døgnrapport kan ikke erstatte tilførsel til detentionsblanketten.

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

2.9 Andre bestemmelser om behandlingen af indsatte berusere/spirituspåvirkede.

Politiet skal i alle tilfælde, hvor omstændighederne tillader det, efterkomme en indsats anmodning om, at pårørende og/eller arbejdsgiver bliver underrettet om tilbageholdelsen. For så vidt angår personer under 18 år skal forældremyndighedshaver/værge og de sociale myndigheder altid uopfordret underrettes om anholdelsen.

Rygning er ikke tilladt for indsatte berusere/spirituspåvirkede.

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

---

3. Personer der som led i kriminalretsplejen er ANHOLDT som sigtede for strafbart forhold.

3.1 Grundlaget for indsættelse.

Personer der er anholdt i medfør af lov om rettens pleje i Grønland kapitel 5, § 13 som sigtede for strafbart forhold anbringes i politiets detentioner.

3.2. Fremstilling for en læge m.v.

Hvis der foreligger oplysninger om, at den anholdte er eller kan være **selvmordstruet** skal der – med henblik på at få en lægefaglig vurdering af om en indsættelse i detentionen af hensyn til den pågældendes sikkerhed vil være forsvarlig - ske fremstilling for en læge forinden indsættelse finder sted. Såfremt der ikke findes en læge i byen eller indenfor området (bygden) kan fremstilling efter omstændighederne ske for en sygeplejerske eller en anden repræsentant for sundhedsvæsenet.

Det samme er tilfældet, hvis det **efter oplysningerne om de personlige forhold m.v. ikke kan udelukkes, at den anholdte er selvmordstruet**, f.eks. 1) fordi den pågældende indenfor de sidste 2 år har været undergivet en foranstaltning efter den grønlandske kriminallovs § 113, 2) fordi den pågældende er kendt i forbindelse med tvangsindlæggelse på røde paprrer, 3) fordi den pågældende er kendt for tidligere at have forsøgt at begå selvmord eller 4) fordi der i øvrigt foreligger oplysninger, som indikerer, at den pågældende kan være selvmordstruet.

Lægefremstilling m.v. skal endvidere finde sted hvis der er mistanke om, at **anholdte er syg eller er kommet til skade**. For at sikre det bedst mulige grundlag for at vurdere den pågældendes helbredstilstand skal politiet have opmærksomheden henledt på, i hvilken tilstand den pågældende befinder sig ved den første kontakt, herunder om den pågældende har pådraget sig skader. Det bør endvidere undersøges om der på stedet findes flasker, medicin, injektionssprøjter eller lignende. Eventuelle tilstedeværende vidner bør udspørges om den pågældendes færden m.v.

Hvis der er mistanke om, at en **anholdt efter indsættelsen i detentionen er blevet selvmordstruet, syg eller skadet** skal der straks ske lægefremstilling m.v.

Hvis en anholdt er **påvirket af spiritus i en sådan grad, at indsættelse af ham i detentionen af denne grund skønnes strengt nødvendigt** skal den pågældende så vidt muligt under alle omstændigheder fremstilles for en læge m.v. forinden indsættelse finder sted, jfr. afsnit 2.1.

3.3 Visitation.

Samme retningslinier som i afsnit 2.3.

3.4. Om anholdtes adgang til andre lokaliteter end selve detentionslokalet.

Samme retningslinier som i afsnit 2.4.

3.5. Om lukning og aflåsning af døre til egentlige detentionslokaler.

Samme retningslinier som i afsnit 2.5.

3.6. Tilsyn.

Samme retningslinier som i afsnit 2.6.

3.7. Udtagelse af detentionen.

Anholdte (der ikke tillige kan tilbageholdes som beruser) skal udtages af detentionen (løslades) så snart begrundelsen for anholdelse ikke længere er til stede. Inden 24 timer efter anholdelsen skal den anholdte, der ikke forinden er løsladt, fremstilles for kredsdommeren. Kan retten på grund af kredsdommerens fravær ikke sættes inden for denne frist, eller kan sigtede, når denne er pågrebet uden for det sted, hvor retten har sit sæde, ikke bringes til stede inden fristens udløb, skal fremstilling ske snarest muligt og senest 24 timer efter, at hindringen for fremstillingen er bortfaldet. Anholdelsen kan dog ikke opretholdes ud over 24 timer fra dens iværksættelse, medmindre betingelserne for tilbageholdelse er til stede, jfr. i det hele. lov om rettens pleje i Grønland, kapitel 5, § 16, § 18 og § 18a.

3.8. Dokumentation.

Samme retningslinier som i afsnit 2.8.

3.9. Andre bestemmelser om behandlingen af anholdte.

Politiet skal i alle tilfælde, hvor omstændighederne tillader det og hvis det er foreneligt med formålet med anholdelsen, efterkomme en anholdtes anmodning om underretning af pårørende

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

---

om anholdelsen. For så vidt angår personer under 18 år skal de sociale myndigheder altid underrettes om anholdelsen, ligesom underretning af hjemmet så vidt muligt foretages også uden anmodning fra den anholdte.

Tidspunktet for anholdelse og løsladelse skal tillige fremgå af kriminalsagen, jfr. lov om rettens pleje i Grønland, kapitel 5 § 16.

Vejledning for anholdte og tilbageholdte (udgivet af Direktoratet for Kriminalforsorgen januar 2002) skal altid udleveres til anholdte i forbindelse med indsættelse i detentionen.

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

---

4. Personer der som led i kriminalrettsplejen er TILBAGEHOLDT som sigtede eller domfældt for strafbart forhold.**4.1. Grundlaget for indsættelse.**

Personer der er tilbageholdt i medfør af lov om rettens pleje i Grønland, kapitel 5, §18, § 18a og § 18e, stk. 3. kan ifølge langvarig praksis anbringes i politiets detentioner.

4.2. Fremstilling for en læge m.v.

Samme retningslinier som i afsnit 3.2.

Opmærksomheden henledes på, at forholdene ved indsættelse i detentionen af en anholdt på tidspunktet for iværksættelse af en efterfølgende tilbageholdelse kan have ændret sig i en sådan grad, at der nu kan være anledning til at fremstille eller genfremstille den pågældende for en læge m.v.

4.3 Visitation.

Under indsættelse af tilbageholdte i detentionen kan der - af hensyn til sikkerheden og af hensyn til overholdelse af ordensregler og andre regler i detentionen – foretages undersøgelse af hvilke effekter den tilbageholdte har i sin besiddelse, herunder hvilke effekter han opbevarer på sin person. Til varetagelse af de nævnte hensyn kan genstande fratages den tilbageholdte. Genstande kan endvidere fratages den tilbageholdte af hensyn til tilbageholdelsens formål, jfr. bekendtgørelse nr. 239 af 1/4 1999 om anstaltsophold i Grønland § 35, jfr. § 22 m.v.

Inden indsættelse i detentionen af tilbageholdte skal visitation i overensstemmelse med foranstående have fundet sted.

4.4 Om tilbageholdtes adgang til andre lokaliteter end selve detentionslokalet.

Hvis det af hensyn til den tilbageholdtes sikkerhed skønnes forsvarligt kan døren til selve detentionslokalet - i tidsrummet fra det obligatoriske morgentilsyn til det obligatoriske sene aftentilsyn - holdes åben, således at den tilbageholdte får adgang til toiletrum, baderum og eventuelle opholdsrum.

4.5 Om lukning og aflåsning af døre til egentlige detentionslokaler

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

Hvis der foreligger oplysninger om, at den tilbageholdte er eller kan være selvmordstruet eller det efter de foreliggende oplysninger ikke kan udelukkes at den pågældende er selvmordstruet, skal døren til det detentionslokale, hvor han er indsat holdes helt lukket og aflåst. Det samme gælder i tidsrummet fra det obligatoriske sene aftentilsyn til det obligatoriske morgentilsyn.

4.6 Tilsyn.

Samme retningslinier som i afsnit 2.6.

4.7.Udtagelse af detentionen (løsladelse).

Tilbageholdte skal udtages af detentionen (løslades) så snart betingelserne i lov om rettens pleje i Grønland, kapitel 5, § 18, § 18a og § 18e, stk. 3 for tilbageholdelse ikke længere er til stede.

4.8.Dokumentation.

Samme retningslinier som i afsnit 2.8.

4.9. Andre bestemmelser om behandlingen af tilbageholdte.

Hvis det er ubetænkeligt af hensyn til risikoen for ildspåsættelse eller anden form for misbrug er rygning i dagtimerne tilladt for tilbageholdte, der i dag- og aften timerne har adgang til toiletrum, baderum og opholdsrum, jfr. ovenfor under afsnit 4.4. og 4.5. Tændstikker og lightere m.v. kan udleveres til disse indsatte i dag- og aften timerne, men skal inddrages i nat timerne under opholdet i det lukkede og aflåste detentionslokale.

I øvrigt er rygning kun tilladt i det omfang, der er tilsynsførende politipersonale til stede sammen med den tilbageholdte i et andet lokale end selve detentionslokalet, eventuelt et opholdsrum i forbindelse med detentionen. Tændstikker og lightere må ikke udleveres til tilbageholdte der er låst inde i selve detentionslokalet.

Indsatte tilbageholdte har ret til at modtage ukontrolleret besøg af den for den pågældende beskikkede bisidder og af den kredsdommer, der har truffet bestemmelse om tilbageholdelse.

Tilbageholdte har krav på 3 måltider daglig og bør så vidt muligt under opsyn af det tilsynsførende politipersonale have lejlighed til at komme i fri luft i en halv time pr. dag.

Vejledning for anholdte og tilbageholdte (udgivet af Direktoratet for Kriminalforsorgen i januar 2002) skal altid udleveres til tilbageholdte i forbindelse med indsættelse i detentionen.

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

Ifølge lov om rettens pleje i Grønland kapitel 5, § 18d må tilbageholdte ikke holdes afsondret fra andre indsatte eller i øvrigt undergives indskrænkninger i videre omfang end hensynet til sikringen af tilbageholdelsens formål eller opretholdelse af orden og sikkerhed i detentionen gør det nødvendigt.

Der skal i øvrigt i forhold til tilbageholdte - i det omfang det er foreneligt med formålet med tilbageholdelsen og hensynet til opretholdelse af orden og sikkerhed i detentionen - administreres i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse af 1/4-1999 om anstaltsophold i Grønland, jfr. bekendtgørelsens § 35.

Tilbageholdte i 5502 **Qaqortoq**-, 5505 **Nuuk**-, 5509 **Aasiaat**- og 5512 **Ilulissat** politidistrikter skal i lyset heraf så vidt muligt - i det omfang det ikke strider med tilbageholdelsens formål - efter aftale med de lokale anstalter afgives til anstalterne i dagtimerne som såkaldte "dagfolk".

5. Personer der er DØMT TIL ANBRINGELSE I ANSTALT i Grønland.**5.1 Grundlaget for indsættelse.**

Personer, der er dømt til anbringelse i anstalt i Grønland, kan efter politimesterens bestemmelse i særlige tilfælde anbringes i politiets detentioner, når der er tale om korterevarende ophold, jfr. bekendtgørelse nr. 239 af 1/4-1999 om anstaltsophold i Grønland § 1, stk. 3.

5.2 Fremstilling for en læge m.v.

Samme retningslinier som i afsnit 3.2.

5.3 Visitation.

Under indsættelse af domfældte i detentionen kan der - af hensyn til sikkerheden og af hensyn til overholdelse af ordensregler og andre regler i detentionen - foretages undersøgelse af hvilke effekter den domfældte har i sin besiddelse, herunder hvilke effekter han opbevarer på sin person. Til varetagelse af de nævnte hensyn kan genstande fratages den domfældte, jfr. bekendtgørelse nr. 239 af 1/4-1999 om anstaltsophold i Grønland § 22 m.v.

Inden indsættelse i detentionen af domfældte skal visitation i overensstemmelse med foranstående have fundet sted

5.4 Adgang til andre lokaliteter end selve detentionslokalet.

Hvis det af hensyn til domfældtes sikkerhed skønnes forsvarligt kan døren til selve detentionslokalet - i tidsrummet fra det obligatoriske fysiske morgentilsyn til det obligatoriske sene fysiske aftentilsyn - holdes åben, således at domfældte får adgang til toiletrum, baderum og eventuelle opholdsrum.

5.5 Lukning og aflåsning af dør til detentionslokalet.

Hvis der foreligger oplysninger om, at en domfældt er eller kan være selvmordstruet, eller det efter de foreliggende oplysninger ikke kan udelukkes, at den pågældende er selvmordstruet, skal døren til det detentionslokale hvor han er indsat holdes helt lukket og aflåst. Det samme gælder i tidsrummet fra det obligatoriske sene aftentilsyn til det obligatoriske morgentilsyn

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

5.6 Tilsyn.

Samme retningslinier som i afsnit 2.6.

5.7 Udtagelse af detentionen.

Domfældte udtages af detentionen i forbindelse med overførsel til anstalt og løslades i øvrigt ved endt udståelse af anstaltsanbringelsen eller i forbindelse med prøveløsladelse.

5.8 Dokumentation.

Samme retningslinier som i afsnit 2.8.

5.9 Andre bestemmelser om behandlingen af anstaltdømte.

Hvis det er ubetænkeligt af hensyn til risikoen for ildspåsættelse eller anden form for misbrug er rygning tilladt for domfældte, der i dag- og aftentimerne har adgang til toiletrum, baderum og opholdsrum, jfr. ovenfor under afsnit 4.4. og 4.5. Tændstikker og lightere m.v. kan udleveres til disse domfældte i dag- og aftentimerne, men skal inddrages i nattetimerne under opholdet i det lukkede og aflåste detentionslokale.

I øvrigt er rygning kun tilladt i det omfang, der er tilsynsførende politipersonale til stede sammen med den domfældte i et andet lokale end selve detentionslokalet, eventuelt et opholdsrum i forbindelse med detentionen. Tændstikker og lightere må ikke udleveres til domfældte, der er låst inde i selve detentionslokalet.

Personer der er dømt til anbringelse i anstalt i Grønland skal altid have udleveret vejledning om fuldbyrdelse af frihedsberøvende foranstaltninger i Grønland (udgivet af Direktoratet for Kriminalforsorgen i januar 2002).

Der skal i øvrigt i forhold til domfældte – i det omfang det er foreneligt med hensynet til opretholdelse af orden og sikkerhed i detentionslokalet – administreres i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 239 af 1/4-1999 om anstaltsophold i Grønland.

Domfældte i 5502 Qaqortoq-, 5505 Nuuk-, 5509 Aasiaat- og 5512 Ilulissat politidistrikter skal i lyset heraf – i så vid udstrækning som muligt – efter aftale med de lokale anstalter afgives til anstalterne i dagtimerne som såkaldte "dagfolk".

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

---

6. Om ansvaret for overholdelse af bestemmelserne i denne dagsbefaling.

Stationslederne er ansvarlige for at retningslinierne i denne dagsbefaling efterleves.

Stationslederne skal drage omsorg for, at hele personalet straks gøres bekendt med dagsbefalingen med tilhørende bilag og for at nye medarbejdere gøres bekendt med dagsbefalingen i umiddelbar forbindelse med tiltrædelse af tjenesten ved politidistrikterne.

Stationslederne skal af hensyn til de indsattes sikkerhed særligt sørge for, at der - i overensstemmelse med dagsbefalingens bestemmelser - føres et effektivt og fyldestgørende tilsyn med alle indsatte i detentionen og at det efterfølgende, også til betryggelse af medarbejdernes stilling, i form af korrekt udfyldte detentionsblanketter m.v. kan dokumenteres, at et sådant tilsyn er foretaget.

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

---

7. Ikrafttrædelse m.v.

Denne dagsbefaling træder i kraft 7 dage efter modtagelsen af befalingen i politidistrikterne pr. fax. Samtidig ophæves dagsbefaling I nr. 45 af den 28/3-2001 med tilhørende cirkulæreskrivelser (nr. 50 af 3/9-1999, nr. 63 af 22/8-2000 og nr. 82 af 6/5-2002).

Anders Linnet

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

Bilag 1 - Lægeerklæring**LÆGEERKLÆRING**

i forbindelse med detentionsanbringelse

Rekvirent af undersøgelsen:	Undersøgtes cpr.nr., navn og adresse:

Undersøgelse foretaget den _____, kl.

Stedet hvor undersøgelsen er foretaget:

Undersøgtes oplysninger:	
a. Undersøgte angiver at have følgende kroniske sygdomme:	
b. Undersøgte angiver at have følgende akutte sygdomme:	
c. Oplyste daglige lægemiddelforbrug:	
d. Oplyste lægemiddelforbrug det seneste døgn:	

Fra politiet oplyses:

Evt. relevante oplysninger:

Lægens undersøgelse:	
a. Undersøgtes almentilstand:	
b. Blodtryk:	/ mm Hg
c. Puls:	/min regelmæssig ☐ / uregelmæssig ☐
d. Respirationsfrekvens:	/min

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

e. Pupilstørrelse:	store ☐ / middel ☐ / små ☐
f. Pupilreaktion normal ?	Ja ☐ / nej ☐
g. Sidedorskel størrelse/reaktion ?	Ja ☐ / nej ☐
h. Evt. måling af BAK (alcometer):	
i. Beskriv evt. friske læsioner:	

KONKLUSION:	
a. Undersøgtes tilstand skønnes ikke behandlingskrævende.	
b. Undersøgte bør umiddelbart undersøges yderligere.	
c. Andet, herunder supplerende bemærkninger.	

Denne lægeerklæring må kun anvendes i forbindelse med undersøgelse af indsatte i politiets detentioner. Erklæringer er afgivet på grundlag af en samlet klinisk vurdering af undersøgtes tilstand på undersøgelsestids-punktet. **Hvis tilstanden på nogen måde forværres bør undersøgelsen gentages, og i tilfælde af hurtig forværring bør undersøgte straks bringes til sygehus.**

Lægens navn, adresse, tlf.nr. og SE-nummer (stempel eller maskinskrift):	Erklæringens dato og lægens underskrift:

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

Bilag 2 - Detentionsblanket**DETENTIONSBLANKET**

(vedr. berusere, anholdte, tilbageholdte og anstaltdømte, der indsættes i detentionen)

Navn:	Cpr.nr.:		
Bopæl:	Postnr.:	By:	
Indsat af:			
AP/nr.:	Detention nr.		
Grundlaget for indsættelsen:			
Beruser ☐			
Påvirket af spiritus o.a.:	Let ☐	Middel ☐	Svært ☐
Anholdt ☐			
Anholdt den , kl. , af			
Påvirket af spiritus o.a.:	Let ☐	Middel ☐	Svært ☐
Tilbageholdt ☐			
Kendelse af den , jf. Rpl. Kap. 5, § 18, stk. 1, nr. 1, nr. 2, nr. 3 og/eller stk. 2. Frist den			
Fristforlængelser			
Anstaltdømt ☐			
Dom af den	Foranstaltning	Forventet løsladelsesdato:	
Lægeundersøgelse:			
Beruser ☐	Selv mordstruet/selv mord kan ikke udelukkes ☐	syg ☐	Tilskadekommen ☐
Fremstillet den , kl. , af			
Fremstillet den , kl. , af			
Fremstillet den , kl. , af			
Visitation:			
Foretaget den , kl. , af			
Foretaget den , kl. , af			
Fratagne effekter:			
Fratagne penge: sedler, kr.:	Mønter kr.:	I alt	kr.
Kvittering for udleverede effekter:			
Indsatte	Polititjenestemand		
Løsladelse:			
Foretaget den , kl. , af			
Underskrift			

Bilag 3 – Blanket vedr. afprøvning af brandmelderfunktion

**Blanket vedr. afprøvning af
Brandmelderfunktion**

Dato	Afprøvning foretaget af:	Fungerede tilfredsstillende	Fejl udbedret / taget skridt til udbedring af fejl.

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

Bilag 4 – Cirkulæreskrivelse

Vedlagt fremsendes min dagsbefaling nr. 1 af den 21. april 2004 om frihedsberøvelse i politiets detentioner. Dagsbefalingen erstatter dagsbefaling I nr. 45 af 28/3-2001 med tilhørende cirkulæreskrivelser m.v. og træder i kraft 7 dage efter modtagelsen af dagsbefalingen pr. fax.

Retningslinierne om arrester og detentioner er i tidens løb blevet ændret, præciseret og suppleret flere gange, enten i form af ændringer af dagsbefalingen eller i form af cirkulæreskrivelser der supplerer, ændrer eller præciserer bestemmelserne.

Baggrunden for den nye dagsbefaling er et ønske om at føre retningslinierne ajour med de seneste års erfaringer på området og et ønske om at samle dem på et sted i en mere systematisk og overskuelig form.

Folketingets Ombudsmands anbefalinger i forbindelse med institutionens inspektioner af anstalter og detentioner i Grønland er indgået i overvejelserne.

Endvidere har Rigsadvokaten anmodet mig om – med henblik på at forbedre sikkerheden for indsatte i detentionerne - at ændre retningslinierne for visitation forud for anbringelse i detentionen. Rigsadvokaten har henvist til erfaringerne fra en række sager om selvmord og selvmordsforsøg i løbet af de seneste år.

Af hensyn til overskueligheden har jeg struktureret retningslinierne på en sådan måde, at reglerne for de 4 forskellige kategorier af indsatte i detentionerne nu er samlet i hvert sit afsnit, der i princippet udtømmende gør op med hvilke retningslinier, der er gældende. Det er mit håb, at den ændrede systematik vil gøre det lettere at arbejde med reglerne.

Idet jeg i øvrigt henviser til dagsbefalingen skal jeg om de væsentligste ændringer og justeringer fremhæve følgende:

- I de indledende almindelige bestemmelser i afsnit 1. er indarbejdet de retningslinier der i den hidtidige dagsbefaling var indeholdt i bilag 1, Instruks for anvendelse af af bærbar radio samt for TV-overvågning i forbindelse med overvågning af indsatte i detentionerne. Der indføres en blanket til påføring af resultatet af de månedlige afprøvninger af brandmelder funktionen, se bilag 3.

- For overskuelighedens skyld er reglerne for de 4 forskellige kategorier af indsatte som allerede nævnt samlet i hver sit afsnit, der udtømmende gør op med hvilke retningslinier, der er gældende.

- Reglerne om lægefremstilling er præciseret.

- Reglerne om visitation er præciseret og skærpet i forhold til tidligere, idet der nu – bl.a. på baggrund af erfaringerne fra de omhandlede sager vedrørende selvmord og selvmordsforsøg i detentionerne – specifikt skal foretages en undersøgelse af hvorvidt der i beklædningsgenstande

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

---

er snoretræk eller lignende, der kan udtages af tøjet, ligesom det er foreskrevet, at beklædningsgenstande, hvis dette er tilfældet, skal fratages den indsatte eller snoren om muligt udtages af tøjet.

- Reglerne om tilsyn er ændret og tildels skærpet, således at der i detentioner beliggende i samme by som en politistation (dog ikke Nuuk) og i detentioner i områder uden fast politibetjening, som minimum skal føres fysisk tilsyn med indsatte 4 gange i døgnet indenfor bestemte tidsrum. Der er endvidere fastsat retningslinier for i hvilket omfang "teknisk tilsyn" kan træde i stedet for "fysiske tilsyn". Reglerne for tilsyn er ens for alle fire kategorier af indsatte.

- Reglerne om dokumentation er præciseret, herunder med indførelse af en særlig blanket til brug for lægefremstilling (bilag 1), en ny detentionsblanket bilag 2) og en blanket vedrørende afprøvning af brandmelderfunktionen i detentioner (bilag 3).

Jeg har samtidig besluttet at ændre formen for dagsbefalingssystemet. Med den igangværende udbygning af politikredsens EDB systemer samt opbygningen af et netværk, der omfatter alle politidistrikter, vil det i løbet af kort tid blive muligt for politimesterembedet at kommunikere elektronisk med alle politidistrikter og for politidistrikterne at kommunikere elektronisk indbyrdes. Det er på denne baggrund min opfattelse, at tiden er løbet fra dagsbefalinger i den hidtil kendte trykte udgave.

Nye dagsbefalinger vil derfor blive udsendt i almindeligt A4 format og når det – formentlig i løbet af indeværende år - bliver teknisk muligt, distribueret elektronisk via politikredsens netværk. I forbindelse med fremtidige ændringer af gældende dagsbefalinger vil jeg ligeledes benytte lejligheden til at konvertere dagsbefalingen til det nye system. Det er herudover min tanke i løbet af en periode at gennemgå og revidere dagsbefalingssamlingen. I forbindelse hermed vil alle de trykte dagsbefalinger enten blive ophævet eller konverteret til det nye system.

I det nye system vil der ikke – som i det hidtidige system - blive foretaget nogen inddeling af dagsbefalingerne i grupper. Dagsbefalinger vil derfor fremover alene blive forsynet med et fortløbende nummer. "Nye" dagsbefalinger skal i kronologisk rækkefølge opbevares samlet i et ringbind. Der vil senere blive udarbejdet indholdsfortegnelse og emneregister til den nye dagsbefalingssamling.

Med venlig hilsen.

Anders Linnet

Den 20. april 2004

55PM-10263-00001-04

Bilag 5 – Rundskrivelse**Vedr.: Dagsbefaling nr. 1 af 20. april 2004 om frihedsberøvelse i arrester og detentioner mv.**

Som bilag 1 til ovennævnte dagsbefaling, der blev udsendt den 20. april 2004, er vedlagt en standardlægeerklæring som distrikterne skal anmode lægen om at anvende i forbindelse med lægeundersøgelse af detentionsanbragte mv.

Skulle den situation opstå, at en læge nægter at anvende den udsendte standardlægeerklæring, skal distriktet søge at gennemføre fremstillingen for lægen efter den hidtil gældende praksis, samt i en rapport anføre at lægen har nægtet at udfylde standardlægeerklæringen og samtidig angive lægens bemærkninger til, om detentionsanbringelsen kan finde sted ud fra en lægelig vurdering. I de situationer, hvor der ingen lægelig begrundelse er for, at detentionsanbringelse bør undlades, kan distriktet eksempelvis i rapporten anføre følgende:

" _____ blev den _____ kl. _____ på sygehuset i _____ undersøgt af læge _____ med henblik på konstatering af, hvorvidt det ud fra en lægefaglig vurdering er forsvarligt at anbringe pågældende i detentionen.

Lægen nægtede at udfylde standardlægeerklæringen (Dagsbefaling nr. 1 af 20. april 2004 – bilag 1).

Lægen udtalte i forbindelse med undersøgelsen, at der ikke er lægelige omstændigheder, der taler imod, at pågældende detentionsanbringes."

Rapporten hæftes herefter sammen med den ikke-udfyldte standardlægeerklæring og en eventuel anden skriftlig erklæring fra lægen, hvorefter rapporten mv. opbevares i overensstemmelse med reglerne i dagsbefaling nr. 1, afsnit 2.8 om dokumentation og opbevaring af detentionsblanketter, lægeerklæringer mv.

Det skal endvidere til orientering oplyses, at jeg vil søge at opnå en egentlig aftale med Sundhedsvæsenet om anvendelsen af standardlægeerklæringen i forbindelse med detentionsanbringelser mv.

Med venlig hilsen

Bjørn Tegner Bay
politiassessor

**OM BEHANDLINGEN AF VOLDS- OG SÆDELIGHEDSSAGER
EN FORSØGSORDNING.**

1. INDLEDNING.....	2
2. HVILKE SAGER OMFATTES AF RETNINGSLINIERNE	3
3. HVILKE SAGER OG AFGØRELSER OMFATTES AF POLITIDISTRIKTERNES SELVSTÆNDIGE KOMPETENCE	4
4. OM SAGSBEHANDLING I DE SAGER SOM IKKE ER OMFATTET AF STATIONSLEDERNES SELVSTÆNDIGE KOMPETENCE.....	5
5. GENERELT OM SAGSBEHANDLINGEN AF VOLDS- OG SÆDELIGHEDSSAGER.....	7
6. SÆRLIGT OM VIDEOAFHØRING AF BØRN I SÆDELIGHEDSSAGER.....	10
7. SÆRLIGT OM RETSLÆGELIG UNDERSØGELSE AF FORURETTEDE.....	13
8. VALG – OG UDMÅLING AF FORANSTALTNINGER.....	14
8.1. KRIMINALLOVENS ALMINDELIGE REGLER OM SANKTIONSVALGET.....	14
8.2. SÆRLIGT OM UDFORMNING AF BØDEPÅSTANDE.....	15
8.3. VALG- OG UDMÅLING AF FORANSTALTNINGER I VOLDSSAGER.....	15
8.4. VALG- OG UDMÅLING AF FORANSTALTNINGER I SÆDELIGHEDSSAGER.....	18
9. UNDERRETNING OM SÆRLIGE SAGER.....	20
10. REVISION AF RETNINGSLINIERNE	21
11. OM ANSVARET FOR OVERHOLDELSEN AF BESTEMMELSERNE.....	22
12. IKRAFTTRÆDELSE M.V.....	23

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

1. Indledning.

Baggrunden for retningslinierne i denne dagsbefaling er de lange sagsbehandlingstider i volds- og sædelighedssager i en række politidistrikter, men især hos distriktsjuristerne i politimesterembedet og de sagsbunker, som er en følge af dette "flaskehalsproblem".

Formålet med retningslinierne er at effektivisere sagsbehandlingen af volds- og sædelighedssager og at forkorte sagsbehandlingstiderne, således at de fremover opfylder målsætningerne i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 22. december 1997 (det vil sige, at 75% af sagerne behandles indenfor 30 dage i politidistrikterne og indenfor 30 dage i politimesterembedet).

Det er herudover hensigten, at erfaringerne med den midlertidige forsøgsordning som retningslinierne er udtryk for – i forbindelse med en mere gennemgribende revision af hele anklagevirksomhedsområdet senere i år – skal indgå i overvejelserne om på længere sigt at henlægge flere sager under politidistrikternes selvstændige kompetence og i vurderingen af, om det på længere sigt vil være muligt ad denne vej at nedsætte sagsbehandlingstiden i kriminalsagerne, uden at det medfører en utilfredsstillende forringelse af kvaliteten af sagsbehandlingen.

Den væsentligste nyskabelse i retningslinierne er forskrifterne om "elektronisk" forelæggelse af sagerne for politimesterembedet, hvilket vil sige forelæggelse uden sagernes bilag, alene på grundlag af politidistrikternes indstillinger, hvor de relevante oplysninger i sagen er ekstraheret i særlige standardformularer og som vedlægges udkast til anklageskrift, bevisfortegnelse eller div. slutningsskrivelser.

I og med at afgørelsen af volds- og sædelighedssagerne efter retningslinierne som udgangspunkt forudsættes truffet alene på grundlag af de af politidistrikterne ekstraherede oplysninger indebærer ordningen, at politidistrikterne pålægges et større ansvar for sagsbehandlingen og kvaliteten heraf end hidtil.

2. Hvilke sager omfattes af retningslinierne i denne cirkulæreskrivelse?

- 2.1.Sager om vold efter kriminallovens § 60.
- 2.2.Sager om blodskam efter kriminallovens § 49.
- 2.3.Sager om voldtægt efter kriminallovens § 51, samt jfr. § 52 a.
- 2.4.Sager om kønslig udnyttelse efter kriminallovens § 52, samt jfr. § 52 a.
- 2.5.Sager om kønsligt forhold til børn efter kriminallovens § 53.
- 2.6.Sager om forførelse efter kriminallovens § 54
- 2.7.Sager om blufærdighedskrænkelser efter kriminallovens § 56.
- 2.8.Sager om børnepornografi efter kriminallovens § 56a.

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

3. Hvilke sager og afgørelser omfattes af politidistrikternes selvstændige kompetence og skal som følge heraf ikke forelægges for politimesterembedet ?

Det er fortsat hovedreglen, at spørgsmålet om kriminalsagers afgørelse skal forelægges for de juridisk uddannede anklagere i politimesterembedet. I de nedenfor opregnede tilfælde kan afgørelse dog træffes af stationslederen uden forelæggelse.

- 3.1. Henlæggelse af sager som uopklarede (berostillelse) med mindre der er tale om alvorlige sager eller sager hvor der foreligger forhold, der gør det naturligt, at afgørelsen træffes af mig.
- 3.2. Tiltalerejsning (herunder udsendelse af bødeforelæg) i sager om vold efter kriminallovens § 60, hvor der efter voldens karakter og omfang alene er spørgsmål om bøde, betinget dom eller dom til forsorg (og/eller konfiskation samt erstatning). Der henvises nærmere til afsnit 8.3 nedenfor om "almindelig vold" og "simpel vold".
- 3.3. Tiltalerejsning (herunder udsendelse af bødeforelæg) i sager om blufærdighedskrænkelser efter kriminallovens § 56 i form af befølinger uden på tøjet, ekshibitionisme, verbal uterlighed, beluring, forevisning af utugtige billeder og tekster o.l., forudsat der ikke er spørgsmål om særlige foranstaltninger overfor unge lovovertrædere eller psykisk abnorme lovovertrædere.

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

4. Om forelæggelse og sagsbehandling i de sager som ikke er omfattet af stationsledernes selvstændige kompetence ?

Forelæggelse sker ved at politidistriktet via Outlook sender en e-mail til "Grønland Forkontoret" med tilkendegivelse om, at en bestemt sag (identificeret ved j.nr.) hermed forelægges.

Forinden forelæggelsen skal politidistriktet i NORDPOL/WORD-systemet have:

- udfyldt en eller flere af de forelæggelsesblanketter, der er optaget som bilag 1 og bilag 2 til denne dagsbefaling og som er tilgængelige i WORD-systemet under "Lokal (PM)", "Anklager", "3.6 Elektronisk forelæggelse i volds- og sædelighedssager" (udfyldte blanketter gemmes i u-drevet) og
- have udfærdiget udkast til anklageskrift med bevisfortegnelse, bødeforelæg eller div. slutningsskrivelser m.v., (dokumenterne flyttes fra u-drevet til Arkivet, således at de ikke slettes efter 30 dage).

Forkontoret i politimesterembedet udskriver den pågældende e-mail, udfinder og udskriver den eller de omhandlede forelæggelsesblanketter og udkast til anklageskrift og bevisfortegnelse og/eller slutningsskrivelser m.v. og videregiver materialet til vedkommende distriktsjurist til foranstaltning. Forkontoret opdaterer i forbindelse hermed historik og sagsplacering i journalssystemet.

Distriktsjuristen besvarer efter endt sagsbehandling forelæggelsen ved en e-mail.

Såfremt distriktsjuristen vurderer, at sagen kan behandles i politimesterembedet alene på grundlag af de oplysninger, der er ekstraheret i forelæggelsesblanketterne, bemyndiges politidistriktet til at underskrive anklageskrift med bevisfortegnelse og/eller div. slutningsskrivelser m.v. Det påhviler i så fald politidistriktet at tilbageføre anklageskrift m.v. til u-drevet, således at dokumenterne bliver underlagt almindelig sletteprocedure. Hvis distriktsjuristen undtagelsesvis selv udskriver og underskriver anklageskrift m.v. påhviler det distriktsjuristen selv at flytte dokumenterne tilbage til u-drevet.

Såfremt distriktsjuristen af hensyn til sagsbehandlingens kvalitet ikke mener at kunne behandle sagen alene på grundlag af oplysningerne i forelæggelsesblanketterne anmodes politidistriktet ved e-mail om at forelægge sagen med bilag på sædvanlig vis.

Distriktsjuristen afleverer kopi af sin svar e-mail til forkontoret, der foretager opdatering af historik og sagsplacering i journalssystemet.

Det bemærkes, at fremgangsmåden med digital forelæggelse har konsekvenser for hvem der i sagsplaceringsbilledet skal anføres som aktuel sagsbehandler. "Aktuel sagsbehandler" (og Sagsbehandler distrikt) er også efter elektronisk forelæggelse sagsbehandleren i distriktet (henholdsvis distriktet), idet originalsagen fortsat befinder sig der.

"Ansvarlig sagsbehandler" er derimod - som ved traditionel forelæggelse - distriktsjuristen.

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

I "bemærkningsfeltet" skal politidistriktet anføre, at sagen er forelagt elektronisk med udkast til anklageskrift og bevisfortegnelse eller div. slutningsskrivelser ligesom forkontoret skal anføre, at e-mail og de omhandlede dokumenter er videregivet til distriktsjuristen.

Opmærksomheden henledes iøvrigt på, at rykkerdatoen såvel i politidistriktet som i politimesterembedet skal ændres fra 60- til 30 dage af hensyn til overholdelse af de gældende retningslinier for sagsbehandlingstider i volds- og sædelighedssager.

5. Generelt om sagsbehandlingen

- Det almindelige princip om forening af flere sager mod den samme sigtede under samme sag brydes i volds- og sædelighedssager af hensyn til at opnå en hurtig afgørelse af sagerne. Sagerne skal derfor fremmes uafhængig af andre verserende sager, medmindre det ikke vil betyde en forhaling af sagsbehandlingstiden at andre forhold inddrages. Dette betyder som udgangspunkt, at sagerne ikke skal afvente færdigefterforskningen af allerede verserende sager og at verserende sager der er indbragt for kredsretten ikke skal tilbagekaldes med henblik på sammenlægning, ligesom sagerne ikke skal afvente færdigbehandlingen af eventuelle nye forhold. Hvis den sigtede er tilbageholdt vil det som oftest være muligt at prioritere behandlingen af det samlede sagskompleks på en sådan måde, at en sammenlægning ikke vil medføre en nævneværdig forhaling af sagens behandling. Andre verserende sager vil i øvrigt efter omstændighederne efterfølgende kunne slutes i medfør af Kriminallovens § 89, jfr. Retsplejelovens kap. 5, § 19, stk. 2. Tvivlsspørgsmål om udskillelse og sammenlægning bør telefonisk forelægges for distriktsjuristen.
- 75 % af sagerne skal i overensstemmelse med justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 22/12-1997 behandles indenfor 30 dage i politidistrikterne og indenfor 30 dage i politimesterembedet. Sagerne skal på denne baggrund – i forhold til andre kriminalsager - prioriteres næst efter sager hvor den sigtede er tilbageholdt. De 30 dage i distriktet regnes fra identifikationen af gerningsmanden til sagen enten sendes til kredsretten til berømmelse eller forelægges for politimesterembedet. I politimesterembedet regnes 30 dages fristen fra tidspunktet for modtagelsen af politidistriktets indstilling til afgørelsen af sagen meddeles politidistriktet.
- Blandt andet for at markere sagernes hastende karakter skal der ved behandlingen af alle volds- og sædelighedssager anvendes et særligt arbejdsomslag (PG 69). Omslaget er rødt og er forsynet med en afkrydningshuskeliste, der skal følges og afkrydses med henblik på at sikre en hurtig og ensartet behandling af sagerne.
- I sager med flere sigtede oprettes som udgangspunkt særskilte sager for hver enkelt sigtede, således at sagerne kan behandles og pådømmes hver for sig og uafhængig af hinanden. I det omfang det er praktisk muligt og ikke vil føre til en uforholdsmæssig forlængelse af sagsbehandlingstiden bør sager der på denne måde er adskilt dog - af procesøkonomiske grunde - berammes- og behandles under et.
- Personundersøgelse skal alene udarbejdes i sager, hvor der er spørgsmål om dom til forsorg (kriminallovens kap. 26), særlige foranstaltninger overfor unge lovovertrædere (kriminallovens kap. 28) eller særlige foranstaltninger overfor psykisk abnorme lovovertrædere (kriminallovens kap. 29). Personundersøgelse skal således ikke indhentes hvis der efter Grønlands Landsrets praksis alene er spørgsmål om anbringelse i anstalt, betinget dom eller bøde, med mindre det i særlige situationer skønnes hensigtsmæssigt af hensyn til sanktionsspørgsmålet, f.eks fordi der er tale om en forbrydelse af en sådan grovhed eller en forventet foranstaltning af en sådan størrelse, at man nærmer sig området for de sagstyper, hvor der skal gennemføres mentalundersøgelse. Herudover skal der indhentes personundersøgelse, hvis sigtede skal undergives mentalundersøgelse eller hvis der skønnes at være behov for oplysninger om den sigtedes personlige forhold til brug for

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

afgørelsen af, hvorvidt der bør iværksættes mentalundersøgelse. I sager hvor der herefter skal udfærdiges personundersøgelse iværksættes proceduren straks i forbindelse med identifikationen af gerningsmanden.

- Den patrulje, der sendes til gerningsstedet skal så vidt muligt færdigbehandle sagen. Afhøring af forurettede, sigtede og vidner skal så vidt muligt foretages allerede i forbindelse med udrykning til gerningsstedet eller i umiddelbar forbindelse hermed. Hvis sigtede ikke kan afhøres på grund af beruselse skal han søges afhørt inden løsladelse. I bygdesager, hvor der foretages udrykning, skal sagen så vidt muligt færdigbehandles under udrykningen. Hvis der ikke foretages udrykning til bygden skal sagen så vidt muligt færdigbehandles under det først kommende bygdebesøg. Telefonisk afhøring skal i sådanne tilfælde overvejes som alternativ til afhøring under førstkommande bygdebesøg, dog ikke i sager hvor der er spørgsmål om anbringelse i anstalt.
- Fremsendelse af sager til andre politidistrikter med henblik på foretagelse af subsidiære udenretlige afhøringer skal så vidt muligt ske pr. telefax.
- Manglende sigtede, forurettede og vidner skal opsøges aktivt og vedholdende. Dette indebærer, at der løbende skal rettes henvendelse til personer og myndigheder, der kan antages at være bekendt med den søgtes opholdssted, herunder f.eks. familie, arbejdsgiver eller kommunale myndigheder.
- Genafhøring skal kun foretages i tilfælde af væsentlige uoverensstemmelser imellem forklaringer, der må antages at kunne få væsentlig betydning for sagens afgørelse og i tilfælde af væsentlige nye oplysninger. Tvivlsspørgsmål om nødvendigheden af yderligere efterforskningskridt bør drøftes telefonisk med distriktsjuristen.
- Samtykke til indhentelse af politiattest skal så vidt muligt sikres ved første kontakt med forurettede. Hvis det – f.eks. fordi der er tvivl om farligheden af den udøvede vold – er påkrævet at indhente en egentlig lægeerklæring, bør det ske sideløbende med sagens behandling i øvrigt og forelæggelse af sagen for politimesterembedet bør ikke afvente erklæringen.
- Det skal i forbindelse med efterforskningen undersøges om forurettede har erstatningskrav i anledning af den strafbare handling. Rapporten skal indeholde oplysning herom og om beløbets størrelse. Hvis flere sigtede er erstatningsansvarlige hæfter de solidarisk for erstatningskravet ”en for alle og alle for en” (i så fald er det en betingelse for at sagerne mod nogen af dem kan afgøres med et udenretligt bødeforelæg, at vedkommende har erklæret at ville betale hele erstatningsbeløbet). Når efterforskningen er afsluttet skal forurettede der har erstatningskrav, inden sagen forelægges for politimesterembedet med indstilling om tiltalerejsning ved kredsretten, til rapport gøres bekendt med, at kravet vil blive medtaget i sagen, og at forurettede i retten må medbringe dokumentation for kravet, såfremt det lader sig dokumentere. Politiet skal vejlede forurettede om, hvilken dokumentation der er påkrævet. Anklageskriftet skal indeholde oplysning om erstatningssøgendes navn og bopæl og om kravets størrelse. I sager med flere sigtede, hvor der rejses tiltale mod hver enkelt i hver sin sag, bør det af anklageskriftet klart fremgå, at forholdet er forøvet i forening med en eller flere andre (skadevoldere), hvis sager behandles

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

særskilt. Erstatningskravet skal anføres med det fulde beløb og uden angivelse af en eventuel solidarisk hæftelse. Kredsdommeren afgør om et erstatningskrav skal henvises til civilt søgsmål. Om underretning til forurettede efter domsafsigelsen henvises til dagsbefaling II nr. 16.

- Forurettede skal vejledes om mulighederne for at søge erstatning hos Nævnet vedrørende erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (c/o Landsdommeren, postbox 1040, 3900 Nuuk). Politiet bør om fornødent være den forurettede behjælpelig med at udfylde ansøgnings-blanketsættet. Underretningsslippen sendes umiddelbart til nævnet og politimesterembedet, og når sagen er afgjort, sendes ansøgningsskemaet, såfremt ansøgningen af ansøgeren er afleveret til politiet, til nævnet vedlagt kopi af sagens dokumenter og en eventuel domsudskrift eller kopi af bødeforelæg.
- Unødvendige udsættelser af sager, der verserer for kredsretten, skal så vidt muligt undgås. Det skal derfor konsekvent påses, at alle relevante vidner er indkaldt og at indkaldelserne er behørigt forkyndt. Tiltalte, der har erkendt til politirapport, men nu nægter, skal så vidt muligt afhøres grundigt forinden sagen begæres udsat med henblik på (yderligere) bevisførelse. Ved afhøringen skal det søges afklaret i hvilket omfang tiltalte kan erkende sig skyldig og i benægtende fald hvilken yderligere bevisførelse der vil være behov for. Ved mindre afvigelser bør sagen efter omstændighederne fremmes på trods af tiltaltes benægtelse. Dette gælder især hvis der foreligger andre beviser, f.eks. i form af politiattester eller andre objektive beskrivelser af skader m.v. Med henblik på at undgå unødige udsættelser skal den mødende anklager forholde sig kritisk til begæringer fra bisiddere om yderligere undersøgelser eller yderligere bevisførelse, jfr. Retsplejelovens kapitel 5, § 29. Der skal således protesteres imod begæringer, herunder om indkaldelse af yderligere vidner, hvis bevisførelsen skønnes at være irrelevant. I tilfælde af udsættelse skal der fremsættes begæring om, at retten med det samme berammer nyt retsmøde, hvortil tiltalte straks kan tilsiges til retsbogen. Af resursemæssige grunde bør samme anklager så vidt muligt møde ved efterfølgende retsmøder, med mindre det vil medføre unødvendig forhaling af sagen.
- I tilfælde af vidners udeblivelse skal det i de konkrete tilfælde overvejes om vidnet uden væsentlig betydning for sagens afgørelse kan frafalde. Spørgsmålet bør eventuelt forelægges telefonisk for distriktsjuristen under en kort udsættelse af retsmødet.

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

6. Særligt om videoafhøring af børn i sædelighedssager.

Ved cirkulæreskrivelse nr. 86 af 11/11-2002 blev der - på grundlag af en rapport afgivet af en arbejdsgruppe under Retsvæsenkommissionen - iværksat en forsøgsordning med videoafhøring af børn i sædelighedssager. Ordningen tog - med de forskelle der følger af de særlige grønlandske forhold - udgangspunkt i den praksis, der havde udviklet sig i Danmark. Efter iværksættelsen af forsøgsordningen i Grønland er der i Danmark ved lov nr. 228 af 2/4-2003 i den danske retsplejelovens § 731a, § 745e og § 877a indført særlige regler om videoafhøring, som på enkelte punkter bryder med indholdet af den tidligere danske praksis og dermed også den grønlandske forsøgsordning. Da det hele tiden har været hensigten, at den grønlandske ordning i alt væsentligt skulle følge den danske ordning, fastlægges det nærmere indhold af forsøgsordningen i det følgende således som den ser ud efter lovændringen i Danmark.

- ordningen indebærer, at der under efterforskningen foretages en afhøring af det implicerede barn, at afhøringen optages på video og efterfølgende dokumenteres i retten under domsforhandlingen.
- formålet med ordningen er at skåne børn, der har været ude for seksuelle overgreb imod at skulle afhøres flere gange og ofte længe efter sagens start.
- ordningen finder anvendelse i sager, hvor børn under 12 års alderen har været udsat for seksuelle overgreb i form af samleje eller anden kønslig omgang end samleje.
- afhøringen foretages så vidt muligt af en polititjenestemand, som har gennemført et sædelighedskursus i politiskoleregi. Afhøring ved en polititjenestemand, der ikke opfylder den omhandlede betingelse, kan kun ske efter drøftelse med vedkommende distriktsjurist.
- politikredsen råder over 2 sæt videoudstyr, som beror i henholdsvis Nuuk og Kangerlussuaq, hvorfra det kan rekvireres telefonisk og hvorfra det vil blive afsendt med først mulige flyafgang.
- afhøringen bør forberedes om muligt i form af et tillidskabende besøg i forurettedes hjem hvor sagsbehandleren kan danne sig et indtryk af miljøet og kort gøre barnet bekendt med anledningen til afhøringen.
- afhøringen foretages på det (tidligst mulige) tidspunkt hvor sagsbehandleren skønner, at barnet er i stand til at afgive en sammenhængende forklaring. Det kan efter omstændighederne være nødvendigt at foretage flere videoafhøringer, f.eks. hvis sigtede efterfølgende har afgivet en forklaring, som skal foreholdes forurettede.
- afhøringen foretages så vidt muligt et sted, hvor barnet føler sig trygt, f.eks. hjemmet eller en institution.
- i overensstemmelse med Dagsbefaling II, nr. 21 skal der under en videoafhøring være en repræsentant for de lokale sociale myndigheder til stede.

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

- det bør undgås, at forældre eller andre af barnets nærmeste er til stede under videoafhøringen (de pågældende skal ofte selv afgive vidneforklaring i sagen).
- Den mistænkte eller sigtedes bisidder skal være til stede under afhøringen. Det må antages, at bisidderen har pligt til at overvære afhøringen på samme måde, som han har pligt til at være til stede under domsforhandlingen. Bisidderen skal opholde sig i et særskilt lokale hvorfra han via en monitor kan følge afhøringen. Hvis bisidderen ikke har mulighed for inden for ganske kort tid efter politiets modtagelse af anmeldelse i sagen at medvirke ved videoafhøringen, må retten anmodes om at beskikke en ny bisidder.
- Bisidderen må under videoafhøringen stille sine spørgsmål til barnet gennem den afhørende polititjenestemand.
- den mistænkte eller sigtede har ikke krav på at overvære afhøringen, ej heller fra et andet lokale via en monitor.
- den mistænkte eller sigtede har derimod krav på efterfølgende sammen med sin bisidder at gennemse videoafhøringen og skal vejledes om sin ret hertil. Af hensyn til en eventuel genafhøring af barnet bør gennemsynet ske snarest muligt efter afhøringen, idet en væsentlig udskydning heraf kan betyde, at en anmodning om genafhøring afvises af hensyn til barnet. Adgangen til efterfølgende gennemsyn er frivillig. Hvis mistænkte eller sigtede afstår fra gennemsyn skal han gøres bekendt med, at han ikke efterfølgende kan anfægte anvendelsen af videooptagelsen som bevis alene under henvisning til, at han ikke har set videooptagelsen forud for domsforhandlingen.
- Den mistænkte eller sigtede og dennes bisidder kan fremsætte begæring om, at der foretages en genafhøring af barnet. Begæringen kan kun forventes imødekommet af retten hvis den efter en konkret vurdering kan anses for rimelig begrundet, f.eks. fordi der er fremkommet nye oplysninger efter den første afhøring af barnet, eller fordi der ønskes stillet nye relevante spørgsmål til barnet. Begæring skal – af hensyn til barnet - fremsættes snarest muligt (så vidt muligt inden 2 uger efter gennemsyn af den første afhøring). Den mistænkte eller sigtede skal vejledes herom. Begæringer om genafhøring forelægges telefonisk for vedkommende distriktsjurist.
- tvist mellem politiet og den mistænkte eller sigtede og bisidderen om gennemførelsen af videoafhøring eller om hvorvidt der skal foretages genafhøring indbringes for kredsretten. Hvis der opstår uenighed mellem politiet og bisidderen forelægges sagen telefonisk for distriktsjuristen.
- evt. bisidderskifte efter gennemførelse af videoafhøring kan ikke antages at have betydning for videoafhøringens anvendelse som bevis under domsforhandlingen.
- i øvrigt vil det afhænge af karakteren og betydningen af den forskrift, der i givet fald er tilsidesat i forbindelse med videoafhøringen, om den kan anvendes som bevis under

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

domsforhandlingen. Afgørelsen heraf må i overensstemmelse med princippet om den fri bevisbedømmelse overlades til den dømmende ret.

- forinden afhøringen skal barnet sandhedsformanes som omstændighederne tilsiger.
- en afhøring bør ikke udstrækkes ud over i størrelsesordenen 1 time uden afbrydelse.

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

7. Særligt om retslægelig undersøgelse af forurettede.

Der henvises herom til cirkulæreskrivelse nr. 84 af 14/6-2002 om personundersøgelsessæt (de såkaldte "PU-kits") til anvendelse i alvorlige volds- og sædelighedssager og afsnit 5. i cirkulæreskrivelse nr. 86 af 11/11-2002 om afhøring og undersøgelse af børn, som har været udsat for seksuelle overgreb.

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

8. Valg – og udmåling af foranstaltninger.**8.1. Kriminallovens almindelige regler om sanktionsvalget.**

Foranstaltningerne er i medfør af kriminallovens § 85:

- bøde, jfr. kapitel 24,
- betinget dom, kapitel 25,
- dom til forsorg, kapitel 26,
- anbringelse i anstalt i Grønland eller i Danmark, kapitel 27,
- særlige foranstaltninger overfor unge lovovertrædere, kapitel 28,
- særlige foranstaltninger overfor psykisk abnorme lovovertrædere, kapitel 29,
- fortabelse af rettigheder, kapitel 30 og
- konfiskation, kapitel 31.

Ifølge § 86 er det retten der træffer bestemmelse om hvilken af foranstaltningerne der skal anvendes. Når særlige forhold taler for det kan retten undlade at træffe bestemmelse om anvendelse af nogen foranstaltning og hvis det findes formålstjeneligt i stedet ved en udtalelse i dommen tildele en advarsel.

Retten afgørelse om valg- og udmåling af foranstaltning skal i medfør af § 87 under fornøden hensyntagen til gerningens beskaffenhed og til samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art, træffes med særligt henblik på gerningsmandens personlighed og på, hvad der efter de foreliggende oplysninger må skønnes at være nødvendigt fra at afholde ham fra yderligere lovovertrædelser.

Til den almindelige udmålingsregel i § 87 knytter sig § 88 der foretager en opregning af en række forhold, som kan begrunde, at der idømmes en mindre indgribende foranstaltning, eller at der efter omstændighederne slet ikke idømmes nogen foranstaltning.

Efter kriminalloven har de specialpræventive hensyn til gerningsmandens individuelle og personlige forhold førstehierarkiet ved sanktionsfastsættelsen og med støtte i § 88 antages det, at der kan opstilles en formodningsregel for anvendelse af forsorgsdom. Det antages endvidere, at formodningsreglen kan udvides til også at omfatte den betingede dom som alternativ til forsorgsdom, således at valget imellem disse to foranstaltningstyper sker på grundlag af en vurdering af gerningsmandens behov for forsorgsmæssige foranstaltninger.

Bestemmelsen i § 87 forudsætter imidlertid også, at der ved sanktionsfastsættelsen skal tages fornøden hensyn til forbrydelsens beskaffenhed mv. Det er således forudsat, at der kan forekomme kriminalitet, der på grund af sin art og grovhed – uanset gerningsmandens personlige forhold – bør sanktioneres med mere indgribende foranstaltninger som eksempelvis anstaltsanbringelse. Ifølge § 102, stk. 1, skal anstaltsanbringelsen enten være påkrævet for at forebygge ny kriminalitet eller findes nødvendig af hensyn til den almindelige lovlydighed. Som specialpræventiv foranstaltning kan anstaltsanbringelse som udgangspunkt alene anses for

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

påkrævet, når andre foranstaltninger har vist sig utilstrækkelige med henblik på at afholde den pågældende fra at begå ny kriminalitet. Men herudover vil anstaltsanbringelse kunne anvendes som generalpræventiv foranstaltning, når det skønnes påkrævet for at afholde en bredere, ubestemt kreds af potentielle gerningsmænd fra at begå alvorlige lovovertrædelser.

Det henhører under domstolene at fastlægge, hvilken foranstaltning der skal anvendes samt, hvordan foranstaltningen skal udmåles, herunder om der eventuelt kan antages at foreligge forhold, som kan begrunde, at der udmåles en mindre indgribende foranstaltning. Domstolene skal dog udover gerningsmandens individuelle forhold også tage hensyn til grovheden af den konkrete lovovertrædelse. Lovovertrædelsens grovhed kan efter omstændighederne tillægges lige så stor eller større vægt end gerningsmandens personlige forhold.

I volds- og sædelighedssager fører de omhandlede principper i praksis ofte til domme om anstaltsanbringelse.

8.2. Særligt om udformning af bødepåstande.

Ved udformningen af bødepåstande skal der udover de almindelige hensyn i § 87 tages hensyn til gerningsmandens betalingsevne. Ved beregningen af bødestørrelser i kriminallovssager er udgangspunktet på denne baggrund, at bøden skal sættes i forhold til tiltaltes indkomstforhold. Der tages udgangspunkt i bruttoindtægten uden fradrag af skat og eventuelle bidragsforpligtelser mv. I sager hvor der er spørgsmål om eventuel bødeforanstaltning bør der derfor indhentes oplysninger om den sigtedes/tiltaltes økonomiske forhold.

I mangel af indtægter sættes bødens størrelse i forhold til den indtjeningsevne, som den pågældende må antages at være i besiddelse af, uanset om den udnyttes eller ej. SIK-overenskomsterne er vejledende ved vurderingen af en persons indtjeningsevne.

I mangel af konkrete oplysninger om indtægtsforholdene kan der som udgangspunkt gås ud fra, at en ugeløn for en voksen, ufaglært arbejder er 2.000 kr. Under særlige omstændigheder, f.eks. for så vidt angår elever, pensionister eller handicappede med nedsat indtjeningsevne, fastsættes bøden til et forholdsmæssigt mindre beløb.

8.3 Valg- og udmåling af foranstaltninger i voldssager.

I de følgende skematiske og vejledende retningslinier for udformningen af sanktionspåstanden i voldssager sondres der imellem "grov vold", "almindelig vold" og "simpel vold".

Henføringen af de enkelte sagstyper (f.eks. "selskabsvold" eller "familievold") til henholdsvis "grov vold", "almindelig vold" og "simpel vold" skal alene tages som udtryk for, at der i den normale sag af den omhandlede type vil foreligge de skærpende-, formildende- eller hverken skærpende eller formildende omstændigheder, som gør det rimeligt at henføre den til netop den af de tre kategorier hvorunder den er nævnt i oversigten.

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

Foranstaltningsvalget og den nærmere udmåling heraf beror på en konkret vurdering af de almindelige hensyn som er nævnt ovenfor og de følgende skematiske retningslinier er derfor alene tænkt som en vejledning til politidistrikterne.

De vejledende retningslinier tager i øvrigt udgangspunkt i førstegangsovertrædelser. I tilfælde af recidiv vil dette forhold indgå i overvejelserne som et skærpende moment såvel ved foranstaltningsvalget som ved udmålingen af foranstaltningens længde.

Det forudsættes endvidere at der er tale om enkeltstående overtrædelser. Hvis der foreligger en række ensartede overtrædelser til samtidig påkendelse vil dette forhold på tilsvarende måde indgå i overvejelserne som en skærpende omstændighed såvel ved foranstaltningsvalget som ved udmålingen af foranstaltningens længde.

"Grov vold".

Som typiske eksempler på "grov vold" kan nævnes:

- vold af særlig farlig karakter (i form af potentielt farlige angreb, f.eks. under anvendelse af skyde- eller stikvåben, halsgreb, tunge genstande, særlige redskaber som knøjern, slag mod særlig sårbare legemsdele, spark med spidse eller tunge støvler m.v.),
- særlig rå eller brutal vold (typisk i form af fortsat voldsudøvelse overfor et værgeløst eller ukampdygtigt offer eller angreb, der gennemføres på en særlig smerteforvoldende måde, eksempelvis tilføjelse af brandsår, piskning, ørebid eller indførelse af fremmedlegemer i offerets legemsåbninger),
- mishandling, herunder vold mod barn (typisk i form af en række voldshandlinger udøvet over en længere periode, der fremtræder som et udslag af gerningsmandens overlegne stilling i forhold til et offer, der ofte befinder sig i et afhængighedsforhold, eksempelvis voldshandlinger overfor eget barn, stedbarn eller plejebarn),
- gadevold (typisk i form af tilfælde hvor voldsmanden på gaden eller lignende steder overfalder ham ukendte personer, oftest uprovokeret af den overfaldne),
- hævn- og chikanevold (typisk i form af tilfælde hvor volden ikke udspringer af samvær, men udøves af ofte flere personer i forening, der opsøger offeret (ofrene) for at hævne tidligere (påståede) forurettelser eller på håndgribelig måde chikanere andre, f.eks. medlemmer af en rivaliserende gruppe),
- andet (eksempelvis i form af vold mod offentlig myndighed eller seksualvold).

Udgangspunktet er her anstaltsanbringelse, hvor foranstaltningens længde udmåles under hensyn til voldens grovhed og karakter, herunder eventuelle skaders omfang og alvor. Som eksempler på skærpende omstændigheder kan nævnes: behandlingskrævende skader, gerningsmanden har taget initiativ til volden, anvendelse af våben eller andre farlige genstande, volden udøvet af flere i forening, umotiveret eller meningsløs vold, vold begået mod sagesløs, recidiv med ligeartet kriminalitet (tidligere dømt for personfarlig kriminalitet)

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

Helt undtagelsesvis vil der kunne blive tale om at nedlægge påstand om enten forsorgsdom og tillægsbøde eller betinget dom og tillægsbøde alt efter om der er forsorgsbehov eller ej. Dette forudsætter dog, at der alene er tale om ringe skade og/eller at der foreligger flere formildende omstændigheder (f.eks. provokeret vold, ung alder, gode personlige forhold, særegne personlige forhold og sen anmeldelse).

"Almindelig vold"

Som typiske eksempler på "almindelig vold" kan nævnes:

- restaurationsvold (typisk i form af vold mod personer, der var gerningsmanden ubekendte, eller som han i forvejen var i selskab med eller tilfældigt var kommet i selskab med, i sjældnere tilfælde vold mod indehavere, tjenere, bartendere, dørmænd, udsmidere eller garderobepersonale m.v.),
- selskabsvold (beslægtet med restaurationsvold, blot med den forskel at volden udøves under drikkelag eller andet samkvem under private former og derfor typisk overfor personer, som gerningsmanden kendte i forvejen eller har inviteret til sit hjem),
- familievold (vold overfor ægtefælle, samlever, kæreste eller lignende, eventuelt en person som gerningsmanden tidligere har haft et sådant forhold til og nu har opsøgt),
- arbejdspladsvold m.v. (typisk vold der er resultatet af tilfældige konflikter på steder hvor mennesker arbejder sammen, eller hvor gerningsmanden og hans offer i øvrigt opholder sig eller bor sammen udenfor de foran nævnte selskabs- og familieforhold, f.eks. i fritidsklubber, anstalter m.v. samt vold i naboforhold),
- tilfældig konfliktvold (vold overfor personer som gerningsmanden forbigående er kommet i kontakt med, f.eks. taxachauffører, buschauffører, kontrollører).

Udgangspunktet er her forsorgsdom kombineret med bøde eller betinget dom kombineret med bøde afhængig af om der er forsorgsbehov.

Prøvetidens/tilsynstidens længde fastsættes under hensyn til voldens grovhed og karakter, herunder eventuelle skaders omfang. Tilsvarende gælder med hensyn til antallet af ugelønne.

Hvis der foreligger skærpende omstændigheder vil der kunne blive tale om anstaltsanbringelse, f.eks. som følge af voldens karakter (spark og tramp), fordi volden er udøvet overfor personer som er særlig udsatte for vold (f.eks. taxachauffører, buschauffører eller kontrollører m.v.) eller i tilfælde af behandlingskrævende skader.

Betinget dom/forsorgsdom uden bøde eller bøde alene vil omvendt kunne komme på tale hvis der foreligger en eller flere formildende omstændigheder.

"simpel vold"

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

I førstegangstilfælde, hvor den udøvede vold er mindre alvorlig og/eller hvor der i øvrigt foreligger andre formildende omstændigheder er udgangspunktet bøde.

Hvis volden ikke i sig selv kan karakteriseres som simpel, skal der sædvanligvis foreligge flere formildende omstændigheder.

Rene bødesager bør så vidt muligt søgt afgjort udenretligt af hensyn til nedbringelse af sagsbehandlingstiden.

8.4 Valg- og udmåling af foranstaltninger i sædelighedssager.

Som i voldssagerne beror foranstaltningsvalget og den nærmere udmåling heraf i sædelighedssagerne på den samme konkrete vurdering af de almindelige hensyn, som er nævnt ovenfor i afsnit 8.1 og 8.2.

Selvom der er tale om enkeltstående overtrædelser og førstegangstilfælde vil udgangspunktet i mange af sædelighedssagerne være anstaltsanbringelse, hvor foranstaltningens længde udmåles under hensyn til forholdets (herunder voldens) grovhed og karakter, herunder eventuelle skaders omfang og alvor. Dette vil være tilfældet for så vidt angår blodskam, voldtægt, kønslig udnyttelse og kønsligt forhold til børn

Om skærpende omstændigheder kan der henvises til afsnit 8.3. ovenfor.

Specielt for så vidt angår enkeltstående tilfælde af forførelse og blufærdighedskrænkelser i form af befølinger uden på tøjet, ekshibitionisme, verbal uterlighed, beluring, forevisning af utugtige billeder og tekster o.l., vil der ofte kunne blive tale om foranstaltning med bøde. Foreligger der flere ensartede forhold til samtidig påkendelse vil dette forhold dog kunne påvirke vurderingen i skærpende retning og medføre anstaltsanbringelse.

Bestemmelsen i kriminallovens § 56a om børnepornografi er først trådt i kraft den 1/1-2005 og der foreligger som følge heraf ingen vejledende retspraksis om sanktionsvalget og den nærmere udmåling af foranstaltninger. På baggrund af lovens forarbejder og den praksis der har udviklet sig om de tilsvarende bestemmelser i den danske straffelov (§ 230 og § 235) må det dog forventes at udgangspunktet ved besiddelse af børnepornografi vil blive foranstaltning med bøde, medens det vil være anbringelse i anstalt i sager om udbredelse af børnepornografi og anvendelse af børn og unge som pornomodeller. Formildende – og skærpende omstændigheder vil dog efter en konkret vurdering kunne føre til at udgangspunktet fraviges både i skærpende og formildende retning.

I sædelighedssager vil der efter omstændighederne kunne være anledning til at overveje om der i medfør af Kriminallovens § 115 bør nedlægges påstand om frakendelse af retten til at udøve virksomhed, som kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse eller retten til at udøve anden virksomhed. Betingelsen for fradømmelse er, at det omhandlede kriminelle forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Bestemmelsen vil efter omstændighederne kunne være relevant i forhold til f.eks. lærere, pædagoger og andre undervisere, der sigtes for sædelighedsforbrydelser overfor børn og unge og overfor

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

taxachauffører, der sigtes for sædelighedsforbrydelser. Hvis der herefter kan være spørgsmål om rettighedsfrakendelse i sædelighedssager skal spørgsmålet af stationslederen rejses overfor vedkommende distriktsjurist i forbindelse med sagens forelæggelse.

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

9. Underretning om særlige sager.

Politidistrikterne skal snarest muligt og efter omstændighederne straks forlods underrette politimesterembedet om:

- alvorlige forbrydelser,
- sager mod ansatte i politiet,
- sager mod politikere, herunder såvel landspolitikere som medlemmer af kommunal- og byggeråd,
- sager mod offentlige ansatte hvor underretning skønnes påkrævet og
- andre sager hvor underretning skønnes påkrævet, eksempelvis som følge af en særlig bevågenhed fra pressens side.

Underretning sker efter omstændighederne telefonisk, ved e-mail eller ved telefax.

10.Revision af retningslinierne i denne cirkulæreskrivelse.

Retningslinierne i denne cirkulæreskrivelse skal evalueres og revideres i forbindelse med den gennemgribende revision af Dagsbefaling II, nr. 4 m.fl. i 2005.

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

11. Om ansvaret for overholdelsen af retningslinierne i denne dagsbefaling.

Retningslinierne i denne dagsbefaling retter sig først og fremmest mod politidistrikterne. Stationslederne er som følge heraf ansvarlige for at retningslinierne om politidistrikternes sagsbehandling m.v. efterleves.

For så vidt angår de forskrifter der retter sig mod henholdsvis forkontoret og distriktsjuristerne i politimesterembedet er kontorlederen, henholdsvis vicepolitimesteren ansvarlig for retningsliniernes efterlevelse.

De ansvarlige skal drage omsorg for, at det relevante personalet straks gøres bekendt med dagsbefalingen med tilhørende bilag, og at nye medarbejdere gøres bekendt med dagsbefalingen i umiddelbar forbindelse med tiltrædelse af tjenesten.

De ansvarlige skal herudover føre en effektiv kontrol med, at dagsbefalingens retningslinier om såvel kompetence, forelæggelse og sagsbehandling i videste forstand efterleves.

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

12. Ikrafttrædelse m.v.

Denne dagsbefaling træder i kraft den 7/2-2005.

Samtidig ophæves de bestemmelser i dagsbefaling II, nr. 4 om anklagevirksomhed, som er fraveget ved denne dagsbefaling og følgende cirkulæreskrivelser, nr. 69 af 30/4-2001 om skærpelse af sanktionsniveauet i voldssager, nr. 70 af 29/4-2001 om nedbringelse af sagsbehandlingstiden i voldssager, nr. 71 af 26/4-2001 om iværksættelse af voldsundersøgelse, nr. 97 af 1/7-2003 om opfølgning på de tiltag som blev iværksat ved cirkulæreskrivelser nr. 69, 70 og 71 og afsnit 1-4 i cirkulæreskrivelse nr. 86 af 11/11-2002 om afhøring og undersøgelse af børn, som har været udsat for seksuelle overgreb.

Anders Linnet

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

Bilag 1:**FORELÆGGELSE AF VOLDSSAGER****1. Redegørelse for sigtedes personlige forhold**

Alder:

Øvrige personlige forhold:

Relevante forstraffe:

Mentale tilstand (hvis muligt):

2. Redegørelse for sagens faktum, herunder beskrivelse af de(t) kriminelle forhold**2.1 Voldens karakter:**Vold med døden til følge Vold af særlig farlig karakter Særlig rå eller brutal vold Mishandling Vold mod børn Gadevold Hævn- eller chikanevold Vold mod off. myndighed Restaurationsvold Selskabsvold Vold i familieforhold Vold på arbejdsplads Tilfældig konfliktvold Simpel vold Andet

Redegørelse:

2.2 Skærpende omstændigheder: Behandlingskrævende skader Sigtede har taget initiativet til volden Anvendt våben eller andre farlige genstande I forening med andre Umotiveret vold Meningsløs voldsudøvelse Vold mod sagesløs Andet

Redegørelse:

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

2.3 Formildende omstændigheder: Forurettede har fremprovokeret volden

Redegørelse:

Ringe eller ingen skade Sen anmeldelse Andet **2.4 Sagens beviser (eller mangel på samme):**Sigtedes egen forklaring

Redegørelse:

Vidneforklaringer Tekniske beviser Dokumentbevis Andet

- Stationslederens begrundede indstilling, (Redegørelse for sagens bevismæssige stilling, Sanktionspåstand, Erstatningskrav m.m.)

4. Vedlagte bilag Anklageskrift

Redegørelse:

Bødeforelæg Slutningsskrivelser Bevisfortegnelse Andet

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

Bilag 2:**FORELÆGGELSE AF SÆDELIGHEDSSAGER****1. Redegørelse for sigtedes personlige forhold**

Alder:

Øvrige personlige forhold:

Relevante forstraffe:

Mentale tilstand (hvis muligt):

2. Redegørelse for sagens faktum, herunder beskrivelse af de(t) kriminelle forhold**2.1 Sædelighedsforbrydelsens karakter:**Blodskam Voldtægt Tilsnigelse Udnyttelse af sindssyge eller åndssvaghed Groft misbrug af tjenestelig eller økonomisk afhængighed Groft misbrug af afhængighed der følger af, at forurettede er undergivet sigtedes myndighed, forsorg eller tilsyn Samleje eller anden kønslig omgang med barn under 15 år Forførelse Blufærdighedskrænkelse Samlejelignende forhold Beføling af blottede kønsdele Beføling uden på tøjet Beluring Forevisning af utugtige billeder Verbal uterlighed Uterlige handlinger i øvrigt Andet

Redegørelse:

2.2 Skærpende omstændigheder: Behandlingskrævende skader Anvendt våben eller lignende Begået efter indtrængen i bolig Begået efter overfald på offentlig vej

Redegørelse:

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

I forening med andre ☐	
Andet ☐	

2.3 Formildende omstændigheder:

Forurettede har "lagt op til" forholdet ☐	Redegørelse:
Ringe eller ingen skade ☐	
Sen anmeldelse ☐	
Andet ☐	

2.4 Sagens beviser (eller mangel på samme):

Sigtedes egen forklaring ☐	Redegørelse:
Vidneforklaringer ☐	
Biologiske/tekniske beviser ☐	
Dokumentbevis ☐	
Andet ☐	

Stationslederens begrundede indstilling (Redegørelse for sagens bevismæssige stilling, Sanktionspåstand, Erstatningskrav m.m.)

4. Vedlagte bilag	
Anklageskrift ☐	Redegørelse:
Bødeforelæg ☐	
Slutningskrivelser ☐	
Bevisfortegnelse ☐	
Andet ☐	

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

Bilag 3: cirkulæreskrivelse.

Det meddeles herved, at jeg samtidig hermed udsender min dagsbefaling nr. 4 af d.d. "Om behandlingen af volds- og sædelighedssager – en forsøgsordning".

Baggrunden for dagsbefalingen er de lange sagsbehandlingstider i volds- og sædelighedssager i en række politidistrikter, men især hos distriktsjuristerne i politimesterembedet og de sagsbunker, som er en følge heraf.

Formålet med dagsbefalingen er at effektivisere sagsbehandlingen af volds- og sædelighedssagerne og at forkorte sagsbehandlingstiderne, således at de fremover opfylder målsætningerne i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 22/12-1997. Målet for sagsbehandlingstiden er med andre ord, at 75% af sagerne behandles indenfor 30 dage i politidistrikterne og indenfor 30 dage i politimesterembedet.

Som nævnt i overskriften er dagsbefalingen tænkt som en forsøgsordning og det er hensigten, at erfaringerne med ordningen – i forbindelse med en mere gennemgribende revision af hele anklagevirksomhedsområdet senere i år – skal indgå i overvejelserne om på længere sigt at henlægge flere sager under politidistrikternes selvstændige kompetence og i vurderingen af, om det vil være muligt ad denne vej at nedsætte sagsbehandlingstiden i kriminalsagerne, uden at det medfører en utilfredsstillende forringelse af kvaliteten af sagsbehandlingen.

Den væsentligste nyskabelse i dagsbefalingen er forskrifterne om "elektronisk forelæggelse" under afsnit 4. Elektronisk forelæggelse vil sige forelæggelse uden samtidig fremsendelse af sagens bilag, men alene på grundlag af de for afgørelsen af sagen relevante oplysninger, som ekstraheret af politidistrikterne i særlige forelæggelsesblanketter, som sammen med div. udkast til anklageskrifter med bevisfortegnelser eller div. slutningsskrivelser er tilgængelige i politimesterembedet via edb-systemet Nordpol/Word. Selve forelæggelsen sker således blot ved via "Outlook" at sende en e-mail til forkontoret i politimesterembedet, hvorefter det fremgår, at en nærmere angiven sag hermed forelægges.

Det er en forudsætning for de nye retningslinier, at volds- og sædelighedssager herefter i politimesterembedet som udgangspunkt skal afgøres alene på grundlag af det omhandlede

Den 31. januar 2005

55PM-60190-00012-04

---

ekstrakt med tilhørende udkast til div. processkrifter. Ordningen indebærer derfor, at der pålægges politidistrikterne et væsentlig større ansvar for sagsbehandlingen og kvaliteten heraf end hidtil.

På denne baggrund og for at lette og fremskynde sagsbehandlingen i politidistrikterne er der i dagsbefalingen givet en samlet fremstilling af en række vejledende retningslinier for sagsbehandlingen i almindelighed (afsnit 5) og af de gældende retningslinier for videoafhøring af børn (afsnit 6), ligesom der - af hensyn til politidistrikternes udformning af sanktionspåstande og indstillinger til politimesterembedet om foranstaltninger - er medtaget et selvstændigt afsnit om valg- og udmåling af foranstaltninger (afsnit 8).

Specielt om retningslinierne i afsnit 6 om videoafhøring af børn bemærkes, at der i Danmark ved lov nr. 228 af 2/4-2003 er indført særlige regler om videoafhøring af børn, som på enkelte men væsentlige punkter bryder med den tidligere danske retspraksis på området og dermed også med den hidtidige grønlandske forsøgsordning (sigtede/mistænkte har ikke længere krav på at overvære afhøringen, men har krav på at gennemse videoafhøringen og kan fremsætte begæring om genafhøring). Da det hele tiden har været hensigten, at den grønlandske ordning i alt væsentligt skulle følge den danske ordning, er indholdet af forsøgsordningen så vidt muligt ændret i overensstemmelse med bestemmelserne i den danske retsplejelovs § 731a, § 745e og § 877a. Afsnit 1-4 i cirkulæreskrivelse nr. 86 af 11/11-2002 om afhøring og undersøgelse af børn, som har været udsat for seksuelle overgreb ophæves som følge heraf samtidig.

På tilsvarende måde ophæves de retningslinier i dagsbefaling II, nr. 4 om anklagevirksomhed med tilhørende cirkulæreskrivelser, som er ændret ved denne dagsbefaling.

Dagsbefalingen, der træder i kraft den 7/2-2005 vil blive evalueret og revideret i slutningen af 2005 i forbindelse med en gennemgribende revision af Dagsbefaling II, nr. 4 m.fl. med tilhørende cirkulæreskrivelser.

Med venlig hilsen

Anders Linnet

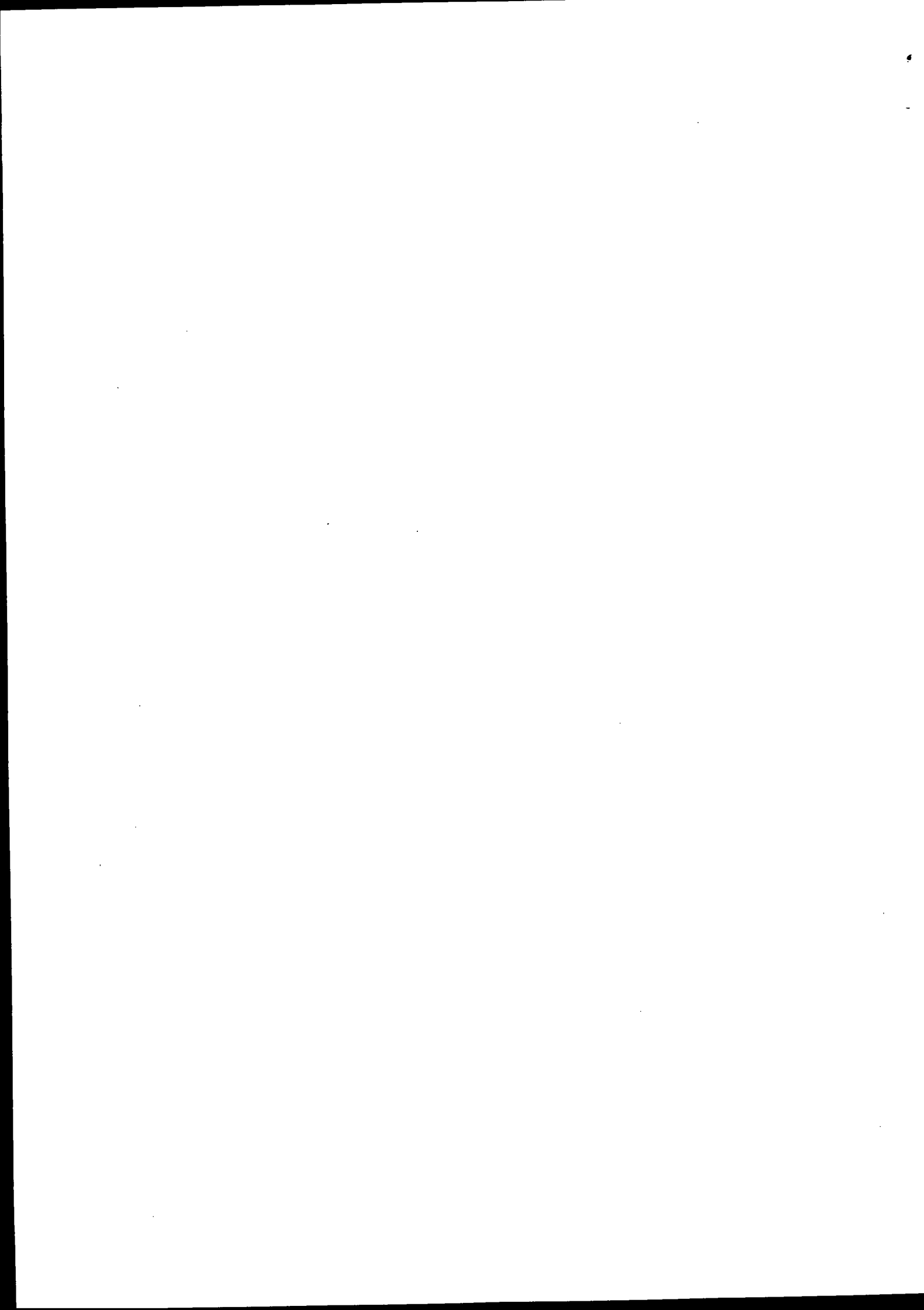
211

Juristernes verserende sager per 271104 (excl. sager der er ude af huset)	Tilbageholdte	Personfarlig Kriminalitet (vold og sædelighed)	PKN-sager	Anden kriminalitet	Erstatnings-Klage-Foged- og Høringssager	I alt
SST	6	0	5	12	35	58
BTB	4	22	6	31	26	89
TKI	5	16	15	48	65	149
DKK	3	17	-	82	30	132
KMP	3	45	-	65	26	139
I alt	21	100	26	238	182	567

Juristernes verserende sager per 090904 (excl. sager der er ude af huset)	Tilbageholdte	Personfarlig Kriminalitet (vold og sædelighed)	PKN-sager	Anden kriminalitet	Erstatnings-Klage-Foged- og Høringssager	I alt
SST	3	3	3	6	18	33
BTB	3	20	6	42	13	84
TKI	2	29	12	36	67	146
DKK	3	10	-	69	15	97
KMP	4	38	-	56	68	166
I alt	15	100	21	209	181	526

Juristernes verserende sager per 240604 (excl. sager der er ude af huset)	Tilbageholdte	Personfarlig Kriminalitet (vold og sædelighed)	PKN-sager	Anden kriminalitet	Erstatnings-Klage-Foged- og Høringssager	I alt
SST	6	8	2	5	17	38
BTB	2	37	5	63	7	114
TKI	3	19	7	55	11	95
DKK	3	18	-	71	4	96
KMP	4	30	-	71	4	85
HBE	0	6	-	3	6	15
I alt	18	118	14	230	63	443

Juristernes verserende sager per 240304 (excl. sager der er ude af huset)	Tilbageholdte	Personfarlig Kriminalitet (vold og sædelighed)	PKN-sager	Anden kriminalitet	Erstatnings- Klage- Foged- og Høringssager	I alt
SST	7	0	1	-	14	22
BTB	3	18	6	48	17	92
TKI	5	17	10	47	19	98
HK	4	4	-	36	2	46
DKK	0	68	-	105	10	183
I alt	19	107	17	236	62	441

Kalaallit Illuutaat · Det Grønlandske Hus

Løvstræde 6, Postboks 1042, 1007 København K, Tlf. 33 91 12 12, Fax 33 15 75 90

Høringssvar vedr. betænkning nr. 1442/2004 fra Den Grønlandske Retsvæsenkommission

Kalaallit Illuutaat – Det Grønlandske Hus har gennem administration af bistandsværgeordningen for personer dømt i Grønland til ophold i danske institutioner den særlige opgave at finde og indstille bistandsværger, at vejlede institutionerne, uddanne og vejlede bistandsværgerne samt udbetale honorarer m.v. for disse.

I denne funktion har Huset opnået den største eller måske endda eneste samlede viden om området, de anbragte og de forhold, der er gældende under anbringelsen og i forbindelse med foranstaltningsændringer m.v.

Man går indledningsvis ud fra, at anbringelserne i Danmark, der har været "midlertidige" siden 1971 nu må forventes at ophøre med oprettelsen af egnede institutioner i Grønland. Da man imidlertid må gå ud fra som en selvfølge, at dette vil tage endnu nogle år er nedenstående bemærkninger udfærdiget under hensyntagen til, at de problemer, som vi har observeret her, bør løses nu og ikke endnu en gang blot udsættes med henvisning til de forventede faciliteter.

Huset har flg. bemærkninger til den del af betænkningen, der direkte omfatter bistandsværgerne. (s. 866 ff.):

1. **Problematik omkring ny kriminalitet under anbringelsen.** Der er ikke taget højde for det forhold, at der jævnligt er dømte, der er anbragt i Danmark efter grønlandsk foranstaltning eller kendelse, men som i forbindelse med ny kriminalitet under anbringelsen automatisk efter ny dom glider ud af det grønlandske system og hermed mister det apparat, der er sat op for trods alt at gøre anbringelsen mere "grønlandsk". D.v.s. at der f.eks. pr. automatik ud nævnes dansk bistandsværge, som den indsatte/anbragte ofte af sproglige årsager er afskåret fra at tale med, e.t.c. I betragtning af, at den indsatte under den oprindelige anbringelse så at sige sidder på "Grønlands præmisser" er dette en u hensigtsmæssig følge af, at der ikke er egnede institutioner i Grønland. Indtil disse forefindes, bør der etableres en ordning, så den indsatte har krav på en bistandsværge, som den pgl. kan kommunikere med og på andre særlige forhold for grønlandsk dømte. Da der uden undtagelse er tale om personer med en tidsubestemt dom, er der således også tale om personer, der er psykisk afvigende og som ikke kan forventes i deres kriminalitetsmønster at kunne overskue en sådan konsekvens af deres handlinger, at følelsen af landsforvisningen bliver total. (jft. Kriminallov for Grønland, § 102, stk. 3: "Anses en person, der er omfattet af stk. 2, På grund af psykisk abnormitet uegnet til anbringelse i anstalt i Grønland, eller giver sådan anbringelse ikke tilstrækkelig sikkerhed, kan han dømmes til anbringelse på ubestemt tid i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark § 103, stk. 2 og 3, § 104, stk. 4 og § 108 finder herved tilsvarende anvendelse" og § 104, stk.2, Hvis den dømte på grund af psykisk abnormitet viser sig uegnet til ophold i anstalt ..... kan retten bestemme, at han skal overføres til hospital, om

KALAALLIT ILLUUTAAT · DET GRØNLANDSKE HUS
I KØBENHAVN

Justitsministeriet
att. Charlotte Lauritsen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

12

9. februar 2005

Høringssvar vedr. betænkning nr. 1442/2004 fra Den Grønlandske Retsvæsenkommission

I.h.t. telefonsamtale med vor medarbejder, Henriette Kjær, fremsendes herved høringssvar vedr. ovennævnte betænkning.

Der blev ved telefonsamtalen givet en forlænget frist, idet betænkningen ikke var sendt til Det Grønlandske Hus til høring, til trods for at huset via bistandsværgerne er den direkte kontakt til den meget væsentlige del af domfældte, der anbringes i Danmark.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Inger Bruun", written over a horizontal line.

Inger Bruun
forstander

Direkte tlf. 3338 1582

e-mail: ib@sumut.dk

Lovstræde 6
Postadresse:
Postboks 1042
1007 København K
Telefon: 33 91 12 12
Telefax: 33 15 75 90

14/2-05

14 2005-240-22 Email: illu@sumut.dk
Danske Bank 3001 3015302631
Cno: 721-8446
CVR nr: 47 57 78 28

Kalaallit Illuutaat · Det Grønlandske Hus

Løvstræde 6, Postboks 1042, 1007 København K, Tlf. 33 91 12 12, Fax 33 15 75 90

fornødent i Danmark eller til en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark".)

2. **Juridisk bistandsværgekontakt.** Betragtningerne vedr. en juridisk bistandsværgekontakt på side 870 er vi i princippet enige i, men det skal foreslås, at denne udvides ved at der gives denne mulighed for direkte kontakt med den indsatte/anbragte. Det ville give den dømte oplevelsen af at kunne få indflydelse på sin sag, ligesom den pgl. ville kunne deltage direkte i de retsmøder, der foregår via videokonferencer. Det kan diskuteres, hvorvidt menneskerettighedskonventionens bestemmelser om fair trial er opfyldt, idet der under anbringelse i Danmark ikke er direkte adgang til drøftelser med bisidderen, der jo opholder sig i Grønland og som hovedregel ikke kender den indsatte og de udviklinger, der er sket under anbringelsen i Danmark.
3. **Evt. nød-/overgangsløsning vedr. en begrænset gruppe.** Der er ikke i betænkningen nævnt, hvorledes forholdene skal være for den store del af de p.t. anbragte, der har opholdt sig her i mangfoldige år. Vi er principielt ikke tilhængere af en generel udslusning via danske institutioner til Danmark, men må se i øjnene, at denne gruppe har meget svært ved overhovedet at kunne opnå en tilfredsstillende udslusning i det Grønland, som de helt har mistet kontakten til. Vi skal foreslå, at man undtagelsesvis og som en absolut nødløsning giver adgang til at foretage almindelig udslusning via f.eks. kriminalforsorgens pensioner i Danmark. For at fremmedgørelsen ikke skal være total, bør en sådan udslusning ske i geografisk nærhed af det sted, hvor anbringelsen har været. Det er selvfølgelig en forudsætning, at den indsatte/anbragte selv ønsker en sådan løsning. Ordningen skal som nævnt have karakter af en absolut nødløsning for en gruppe, som er "faldet i det sorte hul" af mange års undladelser af at få en tilfredsstillende løsning på problemerne.
4. **Kommunikation.** Vi skal udtrykke tilfredshed med, at betænkningen udtrykkeligt nævner, at der er en meget dårlig kommunikation mellem grønlandske myndigheder/bisidderne og Det Grønlandske Hus/bistandsværgerne/de anbragte. Der mangler tilsyneladende en myndighed, der fast tager sig af denne opgave, og som foretager en central registrering af alle de i Danmark anbragte. Det synes naturligt, at denne opgave placeres hos Politimesteren for Grønland, der i forvejen har kendskab til alle via anklagemyndighed m.v.

Bemærkninger til øvrige forhold.

Endelig skal vi udtale vores forundring over, at betænkningen slet ikke behandler forholdene for de, der er anbragt i Danmark. Således er f.eks. Anstalten ved Herstedvester slet ikke nævnt, ligesom det heller ikke nævnes, hvorvidt man her overhovedet overholder den forudsætning, der for såvel retter, som bisiddere og indsatte samt bistandsværger må lægges i udtrykket "psykiatrisk ledet anstalt", nemlig at der foregår en egentlig behandling under opholdet.

Økonomi

Kalaallit Illuutaat · Det Grønlandske Hus

Løvstræde 6, Postboks 1042, 1007 København K, Tlf. 33 91 12 12, Fax 33 15 75 90

Det er en ofte fremført indvending, at de foreslåede løsninger er dyre. Det har sågar været nævnt, at Grønland selv bør finde pengene. Vi skal her ikke undlade at gøre opmærksom på, at dette område er et statsområde, og at det er i statens regi, at de forsømmelser af at følge med i forbindelse med etablering af egnede institutioner i Grønland er sket. Der er tale om en del af Kriminalforsorgen, og om at man gennem årene blot har underprioriteret at finde løsninger for Grønlands Anstalter, men i stedet mere eller mindre bevidstløst har fortsat nedsendelserne til Danmark, uanset at antallet og omfanget er steget stærkt over årene.

Konkret skal man foreslå, at man afhjælper noget af det pres, der er på fængselsvæsenet i Danmark ved, i stedet for at opføre ekstra institutioner her, at opføre en anstalt i Grønland og dermed frigøre i hvert fald 20 pladser i Danmark.

København, den 9. februar 2004

Inger Bruun
forstander